

విష్ణుగోపాల్మహాభగవత్

శ్రీ పాతన మహాభగవత్ పూజన అనుష్ఠానం
అయినందున సుఖము కలుగును

ఎమెస్కో- వచన మహాభాగవతం

(మొదటి సంపుటం)

For Mr. R. Ramalingam
with regards

J. E. Srinivasan

శ్రీ పోతన మహాభాగవతమునకు అప్పకవి 5-42

అయిరంపుడి గురురాధరావు

215

యం. శేషాచలం అండ్ కంపెనీ,
మచిలీపట్నం-కిరింద్రావాడ

EMESCO VACHANA MAHA BHAGAVATAM-1

As retord by

Sr AYINAMPUDI GURUNATHA RAO

First Edition

July 1984

294 5924
126-2

Publishers .

M SESHACHALAM & Co

Machilipatnam - Secunderabad - 3

C-13204

Printers :

25002

PRASAD PROCESS

Secunderabad - 500 028.

Distributors :

ANDHRA PRADESH BOOK DISTRIBUTORS

2237 Rashtrapathi Road Secunderabad-500 003

Price Rs 15-00

శ్రీ మ హా భా గ వ తం (ప్రథమ స్కంధం)

మంగళాచరణం

సకలలోక పాలకుడూ సాధిజర సంరక్షకుడూ అనురసంహరూ అఖిల
బ్రహ్మాండభండ నిర్మాతా అయి నందనందనుడు శ్రీకృష్ణుని కైవల్య ప్రాప్తి
కోసం నిరంతరం ధ్యానిస్తాను

ఇష్ట దే ప రా స్తు తి

తాండవ నృత్యకేళి విలోలడూ గిరిజా² మరోహరుడూ బాల చంద
శేఖరుడూ మన్మథ గర్వభంజకుడూ నారదాది మునిజర సంసేవితుడూ
అయిన మహేశ్వరునకు నా నమోవాకాల³

చరాచర భూతకోటి విధాతా సరస్వతీ మరోరుంద ప్రదాతా వేదిరా
నిర్దేతా సకల తాపనలోక శఫలదా⁴ అయిన ధారకు⁵ నా కైమోడ్పులు.

పార్వతీ మరోరురాగ పాత్రుడూ విఘ్నతా విచ్ఛేదుడూ మోక్ష
ప్రియుడూ మూషక వాహుడూ అయిన విఘ్నరాయకునూ నా భక్తిభార్యక
నమస్కారాలు.

అక్షమా శుకం పుస్తకం చేదాల్చి పద్మరంధ్రపుడైన స్రుహృదేవుని
మనోహరిణియైన సర్వసిక్త⁶ వాణి⁷ మువ్వురు శర్వలూ చూలకారణమైన

1 మోక్షప్రాప్తి 2 పార్వతి 3 నమస్కారాలు 4 బ్రహ్మ
5 శరీరమంతా లల్లనైనది.

గిరిజునా ఆ వావీ గిరిజలకు నెచ్చెలియై సంపదలకు పట్టకొమ్మయై శ్రీహరికి
పట్టపుడెవియైన లక్ష్మికి నా ప్రవామాలు

లడికవి వాల్మీకి మహర్షికి వేదవిభాగ నిర్ణేత వ్యాసమూనికి భాగవత
కథామృత రసాస్వాది శుకయోగికి నా సమస్సుమాంజలి.

మృదుమధుర వచన రచనా పల్లవిత స్థాణువు బాణురకూ! మహాకావ్య
సిర్మాణ కళావిలాసుడు కాదాన మహాకవి! కవిరమల రవి! భారవికి విదా
తామడగు! మామనకూ నా ప్రణామం

నన్నయ తిక్కనాది ప్రాచీనాంధ్ర కవులకు నా బోహారులు వర్తమాన
కవులకు నా జేజేలు భావికవులకు నా శుభాకాంక్షలు

భాగవత ప్రాశస్త్యం

భాగవతం భూలోక కల్పతరువు* లవి కృష్ణమూలం వ్యాసాలవాలం
శుకాలాపాధిరామం లలిత స్కంధం మంజులతా శోభితం సుమనస్సుజ్ఞేయం
సుందరోజ్జ్వల వృత్తం మహాఫలం సద్విజ్ఞశ్రేయం అంతేకాదు భాగవతం వేద

1 తన మధుర వచన రచనచే మోడులనుకూడా చిగిరింపజేయగలవాడు
(బాణుడు కాదంటి లను వచన కావ్యం సంస్కృతంలో రచించాడు)

2 కవులనెడి కవలములకు సూర్యునినంటివాడు

3 పాపరహితుడు

*భాగవతం కల్పవృక్షంతో పోల్చబడ్డది కనుక ఈ క్రింది పదాంకు
భాగవతవరంగా ఒక అర్థమా వృక్షపరంగా మరో అర్థమా వుంటుంది.

వ్యాసాలవాలం	వ్యాసుడు పాదుగా గలది విస్తారమైన కుదురు కలది
శుకాలాపాధిరామం	శుకమహర్షి భాషణములచే మనోహరమైనది చింతి పలుకు లచే మనోహరమైనది
స్కంధం	భాగవత భాగం చెట్టువోడె
మంజులతా శోభితం	మంజులతచే (మనోహరత్వంచే) శోభించేది మనోహర మైన లతలచే శోభించేది
సుమనస్సు	వేలపు పువ్వు
వృత్తం	పద్య విశేషం వట్టువ యైనది
మహాఫలం	గొప్ప ఫలితాన్ని ఇచ్చేది మహాఫలాలు కలది
సద్విజ్ఞశ్రేయం	సజ్జనులై ద్విజులకు మేలుకూర్చేది చక్కని పథులకు ఆశ్రయమిచ్చి మేలు కలిగించేది

మనెడి దేవవృక్షంఁడి నాటిపడిన పండు శకముఖ వినిస్సృకమైన ఆ ఫల రస్సాన్ని అస్వాదించడానికి రుచిగా విడులు అడులు

మహర్షి విచిత్రమైన ఆ మహా భావస్థాన్ని భక్తితో వివేచికి ఈశ్వరుడు సులభంగా లభిస్తాడు. ఇతర శాస్త్రాన్ని-వల్ల ప్రయోజనం లేదు మాత్రస్వకం రావట్టుం ఆశలీలవారి తాపత్రయాలను అణచి పరమాత్మాన్ని అందించేది ఈ మహా భాగవత మొక్కదే

శత్రుం పరం భీమహి అని చెప్పడంవల్ల భావతం గాయత్రీ మంత్రాత్మాన్ని పృథ్విం చేస్తుంది గాయత్రీ అధికరించి భక్త్యాన్ని ప్రబోధిస్తూ పృథ్వి సురపదను అధిపతించేసి భావతమని సత్యం పురా పాత్ర

భాగవత రథ ప్రారంభం

నైమిశం పరమ పవిత్రమైన మహారణ్యం అది విష్ణుక్షేత్రం శౌనకాది మహర్షులు ఒకప్పు డక్కడ శ్రీహరి సాయుశ్యాన్ని కాంక్షించి దీర్ఘకాలికమైన యోగ యజ్ఞాన్ని సుకల్పించారు దాని అనుష్ఠాన కాలం వేయేండ్లు దానికి దీర్ఘస్మత మూలం అని పేరు ఆ యాగం చూడడానికి మహర్షులందరూ వచ్చారు అలా వచ్చిన వారి సూత మహర్షి ఒకడు ఆ మహర్షి ఒకనాడు ప్రాతస్సమయంలో నిక్కనైమిత్తికహోమాలు ఆచరించి సుఖాసీనుడై యుండగా మహర్షులందరూ ఆయన్ను దర్శించి సాంజులై ఇలా అన్నారు—

“మహర్షీ సీవు పురాతనిహాసాలూ భర్మశాస్త్రాలూ ఎన్నో పరించి ప్రవచించావు వ్యాసాచలకు తెలిసిన సమస్త విషయాలూ వారి అనుగ్రహానికి ప్రాతరదైన నీకున్నా తెలుసు సీవు మాకు గురుతుల్యుడవు గురువులు శిష్యులకు పరమ రహస్యాలను కూడా చెప్పెదరు కదా కనుక మనవులకు నిశ్చలమైన కళ్యాణం ఎలా కలుగుతుందో నిశ్చయించి మాకు బోధించు

సీవు బరణీవి అనేక గ్రంథార్థాలు ఆకళింపు చేసుకున్నవాడవు సజ్జన గోష్ఠాల్లో సీవు ఎన్నో విన్నావు రాషన్లది కలియుగం కలిలో అందరూ అన్నం మంచబడ్డలు అల్పాయుష్కులు వ్యాధిగ్రస్తులు అయ్యున్నారు ఎవ్వరూ సత్కర్మానుష్ఠానం చెయ్యరు కనుక మునింద్రా ఆత్మకాంతి యెలా

1 శకముఖ వినిస్సృతం శుకమహర్షి నోటినుండి వెల్లిడినది చిరుక నోటి నుండి జూచినది

2 నైమిత్తికం ఏదో ఒక కారణం వలన అప్పుడప్పుడు చేయవలసిన కర్మ

కలుగుటఁదో సర్వసౌఖ్యాలు ఎలా కరతలా మలకా లవుతాయో చెప్పి మమ్మల్ని చరితార్థులను చెయ్యి

ఎవని లవతారం ఆటించి భూతకోడికి సుఖాన్ని కలిగిస్తుందో ఎవని కాఖ నామం స్మరించడంవల్ల సంసార బంధాలు సమసి మృత్యుభీతి తొలగిపోతుందో ఎవని పాదాద్భుతాలనుండి వెల్వడిన పావనగంగా నదీజలం సేవించిన మూత్రంచేత సకల పాపాలూ హరిస్తాయో తావను లెవని చరణాలనుండి ఆత్మశాంతి చెందు తారో ఆ వాసుదేవుని కథలు విరాలని మాకు కుతూహలంగా వుంది

శ్రీహరి గణపాక్షణాలు వాటికి భూషణాలు మృత్యు విభీషణాలు హృదయ తోషణాలు¹ కల్యాణ విశేషణాలు ప్రతిపద రసోదయమైన శ్రీకృష్ణుని మధురగాథ విరాలని రసజ్ఞులైనవారు ఆకాషించడంతో ఆశ్చర్యంలేదు మహర్షీ శ్రీహరి కథావృతం అనే వర్ణదారచే కాక జన్మపరంపరాగతమైన పాపం అనే దావాన్ని మఱి వుపాయం చేతనూ ఆరద

పాపారణ్యాలను హరినామ కథనం కార్పిచ్చులా దహింపచేస్తుంది, దుఃఖ వేఘాలను శ్రీహరి దిగ్భరం ఝుంఝూమూకంలా చెల్లాచెదరు చేస్తుంది సంతాప కంజరాలను² శ్రీహరి ధ్యానం సింహంలా కుప్పివేస్తుంది అరిష్టదృష్టం అనే చీకట్లను శ్రీహరి స్మరణం సూర్యకాంతిలా పూపంచలు చేస్తుంది. ఈ సంసార సముద్రాన్ని దాటడానికి శ్రీహరి భక్తి నావలాంటిది వెయ్యి మాటలు దేనికి మహర్షీ మాకు శ్రీవిష్ణు మహిమను తెలిపి మమ్మల్ని తరింపజెయ్యి

కపట చక్రవర్తి అగమ్యుడూ అయిన శ్రీకృష్ణుడు బలరామునితోగూడి అతి మానవ కార్యాలన్నో చేశాడట అవన్నీ మాకు వచించి మా కోర్కె తీర్చు కిరిభయావిష్టలమై మేమందఱుమూ ఈ నైమిశారణ్యంలో ఈ దీర్ఘసత్ర యాగ కారణంగా శ్రీహరి కథలు సరిమధురంగా విరవచ్చునని కుషాహాపడి వచ్చాం మా అదృష్టవశాత్తు సముద్రాన్ని దాటగోరేవారికి కర్తదావడూ³ దొరికినట్లు కలి దోషాన్ని ఎలా వరించగలమా అని ఆటించిస్తున్న మాకు నీవు లభించావు సకల ధర్మధారం పహించిన శ్రీకృష్ణుడు తనవు చాలించి ఆత్మ పదానికి వెళ్ళిన గర్వాత ఆధర్మం ఎవ్వరి నాశించిందో - మహాదాగా మాకు ఆ విషయా లన్నీ చెప్పండి⁴ అని జిజ్ఞాసతో⁵ ఆ మహద్వలందరూ అర్థించేరరికి రోమ హర్షణను జన్మించి ఉగ్రగ్రీవసుదను పేరుతో విభ్రాంతి వహించి నిధిం పురాణ కైకరి సమేతడైన సూతుడు ఇష్టదేవతలరూ వ్యాసమహర్షిని శుకయోగిని సంశ్కరించి యలా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు

1 భయం కలిగించేవి 2 మనస్సంకోషం కలిగించేవి 3 తాపా లనే వీనగులను 4 ఓడ నడుపువాడు 5 తెలుసుకోవాలనే కోరికతో.

సూతుడు నారాయణ కథను ప్రశంస చేయుట

“మనీంద్రులారా మీరు నన్ను సరలోక పజంకరమైన ప్రశ్న అడిగారు. ఆత్మ ఎలా ప్రశన్నం అవుతుందనిన్నీ అహేతుకమైన హుభక్తి ఏ రూపంలో కలుగుతుందనిన్నీ కూడా మీరు నన్ను ప్రశ్నించినవి విన్నవి. మూడుపురి తరించజేసే ఒకే ఒక సాధనం హరిభక్తి. హరిభక్తిఫలన వైరాగ్య విజ్ఞానాలు లభిస్తాయి శ్రీహరి కదా శ్రవణంవలన తెలిసిన కొన్ని ధర్మాలు మోక్ష పర్యంతమైన సకల వాంఛలకూ తీరుస్తాయి ఇతర ధర్మాలు నిర్భూతాలు.

ధర్మానుగుణమైన ఆధ్యానికీ కామం ఫలం కాదు ఇంద్రియ సుఖమే లక్ష్యంగా గల కామం నివృత్తి లది ఆశాశ్చర్యం తత్త్వ జిజ్ఞాస గలవానికి కర్మాచరణంవలన సిద్ధించే ఫలంహదా నిరర్థకమే తత్త్వ జిజ్ఞాస అంటే ధర్మ జిజ్ఞాస అన్నమాట కనుక ధర్మమే తత్త్వమని కొందరి భావన అద్యముమైన జ్ఞానమే తత్త్వమని తత్త్వవిమల మతం.

ఆ తలా నే బ్రహ్మవిషయం! “బ్రహ్మ” మనిన్నీ బ్రహ్మవాదలు “పరమాత్మ” అనిన్నీ సాత్వతులు? భగవంతుడనిన్నీ అంటారు వేదాంత శ్రవణంవలన జ్ఞాన వైరాగ్యాలు కలుగుతాయి ఆ జ్ఞాన వైరాగ్యాలతోగూడిన భక్తిచేత జిజ్ఞాసులైనవాడు శ్రేతజ్ఞుడైన ఆత్మయందు? పరమాత్ముని దర్శించ గలుగుతాడు.

ఎవరి వర్ణాశ్రమ ధర్మాలు వారు పాటించాలి నిత్యమూ శ్రీహరి కథలు వివారి శ్రీహరి ధ్యానించునె ఓర్గల అహంకార నిబద్ధమైన కర్మను త్రుంచి వేస్తుంది పుణ్యతీర్థాలు సేవిచడంవలన భగవంతునియందు శ్రద్ధకలుగుతుంది కర్మ నిర్మూలన హేతువులైన భగవత్కర్మధర్మయందు ఆసక్తి కలవానికి అన్య కథలు దీని పపు భగవత్సేవవల్ల నిశ్చల భక్తిభావం ఏర్పడుతుంది నిశ్చల భక్తిభావంవలన రజస్తూప గుణాలవల్ల కలిగే కామక్రోధాలు తొలగిపోతాయి సత్సంగిడంవల్ల మనస్సు ప్రసన్నమౌతుంది ప్రసన్న మనస్కుడు ముక్తసంగు డౌతాడు అలా నిస్సంగుడైనవానికి ఈశ్వర తత్త్వం కరతలామలక మౌతుంది రానివలన అహంకారం నశిస్తుంది అహంకారం నశించగానే సకల సంశయాలు విచ్ఛిన్నమై అద్వైతభావం అంటే అంతా ఒకటే అనే భావన కలుగుతుంది.

1 ఉపనిషత్తుల ఆంతర్యం తెలిసినవాడు. 2 వైష్ణవాగమాన్ని అనుసరించేవాడు. 3 శ్రేత్రం అంటే శతకం. శ్రేతజ్ఞుడైన ఆత్మ అంటే జీవాత్మ అని అర్థం.

పరమపురుషుడొక్కడే సర్వశక్తి సంపన్నుడు అతడే లోకాలను సృష్టించడానికి రజోగుణంతో బ్రహ్మగా పాలించడానికి సత్యగుణంతో విష్ణువుగా లయం చెయ్యడానికి తమోగుణంతో ఈశ్వరుడుగా మూర్తీభవిస్తాడు ఆ త్రిమూర్తులలో సత్యగుణ ప్రధానమైన శ్రీహరి చరాచరకోటికి సకల శుభాలూ కలగజేస్తాడు

మరో విశేషం చెపుతారు వినండి కర్మకంటె పొగ పొగకంటె శ్రయీ మయి¹ మైన అగ్ని ఎలా విశిష్టమైనదో అలాగే తమోగుణంకంటె రజోగుణం రజోగుణంకంటె సత్యగుణం విశిష్టమైంది అంచేతనే పూర్వం మహర్షులు సత్య మయ్యుడైన శ్రీహరి నాశ్రయించారు

అస్థిరాలైన సిరిసంపదలు కాంక్షించేవారు అన్యదైవాలను ఆరాధిస్తారు కాని ముక్తిని కాంక్షించేవారు మాత్రం శ్రీహరినే సేవిస్తారు శ్రీహరి కొక్కనికే ముక్తినిచ్చే శక్తివుంది వేదాలు యాగాలు యోగాలు ధర్మాలు తపస్సు జ్ఞానం - ఇవన్నీ వాసుదేవునకు సంబంధించినవే వాస్తవానికి పరమేశ్వరుడు గుడాతీతుడు అయినా త్రిగుడాత్మికమైన తన మాయా బలంచేత చరాచర భూతకోటిని సృష్టించి అందులో ప్రవేశించి గుడాత్మకుడులాగా గోచరిస్తాడు

అగ్ని ఒక్కడే అయినా అనేక వృక్షాల్లో అనేకంగా తోస్తున్నట్లే విద్యార్థుకుడైన పురుషుడు ఒక్కడే అయ్యుండినీ తానై సృష్టించిన వివిధ భూతకోటిలో అంతర్యామియై ప్రకాశిస్తూ వుంటాడు కాని ఆ గుడాల్లో మాత్రం చిక్కుపడడు ఆ పరమేశ్వరుడే అనేక యోగుల్లో అవతరించి లోకాలను రక్షిస్తూ వుంటాడు ఇక ఆ శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యరూపం ఎలా వుంటుందో చెపుతాను వినండి

మహాత్ము (బృహి తర్వం) అహంకారం తన్మాత్రలు² - వీనితోగూడి పోడక కళాప్రపూర్ణుడై పంచమహాభూత దాసితుడై శుద్ధసత్య స్వరూపుడై సర్వాతిరాయియైన పరమేశ్వరుని విరాడ్రూపం అద్భుతంగా వుంటుంది ఆ విరాట్పురుషునకు లెక్కింప నలవికాని కరచరదా ద్యవయవాలు వుంటాయి అసంఖ్యాకమైన దివ్యాంబరాలు కేయూరాలు (భుజకీర్తలు) హారాలు కుండలాలు కిరీటాలు ధరించి ధగధగలాడుతూ వుంటాడు అలాంటి పరమ పురుషుడు సకల లోకాలనూ రక్షించే యత్నంలో అంతులేని సముద్రం నడుమ యోగనిద్రా ముద్రితుడై ప్రకాశిస్తూ వుంటాడు భగవంతుని అవతారా లన్నింటికి మూల

అగ్ని మూడు విధాలు . దక్షిణాగ్ని గార్లపత్యం ఆహవనీయం

2 శబ్దం స్వర్గ రూపం రసం గంధం - ఈ గుణాలకు తన్మాత్ర లని పేరు

భూతమైన ఆ దివ్యరూపాన్ని పరమ యోగింద్రులు మాత్రమే దర్శింప గలుగు
తాడు ఇక ఆ పరమేశ్వరుని ఇతరావతారాను అభివర్ణిస్తారు వినండి

ధగవంతుని యిరవై యొక్క అవతారాలు

పరమేశ్వరుని నాభికమలంనుండి సృష్టికర్తలలో శ్రేష్ఠుడైన ఆదిమ బ్రహ్మ
ఉదయించి లోకాలను సృష్టించాడు ఆయన తొల్లగా కౌమారం అనే సృష్టిని
ఆశ్రయించి దుశ్చరమైన ద్రుహ్యచర్య ప్రతం ఆచరించాడు

రెండవమాటు జగజ్జననంకోసం రసాశయంనుండి భూమిని ఎత్తి యజ్ఞేభుడై
వరాహరూపం ధరించాడు

మూడవసారి నారదుడుగా నవతరించి కర్మ నిర్మోచకమైన వైష్ణవ
తంత్రం చెప్పాడు

నాలవసారి నరనారాయణావతారం ధరించి దుశ్చరమైన తపస్సు చేశాడు.

అయిదవది కపిలావతారం ఈ అవతారంలో సిద్ధేభుడై ఆసురి అనే
బ్రాహ్మణునకు సాంఖ్యం ఉపదేశించాడు

ఆరవ అవతారంలో ఆత్రి మునికి అనసూయా దేవియందు జన్మించి
అలర్కుశకు ప్రప్రోదాడలగు ఆత్మవిద్య చెప్పాడు

ఏడవ శరీరం యజ్ఞుడు ఆకూటియందు రుచి అనేది మునివలన జన్మించి
యామూరి దేవతలతో గూడి స్వాధ్యాయంను మనస్తంతరాన్ని రక్షించాడు

ఎనిమిదవ అవతారంలో పేరుదేవియందు నాభికి ఉత్తక్రముడుగా జన్మించి
విద్యజ్ఞులకు పరమహంస మార్గాన్ని ఉపదేశించాడు

తొమ్మిదవ జన్మలో పృథు చక్రవర్తియై భూమిని గోవుగాచేసి సమస్త
వస్తు జాతాన్ని పిడికాడు

పదోసారి చాక్షుష మన్వంతరంలో ప్రళయ జులలో మినావతారం
ధరించి భూమిని నావగాచేసి వైశస్వత మురుగును ఉద్ధరించాడు

పదనొకండవమాటు కషరాకారం (తాబేలు) చూపించి సముద్ర మేథన
సమయంలో మందరాచలాన్ని తన పిపుపై నిలిపి మునిగిపోవడా చేశాడు

పండ్లెండవ అవతారంలో ధన్వంతరియై క్షీర సముద్రంలోనుండి అమృత
చాందం చేదార్పి బహిర్గతు డయ్యాడు

పదమూడవ అవతారం మోహిని దేవదాసులకు మోహం కల్పించి
దేవతలకు అమృతం ఇచ్చాడు.

పదనాల్గవదియైన నరసింహ రూపంలో హిరణ్య కశిపుని సంహరించాడు

పదనైదవది అయిన వామనావతారంలో బలిచక్రవర్తిని యాదించి మూడు లోకాలూ ఆక్రమించాడు

పదనాలుగవదియైన పరశరామావతారంలో క్రుద్ధుడై విప్రదోషులయిన రాజులను ఐరవతి యొక్కమాటు వదిలి భూమిని షక్ర విహారం చేశాడు

పదనేడవ అవతారంలో వ్యాసుడుగా జన్మించి అల్ప మతులను ఉద్ధరించడానికి కేద వృషానికి శాశులు ఏర్పడినాడు

పదనెమ్మిదవదైన రామావతారంలో దేవహితం కోసం సముద్ర బంధరాది షడౌదృత కార్యాలు ఆచరించాడ .

రామకృష్ణులు పందొమ్మిది ఐరవై అవతారాలు యక్షవంశంలో జన్మించి భూభారం నివారించారు

ఐరవై ఒకటో అవతారంలో బుద్ధ నామదేయంతో కీకట దేశాల్లో కలియుగారంభమందు జినసుతుడై జన్మించి రాక్షస నిర్మూలనం చేస్తాడు

యుగసంధిలో రాజులు చోరప్రాయులు కాగా విష్ణు యశుడను బ్రాహ్మణునకు కల్కియను పేరుతో కౌడుకై జన్మిస్తాడు

ఒకే సరస్వతంలో ఎన్నో కాలాలు పుట్టినట్లుగా ఒకే విష్ణువునుండి ఇలా అనేకాలైన అవతారాలు ఉద్భవించాయి రాజులు దేవతలు బ్రాహ్మణులు మునులు తానసులు - వీరందరూ వాస్తవానికి విష్ణుశరో జన్మించినవారే శ్రీహరి ప్రతి యుగంలో రాక్షస వ్యవ పెచ్చుపెరిగినప్పుడు ఏదో యోనిలో జనించి లోకాలను రక్షిస్తాడు పరమ రహస్యమైన హరిజన్మ కథనం రేపూ మాపూ భక్తితో పఠించేవానికి సాంసారిక దుఃఖాలు ఇట్టే తొలగిపోతాయి

రూపహీనడు జ్ఞాన స్వరూపుడు అయిన భగవంతుని మాయాగుణ పరిణామాలైన మహిదాదలచే ఆత్మయందు కల్పింపబడి కంటి కగపడు ఈ విశ్వవంతా ఆ భగవంతుని రూపమే కాని జ్ఞానహీనులు ఆకాశంయొక్క వాస్తవిక తత్వం తెలియక మేఘాలనుబట్టి ఆకాశానీ వాయుతత్వం తెలియక భూపరాగాన్నిబట్టి వాయువునకు బ్రాంధివే రూపకల్పనచేయు రీతిగా పరమాత్మ తత్వం తెలియనివాడు ద్రవ్యయై జీవునియందు దృశ్యత్వాది ధర్మాలు కలిగిన శరీరాన్ని ఆకాపిస్తాడు

దృశ్యమానమైన ఈ స్థూల శరీరంకంటె జీవునకు మరో రూపం ఉంటుంది అది సూక్ష్మశరీరం అది అదృష్టగుణం ఆశ్రయం దానికి కరచరణాదు లుండవు. అంచేత అది బాహ్యేంద్రియాలకు గోచరం కాదు అదే జీవుని ఉత్పత్తి వికాసాలకు నిమిత్తం కారణమైన సూక్ష్మశరీరం కార్యమైన స్థూల శరీరం (ప్రపంచం) ఈ రెండూ ఆత్మయందు అవిద్యా కల్పితారే కాని వాస్తవాలు కావు

సరియయిన ఆత్మజ్ఞానంవే ఈ విషయం ప్రతిషేధం కావింపబద్ధప్పుడు జీవుడు జ్ఞానస్వరూపుడైన బ్రహ్మ మవుతాడు ఆ జ్ఞాన విశేషంచేత అవిద్య యైన మాయ నివర్తితమై¹ విద్యగా పరిణమిస్తుంది అప్పుడు జీవోపాధియైన స్థూల సూక్ష్మరూపాన్ని దహించి జీవుడు రాక్షం కుండా తేజవిల్లెడి అగ్నిలాగా దానియందే ఉపరతుడై² బ్రహ్మ స్వరూపాన్ని పొంది పరమానందం చెందుతాడని తత్వజ్ఞు లంటారు

జనన కర్మలచేత సర్వాంతర్యామియై ప్రకాశించే శ్రీహరికి కవులు శిష్య కర్మల నాపాదించి అభిరుచిస్తారు కాని వేద హస్తాంతరాలు తెలుసుకుంటే జీవున కున్నట్టుగా శ్రీహరికి జన్మకర్మాపబద్ధం అయిది లభ్యమై శ్రీహరి లిలు అమోఘాలు లోకాలను సృజిస్తాడ పాలిస్తాడు హరిస్తాడు భూతకోటికి తానే ఆత్మయైనా ఇంద్రియ జన్మానైన సుఖచఃఖాలకు మారంగా వుంటాడు

శ్రీహరి తత్వం అగోచరం అగమ్యం ఎంతటి లాక్ష్మికళక్తి కలవాడైనా ఆతని లీలలనూ కేవల కల్పితాలైన ఆతని నామరూపాలను దృష్టియం దుంచు కొని ఆ విద్య తత్వానికి రూపకల్పన చెయ్యడం అసంభవం అగణ్యమైన ఒక మహానటుని నర్తన క్రమాన్ని అజ్ఞుడు సన్నుతంపకలదా ?

ఏ విధమైన మాయా మర్మం లేకుండా నిశ్చల భక్తితో శ్రీహరి పాదాం బజ సాగంధ్యాన్ని సేవించేవానికి ఆ దేవదేవుని అద్భుతకర్మ మార్గాలు తెలస్తాయి కాని బ్రహ్మాదలకు కూడా అవి అంతంతమూతాన గోచరంకావు విప్రోత్రమలారా మీ రెంతటి ధన్యులో హరిచరణ సేవాసక్తితో మీ మన స్సెలు నిరంతరం శ్రీహరియందు లగ్నంకావడం మీ సుకృతం కనుక మీకు జన్మాంత వ్యధా యోగాలు ఏమిన్నీ వుండవు అయినా మీరు అర్థించారు కనుక మీకు భగవత్సహమను గడించి సవిస్తరంగా చెప్పుకాను వినండి

శ్రీ మహాభాగవత రచనాది పృథ్వాంతం

భాగవతం పురాణా లన్నింటిలో మహోత్కృష్టమైనది లోకేశుని చరిత్ర అయిన అది బ్రహ్మతల్కం లోకక్రమేయస్సుకోసం సాక్షాద్యగవంతుడైన వ్యాస భట్టారకుడు దాన్ని సంగ్రహించి తన కొడుకు శుకునిచేత పరింపచేశాడు సకల వేదేతిహాసాల సాహిత్యమైనది ఈ పురాణం వైరాగ్య భావనతో గంగానది నడుమ మునిజన పరివేషితుడైయున్న పరిషిన్మహారాజు అర్థించగా శుకయోగి ఆ పార్శ్వేంద్రున కి భగవత పురాణాన్ని చెప్పాడు

కృష్ణుడు తనవు దారింది ధర్మజ్ఞానాదులతో నిజలోకానికి వెళ్ళినపుడు కలిదోషాలు చీకట్లలాగా ముసురుకొనగా ప్రజలు అంధప్రాయులయ్యారు ఆపుడు వారికి ఈ పురాణం సూర్యకాంతిలాగా భాసిందింది ఆచాడు నేను బ్రహ్మర్షి అయిన వ్యాసుని వలన పరిచిన ఆ పురాణాన్ని నాకు తోచినరీతిని వినిపిస్తాను" అని సూతు డనేపరికి శాసనం డిలా అన్నాడు—

మహర్షీ ఏ యుగంలో ఎక్కడ ఏ హేతువుచేత ఏ బుద్ధులు అర్థిస్తే వ్యాసుడీ భాగవతాన్ని వ్రాశాడూ? ఆ మహర్షి కొడుకు శుకుడు పరీక్షిత్తునకు ఈ పురాణకథ ఎందుకు చెప్పవలసి వచ్చింది? శుకుడు మహాయోగి సమ దర్శనుడు ఏకాంతమతి అతనికి ఏ విధమైన భేదమున్నూలేదు. ఏమీ తెలియని మూఢుడులాగా వుంటాడు

ఒకప్పుడా శుకుడు గోచీకూడా ధరించకుండా వెళ్తుంటే నదీజలాల్లో వికస్త్రలై జలక్రీడ లాడుతూన్న దేవకన్యలు చూచిపూడ సిగ్గుపడలేదు. కాని ఆ వెనువెంటనే పుత్ర వ్యామోహంతో హా పతా అని కేకలువేస్తూ వచ్చిన వ్యాసునిచూచి వారు సిగ్గుతో తటాలున బట్టలు కట్టుకున్నారు ఒగంబుడు, యువకుడు అయిన శుకుణ్ణి చూచి సిగ్గువెండకుండా చీరెలు కట్టుకోకుండా నిర్వికారంగావున్న దేవకన్యలు వస్త్రధారీ వృద్ధుడూ అయిన తనకు చూడగానే లజ్జాభారంతో చీరెలు ధరించడంచూచి అలా చేయడానికి కారణం ఏమి? అని ఆ దేవకన్యలను అడిగేసరికి వారు - మహర్షీ నీ కొడుకు శుకుడు మహాయోగి అతనికి శ్రీ పురుషులనేడి భేదభావంలేదు అతడు నిర్వికారుడు నీకూ అతనికి ఎంతో అంతరం వుంది అని అన్నారు.

అలాంటి శుకుడు కురు జాంగల దేశాల్లో ప్రవేశించి హస్తినాపురానికి వెళ్ళినపుడు పౌరు లాతణ్ణి ఎలా గుర్తవవట్టారు? పిచ్చివాడిలాగా మూగవాడు లాగా జడదులాగా వుండే ఆ మహాయోగికి రాజర్షి అయిన పరీక్షిత్తునకూ సంవాదం ఎలా జరిగింది? భాగవతం చెప్పాలంటే ఎంతో కాలం పడుతుంది కాని శుకుడు శృంగాస్థుల మంగిళ్ళలో అవును పాటపిడకదానికి ఎంతకాలం పడు తుందో అంతకంటే అధికంగా ఒక నిమిషంకూడా వుండదంటారే మరి? ఆ కొలది కాలంలోనే ఆయన అడుగుపెట్టిన స్థలం పుణ్యక్షీర్ణ మవుతుందని ప్రతీతి కనుక అంత దీర్ఘకాలం శుకు డెలా వున్నాడు? భాగవతోత్తముడైన పరీక్షిత్తున్నరేంద్రుని జన్మకర్మ తెలాంటివి?

పరీక్షిత్తు పాండవవంశ వర్తనుడు శత్రు భీకరుడు ద్రోణుడూ కర్ణుడూ మొదలైన కౌరవ వీరులను చీల్చి చెండాడిన అభిమన్యుని కొడుకు భీష్మార్యు డంతటివానిని ఒంటరిగా నెడిర్చి గోవులను విడిపించిన వీరాగ్రణి అర్జునకు

మనుమడు. అతడి మహావీరుడు విడువరాని రాజ్యలక్ష్మిని విడిచిపెట్టి గంగానది నడుమ ప్రాయోపవేశం చెయ్యడమేమిటి?

ఉత్తములు ఎన్నడూ స్వీయ సౌఖ్యం కాంక్షించరు. ఇతరులకు ధనధాన్య సంపత్తిని కల్పించి నిరంతరం వారి హితాన్నే కాంక్షిస్తారు అలాంటప్పుడు పరీక్షితులకు విరక్తి ఎందుకు కలిగినట్లు? మహర్షి నీక తెలియనిది ఏదీన్నీ లేదు మహా పండితుడవు నీకు రాని కథ అంటూలెదు కనుక మా సందేశాను తీర్చి మమ్మల్ని చరితావులను చెయ్యవూ? అని యడిగిన శౌన. మలకు సూతు డిలా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు

వ్యాసుని చిత్తవైకల్యం

‘మూడవ ద్వాపరయుగం ముగిసే సమయంలో ఉపనిషదనువు వీర్యం చలన వాసవి అని ప్రసిద్ధికెక్కిన సత్యవతి జన్మించింది ఆ సత్యవతి మండు పరాశరునకు నారాయణాంశతో వ్యాసుడు పుట్టాడు వ్యాసుడు మహాజ్ఞాని. త్రికాలజ్ఞుడు ఒకనాడు ఆయన బదరికాశ్రమంలో సరస్వతీ సహజలాట్లో స్నానం చేసి నిత్యకర్మలు నిర్వర్తించి సూర్యోదయ సమయంలో ఏకాంతంగా కూర్చుండి-కాలవేగం ఎవరికీ తెలియదు భూలోకంలో యుగధర్మాలకు సాంకర్ష్యం కలుగుతుంది క్రమక్రమంగా శారీరికశక్తి సన్నగిల్లిపోతుంది పురుషులు ఆశ్రులు దైర్యశూన్యులు మందబుద్ధులు అల్పాయుష్కులు అవుతారు - అని తన దివ్య దృష్టితో చూచి వర్ణాశ్రమానికి హితం చేయడంబట్టి ఎందరో మోక్షలుండేతాని అనుష్ఠించడానికి వీలలేని యజ్ఞాలను నలుగురు మోక్షలు నిర్వహించేలా చేసి అంతవరకూ ఒకటిగావున్న వేదాన్ని ఒంగ్గేదం యజుర్వేదం సావ వేదం అధర్వణవేదం - అని నాలుగు వేదాలుగా విభజించాడు పురాణేతిహాసాలను అయిదో వేదమన్నాడు

అలా వేద విభాగంచేసి వ్యాసుమహర్షి ఆ వేదాలనూ పురాణాలనూ తన శిష్యులచేత చదివించాడు వైబధ యుగ్వేదం వైమని సామవేదం వైశ సాయ నడు యజుర్వేదం సుమంతుడు అధర్వణవేదం పఠించారు మా తండ్రి రోమ హర్షణుడు పురాణేతిహాసాలు అథ సింహాడు ఆ మహర్షులు ఎవరి వేదాని వారు తమతమ శిష్యులకు చెప్పారు ఆ శిష్యులు వారి శ్రమీయ శిష్యులకు ఆ వేదాలను ఇంకా ఎన్నో భాగాలుగా ప్రసంగించింది అలా వేదం అనేక భాగాలుగా భూలోకంలో బ్రాహ్మణ సంఘమ దు విస్తరించి ది శ్రీల శూద్రులు పదాలు వినడానికి అర్హులకావ కావున ఎరి హితంకోరి వ్యాసుడు భారతం రచించాడు అయినా ఆయనకు ఎందుకో మనస్సుంధి లేకుండా పోయింది సరస్వతీ తీరాన

ఒంటరిగా కూర్చుండి దానికి కారణం ఏమై వుంటుంది? అని విచిత్రించుకుంటూ—

నేను ప్రతాలు ఆచరిస్తానే వేదాలను అగ్నిని గురువులను మన్నిస్తానే ఏ కొంతా రాసియకుండా విపాతకర్మలన్నీ చేస్తానే శ్రీలక్ష్మీ శూక్లలక్ష్మీ హితం చేయాలనే సంకల్పంతో సకలవేద ధర్మాలకు నిద్రయైన భారతం రచించానే, అయినా నాకు ఆత్మకాంతి లేకుండా పోయింది నాలోపున్న ఐశ్వర్యమను నే చేసిన జపేనీ సంకల్పప్రిని కలిగించినట్లులేదు - అని కొంచెంసేపు ఆలోచించి ఓను నిజమే నేను తప్పజేశాను ఎన్నో వాశాను కాని భగవంతునకు యోగులకు వాంఛనీయమైన భాగవత పద్ధతి చెప్పనేలని మఱచిపోయాను' - అని విచారిస్తూ వుండగా ఆక్కడకు నారద మహర్షి వచ్చాడు.

ఆ మహర్షి నోటితో హరినామ సంకీర్తనం చెయ్యడమేకాక తన వీణా తంత్రులమీదకూడా హరినామాన్ని పలికిస్తున్నాడు ఆ శబ్ద మాధుర్యానికి యోగింద్రులు సైతం పరవశించి పోతున్నారు. ఆయన కపిల జటలయొక్క కాంతి పుంజంతో దిక్కులు ప్రాభాతకాంతి వహించినట్లున్నాయి ఆయన మెడలో ధరించిన తులసిమాల సువాసనలు గగనాంతరాళం అంతా గుఱిసిస్తున్నాయి నారదర్షి అలా వచ్చేసరికి వ్యాసుడు ఎచి ఆయన్ను యథోచితంగా పూజించాడు

అప్పుడా దేవర్షి మందహాసంచేస్తూ వీణాతంత్రులను వ్రేళ్ళతో మృదువుగా మీటుతూ - పరాశరాత్మకా నీవు వేదవిభాగం చేశావు పంచమ వేదమైన భారతాన్ని రచించావు కామక్రోధాదులను జయించిన మహా యోగివి బ్రహ్మ తత్వం తెలిసినవాడవు నీ మనస్సు ఏదో వికలంగా వున్నట్టుందీ? కారణం మేమిది? - అని ప్రశ్నించగా వ్యాసమహర్షి అన్నాడు—

దేవర్షీ నీవు బ్రహ్మకడవున పుట్టావు నిరంతరం హరినామ సంకీర్తనం చేస్తూవుంటావు ఆత్మతత్వం రహస్యం నీకు కరతలామలకం అదీకాక నీవు సూర్యుడిలాగా ముల్లోకాలూ తిరిగి వస్తుంటావు వాయువులాగా సకల జనుల్లో మెలగుతూ ఉంటావు నీవు సర్వజ్ఞుడవు నీకు తెలియనిదీ నీవు మాడనిదీ ఏదీ లేదు నా మనో వైకల్యానికి కారణం నాకు తెలియకుండా వుంది నీవే చెప్పాలి - అనేసరికి నారదు డిలా అన్నాడు

మనీంద్రా నీవు ఎన్నో ధర్మాలు చెప్పావు అయితేనేమి? ఎక్కడా శ్రీహరి గణ విశేషాలను వర్ణించలేదు అందుచేతనే నీ మనస్సు ఇలా వికలమై నీకు కాంతి లేకుండాపోయింది. హరిచామ స్తవం చేసేకావ్యం స్వర్తకమలాల తోను రాజహంసలతోను నిండిన మానస సరస్సులాంటిది హరిచామ సంకీర్తనం చెయ్యని గ్రంథం త్రాచుపాము పుట్టలాంటిది. శబ్ద దోషాలున్నా సరే శ్రీహరి

చరిత్ర సకల పాపాలనూ హరిస్తుంది కనుకనే సాధువులు శ్రీహరిని నిరంతరం ధ్యానిస్తూ జపిస్తూ కీర్తిస్తూ కృతార్థులౌతారు

మునీంద్రా హరిభక్తిచేసి జ్ఞానం నిష్ఠలం ఏ కిర్యచేసినా నిష్కామంగా ఈశ్వరార్పణంగా చెయ్యాలి భక్తిపీఠమైన జ్ఞానంకాని వాక్కుకాని కర్మకాని నిరుపయోగం నీవు మహానభావుడవు నీకు తెలియని దేముడీ? కనుక సంసారబంధ విముక్తికోసం భక్తిపూర్వకంగా వాసుదేవుని లీలా విశేషాలను అభివర్ణించు అంతేకాని ఎక్కడో ప్రస్తావన వళంగా ఏవో కాలాంతరాలు కల్పించి శ్రీహరి రూపనామాలు చెప్పినంతమాత్రాన ప్రయోజనంలేదు దాని వలన మతి పెరగటోవదొక్కి పెనుగాలికి అటూనిటూ కొట్టకొనిపోతూ గమ్యం చేరని నావలాగా అవుతుంది.

అదీకాక నీవు చేసిన మరో దోషం చెపుతాను విను ఏవో కోరికలు పెట్టకొని కర్మలు అచరించేవారికి నీవు చెప్పిన ధర్మాలు వారికి తత్త్వజ్ఞానాన్ని కలిగించవు అలా ఏవో కామ్యకర్మలు చేస్తుంటే చాలనుకుంటారు అవే జీవిత లక్ష్యం అనుకుంటారు కనుక మనోమోహాన్ని కల్పించక తత్త్వం బోధించు నీ వ్యధ తొలగిపోతుంది జ్ఞానవంతుని విషయం చెప్పనక్కరలేదు అతడు కర్మలను కాదని శ్రీహరి స్వరూపాన్ని తెలుసుకుంటాడు కాని వివేకం లేకవాడు దేహంమీద ధనాదికంమీద అభిమానంతో శ్రీహరిని తెలుసుకోలేదు కనుక అటువంటి వానికి తెలిసేలాగా ఈశ్వర లీలలను అభివర్ణించు.

తన కులధర్మాన్ని విడిచి శ్రీహరి చరణకమల సేవనం చేసినవాడు ఈ జన్మలో వాంఛితఫలం పొందకపోయినా ముటుజన్మలోనైనా పొందగలడు అలా కాక హరిభక్తి విడిచి కులధర్మాలు ఎంత పాటిస్తేమాత్రం ఏం ప్రయోజనం?

కనుక తెలివిగలవాడు శ్రీహరిని సేవింపాలి. కాలక్రమంలో సుఖ దుఃఖాలు ప్రాప్తించినా హరిసేవ మాత్రం విడువరాదు. పరిసేవవలన బ్రహ్మ లోక పర్యంతం సంపదించెడి ప్రాణికోటికి అపార లాభం కలుగుతుంది హరి సేవకుడు ఒకవేళ నీడజన్మ యెత్తినా ఇతరుల్లాగా సంసార బంధంలో ఎక్కువ కొనడు భక్తిరస పారవశ్యంతో హరిపాద స్మరణం విడిచిపెట్టడు

విశ్వమంతా విష్ణుమయం జగత్తులో విష్ణువుకిందే భిన్నమైనది మరేదీన్నీ లేదు సృష్టి సీతి సంహారాలు చేసి ఆ దేవదేవుడు అది నీకు తెలుసు అది చెప్పిందిమాదా నీవేకదా లోక ప్రయస్సుకై శ్రీహరి కళలో జన్మించినవాడవు నీవు కనుక శ్రీహరి లీలల ప్రతిభా ప్రాథవాలూ క్రమంగా వర్ధించు పరసం శ్రవణం తపం ధృతి - వీటన్నింటికీ సార్థక్యత పుణ్య స్థానమైన శ్రీహరిని స్తుతించినాకే నా స్వీయ వృత్తాంతమే ఇందుకు నిదర్శనం. చెపు తాను విను.

నారదుని పూర్వజన్మ వృత్తాంతం

నేను పూర్వకల్పంలో తొలి జన్మలో వేదవిదల యింట ఉడిగంచేసే ఒక దానికి జన్మించాను నా చిన్నతనంలో నేను ఆక్కడే పెరిగాను ఒక వర్షా కాలంలో దాతుర్మాస్యం చెయ్యడానికి యోగులందరూ ఒకచోట సమావేశ మయ్యారు నా తోడి బాటరు ఎందరో వున్నారు అయినా వారితో నేను ఆట పాటలకు పోకుండా భయభక్తులతో ఆ యోగిజనాలకు పరిచర్యలుచేస్తూ ఏ జంజా ఓమూ లేకుండా వున్నాను మంగళమని భావించి వారి యెంగిలి లీసేవాణ్ణి ఎండా వానాకూడా లక్ష్మిపెట్టకుండా వారి యెదుట నిలబడి వారికి నానా సపర్యలు చేసేవాణ్ణి ఇలా వర్షాకాలం శరత్కాలంకూడా గడచిపోయాయి వారున్నూ నన్నెంతో ప్రేమభావంతో చూచేవారు వారు శ్రీకృష్ణుని లిలలు చదువుతూ, నుతీస్తూ గానంచేస్తూవుండే ఆ నాదం అమృతంలాగా నా చెవుల్లో పడేది అప్పుడు నేను పులకించి పోయేవాణ్ణి అప్పటినుండి నేనుకూడా ఇతర విషయాలుమాని కేవలం విష్ణు సేవలో లీనమైపోయాను

ఇలా శ్రీహరి సేవ చేయడంవల్ల నేను లోకాలితరుడ నయ్యాను. నాకు బ్రహ్మత్వం సిద్ధించింది స్థూల సూక్ష్మరూపకమైన ఈ శరీరం మాయా కల్పిత మని తెలుసుకున్నాను రజ సతమో గుణాలను పోగొట్టగలిగింది ఒక్క భక్తి మాత్రమే అనిగ్రహించాను దాతుర్మాస్యం అయిపోయింది ఆ యోగులు యాత్రకు బయలుదేరుతూ అన్నినాళ్ళూ ఏ ఆపదారం లేకుండా భక్తి తాత్పర్యంతో పరిచర్యలు చేసినందుకు వారికి నా యందు కరుణ కలిగి నాకు ఈశ్వర తత్త్వ రహస్యం ఉపదేశించారు

వారి ఉపదేశంవలన వాసుదేవుని మాయానుభవం నాకు అవగతమైంది ఈశ్వర సమర్పితంగా చేసిన కర్మమాత్రమే తాపత్రయాన్ని నిర్మూలిస్తుందని తెలుసుకున్నాను. ఏ ద్రవ్యంవల్ల ఏ రోగం వస్తుందో ఆ ద్రవ్యం ఆ రోగాన్ని పోగొట్టలేదు ఇతర ద్రవ్యాలతో చికిత్సచేస్తేకాని ఆ వ్యాధి పోదు అలాగే కర్మలు సంసార బంధానికి హేతువు లయ్యుండిన్నీ అవి ఈశ్వరార్పితాలైతే అవి విచ్చేదమై పోవడమేకాక అవి విజ్ఞానాన్ని కలిగించి ఈశ్వరుణ్ణి సంతోష పెడతాయి. భక్తి యోగాన్ని కలిగిస్తాయి

ఓంకార పూర్వకంగా, వాసుదేవ ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ అనిరుద్ధ - అనే నాలుగు నామాలు భక్తితో పలికి నమస్కరించి మంత్రమూర్తియు మూర్తి రహితుడనయిన యజ్ఞపురుషుని పూజించువానికి సరియైన ఆత్మదృష్టి కలుగు తుంది నేను ఈ రీతిగా చెయ్యగా శ్రీహరి నాకు ఆత్మజ్ఞానాన్ని కలిగించాడు. నా అనుష్ఠానం ఆయనకు తెలుసు నీవున్నూ అలా చెయ్యి నీయంతటి వినికిలి

కలవాడు మునుల్లో ఎవ్వరూలేదు కనుక బ్రహ్మని కీర్తించు దానివలన నీకే కాదు లోకంలో అవి విన్నవారందరికి కూడా దుఃఖకాంతి కలుగుతుంది - అని నారదుడు తన జన్మకర్మలను గురించి చెప్పేసరికి వ్యాసుడు - నారదా ఆ యోగులు నీకు జ్ఞానోపదేశంచేసి వెళ్ళిన తర్వాత నీ జీవితం యెలా గడిచింది? నీకు పూర్వజన్మ జ్ఞానం ఎలా కలిగింది? ఆ శరీర త్యాగం ఎలా చేశావు? అని అడిగాడు

అప్పుడు నారదు డీగా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు - వ్యాసభట్టారకా విను ఆ భిక్షువులు నాకు తత్వోపదేశంచేసి యాత్రార్థం వెళ్ళిన తర్వాత నేను ఇండివద్దనే మోహభీతుడనై నిరంతరం హరిని స్మరిస్తూ మౌనంగా వుండేవాణ్ణి మా అమ్మ మాత్రం అనుదినమూ తన యజమాని యిండికివెళ్ళి యథావిధిగా అన్ని పనులూచేసి నేను ఏమైపోయానో? అనిపోయానో? ఆకలిగాన్నానో? అని రోపూ మాపూ ఆదరిబాదరగా ఇండికివచ్చి నన్ను కౌగిలించుకొనేది ముద్దా దేది నా పిల్లజుట్టును దువ్వేది నా ఒళ్ళు సవరించేది

అలా వుండగా ఒకనాటి రాత్రి ఆమె చీకట్లో అపుపాయి పిదకదానికి వెళుతూ దారిలో ఒక పామును త్రొక్కేసరికి అది ఆమె కాలును కాదేసింది దారుణమైన ఆ సర్ప విషాగ్నికి ఆమె సేమిద కూలి ప్రాణాలు విడిచింది అయినా నా మనస్సు కంత చెందలేదు మాతృవ్యామోహానికి నేను లోనుకాలేదు ఇదీ ఒక మేలుకే అనే నిస్సంగ భావం కలిగింది- అప్పుడు నేను నిశ్చలంగా శ్రీహరిని ద్వాపిస్తూ ఇల్లు విడిచి ఉత్తరాభి ముఖంగా బయలుదేరాను దారిలో ఎన్నో జల్లెలు పట్టణాలు పనాలు ఉపపనాలు గిరులు నదులు కొలకులు దాటి పోతూ పోతూ ఆకలిగాని దప్పికగాని వేస్తే ఏదో ఒక నది మడుగులో స్నానంచేసి ఇన్ని సీళ్ళు త్రాగేవాణ్ణి

అలా వెళ్ళి వెళ్ళి ఒక దట్టమైన అరణ్యంలో అడుగుపెట్టాను సింహ శార్దూలాది నానావిధ క్రూర మృగాలతో అరణ్యం భయంకరంగా వుంది సన్న వెడళ్ళతోను పొదంతోను తీగలతోను కాలుమోపవానికి ఏమరేడుండా వున్న ఆ అడవిలో ఒక రావి చెట్టు కనబడ్డది ఆ చెట్టు క్రింద కూర్చుండి నేను వినిపి రీతిగా నా హృదయగుతుడైన పరమాత్మ స్వరూపాన్ని చింతించడం మొదలు పెట్టాను నా కనులవెంట ఆనంద బాష్పాలు స్రవించడం మొదలుపెట్టాయి నా శరీరం గగురుపొడిచింది అలా శ్రీహరి పరిచ్యాయంలో నిమగ్నుడనైన నా స్మృతి పథంలో ఆ పరమాత్మ గోచరించినట్లు అనుభూతి కలిగింది ఆనందాభిలో ముగిసిపోయాను నా శరీరం నాకు తెలియలేదు నా హృదయంలో సాక్షాత్క రించిన ఆ దేవ దేవుని కూడా చూడలేకపోయాను నాకేదో మైకం కమ్మినట్లయింది.

అప్పుడు నేను అక్కడినుంచి లేచి తిరిగి ఆ దివ్యాకారం ఎలా కంటబడు తుండా అనే ఆవేదనతో పిచ్చివానిలాగా నిర్జనమైన ఆ వనంలో తిరుగుతూండగా శ్రీహరి నా శోణాన్ని ఉపశమింపజేస్తూ మదుర గంభీర వాక్కులతో ఇలా అన్నాడు -

కమారా మదుకు శోకిస్తావా ఈ జన్మలో నీవు నన్ను చూడలేవు. కామక్రోధాదలైన అరిష్టాన్ని జయించి కర్మ నిర్మూలనం కావించిన ముని ముఖ్యులకుగాని నేను అందరికీ కనబడను. నీ కోరిక నాకు తెలుసు అది చూడేరాలనే తలంపుతోనే నేను నీ యెదుట సాక్షాత్కరించాను నా యెడల నీకు జనించిన కోరిక ఎన్నడూ వృథాకాదు అది నీలోని దోషాలన్నింటినీ హరించివేస్తుంది నా సేవ వలన నీకు నా యెడల భక్తి భావం కలుగుతుంది. ఈ జన్మలో నీకు కలిగిన భక్తి జన్మాంతరంలోకూడా పోదు

ఈ సృష్టి లయమైపోయి వేయి యుగాలు గడిస్తే రాత్రి అవుతుంది అప్పుడు మళ్ళీ సృష్టి ప్రారంభమౌతుంది. పరిపూర్ణమైన పూర్వస్మృతితో నీవపుడు పునర్జన్మయైతే సాత్వికులలో అగ్రగణ్యుడవుతావు - అని ఆతాళం మూర్తిగా ఋగ్వేదాదిలు ఊర్పులుగా సత్యనియామకుడైన పరమేశ్వరుడు పలికి ఊరకుండేసరికి నేను తలవంచి మహానందం చెందాను

కామక్రోధాలు విడిచి శ్రీహరి ఆసంఖ్యాక నామాలను పఠిస్తూ ఆఖిల శ్రేయస్సులూ ప్రసాదించే ఆ దేవదేవుని చరిత్రలు గానంచేస్తూ నిర్మల మనస్సుతో చివర వాంఛలు విడిచిపెట్టి లిగినకాలం కోసం ఎదురు చూస్తుండగా మెరుపు మెరిసినట్లు మృత్యువు తోచింది వెంటనే పాంచ భౌతికమూ కర్మ స్వరూపమూ అయిన పూర్వ శరీరాన్ని వర్జించి శ్రీహరి కృపాకటాక్షంచేత శుద్ధ సత్యమయమైన భాగవత దేహంలో ప్రవేశించాను

అప్పుడు ముల్లోకాలను లయింపజేసి ప్రళయ జలధిలో యోగనిద్ర కుప్పక మించిన పరమేశ్వరుడగు బ్రహ్మ నిశ్వాసం వెంట నేను అతనిలో ప్రవేశించాను. వేయి యుగాలకాలం గడిచాక లేచి పునస్సృష్టి చెయ్యడానికి బ్రహ్మ యత్నిస్తూం దగా అతని ప్రాణవాయువుల నుండి మరిచి మొదలైన మునులు నేను జన్మించాం.

ఆనంతరం నేను అఖండ బ్రహ్మచర్యాన్ని పాటిస్తూ శ్రీహరి అనుగ్రహం చేరి అతని కథాగానంచేస్తూ ముల్లోకాలూ స్వేచ్ఛగా తిరుగుతున్నాను ఇదిగో ఈ వీడె ఆ భగవంతుడిచ్చిందే భగవంతుని వ్యక్తంచేసే సప్త స్వరాలు ఈ వీడా తింతలమీద వాడంతటా పలుకుతూ పుంటాయి అలాంటి ఈ వీడెను చివార్చి నేను నారాయణ కథాగానంచేస్తూ తిరుగుతూ పుంటాను

తన కథాగానంచేస్తున్న నాకు పూజ్యపాదుడైన శ్రీహరి పిలిచినట్లుగా వచ్చి నా మనస్సులో సాక్షాత్కరిస్తాడు మునింద్రా విను సంసార సాగరంలో

మునిగి కర్మ కాండలతో వేదన చెందే వానికి శ్రీహరి గుణానువర్ణనం తెప్ప
లాంటిది. యమరీయమిది యోగాలపల్ల ఆత్మ వశంగతమైనా కామక్రోధాదుల
యొక్క ప్రభావం దానిమీద వుండనే వుంటుంది అంచేత ఆత్మకు శాంతి లభించడం
పల్ల క్రమ క్రమంగా పిష్టుసేవ వలన మూత్రమే ఆత్మ శాంతి చేకూరుతుంది
అంతకాని అది అన్యథా సాధ్యంకాదు- అని ఈ రీతిగా నారదుడు తన జన్మ
కర్మల రహస్యం చెప్పి వ్యాసమునీంద్రుని వీడ్కోలిపి తన యిచ్చ వచ్చినట్లు
వెళ్ళిపోయాడు ఆ దేశాన్ని నిరంతరం పితే మ్రోగిస్తూ శ్రీహరి కథాగానంతో
ముల్లోకాలకు చెవుల పండువచేస్తూ పాపాలను ఖండిస్తూ వుంటాడు అంతటివాడు
మరెవడన్నాడు? - అని సూతుడనేసరికి శౌనదుడు- అయితే నారద నిర్లభ
నానంతరం వ్యాసమహర్షి యేం చేశాడు? అని ప్రశ్నించేసరికి సూతుడు తిరిగి
ఇలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు-

“బ్రహ్మకు ప్రియమైన సరస్వతీనది పడమటి యొడ్డున శమ్యాప్రాసం
అనే ప్రసిద్ధాశ్రమం వుంది అది రేగు చెట్లతో ఎంతో మనోహరంగా వుంటుంది
ఋషులు అక్కడ సత్ప్రయాగం చేశారు వ్యాసు డక్కడకు వెళ్ళి ఆచమించి
సాంధ్యోపాసన నిర్వర్తించి నిశ్చల భక్తితో ధ్యానమన్నదై కూర్చుండి
మనస్సులో ఈశ్వరక్షణ దర్శించాడు ఈశ్వరకృతమైన మాయకు వశమై జీవుడు
త్రిగుణాతీతుడయ్యిందన్నీ త్రిగుణాత్మికుడ ననుకొని దేహాభిమానం పెంచు
కుంటున్నాడన్నీ అందువలన తానేక రసనీ తానే భోక్తననీ బావిస్తున్నాడన్నీ
ఆ మహానర్థంనుండి బయట పడాలంటే శ్రీహరి భక్తియోగం ఒక్కటే మార్గ
మనిన్నీ నిశ్చయించుకొన్నాడు

వెంటనే భాగవతం రచించాడు అది వేదమూలం దాన్ని పరిశీలించి మానవు
నకు శ్రీహరిపై నిశ్చల భక్తి కుదురుతుంది. భవబంధాలు విచ్ఛిన్నమౌతాయి.
అది లోక షేమంకరమైనది అలా భాగవతామ్నాయాన్ని¹ రచించి వ్యాసుడు
మోక్షార్థమైన తన కొడుకు శుకునిచేత పరిపంజేశాడు- అని సూతుడు చెప్పే
సరికి శౌనకుడు- “మహాభాగా శుకుడు మహాయోగి సర్వసంగాలు విడిచి మోక్షార్థి
యైనవాడు ఆతడు భాగవతం పరిపంచడం దేనికి? - అని అడిగాడు

అప్పుడు సూతుడీరీతిగా చెప్పడం ప్రారంభించాడ “మునీంద్రా విషు
ఏ కోరికలు లేకుండా ఆత్మానందంలో మునిగి లేలుతూ పు డే మునులు సహజం
గానే శ్రీహరి భజనం చేస్తూ వుంటారు దానికి కారణం ఏం కావాలి? మున్నా
రాయణుడు మహా మహిమార్పిడు కనుకనే వారు అలా ప్రార్థన అలాగే శుక
యోగి శ్రీహరియందుగల తత్పరత్వంతో ముల్లోకాలకు శ్రేయస్సు కూర్చే
భాగవత వేదాన్ని పరిపంచాడు ఇతర వేదాలు వెయ్యి చదివినా ముక్తి సుగమం

కాదు కాని బాగవతాన్ని పఠిస్తే అది ఇట్టే కరగతమాతుంది- ' అని పలికి సూతుడు అనంతరం శౌనకాది మునీంద్రులను రాజుగియైన పరీక్షిత్తు జన్మ కర్మలు మోక్ష పాపాన్ని పాండవుల మహా ప్రస్థానం శ్రీకృష్ణుని చరిత్ర- వీటిని గురించి ఇలా చెప్పడం ప్రారంభించాడు

మహాభారత యుద్ధంలో మహావీరులందరు మరణించిన తర్వాత గదా యుద్ధంలో భీముడు దుర్యోధనుని తొడలు విరుగగొట్టాడు అశ్వత్థామ దుర్యోధనుని యెడ-గల అభిమానంతో అందుకు ప్రతీకారంగా ద్రౌపదికొడుగు లయిదు సుఖ శిరస్సులు ఖండించి తెచ్చి రాజరాజుకు సమర్పించాడు. అంతటి దూర కర్మకు ఒడిగట్టిన అశ్వత్థామను అందరు ముక్త కంఠంతో గర్హించారు.

ఈ ఘోర వార్త విని ద్రౌపది గగ్గోలుపడిపోయింది భోరుమని యేడుస్తూ నేలపై పుప్పకూలి పోయింది అపుడప్పుడు ఆమెను లేపదీసి యిలా అన్ననయి చాడు- నీవు రాకుమారివి నీవు ఇలా శోకించడం తగదు ద్రోహి నిష్కరుణుడై మహా పాతకం చేశాడు ఇప్పుడే నేను వెళ్ళి నా గాంధీవంతో ఆతని తల ఖండించి తెచ్చి నీ కాళ్ళ ముందు పడవేస్తాను దాన్ని త్రొక్కి అనంతరం స్నానం చెయ్యి -

ఇలా అర్జునుడొకడు కొంతకు కొంత ఊరట కల్పించి తనకు సఖుడు, సాహచర్యం కలిగిన కృష్ణుడు తనను ప్రశంసిస్తుండగా రథామానుడై అశ్వత్థామ వెంట పడ్డాడు అలా తనను చంపడానికి గాంధీవం దరించి మహాగ్రుడై వస్తున్న పార్థునిచూచి అశ్వత్థామ ఎగిరినా ప్రాణాలు దక్కించుకోవాలని పూర్వం మృగా కారంతో తన కన్నకూతురినే మోపించి క్రిడించనున్న బ్రహ్మ, శివుణ్ణి చూచి వారిపోయినట్లు మహా వేగంతో పరువులు వెట్టడం ప్రారంభించాడు

ఇలా ఎవినంత దూరం పరుగెత్తి వెనుకకు తిరిగి చూచాడు పార్థుని రథాశ్వలు అలసినట్లు గ్రహించాడు అగి ప్రాణ రక్షణకోసం వేరే ఉపాయం లేదని గ్రహించి ఆచమించి ఏకాగ్రచిత్తుడై అర్జునునిమీద బ్రహ్మశిరో నామకాత్రం ప్రయోగించాడు అతనికి ఆ ఆస్త్ర ప్రయోగం తెలుసుకాని ఉపసంహారం తెలియదు. అయినా అతడు తన ప్రాణ సంరక్షణార్థం అలా ప్రయోగించిన ఆ ఆస్త్రం ప్రవచన తేజంతో దిబ్బిందలం అంతా నిండి సకల ప్రాణి భయంకరంగా తోచే సరికి పార్థుడు కలతచెంది శ్రీకృష్ణునితో అన్నాడు-

కృపా నీవు మానవవాక్యంతో అవతరించిన సాక్షాత్పరమేశ్వరుడవు. ప్రకృతికి అతీతుడవు అది పురుషుడవు సంసారాన్నిని శమింపజేయగలవారు నీవు తప్ప ఇంకెవరూ లేరు ముక్తాత్మయందు మాయను అణచి వేస్తావు మాయలో మునిగిన వారికిన్నీ కృపాదృష్టితో శుభం చేకూరుస్తావు సజ్జనులను రక్షించడానికి ఎవని యందు జన్మిస్తావు కమలనయనా భూమి ఆకాశం,

దిక్కులు నిండి సర్వం నాశనం చేస్తూ ఆ యెవరుగా వస్తూన్న లేజ పుంశాన్ని చూడు ఏమిట? నాకేదో భయంగా వుంది -

అని పార్థుడనేసరికి శ్రీహరి చేయకూడని మహాపాతకం చేసిన అశ్వత్థామ ప్రాణేచ్ఛతో బ్రహ్మస్రాన్ని ప్రయోగించాడు ఆ వచ్చేది ఆ బాదాన్ని బ్రహ్మ త్రంత్రోగాని దాన్ని మరలించడం సాధ్యంకాదు ఆ బ్రాహ్మణునకు ఆ అస్రాన్ని ఉపసంహరించడం తెలియదు కనుక నీవుకూడా నీ బ్రహ్మస్రాన్ని దాచిపెట్టి వడలు - అన్నాడు

అపుడప్పుడు జలం ఉపస్పృశించి శ్రీహరికి ప్రదక్షిణంచేసి ద్రోణ నందనుడు వేసిన బ్రహ్మస్త్రంమీద తన బ్రహ్మస్రాన్ని ప్రయోగించాడు ఆ మహాస్థ్రాలు రెండున్నూ భూమ్యాకాశాలు నిండి సూర్యాగ్ని కిరణాల్లాగా పరస్పరం పోరాడుతూవుంటే మల్లోకాలు గజగజలాడిపోయాయి ఏదో అకాల ప్రళయం వచ్చిందని ప్రజలందరూ భయకంపితులయ్యారు అప్పుడు శ్రీకృష్ణుని ఆదేశాన్ని అనుసరించి పార్థుడు ఆ రెండు మహాస్థ్రాలను ఉపసంహరించాడు

అలా అస్త్రద్యయాన్ని ఉపసంహరించాడు ధనంజయుడు ద్రోణనందనుని తరిమి పట్టకాని క్రోధాదృశితో చనునై యాక్తికుడు త్రాడితో పశువును బంధించి నట్లు బంధించి విరం దగ్గిరకు తీసుకుని వచ్చి వధించాలని యత్నించగా శ్రీహరి అన్నాడు -

అర్జునా ఎవరు తిరగలేని అశక్తులు అస్త్రవిద్యల్లో ఆరితేరినవారు పసి పాపలు అందలో నిద్రానపులు - అట్టివారిని క్రూరంగా వధించిన యీతడు బ్రాహ్మణుడా మహా పాతకుడు అయినా వేడి నిట్టూర్పులు పుచ్చుతూ పారి

* పోతన భాగవతంలో పారభేదాలు చాలా వున్నాయి వాటిల్లో పరస్పర విరుద్ధతలను వ్యక్తం చేసేవికూడా వున్నాయి ఈ క్రింది పద్య పాదాలు చూడండి

పాతెడి వీరి గావుము కృపామతి నడున పాప వర్జన
పాతెడి వీరి గావుము కృపామతి నడున పాప వర్జన (పారాంతరం)
1 (ఈ) విప్రన దండితు జేయనేటికి మహా విప్రాంతితో నుండగన్
విప్రన దండితుజేయ మేటికి? మహా విప్రాంతితో నుండగన్
(పారాంతరం)

ఒక పాదాన్ని బట్టి కృష్ణుడు అశ్వత్థామ సాపరాధియైనా వధించరాదు అనే అర్థం రాగా మరొకదాన్ని బట్టి వధించుచుని ప్రోత్సహించినట్లు స్ఫురిస్తుంది ఈ పట్టిన పూర్వాపర సందర్భాలనుబట్టి మొదటి పాదమే సమరసీయమని ఈ రచయిత భావన

పోతున్నాడు కరుణించి యితణ్ణి చంపకు భీరువును దీనుని ఉన్నతుని నిద్రలో మైమరచిన వానిని కడుపార వదులు సేవించిన వానిని దెబ్బతీసి పారిపోయే వానిని సాధువును జడని రక్షించుమని నోరువిప్పి అర్థించే వానిని స్త్రీలను చంపడం ధర్మంకాదు నిష్కర్షణంగా ఇతరులను చంపి తన ప్రాణాలు కాపాడుకోవాలనుకునేవాడు తుదకు దుర్గతి పాలవుతాడు రాజదండనం వలన అతనికి సుగతి కలుగుతుంది కనుక బ్రాహ్మణుని చంపడం చెడింది? -

అని కృష్ణుడనేసరికి బ్రాహ్మణుడు కృతాపరాధుడైనా వధుడు కాదను ధర్మాన్ని తలపోసి అర్జునుడు అశ్వత్థామను చంపాలనే యత్నం మారుతున్నాడు అప్పుడతనికి తాను ద్రుపదరాజ పుత్రికచేసిన ప్రతిజ్ఞకూడా స్ఫురణకు వచ్చింది అంచేత అర్జునుడు పాశబద్ధుడైన ద్రోణుని ద్రౌపది శివరానికి తీసుకొని వచ్చి ఆమెకు అశణ్ణి చూపించాడు

పసిపిల్లలను చంపానే అనే పుద్గళు సిగ్గుతో అశ్వత్థామ ద్రౌపది ముఖం చూడలేక పెడముఖం పెట్టాడు అప్పుడు ద్రౌపది దుఃఖాన్ని దిగద్రావి సహజంగా సత్స్వభావం కలది కనుక అతనికి మ్రొక్కి యిలా అన్నది -

విప్రోత్రమా పూర్వం మా మగవారందరూ బాబాలు ప్రయోగించడం ఉపసంహరించడం మొదలైన ఆయుధ విద్యలన్నీ నీ తండ్రి ద్రోణాచార్యులవలన సభ్యులైనారు నీవు పుత్రాధికారంలోవున్న ద్రోణుడవు ఈ స్థితిలో అణుమాత్రం కూడా జాలిలేకుండా శిష్యులను చంపడం నీకు న్యాయమే? నాయనా నీవు బ్రాహ్మణుడవు బుద్ధిమంతుడవు దయాళువీ విశ్రాంతిని పొందగలవు శివు హత్య ధర్మమా? రాక్షసులృత్యం కామా? -

పోసి వారు నీపైకి ఉద్రేకంతో వచ్చినట్టా? కిరీటం యుద్ధరంగంలో వున్నారా? కాక నీకేమైనా కించిత్తు దోహం చేశారా? ముద్దులు మూటకట్టే పసికందులు యుద్ధం అంటే ఏమిటో యెరుగనివారు అందులో నిద్రాసక్తులు - అలాంటి వారిని కడిక చీకటిలో ఒలోద్రేకంతో వధించడానికి నీకు చేతులెలా వచ్చాయి తండ్రి పుత్రకోకంతో నేనిక్కడ ఎలా దుఃఖిస్తున్నానో అలాగే పార్థుడు నిన్ను బంధించి ఇక్కడకు ఈడ్చుకొని వచ్చాడనే వార్త విని నీ తల్లి ఆక్లిష్ట ఎంత దుఃఖంతో పాపం క్షుణ్ణిపోతున్నదో - అని కృష్ణుడునులవైపు తిరిగి

పుత్రప్రేమతో కృపి ద్రోణునితో సహగమనం చెయ్యకుండా ఇంటిపడి వుండి నేనెలా పుత్ర కోకంతో విలపిస్తున్నానో అలాగే ఆమె ఈతణ్ణి పీడు బంధించి తీసుకొని వచ్చినందుకు ఎంతగా కోపిస్తూందో ఇతడు ప్రాణత్యాగం చేస్తే మనకు మహా పాపం చుట్టుకుంటుంది కనుక బ్రాహ్మణ హత్య మానండి. రాజులు

బ్రాహ్మణులకు ఆగ్రహం కలిగించరాదు. వారికి కోపం వచ్చిందా! ఆ కోపాగ్ని క్షత్రియ కులారణ్యాలను దహించి వేస్తుంది. భూమి కంపించిపోతుంది'-

అని ద్రౌపది యిలా ధర్మబద్ధంగా, సకరుణంగా, నిష్కపటంగా, సమజసంగా, ప్రశంసనీయంగా మాట్లాడేసరికి ధర్మరాజు మహానందభోతుడయ్యాడు. సమీక్షించి, సహదేవుడు, సాత్వికి, అర్జునుడు, కృష్ణుడు కూడా సమ్మతించారు. కాని భీముడు మాత్రం ఒప్పుకోకుండా-

'తన కన్నకొడుకులను పట్టి చంపాడనే కోపం లేకపోగా శిశు హంతకుడైన వీడిని విడిచిపెట్టమంటుందేమిటి? ద్రౌపదికి ఏదో వెర్రి పట్టినట్టుంది. వీడు ఎప్పుడూ? విడిచిపెట్టడం దేనికి? వధించండి. ఆ పని మీవల్ల కాకపోతే నా పిడికిడి పోట్లతో వీని తలను మీరందరూ చూస్తుండగా చిన్నం చేస్తాను చూడండి'- అని ఉరిమేసరికి ద్రౌపది భీమునకు ఆధ్వర్యమంది. భీముని సంరంభించాచి శ్రీహరి చతుర్భుజుడై రెండు చేతులతో భీముని వారింది కడమరెంటును ద్రుపద పుత్రులను తొలగించి నవ్వుతూ- 'భీమసేనా! ఇతడు శిశుహంత. దురాత్ముడు. ఆకలాయి. కనుక తప్పకుండా వధించవలసిందే. కాని బ్రాహ్మణుడు. 'బ్రాహ్మణో న హంతవ్యః' అని వేదప్రమాణం వుంది. కావున ఆ వేదోక్తి ననుసరించి ధర్మ దృష్టితో వీనిని రక్షించడం కర్తవ్యం'-

అని సమరసంగా మాట్లాడి భీమసేనుని ఒప్పించి యర్జునునివైపు తిరిగి 'నీ వింతకు ముందు చేసిన ప్రతిజ్ఞను నెరవేప్పు. అది ద్రౌపదికి. నాకు. భీమసేనునకు సమ్మతం కాగలదు'- అని ఆదేశించేసరికి మహాపరాక్రమశాలి యజున అర్జునుడు పదునైన కత్తితో అశ్వత్థామ తల గొరిగివేశాడు. అందా? అతని జుట్టులో గుప్తంగా వున్న శిశోరత్నం బయటపడ్డది. పార్థుడు ఆ రత్నాన్ని తీసికొని అతణ్ణి శిర ప్రాంగణంనుండి బయటకు త్రోసివేశాడు.

అలా అర్జునివలన అవమానితుడైన అశ్వత్థామ మణితోపాటు ఆత్మతేజాన్ని కూడా కోల్పోయి లజ్జాభారంతో బయటపడ్డాడు. అతని ఒంటి మదం అణగి పోయింది. చంపదగిన దుష్కర్మ చేసినా బ్రాహ్మణునకు రాజు విధిపదగ్గ శిక్షలు మూడున్నాయి. అతని ధనం అంతా తీసికొనడం, తల గొరిగి విడిచి పెట్టడం, ఇంటినుండి వెళ్ళగొట్టడం- అంతేకాని వధించరాదు. పాండవులలాగే అశ్వత్థామను ప్రాదావశిష్టజ్ఞుగా చేసి విడిచిపెట్టారు.

పాండవులు పాంచాలీ సహితరై మృత కుమారులకోసం ఎంతో విలపించారు. ఆనంతరం రణరంగంలో మృతులైన బంధువు లందరికీ డహనాది సంస్కారాలు నిర్వహించి వారందరూ గంగకు వెళ్లి తిలతర్పణాలు వదిలి స్నానముతులై వుండగా శ్రీకృష్ణుడు మునులను వెంటబెట్టుకొని శోకాతురులై అక్కడేయున్న గాంధారి దృతరాష్ట్రుని కుంటి ద్రౌపదును ఓదార్చాడు.

ద్రాపదిని కొప్పు పట్టుకొని నిండు సభలోనికి ఈడ్చుకొచ్చిన పాపానికి ఫలితంగా కౌరవులు షీడాయుమ్మగు లయ్యారు వారి సంపదగర్వం అణిగిపోయింది ఈ పరిణామాల కన్నీటికి కారణభూతుడైన శ్రీకృష్ణుడు కౌరవుల మరణానంతరం ధర్మరాజుకు రాజ్యం ఇప్పించడమేకాక అతనిచేత దేవేంద్ర వైభవంతో మూడు అశ్వమేధ యాగాలు చేయించి అతనికి అఖండ భృతి కల్పించాడు

శ్రీకృష్ణుడు ఉత్తరా గర్భస్థుడగు బాలుని రక్షించుట

అనంతరం శ్రీకృష్ణుడు వ్యాసాదులచే పూజితుడై ద్వారకా నగరానికి వెళ్ళేందుకు రథారోహణం చేసే సమయంలో తత్తరపాటుతో ఉత్తర వచ్చి దీనంగా అతనికి ఇలా అన్నది-

దేవా ఆదేదో ప్రళయాగ్ని సమానమైన బాణం నా గర్భస్థ శిశువును దహింపజేయడానికి మహా తేజంతో వస్తోంది ఆ తేజాన్ని నేను చూడలేకుండా వున్నాను నీ పాద పద్మాలను తప్పితే నేను అశ్వమేధ ఎరుగను నీవే నాకు దిక్కు ఆ బాణాగ్నిని హరించి రక్షించు ఆ బాణాగ్నికి నా కడుపులో వున్న శిశువు విలవిల్లాడిపోతున్నాడు నేను నీ చెల్లెలి కొడలును నీ మేరల్లుడు శత్రువుల చేత నిహతుడయ్యాడు ఈ బాణాగ్నిని చల్లార్చి నా శిశువును ఎలాగైనా రక్షించు కడుపులో నీకల బ్రహ్మాండ భాండాలు ధరించిన నీకు ఒక అబల గర్భాన్ని రక్షించడం ఐదవదా?

ఉత్తర దీనాలాపాలు విని శ్రీకృష్ణుడు ఆశ్చర్యంతో లోకాన్ని అపొందవం చెయ్యడానికి విడిచిన దివ్యాత్మనుని గ్రహించాడు ఆ దివ్యాత్మనుండి వెలువడిన వాడి బాణాలు పొందవులమీదికి మహా వేగంతో వస్తున్నాయి అయినా వారు చలింపక అత్రురారలై ఎదుర్కొనడానికి సిద్ధంగా వున్నాడు తన పాదసేవ తప్పితే అన్య చింతన ఏమీలేని పాండు కుమారులను రక్షి బాలుని సంకల్పించి కృష్ణుడు ద్రౌపి ప్రయోగించిన దివ్యాస్త్రాన్ని వారించడానికి తన చక్రాయుధాన్ని చేదాల్చాడు.

నీకల ప్రాణికోటి హృదయాంతరాళాల్లో జ్యోతి స్వరూపుడై బాసించిన శ్రీకృష్ణుడు కురువంశాంకురాన్ని రక్షించడానికి అలా చక్రప్రాణియై ఉత్తర గర్భాన్ని వైష్ణవ మాయచే కప్పి సరింగా ఆ బ్రహ్మాస్త్రాన్ని అణిచివేశాడు ఈ రీతిగా ద్రుణనందనుడు ప్రయోగించిన దివ్యాత్మం వైష్ణవ తేజం ముందు ఎందుకూ కౌరగాకుండా పోయింది తన మాయచేత లోకాలన్నింటిని సృష్టించి పెంచి లయంచేసే పరమేశ్వరుడు ఒక బ్రాహ్మణుడు ప్రయోగించిన అస్త్రాన్ని నివారించడంలో విచిత్రమేముందీ? అపుడు కుంతి మహారాయంతో పొందవ పాంచాలి సహితయై శ్రీకృష్ణుని సమీపించి యిలా అన్నది-

రుంతి శ్రీకృష్ణుని సన్నుతించుట

శ్రీహరి నీకు నా ప్రణామాలు నీవు ప్రకృతికి అతీతుడవైన పరమ పూరుషుడవు. అవిశాఖిని సకలాంతర్యామిని అగోచరుడవు పరమేశ్వరుడవు తెరదాట సాక్షియివేసి చూడులాగా నీవు మాయాయవనిక (తెర) మరుగున నుండి పరమహంసలు నిర్మలాత్ములునైన మునులకే గోచరించవే యిక మౌఢ్యంతో సంసార బంధాల్లో చిక్కుకున్న మాకు ఎలా కనబడతామా కృష్ణా వాసుదేవా నుడనందవా హృషీకేశ నీ యందున్న భక్తి విశేషంవేర నీకు నమస్కరించి నే చెప్పేది విను

దాత్ర రాష్ట్రాలు లక్కయిడి నిప్పు పెట్టినపుడు అందులో దగ్గం కాకుండా నన్ను నా కొడుకులను రక్షించావు. కారపాదుడు విధించిన విషా న్నంతో భీమసేనుడు చావకుండా కాపాడావు దాత్రరాష్ట్రాదు నిండు కొలువులో ద్రాపది పలువలను తీడుస్తుంటే ఆమె మానాన్ని నిజబెట్టావు రణరంగంలో భీష్మ ద్రోణ కర్ణుడుల చేతుల్లో నిహతులుచాకుండా నా బిడ్డలకు ప్రాణభిక్ష పెట్టావు ద్రోణుడందనుని బాటాగ్నికి ఉత్తర గర్భస్థమైన చూలు అంతరించ కుండా అపగ్రహించావు ఇంకా ఎన్నో విధాల మమ్మల్ని ఆదుకున్నావు అలాం దిది నిన్ను నేను పఠింప గలదాననా?

క్రూరాత్ముడగు కంసుని చేతుల్లో పడరానిపాట్లు పడ్డ నీ తల్లిని నీవెలా కాపాడావో అలాగే దాత్రరాష్ట్రం చేతుల్లో నానా బాధలు పడకుండా నన్ను కంటికి రెప్పలా కాపాడావు అంతటి కరుణాసముద్రుడవైన నీ గుణగణాలను సచ్చుతించడం నా తరంకాదు మహాచూడులకుగాని గోచరుడవుకాని నిన్ను కులం దనం ఐశ్వర్యం విద్యార్థిశయంగల మదోన్మత్తలు ఎలా చూస్తారు? నీ గుణగణాలను ఎలా సన్నుతిస్తారు?

దేవదేవా నీవు భక్తిదనుడవు దర్కార్థ కామాలకు విషయవాసనలకు అతీతుడవు నీకు రాగద్వేషాలు లేవు ముక్తిదాతవు- కాలస్వరూపుడవు సర్వ నియంతవు నిగ్రహసగ్రహదపుడవు నిన్ను చూచడం నాకు సాధ్యమా? నీకు నాకై మోడు

సామాన్య మానవుడలాగా నడించే నీ లీలలు అగోచరాలు నీకు హితులూ లేదు అపాతులూలేదు నీకు జన్మా లేదు కర్మలూ లేవు నీవు మనష్యుల్లో శ్రీరామాది రూపంతోన ఋషుల్లో వామనాది రూపాలతోను జంతువులందు వరాహాది రూపాలతోను జలచరాల్లో మత్స్యాది రూపాల్తోను అవతరించడం లోక విదంబనం! కోసమేకాని భవబంధంవల్ల కాని కర్మ ఫలితంవలనగాని కాదు

కృష్ణా నీ చిననాటి చేష్టలు తుమ్మంటే నవ్యాస్తుంది కోపంకో నీవు పెదగుతుండకు బ్రదలు కొట్టినపుడు నీ యమ్మ యశోద నిన్ను త్రాళ్ళతో కట్టి వేయలేదు అప్పుడు నీవు ఏం చేశావు? నీ కాటుక కప్పు చులుపుకుంటూ కన్నీటి దారలను తడిసిన నీ కట్టపుట్టాన్ని చేతులతో బాముతూ నిట్టూరుస్తూ ఏమీ యెరుగని పసివానిలాగా నీవు చేసి నటన చూస్తే ఎవరికైతే చోద్యంగా వుంటుంది

శ్రీహరి మలయ సగమందు చందన లాగా భూమిపై ధర్మనందనుని కీర్తిని నలుదిక్కులా వ్యాపింపజేయదానికై నీవు యమమాళంలో జన్మించావని కొందరి భావన. పూర్వజన్మలో దేవకి వసుదేవులు దారుణ తపస్సుచేసి నిన్ను వేదగా రాక్షస సంహారంకోసం నీవు వారి కడుపున పుట్టావని కొందరు యూహ నడిసముద్రంలో మునిగిపోయే ఓడలాగా దుస్సహమైన భారంతో కృంగి పోతున్న భూమిపై ఉద్ధరించడానికి బ్రహ్మదేవుని కోర్కెపై అవతరించావని మరికొందరి తలంపు. మరిఏమీచురై కామ్య కర్మలు చేస్తూ వేదనాతులైనవారిని ఆ దారినుండి మళ్ళించి వారికి మోక్షం సుగమమయ్యేందుకు శ్రవణ చింతన వందనార్చనాదుల కనువగు భక్తియోగాన్ని బోధించడానికి మారుషాకారంలో జన్మించావని మరికొందరి ఆశయం

విశ్వేశా నిన్నే స్మరిస్తూ నిన్నే కీర్తిస్తూ నిన్నే నమిస్తూ నీ చరిత్రత వింటూ ప్రౌఢులు గడిపేచారు మాత్రమే జన్మపరంపరానిర్యూలకమూ యోగి జన సన్నుతమూ అయిన నీ చరణాంబుజ యుగ్మమును మాదగలరుగాని అయ్యలు చూడలేరు విశ్వంభరా నీ చరవారనిదాలు తప్పితే మాకు మరే దిక్కున్నూ లేదు మేము నీకు ఆర్మీయుగా అలాంటప్పుడు నీవు సుమ్మర్ని విడిచి యెక్కడికో వెళ్ళిపోవడం దేనికి?

కృపారసం తొణికిసలాడే క్రి గన్నులతో నీవు నిత్యం మమ్మల్ని చూడక పోతే జీవించేని ఇంద్రియాల్లాగా కీర్తి సంపదకు కోల్పోయి ఎందుకూ కొరగాని అల్లులమైపోతాం. శుభలక్షణ లక్షితాలైన నీ అరుగుదమ్ములచేత అంకితమైన మా యీ నేల నీవు వెళ్ళిపోతే శోభా విహీనమైపోతుంది. నీ కృపా విలోక నామృతం చేతనే ఇదడి జనపదాలన్నీ నానావిధాలైన ఓషధులతోను తరు లతా నికుంజాలతోను సుమ ఫల భరితాలైన కనువిను చేస్తుంటాయి నదీనదాలు మధుర జలప్రపూర్ణాలైన ప్రవహిస్తుంటాయి

విశ్వేశ్వరా! బంధువులైన యాకపులందును ఆర్మీయులైన పాండవుల యందును నాకు ఏలాటి వ్యామోహమున్నూ లేకుండానే సముద్రాన్ని చేరే గంగలాగా నా బుద్ధి నీ పదాంబుజ ద్యానంలో లగ్నమయ్యేలాగా వెయ్యి. శ్రీకృష్ణా! యదుభూషణా! నర సభా శృంగార సాగరా దుష్ట నరేంద్ర వంశదహనా!

లోకేశ్వరా! గో బ్రాహ్మణ దుఃఖాపహరా మోక్షప్రవాహకా నీ కిదే నా ప్రణామాంజలి సంసారబంధం నుండి నాను విముక్తి కల్పించి నన్ననుగ్రహించు-

అని కుంటి అర్థించేసరికి శ్రీకృష్ణుడు నవ్వి అలాగేనని హస్తినగరానికి వచ్చి కొన్నాళ్ళుండి అనంతరం కుంటిని సుభద్రను వీడ్కొని ద్వారకా నగరానికి వెళ్ళడానికి ఉమ్మక్తుకుకగా ఈమారు ధర్మరాజు అడ్డుండి మరికొన్నాళ్ళుండ మని అర్థించాడు కృష్ణుడు కాదనలేకపోయాడు

వ్యాసుడు దామ్మడు మొదలైనవారు ధర్మరాజు మరోవైకల్యాన్ని పోగొట్టడానికి ధర్మోపదేశం చేస్తున్నారు అయితే అదేమీ ఆరని మరపు కెక్కడందేడు ఆతడు ఇలా చింతించడం మొదలుపెట్టాడు.

తన శరీర సురక్షణంకోసం ఆరేక మృగాలను వధించేడి కిరాతకుడులాగా రాజ్యకాండతో నేను యుద్ధరంగంలో అడ్డపాటుకొంటి యోధులను గురువులను బ్రాహ్మణులను బంధువులను చంపిచాను లక్ష్మ సంవత్సరాలు గడచి వాన్ని జర్మలెత్తినా నాను నశకావాసం తప్పదు ప్రజాపాలన చేసే రాజు ధర్మయుద్ధంలో శత్రువులను వధించటం అధర్మం కాదని శాస్త్రనిపులుంటారు కాని జ్ఞానదృష్టితో చూస్తే అది సమర్థనీయం కాకాలదు

ఈ యుద్ధంలో అసంఖ్యాక వీరు నిహతులయ్యారు వారి భార్యల సంగ లేమిది? వారికి నే చేసిన ద్రోహానికి పరిహారం ఏముంటుంది? గృహస్థులైనవారు ఆశ్రమేధ యాగాలుచేసి బ్రహ్మ హత్యాది పాతకాలనుండి విముక్తులౌతారని పేదాలు విధిస్తున్నాయి అంటేకాని బురదతో బురదనేలా కట్టుతో కట్టుకుంటా పరిశుద్ధమవుతాయా? బుద్ధిపూర్వకంగా జీవించును పాల్యినినవాడు ఎన్ని యాగాలు చేసినా వానికి పాప విమోచనం కలుగదు అది పేరుకొని పోతూనే వుంటుంది అనభవింపక తప్పదు- అని ధర్మరాజు చలించిపోయాడు ఆహారం మానివేశాడు. శ్రీకృష్ణ సహితుడై బాంశయ్యగతుడైన భీష్మాచార్యుని చూడ దానికి ఒయలదేరాడు

ధర్మరాజుడు భీష్ముని రథకు వెళ్ళడం

అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడూ పాండవులూ రథాహుడులై వెంట వస్తుంటే ధర్మ నందనుడు యక్షసహితుడైన కుబేరుడలాగా వున్నాడు అలా సమస్త పరిధ వంతో కురుక్షేత్రానికి వెళ్ళి దివినుండి భువిపై కూలిన దేవతలాగా సంగ్రామ రంగంలో నేలకొరిగిన గుంగేయనకు నమస్కరించాడు ఇంతలో ఎందరో రాజులు బ్రహ్మర్షులు శిష్య సమేతుగా అక్కడకు వచ్చేసరికి భీష్మాచార్యుడు వారినందరిని యథావిధి పూజించాడు మాయా విశేషంచేత మానవ శరీరం ధరిం

చిన లోకేశ్వరుడు శ్రీకృష్ణుని బహుచా మన్నించాడు. పాండుకుమారులను కూర్చుండ నియమించాడు ఆనంతరం ప్రేమ బాష్పాకులనయనుడై చాలా అన్నాడు-

'పాండుకుమారులారా! ధర్మచినుకులను, హుని, భర్మాన్ని ఆశ్రయించి పెద్ద ఓవిరం గడపిన మీరు ఎన్నో అపచలకు లోనయ్యారు. ఇంతకంటే విచిత్ర మేముంటి? ఈ కుంతి దుస్థితిని ఏమనాలి? మృగశాప విశేషంచేత ఆమె భర్త పాండురాజు మృతిచెందాడు. పసిపాపలై న మిమ్మల్ని పెంచి యింతచారిని చేసింది. ఆమెకు అన్నీ దుఃఖాలే. సౌఖ్యం ఎలా వుంటుందో ఆమె యెరుగదు.

కాలతంత్రం విచిత్రం. దుస్తరం. వాయువశంచేత మేఘాలు ఆకాశంలో కలుస్తూ వుంటాయి. విడిపోతూ వుంటాయి. అలాగే కాలవశంగతులై ప్రాణులు కలుస్తూ వుంటారు. విడిపోతూ వుంటారు. దీనికంతకూ కారణం కాలతంత్రం మీ ప్రతిభ సామాన్యమైనదా?

రాజు ధర్మనందనుడు. విలువాడు ఇంద్రనూనుడు. విల్లు కాలవోద్యోజక మైన గాండీనం. సారథి సర్వశ్రేయోదాయకుడైన శ్రీకృష్ణుడు. సహాయకుడు డ్రగ గదాధరుడైన భీమసేనుడు. ఇంతటి యోధాను యోధులైన మీకు ఈ అపదలేమిటి? దీనినిబట్టి కాలం ఎంతటి బలవత్తరమైనదో యూహించండి. ఈశ్వరు డెప్పు డెవనికి ఏం చేస్తాడో తెలియదు. ఆతని మాయలకు విజ్ఞులకూడా వపలై అంధుల్లాగా వర్తిస్తారు

కాబట్టి దైవ విధికి విచారించి ప్రయోజనంలేదు. దీనులను రక్షించడానికి శ్రీమన్నారాయణుడు యదవశంలో శ్రీకృష్ణుడుగా జన్మించాడు. కాని తన దివ్య తేజాన్ని మాత్రం ఎవరికీ వ్యక్తం చెయ్యడు. తన మాయా ప్రభావంచేత లోకాలను మోహిత్రాంతం చేస్తాడు. ఆతని రహస్యం పరమేశ్వరునకు తెలుసు. దేవర్షి నారదునకు తెలుసు. సాక్షాద్యగవత్స్వరూపుడైన కపిలమునికి తెలుసు.

కాని మీరు మాత్రం అతణ్ణి మీ బావమరిదిగా భావించి దూతగా, మంత్రిగా, సారథిగా, బంధువుగా, మిత్రుడుగా అతన్ని యెన్నో పనుల్లో నియోగించారు. అయినా మీ తప్పులేదు. కాని అతనికి మాత్రం రాగద్వేషాలు లేవు. అహంకారం లేదు. ఆతడు అద్యయుడు. సమదర్శనుడు. సర్వాత్మకుడు. పరాత్పరుడైన అతనికి మీ తక్కువని వాతెక్కువని ఏ విధమైన బేదభావమున్నూ వుండదు. అయినప్పటికి భక్తవత్సలుడు కనుక ఏకాంత భక్తులకు మాత్రం సులభుడై వుంటాడు.

ధర్మనందనా! నా అదృష్టం ఏమని చెప్పును? అచంచలమైన భక్తితో నెవనియందు మనస్సును నిలిపి, ఎవని నామస్మరణచే కామకర్మలు విడిచి యోగులు దేహ త్యాగం చేస్తారో ఆ లోకేశ్వరుడు నా ప్రాణాపసాన సమయంలో

వికసిరమణామృతంతో కమల దళాయత నేత్రాలతో చతుర్ముఖాలతో అడిగో
నా కనుల యెడట నిలిచివున్నాడు నేనెంతదీ సుకృతానికీ నోచుకున్నానో

అని పార్థుడు కల్పించిన శరపంజరంపై శయనించిన కురుకుంజుడు
 భీష్మచార్యుడు ధర్మనందనుని అవస్థనపై మహద్బలందరు వింటూడగా మానవ
 సామాన్య ధర్మాలు వర్తాశ్రమ ధర్మవిభాగాలు రాగవైరాగ్యాలకు సంబంధించిన
 ప్రవృత్తి నివృత్తి మార్గాల దాన ధర్మ విశేషాలు రాజధర్మాలు శ్రీ ధర్మాలు,
 శవదహనాలు ధర్మాగ్ర కామ మోక్షాలు ఇంకా అనేకానేక కథలు ఇతిహాసాలు
 చెప్పాడు

ఇంతలో స్వచ్ఛంద మరణంతోసం యోగిశ్వరులు ఎదురు చూచి ౪౪ రాయణ పుణ్యకాలం వచ్చింది మహారథియైన గాంగేయుడు అవి తనకు మరణోదిత కాలమని నిశ్చయించుచున్నాడు మోసం వహించాడు మనస్సును బుద్ధియందు లగ్నం చేశాడు చూపులు శ్రీహరి ముఖ కమలమందు నిలిపాడు ఆ దేవతేవుని కావణ్య దృష్టి వలన బాణ వ్యధ తొలగిపోయినట్లు ఆనందాతి కలిగింది మహా సందూ చెందాడు ఇలా ప్రోతం చెయ్యడం మొదలుపెట్టాడు

చీఘ్మడు శ్రీకృష్ణుని నుతించడం

ముల్లోకాలను మోహింపజేసిది శక్తిమం శరీరంతో బాలవానుని కాలిలా
మిలమిలలాడెడి పీఠాంశుకంతో నల్లని ముంగురులతో ముద్దులు గులికెడి మోము
దమ్మితో మా విజయుని చేరువనందు మిహిహూకారుడు శ్రీహరి నా హృద
యంలో ఎవ్వేళలా నధిపించుగాక

గుర్రపు డెక్కల త్రొక్కిడికి రేగిన ధూతో చూసారై! చెక్కిన
ముంగుడులతోను, శ్రమ సంజనితములైన చెమట నీటి చియవులతోను నిగిగ
లాడెడి ముఖంతో నా బాబాహులకు నొచ్చుకొనియు విరాగైనా అస్థుచురు
విజయం చేకూర్చాలని రణకేటో ఆతఁడే ప్రోత్సహించి మహాచావుచు
నా కైమోడ్చులు

పాఠ్య ఆధ్యర్థన విని నవ్వులా ఉభయసేతు నమమ కథం నివి
అకనికి శత్రురాజును పేరు పేరున చాపిస్తూ చాపుతోకే కేవలముగా చాపి
ప్రాచారం చాపిస్తూ గురుకులం దాంధ్రులం అమ్మయ్యల చేత వధివ
దానికి శంకించి పెరుంజు వేయనన్న అన్నపంపు అమ్మ రెడ్డాన్ని బోలీసి
య్యోన్నట్లు చీసిన దేవతెవులు నా వ్యాధిమ ముదిరిలో నిరుంజు ప్రకా
శించుచుండుగాక

పాదాలతో నేను తట్టి నాగై పైకి కెలికప్పు ఎదుా నిట్టు చుట్టిత తిన్న

కుండలాలపాతి ఆకాశం అంతా ఆలముకొనగా నా బాదాహులు సహింపలేక క్రుద్ధుడై కడుపులో నున్న చతుర్థ భువనం బరువుకు భూమి అదిరిపోయేలాగా క్రింది కురికి చక్రాయుధం చేపాల్చి గమన వేగానికి పైన వేసుకొన్న పీతాంబుకం జారిపోతుండగా నావైపు వస్తూన్నపుడు అర్జునుడు - బావా నన్ను నవ్వుల పాలు చేయకు నా స్వజలంతో విజయం సాధించగల నే విశ్వాసం నాకుంటే నీవు చేయి చేసికోవద్దు - అని వారించగా - అర్జునా నన్ను విడిచిపెట్టు నే నీ వేళ భీష్ముని సంహరించి నిన్ను రక్షిస్తాను - అంటూ మదగజంమీచికి లంఘించెడి సింహ లాగా నాపై కురికెడి ఆ దేవదేవుడే నాకు దిక్కు.

అర్జునుడు నాకు నమ్మినబంటు అర్జుని రక్షించడం నా ధర్మం అని అతనికి సారధియై పగ్గాలను సవనానంగా పట్టుకొని మునికోల ఝరిపిస్తూ రథాశ్వాలను త్రోలుతూ చూచేవారి నందరిని మోహింపజేసెడి శ్రీకృష్ణ భగవానునకు నా ప్రణామాలు

నవ్వులతో నడకలతో పలుకులతో పొయలుకలతో! చూపులతో గోపాంగనల సహనాన్ని సడలింపజేసెడి ఎన్నెకాడు ఎనుచేవ నందనునకు నా నమస్సులు

ధర్మజుడు రాజసూయ యాగం చేసినప్పుడు యాగమండపంలో మునులు రాజమ్యులు చూస్తూండగా అనేక చిత్ర విచిత్ర మహిమలు గన్పరచిన లీలా మానుష విగ్రహుడగు ఆదిదేవుడు ఎల్లప్పుడూ నా దృష్టిపథంలో మొగుగాక

సూర్యు డొక్కడేయైనా సకల జీవులకు వేర్వేరుగా ఒక్కొక్కడై కన్నడు నట్లు తన మాయా లీలచే జనించిన ప్రాణికోటి హృదయాంతరాలలో నానావిధ రూపాలతో ప్రకాశించెడి శ్రీహరిని నేను పరిశుద్ధమైన మనస్సుతో నిరంతరం ప్రార్థిస్తాను -

అని భీష్ముడు మనస్సుతో వాక్కుతో చూపుతో శ్రీహరిని తన హృదయంలో నిలుపుకొని తుదిశ్వాస విడిచి ఉపాధిరహితమైన వాసుదేవ బ్రహ్మంలో విలీనమైపోయాడు

ఆ సమయంలో ఆత్మదనున్న వారందరు దివాంతమండు కలకలం మాని నిశ్శబ్దంగా వుండే పక్షుల్లాగా మౌనం వహించారు దేవతలు దుందుభులు మోగించారు పువ్వు వర్షం కురిపించారు సామంతులు భీష్మాచార్యుని వేయివిధా కీర్తించారు ధర్మరాజు పీతాంబులకు పరలోక క్రియలు నిర్వహించి కృష్ణ సహితుడై హస్తీ నగరానికి వెళ్ళాడు. మునింద్రులున్నా ఎవరి ఆశ్రమానికి వారు వెళ్ళారు

హస్తీసాపురం వెళ్ళిన తర్వాత ధర్మసందనుడు ధృతిరాష్ట్రాన్ని నొడవరచి వాసుదేవుని ఆమోదంతో పితృపైతామహమైన రాజ్యాన్ని గ్రహించి ధర్మ బద్ధంగా పరిపాలించాడు"- అని సూతుడనేసరికి శాసకుడు- "మునింద్రా ధర్మ జుడు తన సర్వస్వం అపహరించి యెన్నో కష్టాలుపెట్టిన ఆతలాయులను ఆహవరంగంలో అంతంచేశాడు సరే కాని బంధుమరణదుఃఖంతో ఆతడు రాజ్య భారం వహించడానికి ఎలా అంగీకరించాడా?"- అని ప్రశ్నించగా సూతమహర్షి యిలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు-

"అది కృష్ణుడు చేసిన పని కృష్ణుడు పరిశ్రమను కురు వంశాంశురంగా జేసి తాత్కాలికంగా రాజ్యపాలనా భారాన్ని ధర్మరాజునకు అప్పగించాడు ధర్మ రాజు ధరావాసం చేస్తూండగా నెండు మూడు వానలు కురిశాయి గోభూముల్లో గోవులు పాలు పన్నించాయి లతలు చక్కగా పుష్పించాయి తరువులు పం భారంతో పంగి పుండేవి అన్ని ఋతువుల్లోను పంటలు సమృద్ధిగా పండేవి ప్రజలు ధర్మబద్ధంగా పుండేవారు ఎవరికి ఏ విధమైన వ్యాధులున్నూ లేవు

కొంతకాలం ఆయాక కృష్ణుడు ద్వారకకు వెళ్ళడంబట్టి కొందరికి నమస్కరించి తొగిలించుకున్నాడు కొందరు తనకు నమస్కరించగా వారిని సాదరంగా దగ్గరకు తీసికొని ఆలంకారం చేశాడు అనంతరం రథారోహణం చెయ్యగా సుభద్ర ద్రౌపది కుంతి ఉత్తర గాంధారి ధృతరాష్ట్రం విదురుడు యయుత్సుడు కృపాచార్యుడు భీష్ముడు భానుసందనులు కంఠిసీరు పెట్టారు సత్సాంగతంతో దుస్సంగాలు విడిచిపెట్టారు సకృత్తుగా శ్రీహరి యశోగానం విన్నా పరవశించి విడిచిపెట్టలేదు అలాంటి స్థితిలో వారందరు శ్రీకృష్ణుని ఎంతోకాలంగా చూస్తూ మోక్షాదుతూ కలిసి భుజిస్తూ శయనిస్తూ కాలం గడపడంచేత ఆయన్ను విడిచిపెట్టలేక ఆయన తిరిగి రావాలని ఆకాంక్షిస్తూ దీనాననులై ఎక్కడి వారక్కడ నిలబడిపోయారు.

సౌదాగ్రాలమీదనుండి కౌరవ శ్రులు కృష్ణునిపై పుష్ప వర్షం కురిపించారు. అర్జునుడు చుట్టూ ముత్యాల వరుసలు వ్రేలాడుతున్న శేషతపత్రాన్ని పట్టుకున్నాడు ఉద్ధవుడు సాత్వికత చె యొకవైపునా వింజాపరలు వీస్తున్నారు. నానవిధ వాద్య ధ్వనులు దశదశలూ హార్యోగమగున్నాయి బ్రాహ్మణులు సగుణ నిర్గుణ స్తోత్రాలు చేస్తున్నారు

కథం ఒకటంటే రాజమార్గం నెమ్మది సాగిపోతోంది అప్పుడు పౌరాణికులు దారి కిరువైపునా సౌదాగ్రం చుట్టూ నిలబడి నందకుండునీ దర్శించి పరవశించిపోతూ చేతులు చాచి చాచి అడుగు గోపాల సుందరుడని ఒకరి కొకరు చూపుతూ జలా వితర్కించడం మొదలుపెట్టారు.

ప్రళయ సమయంలో లోకాలన్నీ కనుమరుగైపోయిన తర్వాత ఏకాకియై

ప్రకాశించెడి పరమాత్మ ఇకదే అని కొందరంటే జీవులకు బ్రహ్మత్వం సద్బిందినపుడు ఇంకా లయ మేమిటి? అని కొందరు సందేహాన్ని వ్యక్తం చేశారు. జీవుని ఉపాధికి కారణభూతమైన సత్వాది గుణలయాన్నే జీవ లయం అంటారు అని కొందరు సమాధానం చెప్పారు. అయితే తిరిగి సృష్టి ఎలా జరుగుతుందీ? అని కొందరు ప్రశ్న వేస్తే పరమేశ్వరుడే తన - శక్తితో జీవులను సృష్టించి నామ రూపాలుకేరి ఆ జీవులకు నామరూపాలు కల్పించడంకోసం వేదాలను కల్పించి తన తేజస్సుతో సంప్రేరికయైన మాయను అనుసరిస్తూ దని కొందరు మారు పలికారు. భక్తులను జితేంద్రియులను విద్వాంసులకుగాని ఈ మహానభావుని దర్శనం లభించదు కొందరంటే అలానాడు యోగమార్గం ద్వారాగాక మరో విధంగా ఆయన్ను దర్శించడం సాధ్యంకాదని మరికొందరన్నారు.

ఇలా పౌర సుందరులు శ్రీకృష్ణుని తత్వాన్ని గురించి వితర్కిస్తూవుంటే విని ఆయన మందహాసం చేశాడు. రథం దూరం పోతోయింది.

అప్పుడు కామపరచశయైన యొక పౌరాణిక హృదయభారంతో మరొకరైన చూచి చెలీ చూడు రథం కనుమరుగవుతోంది శ్రీహరి మనకిక కనబడడు ఆ కమలేక్షణుని చూడకపోతే దినం ఒక యుగంగా తోస్తుంది మనం ఇక్కడ ఉండడం దేనికి? మనంకూడా ఆయన దగ్గరకు వెళ్లి ఆయనకు పరిచర్యలు చేద్దాం అన్నది.

ఇతడు కేవలం యాదవనాథుడు కాదు వేదవ్యక్తుడు సృష్టి స్థితి సంహారకారకుడైన లీలావినోది ఈశ్వరుడు ఆ దేవదేవుని దర్శనం కాకుండా లభించింది నా జీవితం సార్థకమైంది చాలు అని పులికించిపోయింది మరొకరై.

తామసగుణోపేతులైన రాజులు ప్రజలను బాధిస్తుంటే వారిని తుదముట్టించడానికి ప్రతి కల్పంలోను సర్వ శరీరుడైన పరమేశ్వరుడు ఇలా అపతరిస్తూంటాడు ఈ మహానభావుని ఒక్కో యాదవకులం తరించింది ఈ పుణ్యశ్లోకుడు నడయాడడంచేత మధురానగరం మహిమార్జితమైంది ఈ పురుషోత్తముని నిత్యమూ దర్శించడం వలన ద్వారకావాసులు ధన్యులయ్యారు అమిత బలాభ్యుదయైన ఈయన కారణంగా భూమి నిష్కంబకమైంది జగత్కౌమారాకారుడైన ఈ దేవదేవుని చూచి గోపాంగనలు కామ విచిత్ర ఆయన అభరామ్యుతం త్రాగుతూ దివ్యానందంలో ముగిసి లేచుతూ వుంటారు ఈ కమలలోచనుని ఈ కరుణా సముద్రుని ఈ జగత్కౌమారానుని పతిగా చేకొన్న రక్షిణి సత్య భామామలు తొలి జన్మల్లో ఎంతటి నోములు పోచారో? అని-

పౌరాణికలు అంటుంటే విని నవ్వుతూ వారిని కటాక్షించి శ్రీకృష్ణుడు హస్తినాపురాన్ని విడిచిపెట్టాడు ఆయన వియోగం సహించక భర్తారాక్షాసులు చతురంగబలంతో ఆయన్ను కొంతదూరం వెంటబడించి శోకాదులులే వెనకెగిరారు.

అలా వారందరు వెళ్ళిపోయిన తర్వాత శ్రీకృష్ణుడు కురు జాంగల పాంచాల దోబాలు దాడి కూరసేన యామున భూములు గడచి బ్రహ్మవర్త కురుక్షేత్ర షత్స్య సారస్వత మరు ధన్వ సావీరా భీర సైంధవ దోబాలు అతిక్రమించి సూర్యాస్తమయ వేళకు ద్వారకా నగరం చేరి పాంచజన్యం పూరించేసరికి ద్వారకా వాసులు మహానందంతో ధనకనక పస్తువాహనాలను కాన్కలుగా తీసికొని వేణు నాదాలు భేరి సినాదాలు మిన్నుముట్టగా శ్రీకృష్ణ దర్శన లాలసులై ఎదురు పడ్డారు శ్రీకృష్ణుడు వారు పెట్టిన కాన్కలను సూర్యభగవానుడు భక్తు లర్పించిన దీపమాలికలను స్వీకరించినట్లు సహర్షంగా స్వీకరించాడు

అలా ఆత్మారాముడు పూర్ణకాముడు అయిన ఆ పరమేశ్వరునకు కాన్క లర్పించి మ్రొక్కులిడి గద్గద కంఠంతో వారిలా అన్నాడు-

దేవా నీ పాదాంబుజాఁడు బ్రహ్మ అంతటివాడు పూజిస్తాడు నీ సేవ సంసారతాపాన్ని పోగొట్టుతుంది నిన్ను భక్తితో ఆరాధించేవారికి సకల శ్రేయాలు కల్పిస్తావు నిన్ను బ్రహ్మాదులుకూడ వర్ణింపలేరు

నీ అనుగ్రహభీత్యంచేత సుఖంగా వున్నాం. నీ పరాక్రమగాఢలు విన్నాం. నేడు నీ పాద పద్మాలను తిరిగి కనులారా చూచి పరవశించిపోయాం మాకు ఏ ఆరాటమున్నూ లేదు మా గృహాలన్నీ సుఖాంతులతో తులతూగు తున్నాయి చోరభయం ఎక్కడాలేదు ఇకపోలే నీ వియోగం మాత్రం సహించ లేక ఎంతో వ్యథ చెందాం

తండ్రుల కందరికి తండ్రియైన బ్రహ్మకు నీవు తండ్రివి అలాంటి నీవు మాకు తండ్రివి తల్లివి పతివి దైవమవు మా సర్వస్వం నీవే ఏ తండ్రులైనా సీరాగా బిడ్డలను ఇలా కృతార్థులను చేశారా? మాలాగా నీ ముఠాంబుజాన్ని కనులారా చూచే భాగ్యం దేవతలకుకూడా లేదు

ఇక నీవు ఎక్కడికి వెళ్ళకుండా ద్వారకలోనే వుండాలి నీ వియోగం భరించలేం నీవు హస్తినాపురంలో వున్న ఒక్కొక్క నిమిషం మాకు ఒక్కొక్క యుగంగా తోచింది సూర్యభగవానుడు పశ్చిమ సముద్రంలో క్రుంకగానే లోకాలన్నీ అంధకార బంధురమైనట్లు నీవు కరబడకపోతే మేమంతా చీకటిలో మునిగిపోయిపట్టంటాం- అనేసరికి శ్రీకృష్ణుడు వారినందరిని తన కృపాకటాక్షాలతో సంతృప్తుల్ని చేశాడు

ఇంతలో శ్రీకృష్ణుని రాక విని ఉగ్రసేనుడు అక్రూరుడు పసుదేవుడు బలభద్రుడు ప్రద్యుమ్నుడు సాంబుడు చారుదేవుడు గురుడు మొదలైనవారు పినుగుల గుర్రాలు రథాలు ఆధిరోహించి ఒక భద్ర గజాన్ని వెంటబెట్టుకొని ఎదురు వచ్చారు పండిమాగధుల వైవారాలు బ్రాహ్మణుల ఆశీర్వాదాలు నానావిధ

మంగళ వాద్యాల నినాదము వారకాంతల సంగీతాలాపాయి మిన్నముట్టాయి శ్రీకృష్ణుడు వారి నందరిని ఆర్థరీతిని ఆదరించి సకల సంపద్యమన్వితమై కుబేర నగరాన్ని కూడా ధిక్కరించెడి ద్వారకానగరంలో కాలుపెట్టాడు

హరిని అనుదినమూ చూచే వారై నప్పటికీ క్రొత్తయైనట్లు, నూతనోత్సాహంతో నగరాంగరాలు సౌధాగ్రాల నుండి చే సైగంతో ఒకరి కొకరు ఆయన సౌకుమార్యాన్ని చూస్తూ నిక్కి నిక్కి చూస్తూ పరవశించి పువ్వువర్షం కురిపిస్తూండగా - లక్ష్మిని వక్షస్థలమున ధరించిన సౌగంధికాదూ జనదృక్పథకోరాలకు! ఆమృత కిలకంలాంటి ముఖం కలవాడూ, దిక్పాలకులకు పట్టుకొమ్మయైన బాహుదండం కలవాడూ ఆశ్రీతులకు చేరుగడలైన పాదాంబుజాలు కలవాడూ భువనమోహనాకరుడూ అయిన పురుషోత్తముడు రాచబాట వెంట సాగిపోయాడు

శ్వేతాత పత్రంతో వింశామరలతో, పీతాంబులతో మణిభూషణాలతో శ్యామల శరీరదై న శ్రీకృష్ణుడా సమయంలో సూర్యబింబంతో, చంద్రధ్వజంతో నక్షత్ర సమూహంతో ఇంద్రధనువుతో విద్యుల్లతతో భాసించెడి నీలమేఘంలాగా మిల మిలలాడుతున్నాడు తొల్లగా ఆతడు తన తల్లిదండ్రుల నివాసానికి వెళ్ళాడు చేవకి మొదలైన తల్లు లేడుగురికి పరుసగా నమస్కరించాడు

అప్పుడు వారందరు పరవశించి ఆతణ్ణి ఒళ్ళో కూర్చోపెట్టుకున్నారు వాత్సల్యాఙ్గయంతో వారి చనుమొనలనుండి పాలు స్రవించాయి ఆనందాశ్రువులతో వారు ఆతణ్ణి ముంచెత్తారు. గోపాలుడలా మాతృవాత్సల్యాన్ని చూరగొని ఆనందరం అసంఖ్యాకములైన కాంచన సౌధాలతో మనోహరమైన తన ఆంతఃపురంలో అడుగుపెట్టాడు

అతని కక్కడ పదారువేల నూటవనిమిడిమంది ప్రేయూర్వాంధ్రున్నారట ఒకరి యింటికి ముందువెళ్ళితే వేరొకరిత మనస్సులో బాధపడి సరసాలాపాలాదదేమో ప్రేమ భావంతో చూడదేమో ఏకలత్యం చెందుతుందేమో అని భావించి ఆశ్చర్యకరంగా అతడు ఏకకాలంలో అనేక రూపాలతో వ్యక్తమై అందరి యింద్రకు వెళ్ళాడు. అలా వస్తూన్న కమలాక్షుని చూచి విరహవ్యధతో కృశించిన ఆ గోపాంగనలు పిల్లలను చంకన బెట్టుకొని సిగ్గుతో ఒడ్డాణాలు జారిపోతుండగా తడబడుతూ గృహద్వారాల దగ్గర కతనికి ఎదురుగా వెళ్ళారు.

ఎవరికి వారు తన మనోవల్లభుడు మాధవుడు తొల్లగా తనయింటికి వచ్చాడని అనితరలభ్యమైన ఆనందంతో మురిసిపోతూ ఆతనికి ప్రణయ పురిస్సరంగా సవర్యుల చేతను అప్పుడా మాయామానుష ఎగ్రహుడు వారిని యథోచితంగా పరామర్శిస్తూ - కొడుకులు మీకు భక్తి విధేయులై యుంటారా? కోదండ

చెప్పినమాట వింటారా? ఇట్లు చక్కగా గడుస్తోందా? సాధుసత్కారం చేస్తున్నారా? భూషణాంబాలు, ఇంకా ఇతర వస్త్ర సమూహం సరిపడవున్నాయా? ఇంట్లో ఏ కొరతలు లేకుండా సుఖంగా వుంటున్నారా? అని ఎవరికి వారిని ప్రశ్నించి వారి యోగక్షేమాలు తెలుసుకున్నాడు.

అనంతరం వారిని దగ్గరకు తీసికొని- 'అయ్యో! బొట్టు పెట్టుకోలేదేమీ? పువ్వులు తురుముకోవా? కస్తూరి అందకోవా? నగలేవీ? కలహంసను పెంచు తున్నావా? చిరుకరు పాలాలు చెపుతున్నావా? తీగెలకు నీళ్ళు పోస్తున్నావా? జలక్రీడలాడుతున్నావా? లేడిపిల్లకు మేత పెడుతున్నావా? గురువులను పూజిస్తున్నావా? బంధువులను ఆదరిస్తున్నావా?' అని ఒక్కొక్కరిని ఒక్కొక్క విధంగా అడిగాడు.

నిష్కల్మష ప్రేమ స్వరూపరైన ఆ గోపాంగనలకు ఆ యదునందనుని తోడిదే బ్రదుకు. అంచేత అతడు దగ్గరలేనప్పుడు వారు శరీర సంస్కారం చేసికోరు. కేకే వినోదాలకుగాని, వనవిహారాలకుగాని ఇచ్చగింపరు. అంచేత అతడు రాగానే వివశరై క్షణక్షణం నవనవంగా అనుభూతమైన అనురాగంతో అతణ్ణి గాఢంగా కౌగిలించుకున్నారు. మన్నుడుని దహించిన శివునినైతే మూర్ఖులై చేయగల ఆ మనోహరాకారుల శృంగార చేష్టలకు మాయాతీతుడైన మాధవుడు అణుమూత్రంహూతా చలించలేడు.

అతడు సంగ విరహితుడు. అయినా అజ్ఞానులైన లోకుల దృష్టిలో అతడు సంసార లంపటడు. లోక సామాన్య మానవుడు. ఆత్మాశ్రయమైన బుద్ధి ఆత్మా సందాన్ని అనుభవించడు. అలాగే ప్రకృతితోగూడిన ఈశ్వరుడు ఆ ప్రకృతి గుడారైన సుఖ దుఃఖాలను పొందడు. ఒకదానితో నొకటి ఒరసికొను వెదుళ్ళ వలన అగ్నిని పుట్టించి అరణ్యాలను దహింపజేసే వాయువులాగా భూమి భారకు లైన భూపతులకు పరస్పర వైరం కల్పించి నిరాయుధుడై వారినందరినీ నేల కూర్చి కాంతుడై ప్రాకృత పురుషులలాగా శ్రీహరి ప్రయోగనల నడుమ అలా విహరిస్తున్నాడు.

యతీశ్వరులుకూడా ఈశ్వర మహిమ నెరుగరు. అలాంటప్పుడు ఆప్రమేయుడైన ఆతని ప్రతిభ ముగ్ధులైన గోపికలకు ఏం తెలుస్తుం? అంచేత అతడు నిజంగా కాముకుడనుకొని ఆతనితో కేకేవినోదాలతో కాలం గడుపుతూ వుంటాడు. అతడు ఎప్పుడూ తమ యింద్రులతోనే వుంటాడని, శ్రీయఃపతికి తాము ప్రియురాలండమని, వారు మురిసిపోతూ వ్యామోహంలో మునిగి తేలుతూ వుంటాడు- అని సూతుడనేసరికి శౌనకడు-

ఉత్తరరూపరీక్షితు జనించుట

ద్రోణగండరుడు ప్రయోగించిన బాణాగ్నికి ఉత్తర గర్భం కంపించి పోగా శ్రీకృష్ణుడు తిరిగి గర్భ సంరక్షణం చేశాడంటారు ఎలా చేశాడు? ఆ బాణుడు జన్మించి యెన్నేండ్లు జీవించాడో ఎలా గడిపాడో పక మహర్షి ఆతనికి ఏ రీతిగా జ్ఞానోపదేశం చేశాడో అనంతరం ఆ నరేంద్రుడెలా దేహత్యాగం చేశాడో వినాలని వుండి సవిస్తరంగా చెప్పండి"- అని అరిచగా సూతమహర్షి ఈ విధంగా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు—

‘ధర్మజుడు రాజ్యపాలనా భారం వహించాక ఆతనికి కీర్తి దిగంత వ్యాప్తమైంది సకలవిధ సంపదలతో తులతూగుతున్నాడు నిరంతరం విద్యుద్విసోదాలతో పరమానందం చెందుతున్నాడు అనేక యాగాలు చేశాడు అయినా అన్ని కోరికలు చంపుకొని కామక్రోధాదులను నిర్మించి శ్రీహరి చరణారవిందాలనే ధ్యానిస్తూ ధర్మ బద్ధంగా రాజ్యం చేస్తున్నాడు. ఆకలితో నకనకలాడేవాడు చందనాదులతో సంతృప్తి చెందనట్లు అతనిని వైభవంతో తులతూగుతున్నా ధర్మనందనుడు మాధవుని పాదసేవసంతో తప్పితే మరో రీతిగా తృప్తిపడేవాడుకాదు

అలా వుండగా కొన్ని దినాలకు ఉత్తర నిండు చూలాలైంది పదో నెల వచ్చింది కాని ఆశ్వత్థామ బాణాగ్ని ప్రభావంచేత గర్భస్థ శిశువు తల్లడిల్లిపోతూ ఈ రీతిగా మొరపెట్టాడు—

నాకు అరచే శక్తికూడా లేదు గర్భగోళంలో వున్నాను నాకు దిక్కెవ్వరు? తాను అనాధనని మా అమ్మ అంటూంటుంది ఈ బాణాగ్ని పోగొట్టడానికి మార్గమేదీ? నన్ను రక్షించే తండ్రి యెవ్వరు? గర్భజనితమైన వేదన ఎవనికి తెలుస్తూంది? ఈ బాణాగ్నికి వేగి నేను గర్భంలోనే మృతి చెందితే మా అమ్మకూడా గర్భవేదనతో మరణించడం నిశ్చయం ఈ అగ్నిజ్వాలల సుండి రక్షించడానికి శ్రీహరి వస్తాడని మా అవ్వ అందరితో అంటూంటుంది ఆ మాటే నిజమవుతుందా?

సర్వాంతర్యామియైన ఆ శ్రీహరి ఇక్కడలేదా ఎల్లపుని శరాగ్నిని తొలగించి నన్ను రక్షించడా? తనను ఆశ్రయించిన వారిని ఆత డివివరకు ఎంత వుండినా కాపాడలేదు? నా కర్మ యెలాంటిదో? అని వచ్చే పోయే ప్రాణంతో కొట్టుపెట్టాడుతూ గర్భగతుడైన శిశువు చింతిస్తూండగా శ్రీహరి ప్రత్యక్షమయ్యాడు

ఆ దేవదేవుని మేరీపైనున్న పచ్చని పట్టబట్ట మేపంమీది క్రొమ్మెరుగులాగా మిలమిలలాడుతోంది చెక్కిళ్ళపై మకరకుండలాలు మణికాంతులు ప్రసరిస్తున్నాయి బాణాగ్నిని ఆణివివేచులనే సంఘంలలో కన్నులు కెంపుల్లాగా ఎర్ర

వారాయి కాంచన మునిమయమైన కిరీమి బాలభాసు మండలలాగా మెరిసిపోతోంది
ఆతడు బంగారు మురుగులు బాహు పురులు వనమాల ధరించాడు

అంగుష్ఠమాత్ర దేహుడై అలా ఆవిర్భవించిన శ్రీహరిచేతిలో ఒక గద
వుడి మార్తాండుడు! మంచును విడగొట్టినట్లు మార్చుడు మహోల్క²లాగా
జ్వలిత్రాన్న తన గదను గిరగిర త్రిప్పతూ ద్రాచి బాడాగ్నిని పటాపండులుచేసి
గర్భంకందకుండా కాపాడాడు అలా గదను చేపట్టి శరాగ్నిని చెందాడి తనను
రక్షించిన ఆ దయాళులి యెవ్వడా? అని గర్భ శిశువు చింతిస్తూ ఎదురు చూస్తూం
డగా మార్చుడు మటుమాయమయ్యాడు

అనంతరం సకల శుభ గ్రహాలతో సకల గుహోత్తర వంశూదరమైన శుభ
లగ్నంలో ఉత్తర పాండవ వంశోద్ధారకుడైన శిశువును కన్నడి ధర్మనందనుడు
వెంటనే దామ్యుడు మొదలైన బ్రాహ్మణులను రావించి పుద్ఘాహా³ వాచనమూ
బాతరర్పణచేయించాడు ధన కనక వస్తు వాహనాలతో వారిని సత్కరించాడు
అందరికీ షడ్రో⁴పేతంగా మృష్టాన్నం పెట్టాడు అప్పుడు ఆ బ్రాహ్మణులు
సంపీతులై - ధర్మనందనా దైవయోగంచేత పౌరవసంతతి⁵ అంతరించకుండా
శ్రీ విష్ణువు ఆన్మగ్రహించి ఈ బాలకుని రక్షించాడు కనుక ఈతడు విష్ణునామ
దనే పేరుతో జన్మిల్పాతి చెందగలడని ఆశీర్వదించాడు

అప్పుడు ధర్మజుడు ఆ బ్రాహ్మణుల నుద్దేశించి- మహానుభావులారా
మీకు నమస్కరిస్తున్నాను. నామాట వినండి మా పెద్దలందరూ నిర్మల కీరిని
గడించి రాజక్షులై జీవితం గడిపారు ఈ పసివాడుకూడా శ్రీహరి చరణాంబుజ
భక్తి యుక్తుడై వుంటాడా? చూచి చెప్పండి- అనగా విప్రులిలా అన్నారు-

మహానుభావా మీ మనుమడు మనుపుత్రుడైన ఇష్యోకునిలాగా ప్రజా
రక్షణం చేస్తాడు శ్రీరామచంద్రుడులాగా బ్రహ్మజ్ఞుడు⁶ సత్యవ్రతుడు
అవుతాడు డేగ వెంటపడగా భయంతో వణుకుతూ వచ్చిన పాపురాన్ని రక్షించిన
శివదక్రవర్తి రీతిగా శరణాగత రక్షకుడు దానశీలి అవుతాడు దుష్కంఠ
సూతుడు భరతుడులాగా చంద్రవంశానికి అఖండ యశస్సును తెస్తాడు
ధనంజయి⁷ కార్తవీర్యుల్లాగా మహాదానుష్కదేతాడు అగ్నిలాగా భయంకరంగా
సముద్రంలాగా దుస్తరంగా సి హులా మహా విక్రమశాలిగా వుంటాడు భూవేది
లాంటి సహనశీలి అవుతాడు సూర్యుడులాంటి ప్రతాపవంతుడేతాడు శ్రీహరి
లాగా సర్వమూల హితుడేతాడు తల్లిదండ్రుల్లాగా సహిష్ణు వపుతాడు

ధర్మనందనా అదేకాదు నీ మనుమడు సమతా దృష్టిలో బ్రహ్మకు

-
- 1 సూర్యుడు 2 పెద్దకొరవి 3 అశుద్ధినివారక కర్మము
4 పురుచక్రవర్తి సంతతిమైన కురువంశం 5 వేదాధ్యయనం చేసినవాడు
6 అర్జునుడు

ప్రసన్నతాగుణంలో శివునకు గుణసంపదలో శ్రీహరికి ధర్మగుణంలో యయాతికి హరిభక్తి ' పట్టడునకు ఔదార్యంలో రతి దేవునకు ఆశ్రిత రక్షణంలో హిమవన్నగానికి సాటిరాగలవాడెలాడు మహాయశస్సు నాశ్చిస్తాడు పెద్దలను అదరిస్తాడు అశ్వమేధ యాగాలు చేస్తాడు దుష్టులను దండిస్తాడు సమర్థులైన కొడుకులను కంటాడు

కలి ప్రేరితాలైన పాపాలను హరిస్తాడు రామభద్రుడులాగా చూ భారం పాస్తాడు నిరంతరం వేద శాస్త్ర విహితమైన మార్గంలో చరిస్తాడు విశేషించి హరిభక్తిగల వాడెలాడు. ఇలా అనేక సంవత్సరాలు జీవించి ఒక విప్రకాపం కారణంగా తక్షక విషాగ్నివలన తనకు మరణం ప్రాప్తిస్తుందని తెలిసికొని సర్వ సంగాలు విడిచిపెట్టి శ్రీహరి పాదారవిందాలను సేవిస్తూ శుక్రయోగింద్రునివలన ఆత్మజ్ఞానం పొంది గంగాతీరాన శరీరత్యాగంచేసి భయ శోకాలులేని ఉత్తమ లోకంలో ప్రవేశిస్తాడు - అని బ్రాహ్మణులు ఆ బాలుని జాతక ఫలాలు చెప్పారు ధర్మనందనునివలన కోరిన కాన్కలందుకొని నిజవాసాలకు వెళ్ళిపోయారు

తల్లి గర్భంలో వున్నప్పుడు తాను చూచిన దేవదేవుడు విశ్వమంతటా వున్నాడని పరీక్షించి చూడడంచేత అందరూ అతనికి పరీక్షితు అని నామకరణం చేశారు శుక్లవక్షంలో చంద్రుడులాగా ఆ బాలకుడు తాతల పెంపకంలో క్రమ క్రమంగా అభివృద్ధి చెందాడు

బంధుహనన దోషం ధర్మనందనుని ఇంకా వెంటాడుతూనే వుంది ఆ దోష పరిహారం కోసం అశ్వమేధయాగం చేయాలనుకున్నాడు. కాని తగినంత ధనంలేదు కప్పంగాను దండవారి క్రిందా ప్రజలిచ్చేది చాలదు ఎలాగో అని విచారిస్తూ శ్రీకృష్ణుని స్మరించేసరికి అతడు వచ్చాడు

అతని ఆదేశానుసారం భీమార్జునులు పూర్వం ముఠుత్తువనే రాజు యజ్ఞం చేసి ఉత్తరదిక్కున భూమిలో సువర్ణ పాత్రికలో నిక్షేపించిన రత్నాన్ని తెచ్చి యిచ్చారు

అప్పుడు ధర్మరాజు సకల బంధు సమేతంగా శ్రీకృష్ణు నాహ్వానించి పుకషోత్తమ ప్రీతిగా మూడు యాగాలు చేశాడు అనంతరం కృష్ణు డక్కడ కొన్ని నెలలుండి అర్జునుని వెంటబెట్టుకొని నిజనగరానికి వెళ్ళాడు

అంతలో విద్రుడు ధీర్ఘయాత్రలు ముగించుకుని హస్తిన నగరానికి వచ్చాడు తీర్థాటన సమయంలో అతడు మైత్రేయుని కర్మకు యోగానికి జ్ఞానానికి సంబంధించిన అనేక ప్రశ్నలు అడిగి ఆత్మ తత్వ రహస్యం అంకా తెలిసికొన్నాడు విద్రుని రాకకు ధృతాశ్వామి అందరు మహాసచం చెడి ఆతణ్ణి ఒహాహ మన్నించారు ధర్మరాజు విద్రునిని స్నాన భోజనాది సత్కారాలు చేసి అనంతరం ఇలా అన్నాడు—

మహాభాగా ఇంతకామూ ఎక్కడున్నావు? ఏయే తీర్థాలు చూచావు? మహాజ్ఞానివైన నీయందే శ్రీహరి పుడగా నీకు తీర్థాచరం దేనికి? నీవే ఒక మహా తీర్థానివి నీకందె పుణ్యతీర్థా లేముంటాయి? ఇతర తీర్థాకోసం వెనుచుతూ వెళ్ళడం దేనికి? నీవు మాతో భాషిస్తేనే దాని మూస సకల తీర్థయ్యతూ ఫలం దక్కుతుంది లోకంలో అందరు మమ్మల్ని గురించి ఏమనుకుంటున్నారో చెప్పు

మా తండ్రి మరణానంతరం మా పెదతండ్రి కొడుకులు మా యింటికి నిప్పు పెట్టి మాకు సర్ప విషం కుడువబెట్టి చెప్పరాని బాధలు పెట్టారు అప్పుడు మేమూ మా యిల్లాండ్రూ నశించిపోకుండా రక్షించింది నీవేకదా ఆదంతా జ్ఞాపకం వుందా?

రెక్కలురాని పిల్లను పశులు తమ రెక్కలతో దాచి రక్షించినట్లు నీవు అభిమాన భక్తమూ తెలియని బాధ్యావస్థలో మమ్మల్ని మా యందుండే పక్ష పాతంతో రక్షించావు కనుకనే ఈనాడు బ్రతికి వున్నాం నీవు నీ తీర్థాచరంలో ద్వారకకు వెళ్ళావా? శ్రీకృష్ణుని కారుణ్య విశేషంచేత యాదవులు సుఖంగా వున్నారా? ఒకవేళ నీవు ఆక్కడకు వెళ్ళకపోయినా లోకలహన వారి యోగ శ్రేణులు విన్నారా? -

అని యుక్తిమడు అడిగేసరికి విదురుడు క్రమంగా అన్ని విషయాలు చెప్పాడు కాని అతడు శోకభారంతో కృంగిపోతాడని భావించి యదు క్షయ వృత్తాంతం మాత్రం చెప్పలేదు మంచి చెపితే మంచిబాధంటారు చెడుచెబితే చెడ్డ వారంటారు అందులో అతడు శూద్రుడు శిష్టమరణం చెప్పరాదు

విదురునకు శూద్రత్వం ఎలా ప్రాప్తించిందంటే మూడవ్యముని శాపంచేత పూర్వం యముడు శూద్రయోనియందు విడుదలుగా జన్మించాడు నూరేండ్లు పాపకర్మలను దండించే బాధ్యత సూర్యభగవానుడు వహించాడు ధర్మరాజు రాజ్యభారం వహించి దిక్పాల సమానులైన సహోదరులతో మనుమని ముద్దు చేస్తూ పెద్దకాలం మహావైభవంతో సుఖంగా వున్నాడు

గాంధారి ధృతరాష్ట్రపుల దేహ త్యాగం

అలావుండగా కాలగతి యెరిగిన విదురుదాకనాడు ధృతరాష్ట్రునితో ఇలా అన్నాడు- దార సుతామలను బంధు మిత్రులను సరిసంపదలను చూచు కొని చిరకాలం జీవించాలనుకునేవారిని కాలం వంచిస్తుంది కాలగతి దురవగాహం నీకిప్పుడు దుష్కలం ప్రాప్తించింది దీనికి ప్రతికారం ఆలోచించు

నీవు పుట్టుగొడ్డివి పెద్దవాడవయ్యావు నీ కత్తి సామర్థ్యాలు ఉడిగి పోయాయి- వార్ధక్యంపైబడ్డది అనుభవించదగిన టోగలా లేవు బంధువులందరు

మరణించారు మీ ఆలుమగలిద్దరూ శోకమగ్నులై దాయాదుల పంచలో వుండడం ఏమంత బావ్యం? వారిని నీ కొడుకులు ముప్పవైపులు పెట్టిన సంగతి నీకు తెలియదా? వారున్నటుండికి చిచ్చుపెట్టారు వారి ఆర్థాంగి ద్రౌపదిని నిండు సభలో ఆవమానించారు వారిని అడద్యాలపాలు చేశారు అటువంటివారిని ఆశ్రయించి వారితో పెడితే తిని బ్రతకకపోతేయేం?

బిడ్డలకు బుద్ధిచెప్పలేని యీ పుట్టుగడ్డి వనకెక్కడ దాపురించాడు? ఇంత పిండం వండి పడవెయ్యండి అని భీముడు హీనంగా అంటూంటే నీకు అన్నం ఎలా రుచిస్తుంది? నీకింకా జీవితాళ యెందుకు? ఇంకా బిడ్డలను కంటావా? బ్రతికి నన్నాళ్ళు బ్రతుకుతావా? మనుషులతోక్కు పలుకులు విని ఆనందించేదివుందా? రమ్మని అర్థలకు దానమిచ్చేందుకు నీ చేతిలో ఏమైనా వుందా? దేహం నిత్యం కాదని తెలిసికొని మోహాన్ని విడిచి వానప్రస్థం స్వీకరించిన వానికి ముక్తికరతల మాలకం అవుతుంది -

అని విదురుడు ధృతరాష్ట్రునికు విరక్తి మార్గాన్ని ఉపదేశించేసరికి అతని ప్రజ్ఞానేత్రం వికసించింది మోహపాశాలను త్రెంచుకొన్నాడు జ్ఞానమార్గంలో ఆడుగుపెట్టి హస్తినగరాన్ని విడిచిపెట్టి హిమవన్నగ ప్రాంతానికి వెళ్ళిపోయాడు. అతనితో గాంధారికూడా వెళ్ళింది. ఆమె మహాసార్వీ అందుడైన పతినిచేడిట్టి పతి బావాసక్తితో కళ్ళకు గంఠలు కట్టుకొని జీవయాత్ర సాగించింది ఇపుడతడు హిమవంతానికి వెళ్ళేసరికి రణరంగంలో మడుచుత్రిప్పని వీరుడులాగా రాజదండ నానికి వెరవని ధీరుడులాగా ఆమెకూడ నిర్భయంగా పతిని అనుగమించి వెళ్ళింది విడదూడకూడా వారివెంట వెళ్ళాడు

మరునాడు ఉదయం ధర్మనందనుడు ప్రాతస్సంఘాటికల నిర్వర్తించి యథాతీతిని ధృతరాష్ట్ర మండిరానికి వెళ్ళేసరికి అక్కడ గాంధారి ధృతరాష్ట్రులు గాని విదురుడుగాని కనబడలేదు సంజయుడు మాత్రం వున్నాడు ధర్మరాజాతని జూచి- సంజయా మా తల్లిదండ్రులు మండిరంలో లేరే? వారెక్కడికి వెళ్ళి నట్ట? సౌజన్యనిధి మా ప్రాణసఖుడు విదురుడుకూడా కానరాడే? ఆ మువ్వరు మందబుద్ధులమైన మమ్మల్ని విడిచి యెక్కడకు వెళ్ళారో? మా తండ్రి తన పాపాలను ప్రక్షాళనం చేసుకునేందుకు ఏ గంగకో వెళ్ళి వుంటాడు అతడు కరడాసముద్రుడు. మా తండ్రి మా చిననాడే దివంగతుడైతే మమ్మల్ని పెంచి పెద్దవాళ్ళను చేశాడు- అని పలచించాడు.

వాస్తవానికి శోకధారంతో కృంగి కృశించియున్న సంజయనకుకూడా వారి పోకడ తెలియదు కన్నీరు తుడుచుకుంటూ దైర్యాన్నికూడ గట్టుకొని- ధర్మజ్ఞ అన్ని విషయాలు నన్నెపుడూ అడిగితెలిసికొనేది మీ పెదతండ్రి

నిన్నంతా విదురునితో ఏవో మంతనాలాడాడు నేడులేదు నన్నుకూడా వందించి వారెక్కడికి పోయాకో? అని సంజయుడు శోకాకులుడయ్యాడు

అప్పుడు తుంబురునితోగూడి నారద మహర్షి అక్కడకు వచ్చేసరికి కౌంతే యాగ్రజుడు వారిని అర్హతీని పూశించి మహాత్మా నా తల్లిదండ్రులు ఇంట లేరు ఎక్కడకు వెళ్ళారో తెలియదు మా అమ్మ అనుదినం చిద్దలను పేరు పేరునా తలచుకొని తల్లిడిల్లిపోతూ వుంటుంది. ఆమెకూడా ఎక్కడకు వెళ్ళిందో తెలియదు నీవు విషస్సముద్రాన్ని దాటి చదానికి పోకలాంటివాడవు వారి సంగతి తెలిస్తే చెప్పండి - అని అర్థించాడు. అంతట నా దేవుని ధర్మజునికిలా అన్నాడు-

ఈ విశ్వం ఈశ్వరవశం ఈశ్వరుడే జీవహోదగి పరస్పరం కలుపుతూ వుంటాడు విదవీస్తూ పుంజుతూ సూచితో రంధ్రంచేసి ముమ్ములో కట్టిర త్రాళ్ళు మెడత్రాళ్ళతో కలిపి పద్మను బంపించినట్లు ఇది కర్తవ్యం ఇది ఆకర్షణం అనేది విధి నిషేధాలతోగూడిన వేదముడయ్యెన వాక్తంత్రి యందు జీవులను వర్ణాశ్రమ లక్షణాలగుల పేర్లతో బంధిస్తాడు ఈశ్వరాదేశాన్ని అనుసరించి సమస్తలోకము ప్రవర్తిస్తూ వుంటుంది అటల్లో పాదకల్యాణ, బంతులూ ఎలాగో అలాగే ఈశ్వరునకు క్రితా సాధనాలైన జీవులు కలుస్తూ విడిపోతూ వుంటారు. సమస్త జనం జీవహూపంలో స్థిరం దేహ రూపంలో అస్థిరం మరో పక్షంలో స్థిరమూకాదు అస్థిరమూకాదు శుద్ధ బ్రహ్మస్వరూపం అనిర్వచనీయం¹ అది రెండూకై యుంటుంది

కొందరిలవ నోటిలో పడ్డవాడు అయ్యలను ఎలా రక్షిస్తాడూ? అలాగే పంచభూతాలతోగూడి కాల కర్మ గుణాలకు అధీనమైన శరీరం ఇతరులను రక్షించటానికి సమర్థంకాదు. చేతులుగుల జంతువులు చేతులులేని చతుష్పాత్తులను² తింటాయి కాళ్ళన్న జంతువులు కదలలేని తృణాదులను భక్షిస్తాయి అలాగే పెద్ద జంతువులకు అల్పమృగాలు ఆహారమౌతాయి

సకల ప్రాణుల్లోనూ జీవులండు. కనుక జీవుడే జీవన వస్తువు నానా రూపాలతోగూడిన ఈ విశ్వమంతా ఈశ్వరుడే అని గ్రహించు ఈశ్వరునకు భిన్నమైనది మరేదీలేదు తన మాయా విశేషంచేత మాయావియై జాతి భేదంహితుడైన ఈశ్వరుడు అనేక విధాల తానే భోగిగా తానే భోగ్యవస్తువుగా లోపలాపైనా ప్రళాశిస్తూ వుంటాడు కనుక అనాదులు దీనులైన నా తల్లిదండ్రులు నన్ను విడిచి యేమయ్యారో ఎలా వున్నారో అని విచారించడం అవసరం. ప్రేమ

1 వేదవాక్యములకెడి త్రాటియంపు

2 జలా వుంటుందని చెప్పటానికి వీలులేనిది

3 నాలుగుకాళ్ళగుల జంతువులు

అజ్ఞాన మూలకం దానివలన మనస్సు వికలమౌతుంది కనుక ఆ మమకారాన్ని విడిచిపెట్టు

కాలస్వరూపుడు అభిగాతుడూ అయిన విష్ణువు దుష్ట సంహారకోసం కృష్ణుడగా అవతరించి ఆ కార్యం నెరవేర్చాడు ఇక తక్కిన పనికోసం ఎవరు చూస్తున్నాడు అతడు ఈ భూమిమీద ఎంతకాలం వున్నాడో అంతకాలమే మీరుండేది అంతే ద్రావణి విడిచిపెట్టు కార్మాన్ని ఎవరూ అక్రమించలేకు ఇక గాంధారి ధృతరాష్ట్రుల వృత్తాంతం చెబుతాను విను

ధృతరాష్ట్రుడు గాంధారిని విదురుణ్ణి వెంట బెట్టుకొని హిమవర్షగ దక్షిణ భాగంలో ఒక మునివనం చేరుకున్నాడు పూర్వం సప్తర్షులను సంతోషపెట్టడానికి గంగ ఏడుపాయలుగా చీలిన పుష్కరీణంలో స్నానంచేసి హోమంచేసాడు ఆహారంమీద జలదక్షిణం మాత్రం చేస్తున్నాడు సకల కర్మలు పదిరిపెట్టాడు కోరికలన్నీ చంపుకున్నాడు యోగాసనాసీనుడై ప్రాణాయామం చేస్తున్నాడు

పంచేంద్రియాలను మనస్సును వశపరచుకున్నాడు అరుక్షణమూ శ్రీహరినే లావిస్తున్నాడు రజస్సత్యతమోహపాలైన మరాలు మూడింటిని విడిచిపెట్టాడు మనస్సున అహంకారానికి స్థానభూతమైన శరీరంనుండి వెడలదీసి బుద్ధిలో ఏకీకరణం చేశాడు అలాంటి విజ్ఞానతోగూడిన ఆత్మను దృశ్యవస్తువు నుండి విడదీసి శ్రేత్రజ్ఞుని లో చేర్చాడు ఈశ్వర సాక్షాత్కారం అయ్యేసరికి ఆ శ్రేత్రజ్ఞునిసూత్ర తోసినైచి మహాకాళంలో ఘూకాన్ని కలిపినట్లు ఆధార భూతమైన బ్రహ్మయందు కలిపి లోపలి గుఱివోభూ కాని వెలుపలి ఇంద్రియ విషేషంగాని లేకుండా మాయాగుణవాసనలను నిర్మూలించాడు

ఇప్పుడొక పర్వకుటీరంలో జితేంద్రియుడై నిరాహారుడై స్థాణువులాగా వున్నాడు నేటికీ సరిగా అయిపోనాడు తన భౌతిక కాయాన్ని యోగాగ్నిలో ఆహుతి కాచించి ఈశ్వర సాయజ్యం చెందబోతున్నాడు ఈ విషయం యెరిగి గాంధారి ఆటూ ఇటూ పోకుండా ఆక్కడే వుండి తన ప్రాణవల్లభునితోపాటు అగ్నిప్రవేశం చేస్తుంది అలా వారిద్దరు మృతి చెందకంహవి విమరుకు చింతించి కొంతకాలానికి తీర్థయాత్రలకు వెళ్తుంది - అని వారదుకు ధర్మనందనుకు విదురాదుల వృత్తాంతం చెప్పి తుంబర సహతుడై స్వర్గలోకానికి వెళ్ళాడు అపుడు ధర్మరాజు భీముని చూచి యిలా అన్నాడు-

1 శరీరం శ్రేత్రం జీవుడు శ్రేత్రజ్ఞుడు

ధర్మరాజు దుర్నిమిత్తాలు చూచి చింతించుట

తమ్ముడా కాలగమనంలో ఎంత మార్పు వచ్చిందో చూచావా? సకల ఋతువుల్లోను ఫలిందే ఓషధులు ఒక కాలంలో ఫలిస్తాయని వేరొకకాలంలో ఫలింపవి అంటారు లోకంలో క్రోధం లోభం క్రౌర్యం బొంతు పెచ్చు పెరిగి పోతుందని ఏ వ్యవహారము సమరిసంగా పరిష్కారంకాదని నిష్కల్మష చైత్ర స్నేహానికి తావుండదని మౌల యెడల ఇల్లాండ్రు మాతస్వర్యం పహితారని కొడుకులు తండ్రులను శిష్యులు గురువులని తిరస్కరిస్తారని శాస్త్రమార్గం సాగదని పండితులుకూడ న్యాయపద్ధతిని విడిచిపెడతారనికూడా అంటారు ఎంతలో ఎంత మార్పు?

అట్లుగడు శ్రీకృష్ణుని చూడటానికి వెళ్ళి ఏడుకొలదింటి అక్కడనుండి దూరమకూడా ఎవ్వరూ రావడంలేదు యాదవులు సుదోమృత్యులు శ్రీకృష్ణుడు ఎలా వున్నాడో నా మనస్సు వికలంగావుంది పృథ్వీదా ఈశ్వరకృతం ఎలా వుంటుందో తెలియదు. మనం అర్థించకముందే మన మానం ప్రాణం రాజ్యం కాపాడడానికి ముందుకువచ్చి యంతకాలమూ ఇక్కడ గడపిన మావపుడక్కడ ఎలా వున్నాడో వారడడన్నట్లు చేటుకాలం వచ్చింది నాకెన్నో దుర్నిమిత్తాలు కనబడుతున్నాయి.

అడిగో చూడు ఆ కుక్కి నా యెదురుగా మోరపైకెత్తి ఎలా మొరుగు తోందో సూర్యోదయ సమయంలో నక్క సూర్యుని తెదురుగా నిలబడి రోదిస్తూ డిలెవోయ్యడం చూచావా? అటు చూడు గ్రద్దలు గాడిదెలు గుంపులు గుంపులుగా చేరుతున్నాయి గుర్రాలు కన్నీరు కారుస్తున్నాయి ఏళ్లు మదజలన్ని స్రవించడం మానివేశాయి యవదూతలాగా ఒక పావురం ఎప్పుడూ సమీపించింది హామీ కాలలో అగ్ని మండటంలేదు నలుదిక్కులా పొగలు క్రమమయి సూర్యుడు తేజోహీనుడయ్యాడు భూమి కంపిస్తోంది

గాలికి భూమికి ఆకాశాన్ని క్రమిమిస్తోంది ఏడుగులు పడుతున్నాయి మేఘాలు రక్తం వర్షిస్తున్నాయి గ్రహాలు అగ్రహంతో పరస్పరం పోరాడు తున్నట్లున్నాయి పంచభూతాల కలకల ధ్వనిలు వినబడుతున్నాయి భూమికి ఆకాశానికి గల మధ్య ప్రదేశం అగ్నికుండంలా కనబడుతోంది.

అవులు దూడలకు పాలీయవని ఇవ్వాలనుకున్నా అవి చప్పులు కుడువ వని శారీరక వ్యాధులు విడిచిపెట్టడంలేదని దూడలు తరిపివై నా అచ్చుబెట్టో గోవును కలియడంలేదని ఏగ్రహాలు చెమర్చి కన్నీరుకారుస్తూ కదలిపోతున్నాయని వింటున్నాను

కాకులు గ్రద్దలు పట్టపగలు నగరంలో చుట్టూ తిరుగుతు అరుస్తున్నాయి లోకాలన్నీ తేజోవిహీనంగా కనబడుతున్నాయి నా ఎడమ కన్ను ఎడమ భుజం ఊరికే అదురుతోంది ఏ భయంకర పరిస్థితి రానున్నదో ఊహించలేకుండా వున్నాను పద్మ శంఖాడికరేఖాలకృతుడైన మాధవుని పవిత్ర పాద పద్మాలలో భూదేవికి జక బుజం తీరిపోయిందనుకుంటూ ముగవైరి వృత్తాంతం ఏమీ తెలియకుండా వుంది - అని ధర్మరాజు భీమునితో విచారిస్తూండగా ద్వారకనుండి అర్జునుడు వచ్చి బోడిబొడు కన్నీరుకారుస్తూ ఆయన పాదాలమీద వ్రాలాడు

వికలమైన మనస్సుతో తల్లడిల్లిపోతున్న తమ్ముణ్ణి చూచి ధర్మరాజుడు తెల్లబోయి అన్నాడు- అర్జునా అలా వున్నావేమి మన మాతామహుడు హురుడు షేమంగా వున్నాడా? మన మేనమామ కుళలమేనా? మనమేనత్తలు నలుగురు ముగ్గురూ ఎలా వున్నారు? వారి కొడుకులకు భద్రమేనా? అక్రూరుడు కృతవర్మ ఉగ్రసేనుడు సజీవుడై వున్నారా? గదసారణాదులు సుఖంగా వున్నారుకదా? ప్రద్యుమ్నుడు అనిరుద్ధుడు ఎలా వున్నారు? బురాముడేమంటున్నాడు? సంతోషంగా వున్నాడా?

మరి అందకుడు టోజుడు మొదలైన యదువీరులు హరికుమారులైన సాంబ సుషేణాదులు ఆయన అనుచరులు సహచరులు ఉద్ధవాదులు సునంద నందాదులు సుఖంగా వున్నారా? అని ధర్మరాజు అందరి యోగక్షేమాలు అడిగి మళ్ళీ అన్నాడు-

పార్థా పరికషేమి? వైకుంఠవాసుల్లాగా యాకవులు ఎవ్వని పాదపద్మాలు సేవిస్తూ ఆనందిస్తారో? ఎవ్వడు దేవతల కొలువునూనున్న తన చరణ సేవకై న బంధుమిత్రాదులతో చిందరవందర చేసుంచి వక్షపాటియైన యింద్రని ప్రాణ వల్లభ శచీదేవి అమృతంపోసి చేజేత పెంచిన పాశితాతాన్ని పెల్లగించి తెచ్చి సత్యాదేవి పెరిటితోటలో నాటిచాడో ఆ కృష్ణభగవానుడు షేమంగా వున్నాడా?

అన్నా వల్లడా భక్తవత్సలుడు బ్రహ్మజ్యోత ఆపన్న శరణుడు అరవిందాయతనీత్రుడు జగద్రక్షకుడు గోవిందుడు సుధర్మపీఠాన్ని అలంకరించి బలభద్రాదులతో కొలువునీచి సంతోషంగావున్నాడా? రామకృష్ణుల యెడల నీకు కానని భక్తిభావం వుంది వామా ఇరా ఇకర బామజనంనిన్ను గారాబంగా చూడారా?

పూర్ణం భయదారణ్యంలో పరాహుకోసం శివునితో పోరాడేటప్పుడు యుద్ధరంగంలో కాకేముడు వసించేప్పుడూ గంపర్వూవే అవమానితుడై వైభవాన్ని కోల్పోయిన దుర్యోధనుని పదవు కాపాడడానికి ఆ గంధర్వులను పారద్రోలేటప్పుడుకూడా కంటకపిపెట్టివే తండ్రి ఇప్పుడిలా శోకాకులదపయ్య వెండకు? ఇంతకూ కృష్ణుడు షేమంగా వున్నాడా? అదికాకపోతే-

నీవేమైనా శత్రువులచేతిలో పరాజయం పొందావా? సాధువులను దూషించావా? పరశ్రీ గమనం చేశావా? లేక వీరులెవరైనా నిన్ను అవమానించారా? ఆడితప్పావా? కూట సాక్ష్యం ఏమైతా చెప్పావా? ఎవరియెడలనైనా కృతఘ్నంగా ప్రవర్తించావా? శరదాగతులను బ్రాహ్మణులను శ్రీలను రోగులను బాధించావా? బ్రాహ్మణులను దూషించావా? బాలురను వృద్ధులను గురువులను విడిచి ఒంటరిగా ఓడించావా? ఆశ్రమాలను విడిచిపెట్టావా? అవీకాక లోభంతో పరుల విల్లార్పి అపహరించావా? ఎందుకిలా కన్నీరు కారుస్తున్నావు? -

అని ధర్మనందనుడు గ్రుచ్చి గ్రుచ్చి అడిగేసరికి అర్జునుడు కన్నీరు తుడుచుకుంటూ గద్గద కంఠంతో పెన్నిదించి కోల్పోయిన పేదవానిలాగా నిశ్చలస్వరూపి అయ్యాడు-

అగ్రజా మన సారథి మన సచివుడు! మన వియ్యము మన మిత్రుడు మన బాంధవుడు మన విధుడు మన గురువు మన దేవుడు శ్రీహరి మనల్ని విడిచిపెట్టిపోయాడు దురాత్ములైన రాజులందరూ చూస్తూండగా ఎంతో యెత్తున తిరుగుకూన్న మత్స్య యంత్రాన్ని ఒకే ఒక బాణంతో కొట్టింది ద్రౌపదిని గ్రహించామంటే ఆయన కర్మణ కలననే కదా

అనంతమైన సేనావాహినితో నెదుర్కొనిన దేవేంద్రుని జయించి భాండవ వనాన్ని దగ్ధం చేశాను అవుడు అగ్నిదేవుడు సంపీతుడై నాకు గాంధీవాన్ని ఇచ్చాడు. ఆ దేవదేవుని అనుగ్రహమేకపోతే అది నాకు సాధ్యమయ్యేవనా? నా దేశాధీశులను జయించి వారి ధనసర్వస్వం తీసుకొని రావడంలోను మయ సభ నిర్మాణంలోను రాజనూయయాగ నిర్వహణంలోను మనకు దండగా నిలబడిం దెవరు? ఆ మహానుభావుడుకాదా?

అన్నా దుర్వాసుని వృత్తాంతం జ్ఞాపకం వుందా? ఒకనాడు మనము పాంచాలి భోజనంచేసి కూర్చుండగా ఆ మహర్షి పదివేలమంది శిష్యులతో వచ్చి భోజనం పెట్టమని అడిగాడు. సీపు పెద్దానని మాట యిచ్చావు పెట్టకపోతే శపిస్తానని చెప్పి ఆయన శిష్యులలో స్నానానికి వెళ్ళాడు వంటపాత్రల్లో అన్నం గని కూరా నారాగాని ఏమీలేదు అవుడు పాంచాలి పర్యటించినా వెళ్ళి శ్రీకృష్ణుని స్మరించేసరికి ఆ దయ మయుడు వచ్చి పాత్రల్లో ఎక్కడో అంటకొని షిరిలివున్న ఒక్క అన్నం పెతుకు చూరముక్కును తినేసరికి ఆ ఋషికి ఆయన శిష్యులకు కడుపులు పడిపోయాయి దుర్వాసుడు అగ్రహంమాని అవుడు మెదలకుండా వచ్చినదానిని వెళ్ళిపోయాడు ముట్టోరాలను అలా తృప్తి పరచగల దక్షత యెవని కుంటుంది?

నేను పాలాడునితో పోరాడి పాశుపతాస్త్రాన్ని తెచ్చినా సకరింగా స్వర్గానికి వెళ్ళి ఇండుని ఆర్థ సింహాసనాన్ని అలంకరించినా కాలకేయూడి మహా వీరులను వధించినా గోగ్రహణ సమయంలో కురువీరుల నెచ్చి గెలిచినా బొమ్మ పొత్తికలకు కర్ణ సైంధవాది కౌరవుల తలపాగకుచ్చులు కోసి తెచ్చి విరాట రాజు పుత్రిక ఉత్తర ముద్దుతీర్చినా ఆ కృష్ణుని కరుణా విశేషం చేతనే కాని అందులో నా ప్రతిభ అణుమాత్రమున్నూ లేదు

భీష్మద్రోణాదులు కలిసి పన్నిన భయంకరమైన కౌరవయుద్ధంలో నాకు సారథియై నా బాణాలు శత్రు రాజులకు తగలకముందే నన్ను ప్రోత్సహిస్తూ తన చూపులతో వారి బలాన్ని ఉత్సాహాన్ని ఆయువును హరించిన ఆ మహానుభావుని నే నెలా మరవగలను? హిరణ్యకశిపుడెన్ని దుష్కృత్యాలకు పాల్పడినా అవేమీ ప్రహ్లాదుని ఏమీ చెయ్యలేకపోయాయి అలాగే కృపుడు అశ్వత్థామ భీష్ముడు కర్ణుడు ద్రోణుడు నాపై ప్రయోగించిన బాణాలు నన్ను అంటనైనా అంటలేదు ఎంచేత? ఆ దేవదేవుని అనుగ్రహావళియంచేతకాదు

సైంధవుని వధించిననాడు నా రథహయాలు అలసిపోయాయి వాటికి నీరు పెట్టడానికి జలాశయం ఎక్కడా లేదు. అప్పుడు నేను నా బాణాలతో భూమిలో కొలనును కల్పించి శత్రువులు చూస్తూండగా నీరు పెట్టాను శ్రీకృష్ణుడే నాకు అందగా నిర్మలకపోతే నేనంతటి సాహసాన్ని చేసేవాడనా?

చెలికాదా రావోయీ అని నన్ను చేరదీస్తాడొకసారి ఒకసారి ఏమోయీ మరదీ అని మన్నిస్తాడు ఒకసారి బంధు భావంతో ఆదరిస్తాడు ధన దాన్యా లిస్తాడు ఒకప్పుడు మంత్రియై నాకు రాజ్యాంగ రహస్యాలు చెపుతాడు ఉపదేశ కుడై ఒకవేళ నీతిబోధ చేస్తాడు ఒకసారి చనవుతో నాకు రథ సారధ్యం చేస్తాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు నాతో ఆటలాడుతాడు నన్ను గేలిచేస్తాడు. నాతోపాటు ఒకే పాన్పుమీద శయనిస్తాడు ఒకే ఆసనంమీద కూర్చుంటాడు నేనేదైనా తప్పుచేస్తే నా చేతులు పట్టుకొని తండ్రీలాగా నన్ను కాస్తాడు నా ప్రక్కన కూర్చుండి నాతోపాటు ఆరగిస్తాడు అన్నా అలాంటి ఆ దివ్య పురుషుని మరచిపోదామన్నా మరవగలనా?

రాకపోకల్లో నా భుజాలు తట్టుతూ నా తల నిమిరుతూ విజయా, ధనంజయా కపిధ్వజా, పార్థా పాండునందనా ఇంద్రసమానుడా అర్జునా అని నా కెన్ని పేర్లున్నాయో అన్ని పేర్లతో ముద్దు ముద్దుగా నన్ను పిలిచి యేత ఆనందించేవాడో ఆ నంద నందనుడు?

అగ్రజా ఆ మహానుభావునకు నాపై ఎంత విశ్వాసమో చూడు ఆయన భార్యలు కానరాని ప్రేమతో ఆయనతో వాడుకాడి ఆలిగితే వారి అలక తీర్పు దానికి నన్ను వారి యింద్రకు పంపేవాడు నా తొడమీద కూర్చుండి అంతః

పురంలో తన ప్రాణ వల్లలిలు రహస్యంగా తనకు చెప్పిన మువ్వటలుకూడా ఆరమరలేకుండా మెల్లగా నా చెవిలో పూదేవాడు

అలా నన్ను గారవించే కరుణాసముద్రుడు శ్రీ కృష్ణుడు స్వర్గతుడైతే అతనితో పోక నా ప్రాణాలు లోభవశంచేత నా దేహాన్ని అంటిపెట్టుకొని పున్నాయి నేను పూర్వజన్మలో ఎంతటి దుష్కర్మకు పాల్పడ్డానో తెలియదు నేనా మహాపాపపునకు చేసిన సేవ నేడు వ్యర్థమైపోయింది నా బ్రతుకు నిష్పలమైంది నేనెండుకూ పనికిరాకుండా పోయాను చూడు

నేను శ్రీకృష్ణుని అంతఃపురకాంతలు పదారుపేలమందిని వెంటపెట్టుకొని అరణ్యమార్గాన వెళ్తుండగా మదోన్మత్తులైన బోయలు వారిని నిలుపునా దోచుకున్నారు నేను అబలలాగా చూస్తూ పూరుకున్నాను కాని వారినుండి విడిపింపలేకపోయాను అదే రథం అదే గుర్రాల అదే గాంధీపం అవే బాదాలు అన్నీ దగ్గరే పున్నాయి పూర్వం నేను వాటితో ఎందరో శత్రుయోధుల మదమదంచాను. కాని ఈనాడు శ్రీకృష్ణుడొక్కడు లేకపోయేసరికి అవన్నీ బూడిదెలో పోసిన నెయ్యిలాగా గారడీవాని మాయాతంత్రంలాగా చవిడినేలలో వేసిన విత్తనంలాగా నిరర్థకమైపోయాయి నేను నిర్విరుద్ధడనై పోయాను.

ముని శాపంచేత కాలాధీనులైన యడవీరు లందరు ఓళ్ళు తెలియకుండా తప్పట్రాగి ఒకరితో నొకరు తలపడి కొట్టుకొని చివరకు అందరు చచ్చారు నలుగురై ద గురు మిగిలారేమో భూతమయ్యుడైన ఈశ్వరుడు ప్రాణికోటికి పంప భూతాలవల్లనే జననంగాని మరణంగాని నిర్ణయిస్తాడు. బలంల చేపలు దుర్బలమైన చిరు చేపలను తినునట్లు బలవంతులైన యాదవులు అకారణ వైరిభావం వహించి దుర్బలలైన వారిని వధిచారు భగవదాయత్రం ఎవరికేమి తెలుస్తుంది? భూ భారాన్ని హరించడానికి బలవంతులకు బలహీనులకు పరస్పర వైర భావం కల్పించి వారి వినాశనానికి దోహదం చేసి కృతకృత్యుడై ఆ సర్వేశ్వరుడు వెళ్ళి పోయాడు సకల తాపాలూ పోగొట్టే శ్రీహరి మాటలు నా స్మృతిపీఠిలో మెలగుతున్నాయి నా చిత్తం పరాయణమైంది - అని అర్జునుడు మౌనంగా వుండి పోయాడు

నిరంతరం శ్రీహరిని స్మరిస్తూ ఉండడంచేత అతని మనస్సు నిర్మలంగా వుండి దుఃఖం తొలగిపోయింది కామ కోదాదులను జయించాడు. పూర్వం రణరంగంలో ఉభయ సేనా మధ్యమన అచ్యుతుడు తెలిపిన గీతలు స్మరణకు తెచ్చుకున్నాడు కాలం కర్మం భోగం- వీటివలన మరుగుపడిన జ్ఞానాన్ని తిరిగి పొందాడు తనలో తాను వితర్కించుకొని శోక హేతుపూ అహంకారా

తృకమూ అయిన ద్వైతప్రాంతానికి కారణం దేహమనిన్నీ దేహానికి బీజం లింగం మనిన్నీ లింగానికి మూలం గుణానిన్నీ గుణాకు మూహేతువు ప్రకృతి యనిన్నీ గ్రహించాడు అహంబ్రహ్మాస్మి¹ అనే భావన కలిగినపుడు ప్రకృతి నశిస్తుందనిన్నీ ఎప్పుడైతే నిర్గుణత్వం సిద్ధిస్తుందో అప్పుడు కార్యలింగాలు సరిస్తాయనిన్నీ కార్యలింగ విశాళసంపన్న జన్మరాహిత్యం కలుగుతుందనిన్నీ కూడా అవగాహన చేసికొని విరక్తి భావంతో నిశ్చలంగా వున్నాడు

ధర్మరాజు శ్రీకృష్ణుని వృత్తాంతం యాదవ వినాశనం విని నారద వాక్యాలు స్మరించుకొని నిశ్చలమైన మనస్సుతో స్వర్గోక్తయాత్రకు సంసిద్ధుడయ్యాడు

యాదవనాశనం కృష్ణావతారం ముగియడం విని కుంతిదేవి సంసారబంధం త్రెంచుకొని మనస్సులో నింతరం హరిచరణార విచారను ధ్యానిస్తూ విరక్తురాలైంది

ఈ రీతిగా ముల్లును ముల్లుతో పెకలించి అనంతరం ఆరెండిని పరిహరించి నట్లు శ్రీహరి యాదవ రూపకమైన శరీరంతో లోకకంటకాలైన అన్యశరీరాలను హరించి తన శరీరాన్ని చాలించాడు పరిహరించటంలో ఈశ్వరునకు నిజ పర శరీరాలు రెండూ ఒక్కటే భేదభావంలేదు నిజరూపంలో వుంటూ అనేక రూపాలు ధరించి తుదకు తెరమరుగయ్యే నటదులాగా లీలావిసేదీయైన శ్రీమన్నారాయణుడు మత్స్య కూర్మాదులైన అనేక రూపాలు ధరించి తిరిగి ఉపసంహరింపకుంటాడు ఏ దినాన శ్రీహరి భూమిమీద తాను ధరించిన మానవ శరీరం విడిచి తిరిగి పరమ పదానికి వెళ్ళిపోయాడో ఆరాటి నుండి కలియుగం ప్రారంభమైంది అని సూతుడు మళ్ళీ ఇలా చెప్పడం ప్రారంభించాడు—

“కలి ప్రభావంచేత ఎక్కడహచినా అధర్మం వ్యాపించింది. అది గ్రహించిన ధర్మనందనుడు విరక్తుడై పరీక్షితుని హస్తాని సగరానికి రాజుగా చెయ్యడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. సముద్ర జలాలు తెప్పించి సకల జన సమక్షంలో ఆరణ్య ఆభిషిక్తుణ్ణి చేశాడు చతురంగ బలాలను, సకల సంపదలనూ ఆతని కైవశం చేశాడు. అలాగే అనిరుద్ధుని కుమారుడు వజ్రాని మధురానగరానికి పట్టం గట్టాడు.

అహంకార మమకారాలను తెగత్రెంచుకున్నాడు ప్రాజాపత్యం అనే యజ్ఞం చేశాడు త్రేతాగ్నులను ఆరేపించి ఆత్మార్పణం చేసుకున్నాడు. సకలెంద్రియాలను మనోగతం కావించాడు ప్రాణానికి అధీనమైవుండే మనస్సును

1 జీవాత్మవేదు పరమాత్మవేదు అనే భ్రమ

2 సూక్ష్మ శరీరం 3 నేనే బ్రహ్మను

ప్రాణలోను ప్రాణాన్ని అపాకంలోను ఉత్సర్గ సహితమైన² అపానాన్ని మృత్యువులోను మృత్యువును విచక్షాతమైన శరీరంలోను, శరీరాన్ని గుణలయంలోను గుణత్రయాన్ని విద్యుత్లోను ఆరోపాలన్నింటికీ కారణమైన అవిద్యుత్ జీవునియందును వీవుదైన నను అవ్యయమైన బ్రహ్మ మందును లయం చేశావ్

సకల లోకాంగి వ్యాపారాలు విడిచిపెట్టాడు నారచీరలు ధరించాడు మౌనం వహించాడు అహారం వర్జించాడు జుట్టు విరియ బోసుకొని పిచ్చివాని లాగా చెవిటి వారిలా జమని లాగా అయిపోయాడు అన్ని కోర్కెలు చంపు కున్నాడు చిత్తాన్ని బ్రహ్మయత్తం చేశాడు విజ్ఞాన ధనులకు నిలయమైన ఉత్తర దిశకు బయలుదేరాడు

ధన్యనందను దలా వెళ్ళిపోవడం చూచి అతని తమ్ములు వ్యకోదరావలు కూడా కలి రాకవలన ప్రబలిన అధర్మాచరణం చూచి విరక్తులై సకల విషయ వాసనలను విడిచిపెట్టి శ్రీహరి చరణ కమలములందు మనస్సును లగ్నంచేసి విజ్ఞాన మనేది కార్పిచ్చులో కర్మలను దగ్ధంచేసి ఏకాంతులైన పుణ్యాత్ములకు అక్షుభూతమై వెలిగెడి నారాయణ స్థానానికి వెళ్ళారు

అప్పుడు ప్రభావ తీర్థంలోవున్న విదురుడు శ్రీహరియందు చిత్తాన్ని నిలిపి ప్రాణత్యాగంచేసి పూర్వజన్మలో తాను యముడు³ కనుక పితృవర్గంతోగూడి నిజాధికార స్థానానికి వెళ్ళాడు

ధర్మలు అలా వెళ్ళిపోయేసరికి ద్రౌపది కూడా శ్రీహరియందు చిత్తాన్ని లగ్నంచేసి పరమ పదం చేరింది పాండవుల ఈ మహా ప్రస్థాన కథను చెప్పిన వాడు విన్నవాడు హరిభక్తుడై కైవల్యం పొందుతాడు

హస్తీ నగరానికి అభిషిక్తుడైన పరీక్షిత్తు దైవజ్ఞులు చెప్పినట్లే బ్రాహ్మ బోధైతములవలన సకల విద్యలు నేర్చి మహాభాగవతోత్తము డయ్యాడు ఉత్తరుని కుమార్తె ఇరావతిని వివాహమాడి జనమేజయుడు మొదలైన సలుగురు కౌడుకు లను కన్నాడు

గంగానది పురిన తలాల్లో కృపావార్యుడు ఆచార్యుడుగా దేవతా సమ ఉంలో మూడు ఆశ్వమేధాలు చేశాడు అనంతరం దిగ్విజయ యాత్రకు బయలు

1 వెలికిపోవు అపాన వాయువు 2 విదువు గలది

3 మాయ

4 అరోపము = అరిచానని కల్పించుట

5 మాండవ్య ముని కాపంచేత యముడు హస్త యానియందు విమరు డుగా జన్మించాడ

6 ఇసుక తీక్షణ్ణి

దేరి వెత్తుందగా ఒకచోట శూద్రు యొకడు గోమిమనాన్ని తన్నడం చూచాడు అతడు రాజ చిహ్నంలేకుండా దవడంచేత అతడే కలి యని గ్రహించి అతణ్ణి నిగ్రహించాడు అని సూతు దనేసరికి శానకు డి రీతిగా అన్నాడు.

పరీక్షిత్తు ధూ, ధర్మ దేవతల సంవాదం అలరించుట

మునీంద్రా రాజ చిహ్న ముడితుడైన శూద్రుడు గోవును ఎందుకు తన్నాడూ? పరీక్షిత్తు అతణ్ణి ఎలా నిగ్రహించాడూ? చెప్పండి శ్రీహరి చరణ కమల మకరందాన్ని గ్రోలెడి సత్పురుషుల చరిత్రలు వినాలికాని దుష్టాత్ముల గాథలు వింటే మాత్రం ఏం ప్రయోజనం? వృధా కాలహరణమేకాని సంసార వ్యామోహం తొలగుతుందా ఏమైనా?

శరీరం అనిత్యమని మరణం తప్పదని గ్రహించి మోషాన్ని కాంక్షించే మేము దుష్టుల కథలు వింటూ బంగారంలాంటి స్వర్ణమైన ఈ జీవిత కాలాన్ని పాడుచేసికొనడం ఎందుకు? కనుక శ్రీహరి పాద కమల మకరందాన్ని మేము తనివివీరా బ్రాగేలాగా చెయ్యి మేం చేసే ఈ సత్రయాగానికి మునిజుల ఆహ్వానంపై దండధరుడు కూడా వచ్చాడు చూడు ఈ యాగం పరిసమాప్తమయ్యేదాకా ఒక్కని ప్రాణాలుకూడా హరించడు విష్ణు కథలు వింటూంటాడు మందబుద్ధులైన వారికి మాత్రం శ్రీహరి గాథలు వినే అదృష్టం వుండదు అసగా సూతు డిలా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు

చతురంగ బలాలతో సంరక్షితమైన తన రాజ్యం కురుజాంగల దేశంలో యుద్ధకాండతో కలి ప్రవేశించాడని పరీక్షిత్తు విని ధనుర్పాదాలు తీసికొని రథా రూపుడై బయలుదేరాడు ఆ రథానికి పూన్చిన గుట్టలు నల్లని మేఘాల్లాగా వున్నాయి రథంపైన సింహవృక్షం రెపరెప లాడుతోంది చతురంగ సేనలు వెంటనంది వస్తున్నాయి దిగ్విజయార్థం బయలుదేరి పరీక్షిత్తు చతుస్సముద్ర మధ్యంగతాలైన శిలావృథావి సకల దేవతలు జయించాడు. ఆయా దేశవాసులు సమర్పించిన కానుకలు సాదరంగా గ్రహించాడు

మంగళ పాటకులు పూర్వ గాథలు ఎన్నో గానం చేశారు ఆ గాథల్లో పాండవులకు భక్తవత్సలుడైన శ్రీహరి కావించిన సారధ్యం సఖ్యం సాచివ్యం దౌత్యం మొదలైన ఉదంతాలు విని పులకించిపోయాడు. అశ్వత్థామ అస్త్ర తేజం నుండి కృష్ణుడు తనను సంరక్షించడం, యాదవ పాండవుల స్నేహనుబంధం శ్రీహరి భక్త వాత్సల్యం విని నివ్వెలపోయాడు వందిమాగధులను యధోచితంగా సత్కరించాడు. అతని మనస్సు శ్రీహరి పరతంత్రమైంది ఆ సమయంలో ధర్మ దేవత వృషభ రూపంలో ఒండికాలిలో కుంటుకుంటూ దగ్గల లేగదూడలేని లేగడి

యావులాగా తేజోహీనయై కన్నీరు కారుస్తూ గోదూప దారిణియైన భూదేవితో ఇలా అన్నాడు

తల్లీ ఎందుకలా కన్నీరు మున్నీరుగా శోకిస్తున్నావు? నీ శరీరం చిక్కి సగమైపోయింది నీ ముఖం నాడిపోయింది నిన్ను కళ్ళల్లో పెట్టుకొని చూచే నీ చుట్టాలకు ఆపదలేవీ రాలేదుకదా ఎందుకు నీకి దుఃఖం?

ఓండి కాలితో తిరుగుతూన్న నన్ను హీనజాతులు పట్టి బాధిస్తారనా? ఎవరూ యాగాలు చెయ్యకపోవడంచేత దేవతలకు యజ్ఞ భాగాలు లేకుండా పోతాయనా? భార్యలు భర్తలను కొడుకులు తండ్రులను చూడరనా? సరస్వతి దుర్గసుల చేతుల్లో పడుతుందనా? బ్రాహ్మణులు రాజసేవకు పాల్పడతారనా? ఇంద్రుడు వర్షాలు కురవక పోవడంతో ప్రజలు బాధపడతారనా? హీన జాతులు రాజ్యా లేలతారనా? ప్రజలు హరితక్తి విడిచి కేవల భౌతిక సుఖాల్లో మునిగి తేలుతూ వుంటారనా? తల్లీ నీ వెందుకిలా ఆక్రోశిస్తున్నావు?

నీ భారం హరించడానికి శ్రీహరి ఇన్ని సంవత్సరాలు సరాకారంతో వర్తించి నీకు నిత్యానందం కలిగించి పోయేసరికి అనాథ నయ్యాను ఇక ఏ దుర్లభమడు కాసిస్తాడో అని దుఃఖిస్తున్నావా? దుష్టమైన కాలమహిమచేత నిరం తరం దేవతలకు కూడ మనోనందాన్ని కలిగించే నీ సౌభాగ్యం శ్రీకృష్ణుడు పరమ పదానికి వెళ్ళేసరికి రూపుమాసింది అనే సరికి భూదేవి యిలా అన్నది

‘పూర్వం నీవు ఈ లోకంలో నాలుగు పాదాలతో చరించేవాడవు ఇప్పుడు శ్రీకాంతుడు లేకపోయేసరికి మూడు పాదాలు కుంటుపడి పోయాయి ఓండి కాలితో తిరుగుతున్నావు గుణ సమూహాలన్నీ ఆ శ్రీహరియందే వర్తిస్తాయి

సత్యం శౌచం దయ, శ్రమ సంతోషం త్యాగం శమం దమం ఆర్ద్రపం తపం సమత్వం పరాపరార్థ సహనం శాస్త్ర విచారజ్ఞానం ఐశ్వర్యం శౌర్యం స్వాతంత్ర్యం జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియ మహోబలాలు సౌభాగ్యం గాంధీర్యం సైర్యం శ్రద్ధ కీర్తి మానగర్వా భావం - మొదలైన సకల సద్గుణాలకు ఆటపట్టు ఆ శ్రీహరి సకల గుణాకరుడైన ఆ శ్రీహరి వెళ్ళి పోయే సరికి మొదలైన కలి ప్రేరణతో పాపాసరులైన ప్రజలను చూచి శోకిస్తున్నాను

కలి ప్రేరణతో దేవతలకు, ఋషులకు పితృదేవతలకు నాకు నీకు యోధగణానికి నానా వర్ణాశ్రమాలకు గోవులకు బ్రాహ్మణులందరి కూడా నేను చింకిస్తున్నాను. తపోనిరతులై బ్రహ్మదలు ఎవని కృపాకటాక్ష పీషణలకు వాంఛిస్తారో, కమలాలయం! విడిచి కమల (రక్తి) యెవని పదకమలాటను సేసి

స్తుంది' ఎవనిని యోగింద్రులు సంతరిం హృదయంలో నిలుపుకొని ధ్యానిస్తూ వుంటారో వేదాలు సైతం ఎవనిని వర్ణింపలవో ఆ దేవదేవుడు కనుమరుగై పోయాడు వ్రతాంకుశ చక్రచాప చిహ్నాలైన ఆయన పాదాంబుజాల స్పర్శకు ఇక నేను కోరుకోలేదుకదా అని దుఃఖిస్తున్నాను

ఇంతవలను శ్రీహరి పాదస్పర్శ సోకెడి అవృష్ట లభించింది కనుక నన్ను అఖిల లోకాలు సేవించాయి ఆ భాగ్యం స్థిరం అనుకున్నాను శ్రీహరి యిప్పుడు నా గర్వం హరించాడు మాధవుడు లీలామానుష విగ్రహాల్లో ఇన్నాహ్వానం చేస్తే సంతోషం చెయ్యడానికి నిన్ను (ధర్మం) నాలుగు పాదాలతో నడిపించాడు

ఆ మధురాలాపాలూ ఆ మందహాసం ఆ దియాహారం ఆ ముద్దు మువ్వ టలు ఆ తగవులు ఆ మందగమనం ఆ ప్రేమార్పిణి దృష్ట్యా చూచి ఆనందం వించే అదృష్టం నా కి కలదు కాంతా జనమేకాదు, కర్మ జాలాన్ని చంపుమన్న పరమయోగులు కూడ ఆయన వియోగాన్ని సహించలేరు

ఆ యదవలభుడు నాపై మృదవుగా అడుగు వూపితే చాలు మోహ వశంచేత నా శరీరం చుల్లుమనేది ఆ మనోహరాకారుడు సవచినంత మేరా వచ్చని పైదులు ఏపుగా మెలిచి నాకు రోమాంచం కలిగిరట్లు కిన్నట్టేచి - అని యిలా పూర్వ వాచినియైన సరిస్వతి నదీ తీరాన ధర్మదేవతా భూమి - వృషభ ఛేను రూపాల్లో సంతాపిస్తుండగా రాజుకియైన పరీక్షిత్తు వారి దగ్గరకు వచ్చాడు

కలిపురుషుడు ధర్మదేవతను తన్నుట

ఇంతలో యముడులాగా దండం ధరించి రాజలక్షణ లక్షితుడైన హుద్రు షాకడు వహోగ్రుడై కైలాస పర్వతంలాగా గంభీరంగావున్న ఆ వృషభాన్ని నిష్కరుణంగా కాలితో తన్నాడు క్రూరడైన అతని పదాహతికి ఆ వృషభం కయకంపిరియై మూత్ర విసర్జనం చేసింది ఆ నీరుడు వృషభాకారంలోవున్న దిగ్భు దేవతను అలా తన్నడం చూచి గోమాపంఠో వున్న భూమి గజగజ వణకి పొయింది కిశ్వవేంటు కన్నీరు కాల్యకట్టింది అంభా అని అరచింది లే బచ్చి కిపు పు డి ఆహ్వానంమీద అలాగే నిలిచిపోయింది హృదయం కంపించి పొయింది దూడ ప్రక్కనే వుంది. దుఃఖం పెల్లదికి వస్తోంది శరీరం అంతా చెడుటలు క్రిమ్మాయి అలా శోకామయైవున్న ఆ దేవుడు గూడా ఆ నీరుడు నిర్దాషిణ్యంగా ఎగిరి తన్నాడు

అలా గో వృషభాల రెండిరి తన్నిన రాజలక్షణ లక్షితుడైన హుద్రుని చూచి కాంచన రథాకూపుడైన పరీక్షిత్తు విల్లు నెక్కుపెట్టి గంభీరంగా అన్నాడు—

ఓయీ ఈ గోవులు ఏన్నేం చేశాయి? నీ మీద పడ్డాయా? నిన్ను కొమ్ములతో చిమ్మాయా? నిర్భయంగా ఇలా వాటిని నీ పెండుకు తన్నినట్లు? కేను పరిపాలించే ఈ నేలలో ఎవ్వరూ ఏలాంటి నేలాలకు పాల్పడరాదని యెటు గవా? అందులో సరపాలుడు లాగా పున్నావు ఈ భూతత్వ మేమిటి? ఇంకరూ ఆరలు నీ వెవ్వడవు? ఉర్మాళ్ళువా మాడు నిన్నిప్పుడే శాసిస్తారు

కృష్ణాక్షులు ఈ మార్కెట్ లో విడిచిపోగా వదోళ్ళ తుడవై నిరుపరాధులై వారిని కాలిగా దుక్కిస్తావా? వాస్తవంగా నీవు దురదానీయ - అని పరీక్షింపుచున్నావని అర్థమైంది అన్నాడు—

వృషభాద్రా కురువంశ రాజులు పరిపాలించెడి ఈ నేలలో కంటకడి పెట్టిన వాటి నిర్వాకత్వ కర్మ - కెవరినీ చూడకు ఇదిగో చూస్తూవుండు. పీరి నిప్పుడే వచ్చిస్తాను

తృణవచనచేస్తూ నవీ జలాలు త్రావునా సాధు జీవితం గడిపే నీ కాళ్ళు నడిచిన ఆ నిర్భయడు ఎవ్వడైనా ఆకాశానికి ఎగిరి పోయినా నేలలో దాగినా పట్టుకొని వాని బాహువులు ఢింకించి తీరుతారు అని గోరూప దారిజ్యయై భూదేవితో ఇలా అన్నాడు—

తల్లీ ఈ కరారి వైభవం గల శ్రీహరి వెళ్ళిపోయాడని దుఃఖంతో కృపించు చివ్విరు కాళ్ళకు ఆ నీచత్వ నా నికర బాణ పరంపరతో ఇప్పుడే వచ్చిస్తాను భయపడకు నా పాదము మాడ్చునని సాధువులను బాధించే దుష్టులకు తుడముట్టి చని రాజులు ఉండి ప్రయోజన మేముంటుంది? అలాంటి రాధముండగిల కిరుంపవలు నిల్వవు వారు అల్పాయుష్కు లౌలారు. వానికి ఏరీతిగాను స్వర్గం లభించదు బ్రహ్మ నేమోద్రలను దుష్టులను నిగ్రహించడానికి శిష్టులు అనుగ్రహించడానికి కాదా సృష్టించింది? అనే సరికి వృషభాకారం వున్న చర్మదేవుడు పరీక్షితునితో ఈ రీతిగా అన్నాడు—

కర్మద్రా దుష్టశిక్షణం సాధు సురక్షణం చేసిన పౌరప వంశంలో జన్మించావు చర్మదేవుడును భూకర్మం మీవారు అలాంటి వారు కనుకనే భక్త వశంగతులైన శ్రీకృష్ణుడు వారి పక్షం ఆవలించి వాళ్ళకి దౌత్యం చేశాడు. ఇక మా సంగతి విను మేము ఏ ప్రాణిని హింసించే వాళ్ళం కాము మా వల్ల ఎవరికి ఏ విధమైన దుఃఖమున్నూ కలుగదు మరో విషయం చెబుతా విను

తర్క విరర్థాలతో యోగులు భ్రాంతులై సుఖదుఃఖాలకు ఆర్మ కారణ మందారు దైవజ్ఞులు గౌరవల్ల సుఖదుఃఖాలు సంప్రాప్తిస్తయ్యింపారు. మీమాంసరులు శవ్యసుఖాలకు కర్మ కారణం అందారు లోకాయతకులు అవి సహజంగానే వస్తాయని వాదిస్తారు వాస్తవంగా చూస్తే పైన చెప్పిన వేదికీసూతా సుఖదుఃఖాలను కల్పించే శక్తిలేదు కనుక పరులవల్ల వచ్చే దుఃఖాన్ని చూచి

అది పదులు చేశారని అనుకొనడం భ్రమ తర్కించడానికిగాని నిర్దేశించడానికి గాని సాధ్యంకాని ఆ పరమేశ్వరు డొక్కనివల్లనే సర్వమూ జరుగుతూ వుంటుంది అనగా ధర్మదేవునకు ధర్మనందనుని మనుమడు పరీక్షిన్నవహాజు జలా అన్నాడు

ధర్మదేవా జెను పాపాత్ముడు చేసిన పాపాన్ని ఎత్తిచూపిస్తే దానివల్ల వచ్చే ప్రయోజన మేమిన్నీలేదు మనకు కూడా ఆ పాపాత్ముని గతే పడుతుంది నీవు ధర్మసూక్ష్మం వచించావు

రైవమాయవలన చంపేదేదో చంపబడేదేదో ప్రాచీకోటికి సులభంగా తెలియదు నీవు ధర్మదేవతవు. కృతయుగంలో తపస్సు శౌచం దయ సత్యం అనేవి నాలుగు నీకు పాదాలంటారు కాని త్రేతా యుగంలో తపస్సు ద్వాపరంలో శౌచం దయా నశించిపోగా కలియుగం వచ్చేసరికి సత్యం ఒకటి మిగిలింది అలా మిగిలిన సత్య మనే ఒక కాలిరీ కూడా కలియుగాంతంలోగా భగ్నం చెయ్యాలని ఆధర్మం యత్నిస్తోంది ధర్మదేవా నీ స్థితి యిలా వుంది ఒక భూదేవి పరిస్థితి కూడా ఎంత దయనీయంగా వుండో చూడు భూభారం హరించి రమాధవుడు తన పాదాంబుజాలను తనపై మెల్లగా మోపి నడుస్తువుంటే ఆ చరణ స్పర్శకు పరవశించిపోయేది భూదేవి యిప్పు డా హరి తనువు చాలించే సరికి ఏ శూద్ర కులజుడు శాసిస్తాడో యిక - నని కన్నుల్లో నీరు నింపుకొని శోకిస్తోంది చూశావా?

పరీక్షిత్తు కలిని నిగ్రహించి ధర్మపాలనం చెయ్యటం

అని యిలా ధర్మదేవతను భూదేవిని బుజ్జగించి పరీక్షిన్నరేంద్రుడు కలిని నిగ్రహించడానికి ఒయలదేరాడు తీవ్రమైన కత్తిని ఝళిపించాడు. ఆ ఖడ్గ కాంతులు క్రొక్కారు వెలుగులను తిరస్కరిస్తూ దళదళలా వ్యాపించాయి పరీక్షిత్తు అలా తనపైకి రావడం జూచి కలి కంపించిపోయాడు రాజు రూపం వదిలేశాడు ముఖం కాంతి హీనమైంది భయాక్రాంతుడై చేతులు దాచి ఆయన పాదాలపీద తలమోపి నమస్కరించి - రాజేంద్రా శరణార్థిని నన్ను చంపకు - అని వేదేసరికి జనపతి నవ్వుతూ అరిచితో జూ అన్నాడు—

దురాత్ముడా నిర్మల యశస్కుడైన అర్జునుని మనుచుట్టి నేను భయా విష్టులైన వారిని పరాజితులైనవారిని చంపను. ఒక నీవు నీ దుర్జనత్వం విడిచి పెళ్ళిపో. నీవు పాపబంధుడవు నా రాజ్యంలో వుండే అర్హత నీకు లేదు. నీలో అసత్యం లోభం చౌర్యం దౌర్జన్యం దురాచారం, మాయ, కపటం కాలుష్యం అలంకార మొదలైన అన్ని దుర్గుణాలు వున్నాయి కనుక నీ కిక్కడ స్థానం

లేదు. సత్య ధర్మాలకు నివాస స్థానమైన బ్రహ్మవర్త దేశంలో యాజ్ఞికులు యజ్ఞేశ్వరుడైన హరిని ఉద్దేశించి యజ్ఞం చేస్తున్నారు. సకల భూతాంతర్యామి యైన శ్రీహరి జంగమ స్థావరములకు లోపలా వెలుపలా సంచరించే వాయువులా ఆత్మ రూపంలో వారి కోర్కెలు తీరుస్తున్నాడు. కనుక నీ ఎక్కడ వుండా' దని దండపాణియైన యముడులాగా క్షణం దాచేసరికి కలి ఆ సరేంద్రునితో ఇలా అన్నాడు—

'రాజేంద్రా! నీ కత్తి తళతళ కాంతులు మాస్తుందే నా గుండెలు పగిలి పోతున్నాయి. ఎక్కడకని పోను? ఎటువైపు చూచినా విల్లెక్కుపెట్టిన నీ భీకరాకారమే నాకు కనబడుతోంది! నేనుండదగిన తావేదో సెలవిస్తే వెళ్తును' అని ప్రాభేయ పడ్డాడు.

ఆపుడు పరీక్షన్నరేంద్రుడు - ప్రాణివధ, స్త్రీలు, ద్యూతం, మద్యపానం అనేది ఈ నాలుగు స్థానాల్లో వుండు పొమ్మన్నాడు. ఇవేనా? అని కలి నెమ్మదిగా గొణిగేసరికి, అయితే ధనం కారణంగా గల్గిన అసత్యం, మదం, కామం, హింస, వైరం - ఈ అయిదు స్థానాలు కూడా ఇస్తున్నాను. అంతే ఇతర స్థలాల్లో ముట్టుకోరాదు! అని శాసించాడు. ధర్మదేవత పోగొట్టుకున్న తపం శౌచం, దయ అనేది మూడు పాదాలు అతను తిరిగి లభించేలా చేశాడు. భూదేవికి అపార సంతోషం కల్పించాడు. అనంతరం హస్తీ నగరానికి తిరిగి వెళ్ళి రాజ్యలక్ష్మిని చేపట్టాడు.

ఇలా శ్రీకృష్ణుని అనుగ్రహంచేత ఆశ్వత్థామ బాడాగ్నివలస బ్రతికి బయటపడిన పరీక్షిత్తు బ్రాహ్మణ శాపంచేత తక్షక విషాగ్నికి బీతిల్లి, మరణం తప్పదని సర్వసంగ పరిత్యాగంచేసి శుకునకు శిష్యుడయ్యాడు. తత్వజ్ఞానం గడించాడు. తుదకు తనువు చాలించాడు. శ్రీహరి కథలు వింటూ నిరంతరం ఆతని చరచార విందాలను స్మరించేవారికి మోహంగాని భ్రాంతిగాని వుండవు.

శ్రీకృష్ణ నిర్యాణానంతరం కలి జన్మించి దాతీతలం అలా వ్యాపించాడు. కాని పరీక్షిన్నరేంద్రుని కాలంలో మాత్రం ఎక్కడా తలెత్తకుండా అణగిమణిగి వున్నాడు. కూడని పని చేసేనేగాని పాపాలు అంటవు. సత్కార్యాలు చెయ్యడానికి సంకల్పించినా, చేస్తానని అన్నా కలియుగంలోనైనా పుణ్యం లభిస్తుంది. ఈ రహస్యం తెలిసిన పరీక్షిత్తు ఉల్లాసంతో తేనె త్రాగి పువ్వును త్రుంచివేయకుండా విడిచి పెట్టి తుమ్మెదలాగ కలిలోని మంచని మాత్రం గ్రహించి ఆతణ్ణి వధించకుండా విడిచిపెట్టాడు. మరో విశేష మేమిటంటే -

ప్రపత్తులై భీరువుల్లాగా వుండేవారినే కలి తోడేయలాగా పొంచి చూచి బాధిస్తాడుకాని భీరులైన వారిని అతడేమీ చెయ్యడు. ఆ కారణంచేత కూడా

పరీక్షిస్తూహారాజు కలిసి అంతం చెయ్యఁగదా విడిచిపెట్టాడు - అని సూతుడు చెప్పేసరికి మురులు ఇలా అన్నారు

పొరాణిక శిరోమణి నీవు వేయేంట్లు జీవించు శ్రీహరి నిర్మల కీర్తిని గానంచేసి మరణ శీలరమైన మమ్మల్ని ఉద్ధరించావు మేము సంతోషించిన ఈ యజ్ఞంలో హోమాగ్నినుండి లేచిన పొగలకు మరి చలించిన మాచేత శ్రీహరి చరణ మకరందాన్ని త్రావించావు ధర్మాత్ముల మయ్యాం స్వర్గంగాని మోషం గాని భాగవతుల సఖ్య లేకతోహడా సాక్షిరావు ప్రకృతికి గుఱాను అతీ తంగా వుండే శ్రీహరి కుభగజాలు బ్రహ్మరుద్రాదులు కూడా తెలిసికోలేదు అలాంటి దేవదేవుని చరిత్ర విని చాలు ఇక వినలేదు పద్దు అనే వెట్టి వాడుంటాడా ?

శ్రీహరి కథారాపాలు లక్ష్మీప్రదాలు సంతాప హరాలు దురితాంధ కారాన్ని పోగొట్టెడి దివ్యైలు పాపండులకు దుర్లభాలు అలాగే శ్రీహరి చరణ సేవలు పరమ పాపనాలు పాపతాప విచ్ఛేదకాలు సకల మంగళ ప్రదాలు. ప్రాథనోజ్ఞీవనాలు

మహాత్మా పరమ భాగవతోత్తమడైన పరీక్ష జనపతి కురుని ఉప దేశంతో నిర్మల మనస్కుడై మోక్షానికి మూలమైన శ్రీహరి చరణ సాన్నిధ్యాన్ని ఎలా పొందాడు? యోగనిష్ఠా కలితము విష్ణుకథా లలితము సకల కల్్యాణ గుణ గణ్యము భాగవత జనాపేక్షితము అయిన పరీక్షితుని పుణ్య కథను చెప్పండి అని అర్థించేసరికి సూతు డా మహర్షులకు ఈ రీతిగా చెప్పడం ప్రారంభించాడు.

మహర్షులారా మీరంటి వృద్ధులు నన్ను మన్నించి కమల నేత్రుని చరిత్ర చెప్పమని ఆదగడం చెప్పే భాగ్యం నాకు లభించడం నా అవ్యవస్థం నా జన్మ సఫలమైంది శ్రీహరి కథలు చెప్పేవాడు కులహీరుడైనవాడు మఱు జన్మలో కులీనడుగా జన్మిస్తాడు శ్రీహరి ప్రతిభా విశేషం ఏమని చెప్పరు ?

ఆ మహామహాని గుణాలను పెరిగించడానికి నాలుక ఆదక బ్రహ్మాదులే ఆరణ్య ఆనందు ధన్నాదు తనను అణ్ణించిన దేవతల నందరిని త్రోసిపుచ్చి లక్ష్మి ఆరని పాదధూఃకోసం అట్టులు చాచిం బ్రహ్మదేవుడు ఆరని పాద పద్మాలకు కడిగి ఆ పవిత్ర జలాన్ని జనులందరికీ యిచ్చాడు భగవంతుడనే శబ్దానికి లక్ష్యబూతు ధత దొక్కడే మునీంద్రులు కూడా ఆరణ్య ఆశ్రయించి నిస్సంగులై పరమహంసలై పురా రహితమైన మోక్షాన్ని పొందుతారు పక్షి క్రమక్రమంగా ఆకాశంలో ఎంత దూరమైనా ఎగురుగాక దాని అంతాన్ని చూడగలదా? అలాగే శ్రీహరి పహిమకు ఎవ్వరైనా ఏదో కొంత గ్రహించగలదే కాని సర్వమూ నాకు తెలుసుకనే వాడు లేడు కనుక నా మనస్సుకు తోచినంతవఱకు చెబుతాను వినండి

పరీక్షన్యూహారాజు శృంగి వలస కాపం పొందుట

ఒకనాడు పరీక్షన్యూరేంద్రుడు ధనుష్పాణిమై అరణ్యానికి వేటాడడానికి వెళ్ళాడు. గోతులు త్రవ్వి పలు పన్ని క్రూరకృగా లెన్నింటికో వధించాడు. అతని మృగయా చాతురికి కొమ్ములు తిరిగిన పేటగాండ్రు కూడా నివ్వెలు పోయాడు. పృథ్వీదైవ² శివుని దగ్గర వుండే శృంగం³ ఒక్కటి తప్ప అతని చేతికి చిక్కని వన్యమృగం ఏదీ లేదు ఏ కావణావేశానైనా ఆ శివుని చేతిలోని లేడి ఒక్కడను పట్టివుండే దారికి కూడా అదే గతి పట్టేది.

ఈ దుఃఖాల అదవి జంతువులు తరిమి తరిమి వనించేసరికి అలసి పోయారు ఒకరిగొన్నాడు దప్పికతో విలవిల్లాడాడు ఎక్కడైనా జలాశయం ఉండేమో అని ఎవరక్కంటూ పోయి ఒక తపోవనంలో ప్రవేశించాడు.

అక్కడొక మునీంద్రుడు తపోవిష్ణులో నిశ్చలంగా కూర్చున్నాడు అయితే అతనిలో జడతలం లేదు పాదాలకు మరస్సుకు బుద్ధికి పంచేంద్రియాలకు వెలుపలవుండే ప్రకృతితో అతని కేవల సబంధం వున్నట్లు లేదు అవస్థాత్రయాన్ని⁴ దాటి పరమపదంబేరి బ్రహ్మీభూతుడై వున్నాడు నిడుపాటి జడలు అటూ ఒటూ చెదరి వున్నాయి లేడి చర్మం వరించాడు.

పరీక్షితు ఆ మహర్షిని సమీపించాడు దుష్టతో దవడలు ఎండిపోయాయి రోటిలో తడిలేదు మూట పెగుడంలేదు మంచస్వస్ంతో⁵ నీళ్ళు ఉమ్మని అడిగాడు కాని సమాధి నిష్ఠలోవున్న ఆ ముని పలుకలేదు రాజు ఆగ్రహించాడు - బెరా ఈ బ్రాహ్మణుని కింత గర్వమా? మాట్లాడకపోలేపోనీ చేతి నైగలతోతైవా కాకు సూచానం చెప్పడే దాహంతో త్రాచాలు పోతున్నాయండే నీళ్ళివ్వడీ? రాత్రియడని నన్ను అణుమాత్రం కూడా మన్నించడే? అతని తపః ప్రధానం అంత ముదిరి పోయిందర్పమాట.

దాహం నిర్మమండే చల్లని నీరివ్వకం ఎంతటి వానికైనా అనివార్యమైన ధర్మం కాని యీ ముని ఆ మాత్రపు ధర్మాన్ని కూడా పొందించడే? - అని మృగయా పరిక్రాంతడూ పిపాసార్తితుడూ⁶ అయిన శరేంద్రుడు ఆగ్రహించి కావశ్యమై తన వింటి కొప్పుకో ఒక మృత స్నాన్ని తెచ్చి ఆ ముని భుజాల మీద వేశాడు అలా వ్యర్థమైన రోషంతో పరీక్షితు ముని అవమానించి హస్త సగరానికి వెళ్ళిపోయాడు.

1 వేటాడుటలో నైపుణ్యం 2 శివుడు 3 లేడి

4 ఆగ్రదవస్థ ని దావస్థ సుషుప్త్యవస్థ.

5 దప్పిక గొన్నవాడు.

ఆ మహర్షి పేరు శమీకుడు ఆ దగ్గరలో వున్న ముని కుమారులు ఆ నరేంద్రుని ఆకృత్యం చూచి ఆ విషయం ఆ మునీంద్రుని కొడుకు శృంగి చెవిని వేళారు శృంగి కోపోద్దీపితుడై యిలా అన్నాడు - ఔరా ఆ రావవానికి ఎంత పొగరూ? నా తండ్రి మెదలో మృత సర్పాన్ని వేళాడా? నా తండ్రి ఎవ్వరిని దూషించాడు ఆశ్రమ వాసులుగాని పరులను కన్నెత్తి చూడడు కందమూలాలు మాత్రమే టుక్కిస్తాడు అంతర్ధృష్టితో ఎప్పుడూ సమాధి చిత్తుడై వుంటాడు శ్రీహరిని విడిచి పరప్రపంచాన్ని చూడడు అలాంటి మహనీయుడు ఆయన

మేము హిరణ్య దానాలు పుచ్చుకొనడానికి వెళ్ళం రూన్నా ఆరిందం వండించి ఎవ్వరినీ వ్యర్థంగా దీపించం అరణ్యాల్లో తపోనిష్ఠలో కాలం గడుపుతూ వుంటాం రాజులు ధరాదిపత్యం వహించి పుడమి జనులందరూ కైవారాలు చేస్తూండగా నా అంతటివాడు ఎదని అహంకరిస్తూ మహా భోగాలు అనుభవిస్తే అనుభవించవచ్చు అంతేకాని అడవుల్లో నానా బాధలు పడుతూ శపః క్లేశంతో కృశించిన బ్రహ్మ మునీంద్రుని బుజంపై చచ్చిన పాముని వేస్తాడా?

శ్రీహరి తన అవతారం చాలించి ఈ లోకాన్ని విడిచి వెళ్ళేసరికి ఒక తమను ఎవ్వరూ దండించేవారు లేరనా దుష్టులైన రాజాధములు ఇలా సాధు హింస చెయ్యడం? - అని ముని కుమారుడు శృంగి కోపం పట్టలేకపోయాడు తోడి బాలురను వెంటబెట్టుకొని కౌశికి నదీ తీరానికి వెళ్ళి జలం ఉప స్పృశించి - మృత సర్పాన్ని తెచ్చి మోనియైన నా తండ్రి మెదలో వేసిన దుర్మదుడగు రాజు నేటికి ఏదవనాడు తక్షక విషాగ్నికి మరణిస్తాడు హరిహరములు కూడా ఆతట్టి అడుకోలేరు అని శపించి నిజాశ్రమానికి వెళ్ళాడు

తండ్రి మెదలో మృతోరగం వ్రేళ్ళాడుతోంది చూచాడు ఆయనకు నమస్కరించి అన్నాడు తండ్రి నీ మెదలో ఇలా చచ్చిన పామును వేసిన ఆ రాజాధముణ్ణి ఏం చెయ్యాలి? మద గర్వితులైన రాజులకు దగ్గూ దాక్షిణ్యాలు వుండవు -

అని తండ్రి మెదలోని పామును తీసివేయాలనకొన్నాడు కాని పసివాడు కన్నక అవి ఇంకా బ్రతికున్నదేమో? కాదేస్తుంటేమో? అని భయపడ్డాడు కోకిల్లా ఆ సమీపంలోవున్న తాపసులను సహాయానికి రమ్మని బిగ్గరగా కేకలు పెట్టాడు ఆ కేకలకు శమీక మహర్షి సచేతను డయ్యాడు తన మూపున వ్రేలాడుతున్న సర్పాన్ని చూచాడు దాన్ని తీసి పారవైచి శృంగి నుద్దేశించి - నునం ఎవ్వరికి ఏ కీకూ చెయ్యమే? మనకు అందరూ సమానులేనే? ఈ సర్పం నా మెదలోకి ఎలా వచ్చిందీ? నీ వెండుకలా దుఃఖిస్తున్నావా? - అని అడిగే సరికి రాజేంద్రుడు రావడం అగ్రహించి అతడు పామును ఆతని మెదలో వెయ్యడం తాను శపించడం వివరంగా వినిపించాడు.

కొడుకు చెప్పింది విని ముని పరితాపం చెంది అన్నాడు. 'బౌరా! ఎంత పని జరిగిందీ? తక్షక విషాగ్నికి పాలుకమ్మన్నీ నీ వారని శపించడానికి ఇదేమంత ఘోరకృత్యమని? అండులో అతడు రాజేంద్రుడయ్యె. అతడు సామాన్య దనుకన్నావా? తల్లి కడుపులో దగ్గుడై శ్రీహరి కరుణవలన బ్రతికిన పుణ్యమూర్తి. బాపరాక్రమాలతో ప్రజాపాలనం చేస్తున్నాడు. చిట్టతనంతో ఇలా అతన్ని తిట్టడం తగినా?

శ్రీకృష్ణుని నిర్వాణానంతరం ఈ భూపంథలలోని ప్రజలు కాపరి లేని గొట్టెలాగా వున్నారు. కంటకలైన చోరులు స్వైర విహారం చేస్తున్నారు. అలాంటప్పుడు రాజేంద్రుడు ప్రజలకు ఏ బాధా రానియకండా సుఖబుద్ధితో పరిపాలిస్తున్నాడు. ఏ కారణం చేతనో ఈపాటి ద్రోహంచేస్తే దాని కంఠటి ఘోరభాష మిస్తావా?

నీ కారణంచేత మన ముని కులానికే పాపం సంప్రాప్తించింది రాజు నశిస్తే బలవంతులు బలహీనులను బ్రతకనివ్వరు జాతులు, చోరులు హద్దుమీరి చరిస్తారు. ప్రజల్లో అన్యోన్య కంహాలు అరురిస్తాయి. వైదికములైన వర్ణాశ్రమ ధర్మాలు అడుగంటుతాయి. ఎప్పుడు ధర్మం నశిస్తుందో అప్పుడు లోకాలు కేవలం అర్థానికి కామానికి దాసులైపోతారు. కోటలూ, కుక్కల్లాగా ప్రజల్లోకూడా వర్ణ సాంకర్యం ఏర్పడుతుంది.

అశ్వమేధయాగంచేసి మహా యశస్సు గడించిన నరేంద్రుడు దప్పికగాని పచ్చి అర్హిస్తే ఆయన్ను సత్కరించి ఆయన కోర్కె తీర్చకపోగా ఇంత చిన్న తప్పిదానికి అంత ఘోర శాపం ఇస్తావా? చిద్గా! ఎంత అధర్మం చేశావా? తిట్టినా కొట్టినా పరమ భాగవతులు సహిస్తారు. అంతేకాని తిరిగి అపకారం చెయ్యరు. లేకపోతే ఆ నరేంద్రుడు నిన్ను విడిచిపెట్టే వాడేతా? సుఖదుఃఖాలు ఆత్మకు అంటవు. ఆ విషయం తెలిసిన సాధువులు పరుల వలన కీడు కలిగినా చలించరు. కృష్ణా! పరమేశ్వరా! అజ్ఞాన పశంచేత నా కొడుకు ఘోరకృత్యం చేశాడు. శమించు' అని శమింపడు ఎంతో సంతాపం చెందాడు.

శమింపడు పంపిన ఒక ముని కుమారునివలన పరీక్షిత్తు శృంగి శాపం విని కామక్రోధాది విషయానకుడైన తనను ఈ శాపం విరక్తిహేతు పశువుడని ఒక విధంగా అనండింది హస్తినగరానికి వెళ్ళి యిలా వితర్కించడం మొదలు పెట్టాడు.

పరీక్షిత్తుని ప్రాయోపదేశం

బౌరా! దైవయోగం దాటటం ఎవ్వరి తరచూకాదు. నేను వేటకు వెళ్ళటం మేమిటి? మునింద్రుడు సహరి నివృత్తి వుండగా ఆయన మెడలో మృతసర్పాన్ని

వెయ్యక మీమిటి? ఎంతటి పాపానికి పాల్పడ్డాను? నాకు కిడు తప్పదు తక్షక విషాగ్ని కిలకు నా ప్రాణం పోలేపోయింది అందుచే నామీ రాజ్యం సరి జను దోగవాగ్గాయ పోలేపోయాయి వెలుపు తీరాగా చంపమైన ఈ కిరికం కాళ్ళతమా? అలాం పప్పుడు నేనా ముని కుమారుని లిరిగి శపించటం అవివేకం కను

రాజ్యాహంకారంతో నేను సిద్ధికోసం వెళ్ళి మురిం చని మెరితో వచ్చిన పామును వేస్తే ఆరని కొడుకు కను కుడిచా మిటి? గోవుడు ద్రావ్యమై లను, దేవతలకు కిడుకేస్తే వాడు చాచా? చాచ్చి ఎవడు వాడిచాచు? అని విత్కించి తక్షక విషాగ్ని జ్వాలకు తర మరణ మెలాగా తప్పదని నిశ్చయించుకొన్నాడు దోగాలు అకాళ్యతాలని భావించాడు. రాజ్యం విడిచిపెట్టి ప్రాచీనపక్షం చెయ్యటానికి నిశ్చయించు కొన్నాడు శ్రీహరి పాదపూజ కంటెనూ పవిత్రమైనదే సకలలోక సాధాగ్గానికి హేతుమానమైనదే కలి దోషాన్ని పరిహరించే అయిన ఆకాళగజ దగ్గిలకు వెళ్ళి అదివ్య కవి పీఠాన వీ విరమైన తత్తరపాటా కేమయా నిశ్చలమైన మనస్సుతో శ్రీహరిని చాగిస్తూ వానియై ప్రాచీనపవిత్ర రహస్యం

ఈ వార్త విని పవిత్ర పీఠాన కూడా పవిత్రం వెయ్యగల దేవక్షుల బ్రహ్మర్షులు రాజర్షులు, సాక్షాత్ సంతానమైన అశ్వత్థామ పుత్రులతోనూ ప్రసిద్ధులతోనూ అక్కడకు వచ్చేసరికి పరిక్షన్నుండేదను వారికి మొక్కి యభావిని భూకించి ప్రాజ్ఞునియై యిలా అన్నాడు.—

'మహాన్ములా రా చనిన పామును తెచ్చి మహాత్మ్యతదై ముని మూర్త స్థుని మూపుర వేసిన పాపిని కేడు. పాపగ్నవాల్చి దహించి వేడుకల అన్న వంటివారు మీరు. నాకు పాపవిముక్తి ఎలా కలుగుతుందో చెప్పండి భూదేవం పాదపూజ సకలము శ్రద్ధాస్మలనుగా చేశాంబి కేడు మీ పాపాలను నమస్కరించడంచేత మీ చరణ కేసువు నా శరీరానికి సోకి నా పాపాన్ని చికిరిచేసింది కృతార్థం నమస్కరిం. కేసు చేస్తే నాకు మోక్షం లభిస్తుందో చెప్పండి.

భయంకరమైన ఈ సంఘాతం లంపమంటి నీను వినిపోయాడు ఈ శరీరాన్ని త్యజించడం ఎలాగా అని ఆరోచిస్తున్న నాకు తక్షక విషాగ్ని మోష కారణమైంది అహంకారంతో ముగి లేదుకన్న నాకు శ్రీహరి ద్రావ్యం కావ న్యాజంతో మోషానికి దారి కల్పించాడు

తక్షక విషాగ్నికి నా శరీరాన్ని అహరి చెయ్యడానికి నే నేమాత్రమన్నా సందేహించను అశ్వత సంతానం ఏ విధంగానూ మారమకదా కాని వా భవిష్య

క్షయశక్తితో నేడు శ్రీహరిని చిలిస్తూ ఆ దేవదేవుని కథలు వింటూ ఆయన చరిత్ర కిమింపేవ చేసేవాగా మీ నన్ను అనుగ్రహించండి దాని నా శ్రేయస్సు గోతి చియ్యేవ కోలుకుంటే దేవా కథాగాని చెప్పండి - అని గంగ నుద్దేశించి పుష్పనిచరి అమ్మ పుష్ప కృష్ణుని మార్చిన మోక్షం అనుగ్రహిస్తామని నామ గోవు సీత్యిహమిందో చాచులక్ష్మిని పుష్ప నిలో చేర్చుకోవాలి అని తన భవిష్యత్తులో పుష్పనిని పాశ్చాత్యులకు తెలియించింది గంగానదీ తీరాన ఉన్నట్లు పూర్వాగానూ వుండేవ వరదీ ఉత్తరాన ఉన్నట్లే ప్రాయోప పేకం మొదలు పెట్టావ

జనమేయజ్ఞే పీరిన రాజ్యభారం అమ్మ దాని సంసార బంధాన్ని ద్రోసి వేసుకున్నాడు మనస్సును శ్రీహరి పదానుభవం చేశాడు ఇలా పరమ పావతోల్లమైతే పరిశీల్యహేమత ప్రాయోప విప్లవం వాగా దేవకు ఆయన యశోని చేశా పుష్ప విప్లవం పీరింది పీత్య మంపిషు ప్రయోగాలు పెట్టుంది అప్పుడు అక్కరించి ఉద్దేశించి యీ అర్హా

రాజేంద్రా నీ చరిత్ర మహా విచిత్రమైంది. నీ కథలు ఉగ్ర తపో ర్థం విప్లవ సాయకార్హి కాంక్షించి మనీషయమైన రాజ్య సింహాసనాన్ని రక్షణ వాయంగా విడిచిపెట్టి సుకృతాత్ములు నీవున్నా అంతటి మహతోన్నతతవే నీవీ మర్త్య శరీరం విడిచి శోకింపితము రహితహితమా అయిన పుణ్య లోకం చేరివారా మేము నీ మాటలు వింటూ ఎక్కడకు వెళ్ళకుండా ఇక్కడే నిన్ను కను పెట్టకొని వుంటాం

అని పక్షపాతం ఉంటూ మహుర గంభీరాలైన మాటలతో ఆ నకింద్రు ను మరణాంతి కల్పిస్తూ మరోకాలమా ఆవరించిన సత్యలోకంలో మూర్తి మంతాలైన వేదాలులాగా వెలుగుతున్నా మహావ్యయ వాది పరిశీల్తు వారామద కథా శ్రవణ మహామూలకై నమస్కరించి—

అంద్రులారా నాకు ఏమ రోజుల్లో ముక్తి ఎలా కలుగుతుంది సంసార బంధం ఎలా విడిపోతుంది మీరు సామాన్యులు కాదు. బ్రహ్మానందం మీకు కరలలామలకం బ్రహ్మవిద్యను విశిష్టతలో మీకు మీరేపాటి. అత్యారాములు దయాపరులు, మనోబుద్ధి మన గాధలు మీకు తెలుసు. ఏమ రివాల్లో నాకు మోక్షం ప్రాప్తిచే దాని మామిడి - అనే సరసి మునులు ప్రత్యుత్తరం చెప్ప దానికి ఎలా విస్తారంగా ఇంటిలో అనుకోకుండా అక్కడకు శుకయోగేంద్రుడు వచ్చాడు.

శుకమహర్షి రాక

అతడు వ్యాస మహర్షి కొడుకు అవధూత అనుక్షణమూ పరబ్రహ్మన్ని చూస్తూ సొక్కిపోతూవుంటాడు. అతనికి బాహ్య దృష్టి లేనేలేదు. తామర పువ్వు మీద తుమ్మెదల్లాగా అతని ముఖమీద విను కుంతలాలు చరిస్తూ వుంటాయి. అతడు మాయాశీతుడు దిగంబరుడ. అతనికి ఏ సంగమాలేదని చాటు భూతాలా అన్నట్లు పిల్లలు అతని వెంటబడి పరిహసిస్తూ వుంటారు. అతని ప్రతి అవయవమూ మహనీయంగా గోచరిస్తుంది.

తా నడిగొంది ఇవ్వలేదని ఎవరినీ ఎగ్గులాడడు. అసలతనికి కోరికలంటూ ఏమీలేవు. అతను ఎంతోనూ కలియడు. దైవిచింతనం తప్పితే అన్యమేమీ యెఱుగడు. ఇంతమాత్రాని వయస్సు పదహారేండ్లు. అతని వయస్సు రూపం గమనం గుణం విలాసం చూచి ముక్తికాంతయే మోహించిందంటే ఇతర కాంతల సంగతి చెప్పడం దీనికి?

అతడు వాస్తవానికి వెట్టి కాదు. విజ్ఞానమూర్తి బ్రహ్మ భావంతో తిరుగుతూ వుంటాడు. కాని శ్రీలూ పిల్లలు వెట్టితనంతో ఆతట్టి ఒక వెట్టివానినిగా భావించి అతని వెంట పడతారు. ఇలా వ్యాసనందనుడైన శుకమహర్షి అక్కడకు వచ్చేసరికి అతని మహిమ తెలిసినవారు కాబట్టి ముఖం లండలు లేచి అతనికి ఎదురు వెళ్ళారు.

పరీక్షిన్నరేంద్రుడున్నూ ఆ యోగీంద్రునకు పాదాక్రాంతుడై అభిధి పూజ చేశాడు. గ్రహ నక్షత్ర తారకా మధ్యమందు వెలుగొందు ఇందు బింబంలాగా సకల ఋషి మండలం మధ్య కూర్చుండి వెలుగులు చిమ్ముతూన్న శుక యోగీంద్రునకు నరేంద్రుడు కేలుమోడ్చి—

మహాత్మా ఈ నాటికి నా భాగ్యం పండింది. పవిత్రమూర్తివి పుణ్య కీర్తివి. వివేక భూషణుడవు. దివ్య భూషణుడవు. నా అదృష్టకొలదీ వచ్చావు. అవధూత శిరోమణి. నా జన్మ సార్థకమైంది. నీ పేరు స్మరిస్తే చాలు. పాపాలు నశిస్తాయి. ఇక నిన్ను దర్శించి నీ పాదాలు కడిగి నీ మాటలు వింటే మోక్షం కరతలామలకం! కావడంలో ఆశ్చర్య మేముంది?

యోగీంద్రా! శ్రీహరిచే ఆసురులు అణిగిపోయినట్లు నీ పద స్పర్శచే పాపాలు పటాపంచలై పోతాయి. మేనమఱియై యే దేవదేవుడు మా తాతలను కంటికి చెప్పలాగా కాపాడి చతుస్సముద్ర ముద్రితమైన భూమండలానికి పట్టం

కట్టాడో ఆ ఈశ్వరుడే నాకు దిక్కు నన్ను అపస్సముద్రునుండి గద్దెక్కించ
గలవా రితరు లెవ్వరూ లేరు నేనా మహానుభావునే ప్రార్థిస్తూ వుంటాను

మహర్షీ నీ మార్గం ఎవ్వరికీ తెలియదు నీ దర్శనం వృథాకాదు కోరిన
కోర్కెలను సిద్ధింపజేస్తుంది నేడో రేపో శరీర త్యాగం చెయ్యనున్న నాకు ఏం
చింతిస్తే ఏది జపిస్తే ఏది వింటే ఏది సేవిస్తే పునర్జన్మ రహితమైన పుణ్య
పదవి కలుగుతుంది? నీవు మహా యోగివి నిన్ను ఉండమని అర్థించడానికి వీలు
లేదు ఆవును పిడికిన యంతసేపు కూడా నీవు ఒక చోట నిలువవు కరుక
తండ్రి నాకు ముక్తిమార్గం ఉపదేశించు అని అర్థించాడు

మ హా భా గ వ తం

ద్వి తీ య స్కంధం

పరీక్షిన్నరేంద్రు డడిగిన ప్రశ్నకు శుకమహర్షి యిలా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు రాజేంద్రా సీపు ఆత్మవేత్తలు మెచ్చదగిన ప్రశ్న అడిగావు. విన దగిన ఉత్తమ విషయాలు ఎన్నో వున్నాయి కాని నీ వడిగినది ఉత్తమోత్తమం చెబుతాను విను

గృహమేధులు ఆత్మతత్వం అణుమాత్రం కూడా తెలిసికోవాలని యత్నిం చరు పగలంతా కుటుంబ పోషణకోసం వానా యాతనలు పడుతూ గడుపుతారు రాత్రిళ్ళు విషయ భోగాలతోను నిద్రతోనూ గడిపేస్తారు ఒక వారికి ఆత్మ విచారం చేసేందుకు తీరిక యెక్కడ? భౌతికమైన సకలమూ శాశ్వతం అవు కుంటారు చివరకు ఇద్దే కన్నుమూస్తారు వాని జీవితం నిరర్థకం

కనుక మోక్షార్థి యైనవాడు సర్వాత్మకుడైన శ్రీహరిని నిరంతరం భావిం చాలి. సేవించాలి ఆ దేవదేవుని కథలు చెవులారా వినాలి మానవులకు భక్తి యోగం, ధర్మనిష్ఠా అవసరం మానవజన్మ ఎత్తినందుకు ఫలం నిరంతర హరి చింతనం. అంత్య కాలంలో మానవుని ఉద్ధరించేది అదొక్కటే అంచేతనే నిర్మల మతులైన మహర్షులు కూడా విధి నిషేధాలను త్రోసిపుచ్చి నిర్గుణ బ్రహ్మను ఉపాసిస్తారు నిరంతరం శ్రీహరిని చింతిస్తారు.

ద్వాపర యుగంలో మాతండ్రి వ్యాస మహర్షి విరచించిన బ్రహ్మ సమ్మితమైన భాగవతం పఠించాను అంచులో పరమ భాగవతోత్తమం గాథ తెన్నో వున్నాయి ఆ గాథలు బ్రహ్మ తత్వరుదైన నామనస్సును ఎంతో ఆకర్షించాయి సీపు హరిభక్తుడవు కనుక నీకా భాగవత విశేషాలు చెబుతాను విను. దాని వలన విష్ణు సేవాబుద్ధి ప్రబల మౌతుంది మోక్షార్థికి మోక్షం సిద్ధిస్తుంది భవభయం వుండదు గృహస్థులకే కాదు యోగులకు కూడ శ్రీహరి నామ చింతనంకంటే ఉత్తమమైన ప్రతంభము సంవత్సరాల తరబడి సంసార లంపటంలో పడి హరిని చింతించని వెచ్చివానికి ముక్తి యెచ్చడూ లభించదు

వానికి జన్మబంధం ఎప్పుడూ తప్పదు మహూర్తమాత్రం శ్రీహరిని స్మరిస్తే
బాలు మోక్షం కరతలామలకం అవుతుంది

పూర్వం ఖ్యాంసు డనే రాజున్నాడు అతడు మహావీరుడు ఏడు దీవుల
నూ ఏకచక్రాధిపతిగా పాలించాడు దేవదాసపులకు యుద్ధం సంభవించినపుడెల్లా
అతడు దేవతల కోర్కెపై భూలోకంనుండి స్వర్లోకం వెళ్ళి వారికి బాసటగావుండి
రాక్షసులను వధించేవాడు ఒక పర్యాయం దేవతలు అతని సహాయానికి మెచ్చి
యేదైనా వరం అడుగు ఇస్తామన్నాడు అపు డా నరేంద్రుడు నా జీవితకాలం
ఎంతో చెప్పండి అన్నాడు ఇంకా ఒక ముహూర్తకాలం (రెండు ఘడియలు)
మాత్రం వుండన్నాడు

అది విని అతడు గగనపూర్గాన భూలోకానికి వచ్చాడు కాంతా జనాన్ని
బంధు మిత్రులను సకల పరివారాన్ని విసర్జించాడు వాటిక బోగాలన్ని విడిచి
పెట్టాడు వైరాగ్యం పొంది నిశ్చలమైన మనస్సుతో ఆ రెండు ఘడియలు
శ్రీహరి భక్తిలో మునిగి నైవల్యపదం చేరాడు రాజేంద్రా నీకింకా ఏడు రోజులు
ఆయువుంది అంతవరకు నీవు మోక్షహేతువులైన కార్యాలు చేయవచ్చు

అత్యకాలం వచ్చిందే అని దుఃఖించకు అన్ని సంగాలు విడిచిపెట్టు
మానవుడు సంసార వృక్షాన్ని నిష్కామ మనెడి ఒడ్డుతో నడికివెయ్యాలి ఇట్లు
విడిచి పుణ్యతీర్థంలో స్నానంచేసి ప్రళాంతమైన ఒక ఖుద్ ప్రదేశంలో దర్శాసనం
కల్పించుకుని ఆసీనుడుకావాలి బ్రహ్మబీజమైన ప్రణవాన్ని (ఓంకారాన్ని)
స్మరించాలి శ్వాసను బంధించాలి బుద్ధిని సారథిగా మనస్సును పగ్గాలుగా
చేసికొని విషయాలవెంట పరువులైతే ఇంద్రియానే గుర్రాలను బిగబట్టి స్వాధీనం
చేసికోవాలి

కర్మకు వశంగతమై అటు ఇటు చలించెడి మనస్సును బుద్ధిబలంతో నిరో
ధించాలి భగవదారాధనతో దాన్ని కట్టివెయ్యాలి అలా నిశ్చలమైన మనస్సులో
శ్రీహరి మూర్తిని బావింది ద్యానించాలి రజస్తమోగుణాలవలన చిత్తం మరిన
మవుతుంది దారడా నియమంతో ఆ మాలిన్యాన్ని తుడిచివెయ్యాలి అప్పుడు
మానవులకు విష్ణుపదం సులభసాధ్యమౌతుంది దారడా నియమంవలన భక్తి
యోగం సిద్ధిస్తుంది- అని శుకమహర్షి అనేసరికి-

దారణ యెలా నిలుస్తుంది? అది యెలా వూటుంది? అనలు దారణ అంటే
యేమిటి? దారణ పురుషుని మనో మాలిన్యాన్ని ఏ రీతిగా నిర్మూలిస్తుంది? అది
పరీక్షితు ప్రశ్నించాడు అప్పుడు శుకయోగి ఇలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు

రాజేంద్రా శ్వాసను నిరోధించి సర్వసంగాలు విడిచిపెట్టి ఇంద్రియ

గర్వం అడచివైచి శ్రీహరి అనంతరూపంలో చిత్తాన్ని చేర్చాలి దారణ అంటే అదీ వివరంగా చెబుతారు- విను

భగవంతుడైన శ్రీహరియొక్క విరాడూపంలో త్రికాలాత్మకమైన విశ్వం దృశ్యమానమౌతుంది భూమి నీరు లేజస్సు గాలి గగనం అహంకారం మహత్తు- ఈ యేడు ఆవరణాలచేత ఆవృతమైన మహాదకోశమగు శరీరంలో చారణచేత ఆశ్రయింపదగిన విరాట్పురుషుడు ప్రకాశిస్తూ వుంటాడు

ఆ మహాత్మునకు పాదమూలం (అరికాళ్ళు) పాతాళం కాలి మడమలు పాదాం పైభాగం రసాతలం. చీలమండలు మహాతలం కాలిపిక్కలు రూతలం. మోకాళ్ళు తలం తొడలు విరలాతలాలు పిరుమ భూమి నాచిరంధ్రం ఆతాళం రామ్మ నక్షత్రలోకం మెడ మహిర్లోకం ముఖం జనలోకం నడుమ తపో లోకం శిరస్సు సత్యలోకం బాహువులు ఇంద్రాదులు చెవులు ఓశులు శ్రవణేంద్రియం శబ్దం మృదువుతాలు ఆశ్రినిదేవతలు సూర్యేంద్రియం గంధం. ముఖం అగ్ని నేత్రాలు అంతరిక్షం కేతేంద్రియం సూర్యుడు రేముఖమృత కను రెప్పలు. కనుమోటులు బ్రహ్మపదం దొడలు జుం జిహ్వేంద్రియం రస

పలుకులు వేదాలు కొరలు యముడు దంతాలు పుత్రాది స్నేహకళలు నవ్వులు జలంకు పిచ్చియై తిండిచెడి మాయావిశేషం కదగంటి చూపులు దురంత మైన సృష్టికాలం పెదవులు బ్రహ్మ (సిగ్గు) లోచాలు స్రవాలు ధర్మం. చెన్ను అవర్మమార్గం గుహ్యవయం ప్రజాపతి వృషణాలు మిత్రావరుణులు కడుపు సముద్రాలు. ఎముకలు పర్యతాలు రాదులు నదులు. వెండ్రుకలు వృషాలు నిశ్వాసాలు వాయువులు వయస్సు నిరవధికి మైనకాలం కర్మలు నానావిధ జంతువుల జీవిత విధానాలు శిరోశాలు మేఘాలు కట్టుపట్టు సంధ్యలు. హృదయం ప్రధానం సర్వవికారాలకు మూలమైన మనస్సు చంద్రుడు చిత్రం మహత్తత్వం¹

అహంకారం రుద్రుడు గోళ్ళు గుర్రాలు ఒంటెలు పిట్టలు మొల పశు మృగాదులు విచిత్రములైన శిల్పనైపుణ్యాలు పక్షులు బుద్ధి మరుపు నివాసం పురుషుడు పద్మాది స్వర విశేషాలు గంధర్వాదులు సృష్టి ప్రణావ ప్రముఖులు పీఠ్యం దైత్య దానవ సమూహం

ఇవీ విరాట్పురుషుని స్వరూపం ఇంకా విను ఆ మహా విభునకు ముఖం బ్రాహ్మణులు భుజాలు క్షత్రియులు ఊరువులు వైశ్యులు పాదాలు శూద్రులు నామాలు నానావిధాలైన వసువుద్రాది దేవతాహ్వయాలు² ద్రవ్యాలు హవిర్యాగాలు కర్మలు యజ్ఞ ప్రయోగాలు అలాంటి సర్వమయుడైన పరమేశ్వరుని విగ్రహాన్ని మోక్షార్థియైనవాడు మనస్సులో సంధించుకోవాలి - అని ఇంకా ఇలా కెప్పటం మొదలుపెట్టాడు-

ఈ విశ్వమంతా హరిమయం కనుక హరి విశ్వమయము హరిమయం కాని దేవీదేవత చీపురు కలలో అనేక దేహాలు ధరించి ఇంద్రియాలద్వారా ఎన్నో విషయాలు చూస్తాడు కాని జాగదవస్థలో తనకు దాను గుర్తిస్తాడు అలాగే సర్వాంతరాత్మమైన పరమేశ్వరుడు అవి జీవుల హృదయంలో వూడి వారి బుద్ధి వ్యాపారాను చూస్తూ పుండు అంతేగాని వాటికి బద్ధమమౌతం కాదు అతడు నిత్యం ఆనందమయమూర్తి విజ్ఞానాని అలాంటి దేవదేవుని సేవిచాలిగాని అచ్యులను సేవిస్తే కైవల్యం ప్రాప్తివడు సంసారబంధం విడిపోనూ పోదు.

బ్రహ్మ అంతరివాడు అనేక సంవత్సరాలు సృష్టి చెయ్యలేక నానా అవస్థలు పడ్డాడు చివరకు శ్రీహరి ప్రార్థించేసరికి అతనికి జ్ఞానోదయం అయింది. బుద్ధి పికిసిందింది అప్పుడు ప్రాణిలోకాలను సృష్టించగలిగాడు.

మూడు శతమయమైన మేదలో చెప్పబడిన కర్మలయొక్క ఫలాన్ని చృష్టిలో పెట్టుకొని కామ్యబుద్ధిలో ఆ కర్మలను ఆచరించి నిరర్థకాలైన స్వర్గాది సుఖాలను కాంక్షిస్తాడు జాగదవస్థలో మామూలవంటేక బ్రాహ్మణుడై విషయ వాసనలు అనుభవించి నిద్రావస్థలో వాడినే కలలుకంటూ పరిశ్రమిస్తూ పుంటాడు అంతేకాని అన్యయమైన సుఖాన్ని పొందలేడు అంతేక విద్యానుడైనవాడు దేహ దారణను ఎంత అవసరమో అంతటి భోగాన్ని మాత్రమే ఆకాంక్షిస్తాడు. మితి మీరిన సంసార సుఖాలకు ఆర్రలు చాచడు.

శయనించేదను ధూమికేదా? ధూమి పరుపు కావాలా? ధూమిందానికి సహజమైన దోసిల్లు లేవు? వెండి బంగారుపాత్రలు కావాలా? ధూమిచేందుకు నార చీరలు లేని చర్మాలూ చాలవు? చీరాంబరాలు ఎందుకూ? నివసించడానికి కొంత గుహలులేవు? పెద్ద పెద్ద మేడలు దేనికి? వృక్షాల వంరసాన్ని పుష్కలంగా కురియవు? నదులు మధురజలాన్ని ఇవ్వవు? పుష్కల త్రీలు బిడ్డ పెట్టమా? వీటి కోసం తాపసులు ధన మదాంధులను ఆశ్రయించడం వారికి అనుగులకు మడుగు లొత్తడం అన్యకంకాదా?

దీనజన రక్షకుడైన శ్రీహరి పూరగా ఆత్మజ్ఞానం గలవాడు రక్షింపు మని అసమర్థు నెవని? ఆశ్రయించడం దేనికి? కనుక స్వరస్సిద్ధుడూ, నిత్య సత్కుడూ అయిన భగవంతుని సేవిస్తే సంసారహేతువైన ఆజ్ఞానం నశిస్తుంది బుద్ధిమంతుడు చేయదగినపని అది అలా కాక ఇంద్రియ సుఖాలు మరిగి జీవి తాన్ని వ్యర్థంగా గడిపేవాణ్ణి యమకించులు చాచాణ్ణి యమసవనానికి ముందు దెడి వైతరక్షి వహ్నిజ్వాలలో పడలేస్తాడు అతడా మంటల్లో కాలి బూడితై పోతాడు అంతేకా? యమకించులు ఆరనివి ఇంకా ఎన్నోవిచాల బాధిస్తాడు గదిలతో బాటు కత్తులతో శంకరాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా నరికివేస్తాడు.

శ్రీహరి సేవించనివారు కర్మబద్ధులై అలా యమద్వార సమీపంలోవున్న వైతరదిలో భుజగ మండుతూన్న అగ్నిలో దగ్ధులై మోషిస్తుంటే విజ్ఞాన వంతులైన హరిధర్మలు మాయను జయించి నిరంతరం శ్రీహరిని చింతిస్తూ వుంటారు రాజేంద్రా ఆ దేవదేవు డెలా వుంటాడో చెప్పతారు. శ్రద్ధగా విను

అంగుష్ఠ పరిమాణంలోగల దేహంతో ప్రకాశిస్తూ వుంటాడు ఆయన చతుర్ముఖుడు ఆ భుజాలు ఐరావతం దంతాల్లాగా వుంటాయి ఆయన చేతుల్లో పద్మం శంఖం, చక్రం గద మొస్తూ వుంటాయి ముఖం పున్నమినాటి చంద్ర చింబలా వుంటుంది హైదరబాద్ లో కోడి మర్మిచులుకూడా ఆయనను సాటిరారు. ఆయన ముఖంలో సోపాంగ్యం వుట్టిపడుతూ వుంటుంది ప్రాచార సూర్యుని తిరస్కరించేసి పద్మరాగమణులు పొడిగిన కిరీటం ధరిస్తాడు

పక్ష్యులమందు శ్రీమత్సంఘే మెడలో కౌస్తుభరత్నం మెరుస్తూ వుంటాయి హారాలు దానిపురులు మొదలైన ఇంకా అనేక ఆభరణాలు ధరిస్తాడు. సుమటి మీద కల్లని ముంగురులు వ్రేలాడుతూ వుంటాయి. చిరునవ్వులు వెన్నెలలను కురిపిస్తూ వుంటాయి కనుకొలకలో కరుచారినుం తొటికినలాడుతూ వుంటుంది మహాయోగుల హృదయపీఠంపై అభివసించి వుంటాడు. నిరంతరానందమయుడైన ఆ పరమేశ్వరుని మనస్సులో ప్రతిష్ఠింపకొని ఆయన సకలావయవములను ద్యానిస్తూ ఎంతకాలానికి పరిపూర్ణమైన నిశ్చలభక్తియోగం సిద్ధిస్తుందో అంత కాలమూ శ్రీహరి చింతారత్నరై వుంటాని - అని శుకయోగి పరీక్షితునకు ఇంకా ఇలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు-

సరేంద్రా ఇంకో రహస్యం విను శరీరత్యాగం చెయ్యాలని భావించే యోగి కాలచోళాలకోసం ఎదురు చూడడు ఆ కోరిక పుట్టిన వెంటనే భద్రాసనం మీద కూర్చుంటాడు మనో బలంతో శ్వాసను బంధిస్తాడు బుద్ధిబలంతో మనో వేగాన్ని అరికడతాడు బుద్ధిని ష్టేత్రజ్ఞునితో (జీవునితో) సంయోగం చేస్తాడు ష్టేత్రజ్ఞుని ఆత్మలో చేరుస్తాడు అనంతరం ఆత్మను బ్రహ్మలో లీనంచేసి ఏకం చేస్తాడు ప్రకాశించగా సకల కర్మలు విసర్జించి కావ్యతమైన సుఖంకోసం ఎదురు చూస్తూ వుంటాడు

దేనిలైనా ఆ పరిమాత్యు కొక్కసినే సామర్థ్యం వుంది అంతేకాని కాం దేగాడుగాని సత్కర్మజన్తమోగుజాంతుకాని అహంకారానికిగాని ఎలా కంత్వానికి గాని ఏ శక్తిన్నీలేదు. కనుక సత్పురుషులు దేహమందు ఆత్మభ్రాంతి ఎవరి ఆశ్చర్య సంబంధాలు వివర్ణించి శ్రీహరి పాదాలను మనస్సులో నిలపుకుని వైష్ణవ మైన పరమపదార్థాన్ని తెలుసుకుంటారు ఈ రీతిగా యోగి జ్ఞానాగ్నిలో విషయ వాసనలను దహింపచేసి సర్వసంగాలను విడిచిపెడతాడు

క్రమంగా అలా అన్ని కోర్కెలను విడిచిన పరమయోగి పాదమాల మండన్న మూలాధార చక్రాన్ని అడిమిపెట్టి ప్రాణాన్ని దిగియపడతాడు అనంతరం ఆ ప్రాణ వాయువును అక్కడనుండి క్రమంగా నాల్గొంతునకి నాటి నుండి హృదయానికి ఎగబెట్టి ఉరస్సీమలో లగ్నం చేస్తాడు తిరిగి దాన్ని ఆ స్థానంనుండి తాటమూలానికి తరిమి ఆ పిమ్మట కరుణామల సకిమి రాగానికి చేరుస్తాడు అప్పుడు కన్నులు చెవులు ముక్కు గోరు మూసివైచి నీతి అక్ష మహూర్తకాలం ఇంద్రియ సాంగత్యం వదలి భూ మధ్యగతమైచి ప్రాణమును బ్రహ్మ రంధ్రం దగ్గరకు పోనిచ్చి దాన్ని చీల్చుకొని బ్రహ్మమందిరికి పోతాడు

దేహత్యాగ కాలంలో ఇంద్రియ సాంగత్యం విడువనివారికి బ్రహ్మత్వం సిద్ధించదు అతడు గుణ సమదాయ బాపమైన బ్రహ్మాంధంలో చరచి నిర్గుణ తిరిగి అజిమాది సకలైశ్వర్యాలతో తులనాగునా వుండేది అయిన పరమేశ్వ పదం పొందుతాడు విద్య తపస్సు యోగం సమాధి శ్రీమతీసేవ- వీటిల్లో నిమగ్నులై పవనాంతర్గత సూక్ష్మశరీరులైన యోగులకు బ్రహ్మాంధ విహారిత రాజారేగతి కర్మనిరతులకు ఆ సద్గతికూడా లభించదు

యోగియైనవాడు బ్రహ్మలోకానికి ఆకాశమాగ్ధానపోతూ సునిమ్మనాడి వెంట అగ్నిని అభివేషతగా జేసికొని జ్యోతిర్మయమైన తేజంతో మిరిచి రిహితుడై ఎక్కడా చిక్కువడకుండా తారామండలంపైన సుందెరి సూర్యమండిలాగ్ని, ద్రువపదాన్ని క్రమక్రమంగా అధిక్రమించి హరి సంబంధమైన కింబహుళచక్రం చేరతాడు అక్కడినుండి ఏకాగ్నియై పరమాణుభూతమైన సూక్ష్మశరీరంతో బ్రహ్మ విదూలకు స్థానభూతమైన హహర్లోక లో ప్రవేశిస్తాడు.

అక్కరాతహిక మహాకల్పకాలం ఆనందంతో క్రిడిస్తూ కల్పాంతంలో అనేక ముఖాలతో ప్రజ్వరిల్లెడి అగ్నికి దగ్ధమయ్యే ముగ్ధోకాశనూ చూచి ఆ బాహ బావం సహించలేక బ్రహ్మలోకానికి వెళ్ళిపోతాడు ఇక ఆ లోకంనుండి తిరిగి రాదు రాజేంద్రా ఆ బ్రహ్మలోకం ఎలా వుంటుందో సంక్షిప్తంగా చెబుతాడు విను—

భూమిమీద పదనాలురు మనుషులు పరివారిందిన కొలది ఆ బ్రహ్మ లోకంలో ఒక దినంకొండ లెక్క మహనీయులైన సిద్ధిల విహానా సూర్య తేజాన్ని తిరస్కరిస్తూ అక్కడ నింతరం తిరుగుతూ వుంటారు అక్కడ దూరం మనరితనం దావు భయం- ఏమీ వుంకవు శ్రీహరి ఘోరం చేయగలిగి వారి యెదురు అక్కడకు వినిస్తూ వుంటారు పరమపదేతి చెప్పి యోగి

1 రామ్మలో 2 దాదల మొదటికి 3 కనభాపల సతమ నీలచియున్న

4 ఆకాశమాగ్ధాన సందరించేవారు

జనుల భాషదామృతం పొంగి పొరలుతూ ఎంతో శ్రవణపేయంగా వుంటుంది అలాంటి బ్రహ్మపదం పొందిన యోగి కాశ్యపంగా అక్కడే వుండిపోతాడు

మరో విశేషం ఏమంటే పుణ్యాతిశయంచేత బ్రహ్మపదం చేరినవారు మరో కల్పంలో వారు చేసిన పుణ్యముల తారతమ్యాన్నిబట్టి తగిన అధికారాన్ని పొందుతారు బ్రహ్మడి దేవతలను భజించి బ్రహ్మలోకం వెళ్ళినవారు బ్రహ్మ జీవిక కాలందాకా అక్కడ నివసించి ముక్తులవుతారు ఇక శ్రీహరి చరణ కమలాలను సేవించి బ్రహ్మలోకం చేరినవారు వారి యిష్టాన్ని అనుసరించి సంపత్తిస్తూ బ్రహ్మాంధాన్ని చేరించుకొని మహాన్నతమైన వైష్ణవపదాన్ని పొంది ప్రకాశిస్తూ వుంటారు

ఈశ్వరుని అధీనంలో ఉన్న ప్రకృతియొక్క అంశంవల్ల మహత్తత్వం ఏర్పడతుంది మహత్తత్వం యొక్క అంశంనుండి అహంకారం అహంకారాంశంలో శబ్దతన్మాత్రలు¹ ఉత్పన్నమౌతాయి

అలాగే శబ్దాంశంవల్ల ఆకాశం ఆకాశంయొక్క అంశం నుండి స్వర్గ స్వర్గనుండి వాయువు, వాయువువలన రూపం రూపంవల్ల తేజస్సు తేజస్సు వలన రసం రసంవలన జలం జలాంశంవలన గంధం గంధంయొక్క అంశం నుండి భూమి ఏర్పడతాయి ఈ తత్వాలన్నింటి సమ్మేళనంవలన పదునాలుగు లోకాలకు ఆత్మయైన విరాట్స్వరూపం సముత్పన్నమౌతుంది

ఆ విరాడ్రూపానికి కోటి యోజనాల వైశాల్యంగల పృథ్వి తొలి ఆవరణం కొందరు దాని వైశాల్యం యాభైకోట్ల యోజనాలంటారు తొలి ఆవరణమైన పృథివిమీద జలం తేజస్సు వాయువు గగనం అహంకారం మహత్త్ర అనేది ఆవరణాలు ఒకదానికంటే నొకటి పదిరెట్లు వైశాల్యం గలిగివుంటాయి పృథివితో గూడి ఈ ఆవరణాలు ఏడు

ఈ యేడింటిమీద ప్రకృతి ఆవరించి వుంటుంది దానితో బ్రహ్మాండం మహా వ్యాపకం అవుతుంది అలాంటి బ్రహ్మాంధాన్ని చేరించుకొని విప్రుపదానికి వెళ్ళే వానికి ఇక ఏ భయమున్నూ వుండదు అక్కడ క్రమంగా లింగరేహంతో పృథివీతత్వంలో ప్రవేశించి నూణంతో గండాన్ని జలతత్వంతో గూడి రసశేంద్రియంతో రసాన్ని తేజోరూప తత్వంలో విరాటిల్లి దర్శనంచేత రూపాన్ని వాయుతత్వంలో లీనమై శరీరంతో స్వర్గను గగనాత్మకత్వంతో శ్రవణంవల శబ్దాన్ని అతిక్రమించి, భూత సూక్ష్మేంద్రియలయస్థానమైన అహంకార తత్వంలో ప్రవేశిస్తాడ అక్కడ మనోమయము దేవమయము అయిన సాత్వికాహంకార గమనంతో మహత్తత్వంలో ప్రవేశించి గుణైరయాన్ని జముస్తే పరమాత్మ తత్వంలో లీనమౌతాడు. ఆ ప్రధానాత్మ తత్వంలో లీనమయ్యాక దేహార్పి

1 శబ్ద స్వర్గ రూప రస గంధములను తన్మాత్రలంటారు

ఉపాధి పరంపరావసానంలో ప్రకృతిని విడిచిపెట్టి ఆనందమయ్యదై పరమాత్మ రూపమైన వాసుదేవ రూపంలో కలిసిపోతాడు. — అని శుకడు ఇంకా ఇలా అన్నాడు

రాజేంద్రా శరమ భాగవతులు విష్ణుపదం చేరడానికి పాటించే పద్ధతి ఇదీ ఆ దారిని యోగి పయనిస్తే ఎన్నడూ ఇక తిరిగిరాడు సద్యోముక్తి యెలా వస్తుంది? క్రమక్రమంగా ముక్తి పొందాం దే యే వెయ్యంలో అని కదా నీ పడిగింది ఈ రెండు మార్గాలకూడా వేదంలో వివరింపబడ్డాయి పూర్వం భగవంతుడైన వాసుదేవుడు ఈ రెండు పద్ధతులను బ్రహ్మకు చెప్పాడు సంసారంలో ముగిగితేలానికి తపస్సు యోగం మొదలైన మోక్షమార్గాలు ఎన్నో పున్నాయి వాటిలో భక్తిమార్గంకంటే సులభమైనది మరేదీలేదు

శుకుడు పరీక్షితునకు భక్తిమార్గం ముఖ్యమని తెలుపుట

పూర్వం బ్రహ్మ మోక్షమార్గం తెలిసికోవాలనుకొని వేదాలను మూడుసార్లు సాకల్యంగా పఠిశీలించాడు విమర్శించిచూచాడు ఇతర మార్గాలన్నీ నిర్లక్ష్యము లనిన్నీ భక్తి ఒక్కటే మోక్ష సాధనమని భావించి భక్తిమార్గాన్ని నిర్ణయించుకొని ఆత్మకారంలో నిర్వికారుడై జనార్దనుని సేవించాడు

అది చూతాల్లోనూ ఈశ్వరుడు ఆత్మరూపంలో వుంటాడు ఆత్మస్వరూపుడైన ఆ ఈశ్వరుడు ఎల్లప్పుడూ బుద్ధి విశేషంచేత దృష్టిగోచరమౌతూ వుంటాడు ఆ దేవదేవుడు భక్తవక్త్రులకు నిత్యమూ సేవింపదగ్గవాడు నమస్కరింపదగ్గవాడు ఆత్మరూపకుడైన ఆ శ్రీహరి కథామృతాన్ని ఆస్వాదించే ధన్యాత్ముడు కుడిలమైనటువంటిన్నీ విషయవాసనలచే మలినమైనటువంటిన్నీ శరీరాన్ని విడిచి పెట్టి విష్ణుదేవుని పదాంబుకాల సన్నిధికి చేరడం నిశ్చయం మానష జన్మం యెత్తిన తర్వాత మరణం అనివార్యం. అయితే మహాత్ములైనవాడు చేయవలసిన విధానం చెప్పతాను విను.

బ్రహ్మలేఖం కాంక్షించేవాడు వేదాలకు అధిపతియైన బ్రహ్మదేవుని సేవించాలి ఇంద్రియ పాటవం కావాలనుకునేవాడు ఇంద్రుని సంతానం కోరేవాడు దక్షుడు మొదలైన ప్రజాపతులను బోజనార్థమైనవాడు అదిరివి స్వర్గకాముడు ఆదిత్యులను రాజ్యకాంక్ష గలవాడు విశ్వదేవతలను దేశప్రజా సాధనలను కోరేవాడు సామ్యులను! ఆరాధించాలి

అలాగే సిరికి దుగ్గన లేజుస్సులకు అగ్నిని ధరానికి వసువులను వీర్యానికి కుండ్రులను, అయ్యవలకు అగ్నిసేదేవతలను పుష్టికి భూమిని ప్రతిష్ఠకు

లోకమాతలైన ఆకాశదేవతను, భూదేవతను సౌందర్యానికి గంధర్వులను కాంతా జనానికి అప్పురసయైన ఊర్వశిని సర్వాధిపత్యానికి బ్రహ్మకు కీర్తికి విష్ణువును యజించాలి

ఆ విధంగానే విత్త సంవయం కాంక్షించేవాడు వరణదేవుని విద్యాభిలాషి ఉమాధవుడైన ఈశ్వరుని దాంపత్యసుఖం అర్థించేవాడు ఉమాదేవిని ధర్మార్థ కామాలను కోరేవాడు శ్రీ వహావిష్ణువును సంతానార్థి పితృదేవతలను రక్షణ కాంక్షించేవాడు యక్షులను బలకాముకుడు మర్దగ్ధులను రాజత్వం కోరేవాడు మనురూప దేవతలను శత్రువరణకాంక్షి నైరృతి దిక్పాలకుడైన రాక్షసుని భోగకాముకుడు ఇంద్రుని ఆరాధించాలి

ఏ కోరికనున్నా లేకపోయినా తత్త్వ నిపుణుడైనవాడు తప్పక ముక్తిని కాంక్షించి తనలో వ్యాపించియున్న పరమపురుషుని నియమ నిష్ఠలతో సేవిస్తాడు రాజేంద్రా! వెయ్యి మాటలు దేనికి? అమరేంద్రాదులను సేవించినట్లుగా కమలాక్షుని సేవిస్తే మానవునకు జ్ఞానం వైరాగ్యం, మోక్షం- ఇద్దే లభిస్తాయి ఆ రమాధవుని కథామృత రసవాహినీ తరంగధ్వని ఎవనికి శ్రవణ పర్యంగా వుండదు? —

అని శుకయోగి పరీక్షిత్తునకు చెప్పాడని సూతుడనేసరికి శౌనకుడన్నాడు- “మునీంద్రా శుకుని పలుకులువిని పరీక్షిర్నరేంద్రుడు ఇంకేమని అడిగాడు? శుక మహర్షి యేమని చెప్పాడు? శ్రీహరి కథలేవైనా చెప్పాడా? ఆ కథలు నీవు మధురాధి మధురంగా చెపుతుంటే వినాలని మా చిత్తంలో కోర్కెలు కుప్పలు కుప్పలుగా ఉత్పన్నమౌతున్నాయి”- అని అర్థించేసరికి సూతుడు శౌనకునకు ఇలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు -

“మునీంద్రా పిల్లజుట్టు అల్లల్లాడుతూండగా తోడిపిల్లలతో ఆటాడెడి రేవయసులోనే పరీక్షిత్తు శ్రీహరి పాదాంబుజాలను సేవిస్తూ వుండేవాడు అంతటి భాగవతోత్తముడైన పాండవేయునకు శుకయోగి ఏం చెప్పాడో చెవులారు ఏను

విష్ణు కథలు వింటూ కాలం గడిపే పుణ్యాత్ముని ఆయువుతప్ప మిగిలిన వారి ఆయువును ఉదయాస్తమయ వేళల్లో సూర్యుడు వందించి హరితూ వుంటాడు ఈ సంగతి తెలియకి జీవితం కార్యత మనుకొని మూర్ఖుడు సంసార లంపటంలో పడి భౌతిక సుఖాలు అనభవిస్తూ వుంటాడు. ఇంతలో ఆయువు తీరగా యమ కింకరులు వచ్చి కొడతూ తన్నుతూ తీసుకొని వెళుతుంటే ఆయ్యో పుణ్యం చేయవైతినే? పాపకృత్యాలతో జీవితాన్ని వ్యర్థంగా గడిపానో అని దుఃఖిస్తాడు అలాంటి బ్రతుకు బ్రతికి దేనికి?

లతలతో పెనవైచుకొని అడవుల్లో చెట్లు ఆకాశం అంత ఎత్తు పెరగవూ? ఎండకూ? గ్రామసీమల్లో పపపులు ఆహార మైదునాల్లో మునిగి కాలంగడవవూ?

ఏం ప్రయోజనం? తోలతిత్తులు గాలిని పీలుస్తూ విడుస్తూ వుంటాయి దానివలన ఒరిగేదేముంది? పండులు కుక్కలు ఇంటింటా హేయమైన పనులకు పాల్పడి తిరుగుతూ వుంటాయి ఒందెలు గాడిదెలు ఎంతెంత ఒరువులైనా మోస్తూ వుంటాయి ఎందుకూ ఆ బ్రతుకు? అలాగే పురుష పశువులుకూడా అదవుట్లో కాని గృహలోకాని కేవలం ప్రాణాలమీది ఆశతో విషయ భోగాన క్రితో వుంటే వారి బ్రదుకులకూడా నిరర్థకంవాదూ?

విష్ణు కీర్తనలు వినని చెవులు చెవులుకావు- కొండ గుహలు శ్రీహరి కథలు పల్కని నాల్కలు నాల్కలుకావు- కప్పనాలకలు శ్రీరామని చూడని కన్నులు కన్నులుకావు- నెమరియికల కన్నులు కమలనేత్రుని పూజించని చేతులు చేతులుకావు- ప్రాణవిహీనమైన శవం చేతులు శ్రీహరి పాదపూజకు వినియోగించిర తులసి పరిమళాన్ని ఆహూించి ముక్కు ముక్కుకాదు- పంది ముక్కు గరుడ గమనుని సేవించడానికి వెళ్ళని కాళ్ళు కాళ్ళుకావు- చెట్లచేపు

అలాగే శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యనామాక్షరాలు చెవిని పడగానే కరగని మరస్సు మనస్సుకాదు గండకి శ్రీహరి కథలు వినబడగానే పులకించని శరీరం శరీరంకాదు కటికమోడు దేవదేవునకు మ్రెక్కని మూర్తును ధరించిన కనక కిరీటం కిరీటంకాదు. కద్దెమోపు మాధవార్చితంకాని మానవుని సంపద సంపదకాదు- అదవిని కాసిన వెన్నెల శ్రీపతిని సేవించనివాడు గాలిలో కదలేడి శవంలాంటి వాడు విష్ణుపదార్థాన్ని కాంచలేని వాని బ్రతుకు పండితాయులోని ప్రాణి బ్రతుకు లాంటిది —

అని శుకయోగి చెప్పేసరికి పరీక్షిత్తు హృదయం స్పందించింది మనస్సు లోని మాలిన్యం తొలగిపోయింది వెంటనే దారసుతాదులను హితులను బాంధవులను రాజ్య సంపదలను- విడిచిపెట్టాడు కళ్ళు తెరిచాడు కమలరాజునిమీద మనస్సు నిలిపాడు.

అలా మృత్యు భయాన్ని విడిచిపెట్టి ధర్మార్థ కామాలను సన్యసింది శ్రీహరియను చిత్రాన్ని విశ్వసించి ఆ దేవదేవుని లీలా విశేషాలు తెలిసికోవాలనే కుతూహలంతో రాజేంద్రుడు శుకయోగిని ఇలా అడిగిందాడు

'భూసురేంద్రా సర్వాత్మకుడైన వాసుదేవుని సర్వజ్ఞుడవైన నీవు సురించే సరికి నా సకల వ్రాంతులు ఇట్టే తొలగిపోయాయి సర్వశక్తి సమన్వితం అన్యయుతు- అలాంటివాడు మొదట ఏయే శస్త్రాలను ఆశ్రయించి బ్రహ్మాండాది రూపాలు ధరించాడు? ప్రకృతిని గుణాలను ఏక కాలంలో గ్రహించాడా? లేక క్రమంగా గ్రహించాడా? ఒకడైయుండే ఈశ్వరుడు అనేక రూపాలలో అనేక విధాలుగా ఉండడానికి కారణం ఏమిటి? అలా ఉండకపోతే వచ్చేదేముంది?

నా యీ సందేహాలు తీర్చండి - అని అర్థించేసరికి శుకయోగి అతనికి సందేహానివృత్తి చేయటానికి నిశ్చయించుకొని తన మనస్సులో ఈశ్వరుణ్ణి ఇలా ప్రార్థించాడు—

పరాత్పరడై సృష్టి స్థితి సంహరక్రిడా వికృదియై సర్వ రజస్తమశ్శక్తి సముపేతడై అంతర్గత జ్యోతియై బ్రహ్మాండ్రాదులకుకూడా అందని దుస్తరమైన మార్గంలో విరాజిల్లెడి శ్రీహరికి తిల్యాకాంక్షతో మొక్కిరిచి.

సామ సంరక్షకుడు దష్టనివారకుడు అఖిల సర్వరూపకుడు పరమ హంసాశ్రమ వాసులైన మునిజనుల హృదయకమలంలో ప్రకాశించేవాడు సర్వ గణానిరుతుడు భక్తజన సుంధుడు స్వాతిశాయియైనవాడు ఆత్మస్వరూపమైన బ్రహ్మమందు విహరించెడివాడు అయిన పరమేశ్వరునకు నాకై మోక్షు.

ఏ దేవదేవుని వందనం అర్చనం చింతనం నామసంకీర్తనం లీలు పరమాద్యతాలో ఏ మహామహుని గాథలు వింటే సకల పాపాలు నశించి శుభాలు చేకూరుతాయో ఆ పరమేశ్వరుని నేను ఆశ్రయిస్తాను

చతుర్విధ నవారు ఎవ్వని పాదాంబుజాలను సేవించి అంతరంగంలో ఇహ పరములందు ఆసక్తిని విడిచిపెట్టి ఏవిధమైన తాపమూ లేకుండా బ్రహ్మ పథంలో ఆనాయాసంగా చరిస్తూ పుటారో ఆ పరాత్పరునకు నా నమస్సులు.

తపాలు దానాలు జపాలు ఎన్నిచేసినా నిష్కామ బుద్ధితో వాటి ఫలితాన్ని ఎవనికి చేర్చుకొంటే అవన్నీ నిరర్థకాలై ఆపదలకు కారణభూతాలౌతాయో ఆ అనంతని నేను సేవిస్తాను

యవగ్రుల వ్యాధులు పుండ్లలు, మాణులు మొదలైనవారున్నా ఇంకా ఇతర పాపాత్ములున్నా ఏ భద్రాత్ముని సేవించి భాగవతుల నాశ్రయించి శుభ వర్తనులూ పుణ్యాత్ములూ అవుతారో ఆ దేవదేవునకు నా ప్రణామాలు

తపోదాన ప్రతప్రితోనా? మంత్ర జపాలతోనా? భక్తితోనా? లేక శ్రుతి స్మృతులు పఠిస్తేనా? ఏ విధంగా లభిస్తాడని బ్రహ్మ రుద్రాదులు ధావిస్తారో ఆ ముక్తి ప్రదాయకుడు ఆత్మమూర్తి నాకు సుంభువోగాక

శ్రీపతి యజ్ఞపతి ప్రజాపతి బుద్ధిపతి, జగత్పతి భూపతి యాదవపతి సమస్త జనులకు గతి అయిన ఆ భగవానుని ఆరాధిస్తాను

అణవో మహత్ అభేద్యుడో, భేద్యుడో సుగుణుడో లేక నిర్గుణుడో అని తత్వవిదులుకూడా నిర్ణయించలేక ఎవని పాదపద్మాలు సేవించి తత్వ మార్గాన్ని తెలిసికొంటారో ఆ పరమేశ్వరుని స్వాత్మకుని యజిస్తాను.

లోకాలను సృషించాలనే బుద్ధిని బ్రహ్మదేవునకు కలిగించాలని ఊహించి యే పరమాత్మ సరస్వతిని ఘంపగా ఆమె ఆ బ్రహ్మను మగనిగా వసింది అతని

సృష్టికార్యంలో పారంగతునిగా చేసిందో ఆ సర్వశక్తి సమన్వితని నేను సేవిస్తాను

తాను పరిపూర్ణదయ్యుడిగ్ని పంచమహా భూతముల సంయోగంచేత దేహరే పురములను సృష్టించి వాటిలో పురుష భావంతో ఎవడు ప్రకాశిస్తూ వుంటాడో పంచ భూతాలను పదకొండు ఇంద్రియాలతో ప్రకాశింజేసి షోడ శాత్యక్షుడై లీలా విరోధమై శోభిస్తూ వుంటాడో ఆ భావంచుడు అయ్యతడు అయ్యయ్యడు నా మరస్సులో ప్రభవించిన వాక్కుప్రమాళికలో నవరస మందా రాగ్ని నింపి కన్ను కిష్టమార్గంలో కడిపించుగాక

మానధనులు మహాత్ములు సమాధినిష్ఠులు ఎవ్వని ముఖ పద్మ ద్యాన మకరందం త్రాచి ఆత్మభయం విడిచి మోక్షం పొందుతారో అట్టి మునిలోక శిభామణికి అష్టానతమో భాగ్యురచకు వేదవ్యాసునకు రా సదినయాంజలి-

అని ఈ రీతిగా హరికి గురువుకు నమస్కరించి శుకయోగీంద్రుడు పరీక్షన్త రేండ్లని చూచి- నరపాలకా ప్రేమభావంతో నీవు నన్నడిగిన విషయాన్ని పూర్వం బ్రహ్మ మాచవునివలన విని నారదుడడిగేసరికి ఆ మహర్షికి చెప్పాడు అనంతరం నారదుడు నాకవి ప్రసాదించాడు అది మహాద్భుతమైచిది. విరదగ్గది నీవిప్పుడది నీకు చెప్పుతాను విను నీ సంశయాలు విచ్చిన్నమై పోతాయి'- అని ఇలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు-

నారదుడు బ్రహ్మను ప్రపంచ ప్రచారమును గూర్చి అడుగుట

'నారదుడు బ్రహ్మను ఇలా అడిగాడు- తండ్రి నీవు సుర జ్యేష్ఠుడవు సృష్టికర్తవు నీ నాలుగు ముఖాలతో చాలుగు వేవాలా శబ్దారాంతో శోభిస్తూ వుంటాయి భారతీకతి నీ ఇల్లాలు. నీకు తెలియనివికేవ నా సందేహాలు తీర్పు-

ఈ సృష్టిని ప్రారంభించాలనే వివేకం నీకు కల్గించిన దెవ్వడు? ఆ ప్రారంభ సంపత్తికి ఆచారము హేతువు ఏమిటి? సాలెపురుగు తన బొడ్డు సంపన్న సూలుతో నిర్విరామంగా పూచిని నిర్మిస్తూ పుంటుంది అలాగే నీవున్నా నిరంతరం సృష్టి సాగిస్తూ వుంటావు ఎందుకు? దానికి అతడు కనబడదు నీ వర్తనం దురవగాహం

నేను నిన్ను సర్వార్థపతిగా భావిస్తున్నాను వాస్తవంగా నీకంటె అధికు

1 కర్మేంద్రియాలు అయిదు జ్ఞానేంద్రియాలు అయిద మనస్సు- మొత్తం ఇంద్రియాలు పదకొండ.

దైన వాడెవడున్నాడూ? ఇంతకూ నీవు ఏ లాభం ఆశించి ఈ సృష్టిని సాగిస్తున్నట్లు? ఈ ప్రాణికోటి ఎలా పుడుతోంది? ఎలా జీవిస్తోంది? తుదకు ఎలా లయమవుతోంది? వాటిపటి నాకు నిజం చెప్పు

నామ రూప గుణాలతో ఉంటూ లేనట్లూ కనబడే ఈ విశ్వం నీ హృదయాధీశం నీతో సమానులుకాని నీకంటె ఘనులుకాని ఎవ్వరూలేదు నీ పదవి మహోన్నతం అలాంటి నీవు ఏ ఈశ్వరుని ఉద్దేశించి తపస్సు చేశావో ఆ విచారమంతా చెప్పి నన్ననుగ్రహించు

పద్మసంభవా నీకున్నూ ఒక ఈశ్వరుడున్నాడంటే ఈ బ్రహ్మాండాన్ని సృష్టించి పెంచి రయంచేసేది ఎవ్వరు? ఆతడేనా? అయితే ఆతడేమాపంలో వుంటాడు? ఆతణ్ణి సంధానించటం సాధ్యమౌతుందా? ఆ సంగతి సాకల్యంగా చెప్పి ఇతరులు పెడదారిని పడకుండా నేను వారి కడి చెబుతాను నీవు త్రికాలజ్ఞుడవు నీకు తెలియిందిలేదు ఈ విశ్వరీతిని నాకు వివరించి చెప్పి అని నారదు ధర్మించేసరికి పరమేష్ఠి నవ్వియిలా ఆహ్లాదు- బిడ్డా నా దగ్గరకు జ్ఞానులు ఎంతవందిరారు? వారు విరక్తులుకాదూ? అయినా వారెవ్వరూ నన్నీలా అడగలేదు నీ ఊహ పరిణతమైనది నా రహస్యం అడిగావు

చరాచరాత్మకమైన ఈ విశ్వాన్ని నా యంతట నేను సృష్టించాలని యత్నించారు కాని నాకు ఆ తెలివితేలు లేకపోయాయి తొట్టుపాటు చెందాను అప్పుడు ఈశ్వరుడే ఉదారబుద్ధితో ఈ సమస్త సృష్టిని చేసే శక్తిని ప్రసాదించాడు నిజానికి ఆ దేవదేవుని ఆజ్ఞయే లేకపోలే ఈ లోకాలన్నీ సృష్టించడం నావల్ల అయ్యేవనేనా? ఈ విశ్వాన్ని ప్రకాశింపజేయ్యటానికి సామర్థ్యం నాకెక్కడికీ సూర్యచంద్రులు నక్షత్రాలు గ్రహాలు ఎలా ప్రకాశిస్తాయో? అదే రీతిగా ఎవ్వని లేజస్సుచే లోకాలన్నీ వెలుగుతూ వుంటాయో ఆ ఈశ్వరునకు నా ప్రజ్ఞా మాంజరి

నారదా విను ఈశ్వరుని దృష్టిపథంలో పడడానికి శంకించి సిగ్గుతో సంకోచించెడి మాయకు లోబడి మతి పోగొట్టుకొని కొందరు జ్ఞానశూన్యులై నన్నూ లోకేశ్వరుడని భావించి ఆరాధిస్తారు అదంతా ఆ మాయా ప్రభావం అని గ్రహించి నేను నవ్వుకొని అలాంటివారినందరినీ తిరస్కరిస్తాను

శరీర నిర్మాణానికి ద్రవ్యములైన మహాభూతములు జన్మ నిమిత్తములైన కర్మలు కర్మ భోజకమైన కాలము కాంపరిమాణ హేతులైన స్వభావము భోక్తయైన జీవుడు- ఈ సమస్తమూ వాసుదేవుడే అని గ్రహించు అంతా వాసుదేవమయం వాసుదేవునకు భిన్నమైనదేదీలేదు. లోకాలన్నింటికి శ్రీమన్నారాయణుడే నియంత దేవతలందరు నారాయణాంశ సంభూతులే

వేదాలు యాగాలు, తపస్సు, యాగం సమస్తమూ నారాయణపరాశే,

జ్ఞానసాధ్యమైన వలం నారాయణాదీనం ఆదిదేవుడు సర్వాత్మకుడు సర్వద్రష్టా అయిన ఈశ్వరుడు కృపాదృష్టితో నన్ను సృజించి ప్రేరేపించడంవలన నేనే సృష్టికార్యాన్ని నిర్వహిస్తున్నాను నిర్గుణుడైన ఈశ్వరునివలన సత్య రజస్తమో గుణాలు ఉద్భవించాయి సృష్టి స్థితి లయాలకు ఆవే కారణభూతాలు

కార్యమునకు కారణమునకు కర్తృత్వానికి ద్రవ్యాలైన మహాభూతాలు, జ్ఞానమూర్తులైన దేవతలు క్రియారూపాలైన ఇంద్రియాలు ఆధారంగా ఆ గుణాలు, నిత్యము దుడైనా మాయతోగూడి వుండడంచేత జీవుణ్ణి బంధిస్తూ వుంటాయి. జీవులకు ఆపరణాలై ఉపాధి¹ భూతాలైన ఆ మూడు ప్రకృతుల కారణంగా జరుగుతు కనబడకుండా తనకు మాత్రమే కనబడెడితత్వంలో ఈశ్వరుడు క్రిడిస్తూ వుంటాడు.

ఆ ఈశ్వరు డనందుడు సకలలోకాలకు సకలప్రాణికోటికి నీకు నాకు, మాయకు ఆ ఈశ్వరుడే అధిపతి అతడు మాయకారణంగా దైవమోగంచేత లభించిన చాలాన్ని జీవాన్ని అష్టప్రకృతులను² వివిధంగా చెయ్యడానికి పూను కొన్నాడు. మహత్తత్వం ఈశ్వరాధిష్ఠితం ఆ మహత్తత్వంనుండి చాలం చాలం నుండి గుణవ్యతికరం³ ఏర్పడ్డాయి

ఆ గుణ సమ్మేళనంవలన పరిణామం జీవాదృష్టభూతమైన కర్మవలన జన్మా కలిగియి ఇలా రజస్తత్వాలచే ప్రవృద్ధమై మారుచెందిన మహత్తత్వం నుండి తమోగుణ ప్రధానమైన అహంకారం ఉద్భవించింది ఆ అహంకారం ద్రవ్య జ్ఞాన క్రియాశక్తి సమన్వితం ద్రవ్యశక్తి రామనం క్రియాశక్తి రాజనం జ్ఞాన శక్తి సాత్వికం.

రామసాహంకారంవల్ల ఆకాశం కలిగింది దాని గుణం శబ్దం ఆకాశంవలన వాయువు జనించింది దానికి రెండు గుణాలు శబ్దం, స్పర్శం. ఆ వాయువే శరీరంలో ప్రాణరూపంలో ఉండడంచేత ఇంద్రియాలకు మనస్సుకు శరీరానికి పటుత్వాన్ని ఇచ్చే లేజస్సుకు బలానికి సహనానికి హేతుభూతమైంది వాయువు వలన రూప స్పర్శ శబ్దాలనేడి మూడు గుణాలతో అగ్నిపుట్టింది ఆ అగ్ని (లేజం) వలన రస రూప స్పర్శ శబ్దాల నాలుగు గుణాలతో జలం ఉత్పన్నమైంది జలంవలన గంధ రస రూప స్పర్శ శబ్దములకే గుణపంచకంతో పృథివీ యేర్పడ్డది

సాత్వికాహంకారంవలన చంద్ర దైవతమైన మనస్సున్నూ దిక్కులు, వాయువు సూర్యుడు పరుణుడు అగ్నిసేలు, అగ్ని ఇంద్రుడు ఉపేంద్రుడు, మిత్రుడు ప్రజాపతి అనేడి దేశదేవతలు ఉద్భవించారు

1 కారణం 2 పంచతన్మాత్రలు (పంచభూత గుణాలు) అవ్యక్తం బుద్ధి
అహంకారం- ఇవి అష్ట ప్రకృతులు 3 సమ్మేళనం

రాజసాహంకారమున దిగైవతమైన శ్రవణేంద్రియం¹ వాయు దైవతమైన త్యగింద్రియం² సూర్యకైవతమైన నమకేంద్రియం³ మన దైవతమైన రస నేంద్రియం⁴ ఆశ్వనీ దైవతమైన పూణేంద్రియం⁵ అగ్నిదైవతమైన వాగింద్రియం⁶ ఇంద్రదైవతమైన హస్తేంద్రియం⁷, కపేంద్రదైవతమైన పాచేంద్రియం⁸ మిత్రకైవతమైన గుడేంద్రియం⁹ ప్రజాపతి దైవతమైన గుహ్యేంద్రియం¹⁰ అనే దశేంద్రియాలూ జ్ఞానాన్ని కలగించే అంతఃకరణం¹¹ ఒక భాగమైన బుద్ధి క్రియా జనకమైన అంతఃకరణమగు ప్రాణమూ కలిగాయి

అలా శ్రోత్రాదులైన దశేంద్రియాలతోగూడిన భూతేంద్రియ మనో గణాలు విడివిడిగా బ్రహ్మాండ శరీర నిర్మాణం చేయలేకపోయినప్పుడు భగవచ్చక్తి ప్రేరితాలై అవన్నీ కలిసి చేతనా చేతన రూపమైన బ్రహ్మాండాన్ని నిర్మించాయి. ఆ రీతిగా నిర్మింపబడిన బ్రహ్మాండం ఎన్నో వేల సంవత్సరాల వరకు నీటిలో వుండి కాలకర్మ స్వభావానికి చిక్కుపడక సమస్తాన్ని జీవ సహితంగా చేయగల ఈశ్వరుడు అచేతనాన్ని సచేతనంగా చేశాడు.

అనంతరం కాలకర్మ స్వభావాలకు ప్రేరేపకమైన ఆ ఈశ్వరుడు జీవ రూపంలో నీటి నడుమనున్న బ్రహ్మాండంలో ప్రవేశించి దాన్ని విస్తృతం చేశాడు. ఆపైన దాన్ని పగులగొట్టి బయటకు వచ్చాడు. భవనాకారంలో వున్న బ్రహ్మాండానికి ఆపుకు పడునాలుగు రంధ్రాలుపడ్డాయి.

ఆ పరమేశ్వరునకు లెక్కింప నలవికాని పాదాలూ భుజాలు నేత్రాలు శిరస్సులు, పాలభాగాలు చెవులు ఉంటాయి అన్ని దేహాల్లోనూ ఆయన ఉంటాడు. ఆయన అనంతరూపాలను అవయవాలను పండితులు ఊహించి భువన వైభవాన్ని వర్ణిస్తారు. అలాంటి మహనీయమూర్తియైన పరమేశ్వరుడు యోగిజనుల హృదయ పీఠాన్ని అధివసించి ఉంటాడు.

పదునాలుగు లోకాల్లో మీది యేడు లోకాలు శ్రీ మహావిష్ణువు కది ప్రదేశం నుండి కిర్యో దేహమనిన్నీ క్రింది యేడు లోకాలు అధోలోకమనిన్నీ అంటారు. విశ్వ శరీరుడైన భగవంతుని ముఖంనుండి బ్రాహ్మణకులం బాహువులనుండి క్షత్రియుకులం, తొడనుండి వైశ్యకులం పాదాలనుండి శూద్రకులం జనించాయని కూడా విజ్ఞులంటారు.

ఆ విశ్వపురుషునకు కది ప్రదేశం భూలోకం నాభి భువనోకం హృదయం

1 చెవి 2 చర్మం 3 కన్ను 4 నాలుక 5 ముక్కు - ఈ అయిదు జ్ఞానేంద్రియాలు.

6 వాక్కు. 7 పాచి 8 పాదం 9 గుర్రం (ముక్తి) 10 శ్రీ పురుషుల జననేంద్రియం - ఈ అయిదు కర్మేంద్రియాలు.

సువర్ణోకం రొమ్మ మహర్ణోకం మద జనిలోకం కుచద్వయం తపోలోకం శిరస్సు సనాతనమూ బ్రహ్మనివాసమూ ఆయన సత్యలోకం కదీప్రదేశం! అతలం తొడలు విరలం మోకాళ్ళు సుతలం పిక్కలు తలాతలం చీలమండలు మహా లిలం పాదాగ్రాలు రసాతలం అరికాళ్ళ పాతాళం అని లోకమయంగా భావిస్తారు కొందరు పాదతలంపలన భూలోకం నాభిపలన భువనోకం శిరస్సుపలన స్వర్ణోకం చిలిగాయని లోక కంఠం చేస్తారు

పురుషోత్తమని ముఖంనుండి సకల జాతులూ ము వాక్కున్నూ ఆ వాక్కు సమ దేవతయైన అగ్నిన్నీ జనించాయి చర్మం రక్తం మూసం మేవస్సు¹ శర్యం పుష్టి² శుక్లం- వీటిని సప్త ధాతువులంటారు పంచాంతరంలో రోమాలు చర్మం మూసం ఎముకలు స్నాయువు³ వీనిని సప్తధాతువులు అంటారు వాటిల్లో రోమాలు అష్టిక⁴ ఫంధి⁵ త్వక్కు (చర్మం) ధాత్రి⁶ పంధం మూసం త్రిష్టప్⁷ చందం స్నాయువు అనుష్టప్⁸ ఫంధం అస్తి (ఎముక) జగతి⁹ ఫంధం, పుష్టి పంక్తి¹⁰ చందం ప్రాణాలు బృహతి¹¹ ఫంధం- అని ప్రసిద్ధాలు

హవ్యానికి¹² కవ్యానికి¹³ అపృథానికి¹⁴ అన్నానికి¹⁵ మాధుర్యం మొనరైన షడ్రసాలకు రసనోద్రియానికి¹⁶ రసానికి¹⁷ అధిపతియైన వరుణునకు శ్రీహరి రసనోద్రియం జనస్థానం సమస్త ప్రాణులకు వాయువునకు శ్రీ విష్ణువు నాసికా రంధ్రం నివాసము సర్వత్రా వ్యాపించే గంధాలకు ఓషధులకు అశ్వినీదేవతలకు భగవంతుని పూజేంద్రియం అవాసస్థానం

దేవలోక సత్యలోకాలకు తేజస్సునకు సూర్యునకు సకల చతువులకు లోక లోచనమైన దేవదేవుని చతుర్వింద్రియం నిలయం శ్రుతి (వేదం) భూతాలైన విషయాలు శబ్దానికి సర్వేశ్వరుని కర్ణేంద్రియం జన్మస్థానం పన్ను పాలకు వర్ణసీయాలైన సౌభాగ్యాలకు పరమపురుషుని శరీరం అర్హస్థానం స్పర్శకు వాయువునకు స్పృహపాత్రమైన వాటి కన్నీటికి దివ్యదేహమైన శ్రీహరి దేహేంద్రియం నిలయం. యూపం¹⁰ మొదలైన యజ్ఞోపకరణ పాదకాలకు తరు గుర్మి లతాదులకు పురుషోత్తమని రోమాలు పాలాలు

సర్వమయమైన విశ్వేశ్వరునకు కలు లోహాలు గోళ్ళు మేములు వెండ్రు కలు మెరపులు శక్తి శ్రువులు¹ లోకపాపాల పరాక్రమాలకు భూమి మొదలైన లోకాల యోగక్షేమాలకు నారాయణుని కైకమాలు నిలయాలు. సర్వకామాలకు, పదాలకు ఆ దేవతని పాదకమలాలు దిని పట్టులు నీటికి శుద్ధానికి వర్షానికి

-
- 1 కడి = మొల పిరుదు 2 మెదడు 3 ఎముకలయందలి నెయ్యి
4 సన్నని నరం 5 పద్యం 6 దేవతలకు ఇవ్వదగిన అన్నం
7 పితృదేవతల కియ్యదగిన అన్నం 8 నాలుక 9 నీటికి
10 యజ్ఞ పశువునకు కట్ట కంబం 11 గడ్డాలు మేసాలు

దేవతకు ప్రజాపతి సృష్టికి సర్వేశ్వరుని గుహ్యోన్మీయం జననస్థానం సంతానానికి కామం మొదలైన పురుషార్థాలకు మనోసంబాలకు శరీర సాఖ్యానికి అత్యుత్తుని ఉపశేన్మీయం నెలవు

యమునికి మిత్రునికి మలవిసర్జనానికి ప్రహరీ పాయ్యున్మీయం నివాసం హింసకు నిర్పతికి మృత్యువునకు నరకానికి అభిరూపకుని గుదం సదనం పరాభవానికి అధర్మానికి అవిద్యకు ఆసంతుని పృష్ఠభాగం వాసప్రదేశం నదీ సదాలకు ఈశ్వరుని నాడీ సముదాయం నివాసమందిరం పర్వతాలకు శ్రీహరి శర్మలాలు జనకస్థలాలు ప్రవానానికి అన్నరసానికి సముద్రాలకు భూ వలయానికి బ్రహ్మాండ గర్భుని ఉదరం నిలయం మనోవ్యాపార రూపక మైన లింగ శరీరానికి సర్వేశ్వరుని హృదయం జన్మభూమి

నారదా నీలకంఠునకు నీకు నాకు సనత్కుమారాదులకు ధర్మ సర్వ బుద్ధి తత్వాలకు ఆ పరమేశ్వరుని ఆత్మయే నెలవు అంతేదాదు. సురాసురులు పితృదేవతలు గంధర్వ యక్ష రాక్షస గణాలు సరులు వన్యజంతువులు పశు పక్ష్యాదులు తరువులు నీవు నేను ముక్కంటి ముచులు జలచరాలు నభశ్చరాలు, స్థలచరాలూ మొదలైన జీవున్నింటితో నిండియున్న విశ్వమంతా విష్ణు మయం వెయ్యిమాట లెందుకూ ఈ బ్రహ్మాండం అంతా ఆ ఈశ్వరుని జేసలో జమిడి వుంటుంది సామాన్య బుద్ధికి భగవత్తత్వం తెలియదు భూత భవిష్యత్ వర్తమాన లోకాలన్నీ ఆ మహావిష్ణువుని ఆధీనంలో వుంటాయి

నిజమందలంలో ఉండి సూర్యుడెలా లోకాలన్నింటినీ కాంతివంతం చేస్తాడో అలాగే అత్యుత్తుడు బ్రహ్మాండంలో వుంటూ బహిరంగరాలను ప్రకాశింపజేస్తూ వుంటాడు.

అలాంటి విశ్వాత్ముని నాభికమలంనుండి నేను పుట్టాను ఆయన్ని సేవించాలని బుద్ధి వుద్ధి యజ్ఞం చెయ్యాలనుకున్నాను కాని యజ్ఞోపకరణాలైన వస్త్రపు యెక్కడా కంటికి కనబడలేదు అప్పుడు ఆయన నిర్మలమూర్తిని బుద్ధితో నిలిపి ద్యానించేసరికి నాకో ఉపాయం తోచింది ఆ మహాత్ముని అవయవాలనే యజ్ఞోపకరణాలుగా కల్పించుకొని ఆయనే యజ్ఞేశ్వరుడుగా యజ్ఞ పురుషుడుగా యజ్ఞ భోక్తగా యజ్ఞఫలప్రదాతగా మానస యజ్ఞం చేశాను.

అప్పుడు బ్రాహ్మణులందరు నన్ను చూచి ఉచితరీతిని ఆ పరమేశ్వరునకు అభిమతాలైన యజ్ఞాలు చేశారు క్రమంగా మనువులు దేవదాసవులు రాజేంద్రులు మర్త్యులు వారి వారి యిష్ట రైవాలను సేవిస్తూ నిష్ఠతో యజ్ఞాలు చేశారు యజ్ఞమయమైన రమాధవుడు ఆ యజ్ఞఫలం స్వీకరించి అందరినీ ఆహుగ్రహించాడు

ఆ రీతిగా గుణరహితుడైన పరమాత్మ లోకాలను సృష్టించడానికి సగుణుడయ్యాడు అతడు విశ్వాత్మకుడు విశ్వమయ్యుడు విశ్వేశుడు ఆఖిలనేత. విశ్వంలో తాను వున్నాడు తనలో విశ్వం ప్రకాశిస్తూ వుంటుంది

ఆ అదిదేవుని అజ్ఞానుసారమే నేను సచరాచర భూత సంయుతమైన సృష్టి చేస్తున్నాను అతనే పాలిస్తున్నాడు శివుడు లయం చేస్తున్నాడు కాని వాస్తవంగా సృష్టి స్థితి లయాలు చేయగల శక్తి అచ్యుతుడైన హరికొక్కనికే వుంది నారదా ఇంతెందుకూ? ఆ పరబ్రహ్మయే సమస్తానికి ఆధార హేతుభూతుడు అతడనంతడ కరుణావార్ధి ఆ విభుచికంటె ఆదికుడెవ్వడూ లేడు

ఇప్పుడు నేను చెప్పినదంతా సత్యం ఆ మహామహాని ద్యాన మహిమ వలన నా నోటినుండి వచ్చినదంతా సత్యమవుతుంది ఇంద్రియాలను మరచి ఏమరపాటుగా నున్నప్పుడుకూడా అసత్యం పలకను నేను వేదమయ్యడను భవసాగరం దాటించేదీ సకల సంపదలూ శుభాలూ ఇచ్చేదీ అయిన ఆ దేవదేవుని పాదాంబుజాలకు నేను నమస్కరిస్తూ వుంటాను

నేనా పద్మాక్షుని కుమారుడను ప్రజాపతిని. యోగవిద్యా నిపుణుడను. అయినా నా జననం నాకే తెలియదు ఇక ఆతని మహత్తు నాకేం తెలుస్తుందీ? ఏదో ఆతడు కల్పించిన ఈ విశ్వం నాకు కొంత మాత్రమే తెలుసు ఇంకో రహస్యం విను విశ్వాత్మకుడైన ఆ ఈశ్వరుడే మాయయొక్క మహిమను తుడిదాకా తెలిసికోలేడు ఇక నేను నీవు సురేంద్రులు ఏం తెలిసికోగలం? కాని ఆ పద్మాక్షుని సర్వజ్ఞతను మాత్రం శంకించడానికి వీలులేదు ఆకాశం తన అంతాన్ని తానెరుగదు అంతమాత్రంచేత భున్గం లేదనటం సహేతుకమా? అలాగా శ్రీహరిస్మి

మావంటి వాళ్ళందరూ ఆ మహాత్ముడు ధరించిన ఆవతార కార్యాలను అనేక విధాల సన్ముఖిస్తూ వుంటాము కాని ఆరణ్ణి తెలుసుకొనడం మాత్రం మావల్లకాదు. అతడు అలఘుడు, అచంకుడు, ఆమృత చిదవివాత్మకుడు¹, అసీగుడు ఈశుడు స్రుతి కల్పంలోను అతడు లోకాలను కల్పిస్తాడు రక్షిస్తాడు. లయం చేస్తాడు ముసింద్రులుకూడా ప్రశస్తమైనను యుష్మద్భుడు మాత్రమే ఆ పరమ పూరుషుని భూరి కళామయ రూపాన్ని చూడగలుగుతారు అలాకాక కుతర్కం అనే అంధకారంలో మునిగి జ్ఞానరహితులైనపుడు చూడలేరు

నారదా ఇంకనూ విను తేజోనిధియైన ఆ మహనీయుని మొదలి యవతారానికి వేయి శిరసులు వేయిపాదాలు వుంటాయి అది ప్రకృతి ప్రవర్తకమైన

1 చిత్ + అచిత్ + ఆత్మకుడు చిత్త = జ్ఞానము

ఆడిపురుషుని రూపం ఆ రూపంలోనుండి కాలస్వభావాలను శక్తులదయించాయి అందుండి కార్యకారణ రూపమైన ప్రకృతి జనించింది ప్రకృతివలన మహత్తత్వమూ దానివలన అహంకార త్రయమూ ఉద్భవించాయి

అందులో రాజసాహంకారంవలన ఇంద్రియాలూ సాత్వికాహంకారంవల్ల ఇంద్రియగుణ ప్రధానాలైన అధిదేవతలూ తామసాహంకారంవలన భూతాత్మత్తికి కారణభూతాలైన పంచతన్మాత్రలు (శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధాలు) పుట్టాయి

ఆ పంచతన్మాత్రలవలన భూమి నీరు అగ్ని వాయువు ఆకాశం- అనేది పంచభూతాలు ఏర్పడ్డాయి అందుండి జ్ఞానేంద్రియ పంచకం, కర్మేంద్రియ పంచకం మనస్సు జనించాయి ఈ అగ్నిండి సమూహం నుండి విశ్వరూపుడైన విరాట్పురుషుడు సంభవించాడు ఆతనివలన స్యయంప్రకాశుడైన స్యరాట్ట (బ్రహ్మ) జన్మించాడు. ఆ స్యరాట్టనుండి చరాచరాత్మకమైన జగత్తు కల్పితమైంది. దానినుండి సత్య రజస్తమోగుణ ప్రధానులమై విష్ణువు నేను రుద్రుడు జన్మించాం

దానివలన సృష్టికి జననకారకుడైన చతుర్ముఖుడు పుట్టగా వానివలన దక్షుడు మొదలైన తొమ్మిదిమంది ప్రజాపతులు జన్మించారు ఇక ఆనల నీపు సనఃసనందాది యోగీంద్రులు నాకలోక నివాసులైన ఇంద్రులు, పక్షిలోక పాలకులైన గరుడాదులు నరలోక పాలకులైన మనుషా మాంధాతా మొదలైన వారు పాతాళలోక పాలకులగు అనంతుడు వాసుకి మున్నగువారు గంధర్వ సిద్ధ విద్యాధిర దారణ సాహ్య రక్షోయక్షోరగ నాగలోక పాలకులు ఋషులు, పితృదేవతలు దైత్య దానవులు, భూత ప్రేత పిశాచాలు పశువుగాలు ఉద్భవించాయి

తొలిగా కల్పింపబడిన ఈ జగత్తును మహత్తత్వ సృష్టి ఆ బూతు రెండు వదిలించి సంస్థితి మూడవది సర్వభూతస్థం అంబు ఐశ్వర్య లేజోబలం వన్నులైన పురుషులను సర్వార్థుడైన శ్రీమన్నారాయణుని ఆంశంలో జన్మించిన వానిగా గ్రహించదగు నారదా ఆ పుంసీకామని లింగావతారాలు అసంతాలు ఆ అవతారాల్లో అతనుచేసిన పనులు అసంఖ్యాకాలు అయినా నాకు తెలిసినంతవఱకు చెప్పడాను విను

శ్రీమన్నారాయణుని అవతారాల వర్ణనం

ఆది వరాహావతారం

హిరణ్యాక్షుడు బలగర్వంతో భూమిని దాపమట్టికట్టుమట్టి తీసికొనిపోగా శ్రీహరి యజ్ఞ వరాహరూపంతో అతనిని సముద్ర మధ్యలో పట్టుకొని తన

కోరంతో పొడిచివైచి భూమిని ఉద్ధరించాడు ఆ రాక్షసుడప్పుడు ఇంద్రుని వజ్రాహతికి కూలిన మహాపర్వతంలాగా భూమిమీద కూలిపడ్డాడు

ఆ యజ్ఞావతారాన్ని గురించి చెప్పతాను విను ప్రజాపతి భార్య స్వాయం భువ మనువుకూతుడు ఆకూతి అతని కామెయంద సుయజ్ఞుడను నతడు జన్మించాడు ఆ సుయజ్ఞునకు దక్షిణయను నామెయందు సుయములనేడి దేవతలు పుట్టారు. ఆతడే ఇంద్రుడై ఉపేంద్రాకృతితో లోకభాధలను హరించాడు అతని మూతామహుడైన మనువు అతని చరిత్ర విని సంతోషించి లోకభాధలను హరించాడు కనుక అతనికి హరియనిపేరు పెట్టాడు అలా జాన నిధియైన సుయముడు హరి యవతార మయ్యాడు

కపిలావతారం

శ్రీమన్నారాయణుడు కర్తవ్య ప్రజాపతికి దేవహూతి యరునామె యందు కపిలుడగా జన్మించాడు హరిపదం పొందడానికి ఉత్తమమైన సాంఖ్యయోగం చెప్పింది ఆతడే దాని నాతడు తన తల్లికి బోధించి ఆమెకు మునిజన సేవితమైన మోక్ష మార్గం చూపాడు.

దత్తాత్రేయావతారం

అత్రిమహర్షి పుత్రకాంక్షతో శ్రీహరిని ప్రార్థించేసరికి శ్రీహరి సాక్షాత్కరించి “నేను నీకు దత్తద నయ్యాను” అని ఆ మహర్షికి కొడుకుగా జన్మించి దత్తాత్రేయుడయ్యాడు. ఆ మహాత్ముని పాదభూతతో పవిత్రులై హైహయులు యాదవులు ఐహా ముష్టిక సుబాలుపొంది మహాకీర్తి నార్జించారు

సనరాద్యవతారాలు

కల్పాంతిలో నేను విశ్వసృష్టి చెయ్యడానికి సంకల్పించి తపస్సుచేస్తూ సన (ఇమ్ము) అని అనేసరికి సనకాఖ్యలు (పేర్లు) గల సనందుడు సనకుడు, సనత్కుమారుడు సనత్కుజాతుడు అరు వల్క్యురు మానసపుత్రులు జన్మించి మహావిద్యాతి చెందారు కల్పాంతంలో వారు ఆత్మతత్వాన్ని వ్యాపింపజేసి సాంప్రదాయక పద్ధతిని లోకస్మృతిచేరారు వారు శ్రీమహావిష్ణువు కళలతో నలుగురుగా ఉన్నా ఆ శ్రీహరి ఒక్కడే.

సరనారాయణావతారం

ధర్మనకు దక్కుని కుమారెవరిన నరనారాయణులు జన్మించాడు వారు మహావీరావులు పరమపావన మూర్తులు వారు బదరికాశ్రమంలో తపస్సు చేసు

కుంటూ వుండగా దేవేంద్రుడు తన పదవికి ఎక్కడ హాని కలుగుతుందో అని శంకించి మన్మథ బాణాల్లాంటి అప్పరలను వారి తపస్సును భంగించడానికి పంపాడు. ఆ దేవాంగనలు బహిరీకృతానికి వెళ్లి తమ అందచందాలతోను శృంగార చేష్టలతోను అపహరించు చతురోర్తులతోను నరనారాయణుల తపోనిష్ఠకు భంగం కలిగించాలని ఎంతో యత్నించారు.

కాని ఆ మహర్షులు చలించలేదు. క్రోధంవల్ల తపస్సు చెడిపోతుందని సత్యగుణోపేతులు కనుక వారు ఆ దివ్యాంగనలపై కోపంకూడా వేద లేదు. కాని నారాయణుడు వారికి గర్వభంగం చెయ్యడానికి తన ఊహను (తాదన) వీర్చే సరికి అగండి ఊర్వశి మొదలైన సుందరాంగన లైకరో జనించారు. వారిని చూచి అప్పరలు ఆశ్చర్యపోయారు. ఊహనుండి జనించిన కనుక వారిలో తొలి పుట్టువునకు ఊర్వశి అను పేరు వచ్చింది.

అప్పుడా అప్పరలు ఓడిపోయి మనస్సంకల్పం మాత్రంచేతనే సృష్టి స్థితి సంహారాలు చేయగల ఆ మహాత్ములకు వశపరచుకొనడం అసాధ్యమని తలచి సిగ్గుపడి ఊర్వశిని వెంటబెట్టుకొని స్వర్గలోకానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయారు. దుద్రుడు క్రోధంతో మన్మథుణ్ణి జయించాడు. సరనారాయణులు అలాంటి క్రోధాన్నే జయించారు. ఇక వారు మన్మథుని జయించారంటే విశేషమేముంది?

ద్రువవతారం

ఉత్తానపాదుడను చక్రవర్తి వున్నాడు. అతనికొడుకు ద్రువుడు. ఒకనాడా బాలుడు తండ్రి దగ్గర నుండగా అతని సవతి తల్లి అతణ్ణి పరుషోక్తులాడింది. అప్పుడాతడు వికలమనస్కుడై దారుణ తపస్సుచేసి సకరిరంగా ఆకాశంలో ద్రువ పదం (నిశ్చలమైన స్థానం) అలంకరించాడు. అలా మహాన్నతపదం అధిష్టించిన అతనిని అంతకు పైనున్న భృగువు మొదలైన మహర్షులు క్రిందనున్న సప్తర్షులు నశించగా అతడు ద్రువుడని ప్రఖ్యాతి చెంచాడు. అతడు శ్రీహరి తుల్యుడైన పుణ్యాత్ముడు ఇప్పటికీ వున్నాడు.

పృథుని అవతారం

వేసుడనురాజున్నాడు వజ్రాయుధంలాంటి విప్రహాపంచేత అతడు తన బలాన్ని సంపత్తిని కోల్పోయి మృత్యుచెంది నరకంలో పడ్డాడు. అతని కొడుకు పృథు చక్రవర్తి. అతడు శ్రీహరి కళలో జన్మించినవాడు. అతడు తండ్రిని పున్నామనరకంనుండి రక్షించిన మహానుభావుడు. భూమిని గోవునుగాజేసి సమస్త వస్తువులనూ పిడికి సుసంపన్నంగాచేశాడు. అంచేతనే భూమికి పృథివి అని పేరు వచ్చింది. ఇది పృథుని అవతార కథ.

వృషభావతారం

అగ్నిద్రుదనువానికి సుదేవివలన నాభి యనువాడు జన్మించాడు అతనికి మేరుదేవి యందు హరి వృషభుడుగా పుట్టాడు వృషభుడు జడస్వభావమైన యోగం ధరించి ప్రళాంతమైన అంతఃకరణంతో నిస్సంగుడై పరమహంస పొంద దగిన మార్గ మిది యని మహాత్ములు పొగడుచుండగా ప్రపవర్తించాడు ఇది వృషభావ తార చరిత్ర

హయానవతారం

శ్రీహరి నేను చేసిన యొక యజ్ఞంలో హయముఖంతో జన్మించాడు అతని మేనిదాయ బంగారంలాగా మెరుస్తూ వుంటుంది అతడు వేదమయుడు యజ్ఞ పురుషుడు అభిలాంతరాత్మకుడు సాక్షాత్తు భగవంతుడు. అతని దీర్ఘులనుండి వేదాలు పుట్టాయి

మర్ష్యావతారం

యుగాంత సమయంలో సముద్రాలన్నీ యేకమయ్యాయి ఆ మహా జల ప్రళయంలో శ్రీహరి అతి విచిత్రంగా భూమి యంతటి మత్స్యవతారం ధరించి సకల జీవులకూ ఆశ్రయమిచ్చాడు జలమధ్యంలో నా నోటినుండి వెల్వడిన వేదాలు చిక్కుపడిపోకుండా శాఖలుగా ఏర్పరచి రాసు తిరిగి లెచ్చి యిచ్చాడు. వైవస్వత మనువుకు ఒక నావపై నెక్కించి అది మునిగిపోకుండా చూచాడు ఆ ఆవతారాన్ని సుతిపడటం ఎవరి తాముకాదు. శ్రీహరి అలా అమృగహిందక పోతే మంచు పుండేవాడుకాదు వేదాలూ పుండేవికావు.

కూర్మావతారం

అమృతంకోసం దేవదానవులు మందర పర్వతాన్ని కవ్వంగా చేసి సముద్రాన్ని మథిస్తూండగా ఆ పర్వతం సముద్రంలో మునిగిపోయింది. అప్పుడు శ్రీహరి కూర్మరూపంతో ఆ పర్వతాన్ని వీపుమీద నిలిపి మునిగిపోకుండా చేసి అమృతోత్పాదనానికి కారణమౌతుడయ్యాడు.

నృసింహావతారం

పారిజాతకీపుడు రాక్షసరాజు అతడు మదగర్వితుడై దేవలోకంపై దండెత్తి దేవతలను అణచివేశాడు సరసుర గంధర్వాదులెవ్వరు అతణ్ణి వదిల లేరు అంతే తొకకల్యాణంకోసం శ్రీహరి నృసింహావతారం ధరించి వాడి గోళ్ళతో అతని వజ్రాన్ని చీల్చి వదిలవాడు.

ఆదిమూలావతారం

జలపానం కొరకు ఒకనాడొక గజేంద్రం అరణ్య మధ్యంలోని తామర కొలనులో దిగేసరికి దాన్ని ఒక భయంకరమైన మొసలి పట్టుకున్నది. దాని పట్టును విడిపించుకొనేందుకా గజేంద్రం వెయ్యి సంవత్సరాలు పోరాడి భగవంతుని ప్రార్థించింది. దేవతలు విశ్వవ్యాపకులు కాకపోవడంచేత దాని మొర వినిస్తే ఏమీ చెయ్యలేకపోయారు. అప్పుడు శ్రీహరి గజేంద్రుని మొర ఆలించి వెంటనే నిజస్వరూపంతో వచ్చి ఆ జలదరాన్ని వదిలి గజేంద్రుని రక్షించాడు.

వామనావతారం

ఆదితి సంతానంలో శ్రీహరి కనిపిస్తుడు. కాని గుణ జ్యేష్ఠుడు. బలిచక్రవర్తి భుజబలంతో ముల్లోకాలూ జయించి ధర్మబద్ధంగా రాజ్యం చేస్తున్నాడు. అయినా స్వర్గాధిపత్యాన్ని కోల్పోయిన దేవేంద్రునకు తిరిగి ఆ ఆధిపత్యాన్ని జ్వలదానికి హరి వామన రూపంలో బలిని మూడడుగుల నేల అర్పించాడు. శ్రీహరి సర్వేశ్వరుడు కదా! బలి చక్రవర్తిని యాచించటమేమిటి? అండే? దార్మికుల సొమ్మును వినయంగా అర్పించి తీసికోవాలిగాని అవివేకంతో నిగ్రహించి తీసికోరాదు. అసురాచార్యుడైన శుక్రుడు శ్రీహరి వంచన గ్రహించి బలిని వారించాడు. కాని బలి మహాదాత. స్వర్గాధిపత్యంబోయినా అతనికి లక్ష్యంలేదు. యాచకుల కోర్కె కాదనకుండా తిర్రపడమే అతని ఆభిరుచం. అంచేత అతడు వామనుని పాద సరోజాలను కడిగి నెత్తిన చల్లుకొని అతడర్పించిన రీతిని మూడడుగుల నేల యిచ్చాడు. శ్రీహరి ఆ మూడడుగులతో ముల్లోకాలను ఆక్రమించి బలిని నిగ్రహించాడు. బలి వదాన్యతను ముల్లోకాలూ 'భగీ' యని ప్రశంసించాయి.

హంసావతారం

నారదా! నీ భక్తి యోగానికి ఎంతో ఆనందం చెంది శ్రీహరి హంసావతారం ధరించి ఆత్మతత్వాన్ని ఉద్దీప్తంచేసే భాగవత మహాపురాణాన్ని నీకు ఉపదేశించాడు.

మన్మథావతారం

శ్రీహరి మనుష్యుగా అవతారం ధరించి స్వీయ రేఖంతో అప్రతిహతమైన చక్రాన్ని ధరించి దష్టలకు దండిస్తూ శిష్టపాలనంచేస్తూ తన కిర్తి చంద్రికలు సత్యలోకపర్యంతం వ్యాపింపజేసాడు.

ధన్వంతర్యవతారం

శ్రీమన్నారాయణుడు ధన్వంతరిగా జన్మించి తన నామస్మరణంచేతనే భూలోకవాసులందరికి సకల రోగ నిర్మూలనంచేస్తూ ఆయుర్వేదాన్ని కల్పించాడు.

పరశురామావతారం

భూలోక కంటకులైన ప్రాహయ వంశ నేంద్రులను ఇతర దుష్ట నరాధి పతులను తన కరకుగొడ్డలితో ఇరవై యొక్క మారులు గాలించి గాలించి వధించి శ్రీహరి పరశురాముడుగా విఖ్యాతి చెందాడు అనంతరం బ్రాహ్మణులువేదగాతాను జయించిన సకల దరాతలాన్నీ వారికి దానం చేశాడు

శ్రీరామావతారం

నారదా మహాత్మ్యవృత్తమైన శ్రీరామావతార తత్వాన్ని అభివర్ణిస్తాను. విను అతడు సామూహ్యుడుకాదు సూర్యచంద్రులనెడి పాలసంద్రానికి పుష్పమినాది నిండు చంద్రునివంటివాడు కోసలరాజపుత్రి కౌశల్య గర్భకుక్రి¹ మంచి మిత్రులొందివాడు తన పాదసేవకుల దుఃఖమనెడి కాపకీడిని పోగొట్టడానికి సూర్యబింబంవంటివాడు దశరథేశ్వరుని యజ్ఞశాల ముంగిట నవతరించిన సాక్షాత్తు దేవణాకృతి అసురులనెడి యటనికి అగ్నితలు² రావణాసురుని ఆటోపమనెడి పర్వతానికి జంతునిబోలినవాడు ఆ శ్రీరామచంద్రుడు లోకోపకారార్థం అవతరించిన ఆ శ్రీరామునకు భరతుడు లక్ష్మణుడు శత్రుముఖుడు అను మువ్వరు తమ్ములన్నారు

అతని భార్య సీత జనకరాజ సందిని వనితాజనంలో అంతటి సర్వాంగ సౌందర్యం కలదిలేదు ఆమె చరణాలు చిగురాకుల్లాగా, నుదురు నెలవంకలాగా, బాహువులు తామరతూండ్లులాగా దంతాలు మొల్ల మొగ్గల్లాగా చేతులూ కళ్ళూ పద్మాల్లాగా మనోహరంగా వుంటాయి కాలి పిక్కలు బాకాలను స్తనాలు చక్ర వాకాలను నడుము³ శూన్యాన్ని పిరుదులు జసుకతిక్కెలను కంఠం శంఖాన్ని తుతూగుతూ వుంటాయి చెక్కిరి అద్దాన్ని తనూసారభం⁴ మంచి గంధాన్ని పెదవి దొండపండును వాక్కు చిలుకపలుకును నడక యేసుగు నడకను చెవి శ్రీకారాన్ని పోలివుంటాయి ఆలాగే నాసిక సంపెంగ పువ్వునకు ముఖం చంద్ర బింబానికి శరీరం బంగారానికి, చూపు మెరపు తిలయకు కనుబొమ ధనువునకు, శిరోజాలు కుమ్మెదలకు హారం సుధాకసానికి బొడ్డు సుడిగుండానికి వంకలు

1 ము తెపు చిప్ప

2 లేనట్టు చాల సన్నగా వుంటుందని భావం

3 కడికెపు సువారస

దిద్దుతూ మనోజ్ఞంగా వుంటాయి శివధనుర్పంగాన్ని ఉంకువగా పెట్టి శ్రీరాము డామెను వివాహమాడాడు.

దశరథుడు కారణాంతరంచేత సింహేషుక్యాముడైన రాముని వనవాసానికి పంపాడు సీతాలక్ష్మణులు అనుగమింపగా ఆతడు భయపడ మృగాలతో ప్రచం దంగా వుండే దండకాటవికి వెళ్ళి అక్కడ వుంటూండగా రాక్షస పీడితులైన ముని జనులకు అభయమిచ్చి తన భీకరశరాలతో ఖరాదులను వధించాడు

ఆనంతరం వాలిని వధించి సుగ్రీవుని వానర సామ్రాజ్యానికి అభిషిక్తుడై చేశాడు. లోక కంటకుడైన లంకేశుడు రావణుడు సీతను అపహరించగా అతణ్ణి వధించడానికి కపిసేనతో బయలుదేరాడు కాని సముద్రుడు దారి యివ్వలేదు. అప్పుడు కోపంతో శ్రీరాముని కనుబొమలు ముడివడ్డాయి కనులు ఎర్రబారాయి. ఆ భీకరాకారాన్ని చూచి సముద్రుడు తపించి సకల జలచరశ్రేణితో ఇంకి పోయాడు. అప్పు డాతడు గత్యంతరంలేక కాకుత్స్థుని శరణువేరాడు దయా సముద్రుడైన దాశరథి కరుణించేసరికి సముద్రుడు యథాస్వరూపం వహించాడు.

అప్పుడు నలుడు సేతువును నిర్మించాడు రాముడా సేతువుమీదుగా వెళ్ళి త్రిపురాలను ఒక్క బాణంతో నిర్మూలించిన శివుడులాగా, గోపురాలతో విళాలము లైన మంగిళ్యతో మహోన్నతంగావున్న రాజసౌధాలను నిర్మూలించాడు శత్రు మండిలాలను నాశనం చేశాడు చతురంగబలాలతో రాక్షసులను ఉన్నూలించాడు అలా లంకా పట్టణాన్ని విధ్వంసంచేసి లోక విద్రావణుడైన రావణుని వధించి ఆతని తమ్ముడైన విభీషణుని రక్షేనాథునిగా చేశాడు.

శ్రీరాముడు ధర్మ రక్షకుడు అయినా ధర్మ విధ్వంసకర్తానికి² పూను కున్నాడు ఖరదండనానికి³ అభిముఖుడుకాదు కాని ఖరదండనాచి ముఖ్యం వహించాడు పుణ్యజనులను రక్షించేవాడు అయినా పుణ్యజనులను⁴ అంతంచేశాడు. ఆశ్రితజన విభీషణుడుకాదు అయితేనేమి? ఆశ్రిత విభీషణత్వం⁵ వహించాడు అలా తన సితకి⁶ దిని దళదళలా వ్యాపింపచేసిన శ్రీరాముని అవతార విశేషాన్ని వర్ణించడం తరమా?

1 ఓలి శుక్లం

2 - 5 రెండేసి ఆర్థాలు :

2 ధర్మం = పుణ్యం, విల్లు 3 ఖరదండనం = టిక్టమైన దండనం,

ఖరాసుర దండనం 4 పుణ్యజనులు = పుణ్యాత్ములు రాక్షసులు

5 ఆశ్రిత విభీషణత్వం = ఆశ్రయించిన విభీషణునకు అభయమివ్వడం.

కృష్ణావతారం

రాక్షసాంశలో జన్మించిన రాజులు దర్శింపబడలే భూదేవిని బాధించడం మొదలుపెట్టారు అప్పుడు భూదేవి శ్రీహరిని ప్రార్థింపగా నాతడు భూ భారాన్ని హరించడానికి యదువంశంలో రామకృష్ణులుగా అవతరించాడు. యాదవుడైన వసుదేవునకు రోహిణి దేవికి ఆసు ఇద్దరు భార్యలున్నారు బలరాముడు రోహిణి కడపునా కృష్ణుడు దేవికి కడుపునా జన్మించారు.

బలరాముడు తెల్లగా కృష్ణుడు నల్లగా వుంటాడు. వారలా వుండటానికి కారణమేమిటంటే - వారు శ్రీహరి సీతాసీతకేశద్వయంనుండి జన్మించారు సీత కేశంనుండి రాముడు ఆసీతకేశంనుండి కృష్ణుడు పుట్టటంచేత వారికి ఆ వర్ణం వచ్చింది భూభారం నిర్మూలించడానికి తన కేశద్వయం చాలునని శ్రీ మహా విష్ణువే తన ప్రభావాన్ని చాటడానికి ఆ రీతిగా చేశాడు

వారిలో కృష్ణుడు మానవుడుగా చరించినా అతి మానుషకర్మలు చెయ్యడం వల్ల కేవలం పరమేశ్వరుడయ్యాడు ఆ మహాత్ముని లీలు ఇన్నీ అన్నీకావు. వాడిని రెక్కించడం ఎవరికీ సాధ్యంకాదు అయినా నాకు తెలిసినంతవరకు చెప్పతాను విను

కృష్ణుడు పురిటింటిలో ఇంకా పొత్తిళ్ళలోనే ఉన్నాడ అప్పుడు ఆనట్టి చంపవానికి పూతనయను రక్కసి నూతన విషాన్ని స్త్రావణంను నింపుకొని అందాల భామగా వచ్చి చన్నుకుడిపింది. కృష్ణుడు ఆపూతనని దాని పాలుత్రాని దాని ప్రాణవాయువులనుకూడా పీల్చివేశాడు

కృష్ణునకు మూడోనెల వచ్చింది అపుడతణ్ణి అపహరించడానికి శకటా సురుడనే రాక్షసుడు వచ్చాడు భక్తులను రక్షించడానికి అనుభవించిన కృష్ణుడు అంతటి లే వయసులో ఆ రాక్షసుణ్ణి వికటంగా ఒక తన్ను తన్నేసరికి అతడు అక్కడే విగతజీవుడై పడిపోయాడు

కృష్ణుడు కొంచెం పెద్దవాడయ్యాడు అతని అల్లరి భరించలేక గొల్లలు ఇందిపై వచ్చిపడగా తల్లి ఆతన్ని త్రాటిలో రోలుకు కట్టివేసింది ఆమె కనుమరుగున పాకృష్ణుడు ఆ రోలును లాక్కుంటూ ఆకాశపర్యంతం పేరిగిన రెండు పెద్ద మర్రిచెట్లమధ్యగా పోయేసరికి దాని లాకిడికి ఆ చెట్లు నేలకూలాయి. ఆ దృశ్యం చూచిన వారందరూ విస్మయం చెందారు.

నారదా శ్రీకృష్ణుడు యశోద బిడ్డదని కేసు వచ్చును. ఒకరాతారకు మద్ది తిన్నాడని ఎవరో ఆమెకు చెప్పారు ఆమె దండించబోయేసరికి అతడు నోను

తెలివి చూపాడు అవుదామెకు ఆతని కుషిలో చరాచరాత్మకాలైన సమస్త లోకాలూ కనిపించాయి ఆమె నివ్వెరపోయింది అలాంటి కృష్ణుడు సామాన్యుడా

యమునా నది మడుగులో కాకియడనే సర్పరాజున్నాడు ఆతనికి విష భరితాలైన రెండు నాల్కలన్నాయి యమునా జలాలను ఆతడు వివశయంగా చేసివేయడంచేత ఆ నీళ్ళు త్రాగిన వారందరు చనిపోవడం మొదలుపెట్టారు అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు ఆ పన్నగేంద్రుని మర్చించి గోపకులను గోగజాన్ని రక్షించాడు

ఒకరాత్రి గోపకులు అరణ్యంలో నిద్రిస్తున్నారు అప్పుడు నరమూలల నుండి వారికి కార్పిచ్చు చుట్టు ముట్టింది వారు భయకంఠితరై శ్రీకృష్ణుని రక్షింపుమని వేదేసరికి ఆతడు “మీరందరు కళ్ళమూసుకోండి నేను దావాగ్నిని అర్పివేస్తా” నన్నాడు వారు అలాగే కళ్ళు మూసుకున్నారు కృష్ణుడు వెంటనే సరితాసంగా ఆ దావాగ్నిని మించి తోడి గోపకుల వ్రాణాలను కాపాడాడు

ఒకనాటి వేషవసు నందుడు యమునలో స్నానం చెయ్యడానికి వెళ్ళాడు. నీటిలో మునుక వేసి వేయగానే వరుణదాతణ్ణి బంధించాడు కృష్ణునకు ఆ వృత్తాంతం తెలిసింది. కరుణాసముద్రుడైన ఆతడు వెంటనే నందుని విరుణబంధం నుండి విడిపించాడు.

మయి కౌడు కొకనాడు శ్రీకృష్ణుని అనుయాయులను మాయోపాయంతో పట్టుకొని పోయి ఒక కొండ గుహలోనుంచి ఆ గుహంధ్రాన్ని పెద్ద రాతి బండతో మూసివేశాడు. శ్రీకృష్ణుడది గ్రహించి కుడిబండైన ఆ రాక్షసుణ్ణి వధించి గోపకులను రక్షించాడు నాందా కృష్ణుడెంతటి ప్రతిభావంతుడో చూచావా?

ఇంద్రప్రీతికోసం గోపకులు ఏదేలా ఒక యజ్ఞం చేస్తారు హరి అది మాన్పించేసరికి ఇంద్రుడు క్రుద్ధుడై రాళ్ళవాన కురిసి వారికి నిలువ నీడలేకుండా చెయ్యడానికి ప్రళయకాల పర్వనాళును పంపాడు. ఇంద్రుని అజ్ఞమేరకు ఆ వేషాలు పెనుగాలులు వీస్తుండగా- అగ్నిశిఖలాంటి మెరపులతో మహాభయంకరము లైన ఉరుములతో వచ్చి భూమి నలుమూలలా క్రమ్మి ఎడతెరివేరేకుండా ఏడు రోజులు శిలావర్షం కురియడం మొదలుపెట్టాయి.

ఆ వాన జల్లల పెల్లునకు గోపకులు సొమ్మనిల్లి “కృష్ణా కృష్ణా! రక్షించు రక్షించు” అని మొఱపెట్టారు. కృష్ణున కప్పుడేదేండ్లు అయినా ఆశ్చర్యకరంగా ఆ మహానుభావుడు తన భుజస్త బాంపిద గోవర్ధన పర్వతాన్ని ఎత్తిపట్టి గో గోపకులకు ఏమీ ప్రమాదం లేకుండా ఆ యేడుదినాలు దానిక్రింద ఆశ్రయం కల్పించాడు మహారా ఏడు సంద్రాలతో చుట్టుకొనబడిన విశాల

భూమండలాన్నే మోయగలిగినవాడు ఒక పర్యతాన్ని మోయడంలో వింత యేముందీ?

అది శరత్కాలం నిశానశయం శరశృంగుడుని పండు వెన్నెల్లో బృందా వన వీధులు తెల్లగా మిలమిలలాడుతున్నాయి కృష్ణుడు రానక్కేలో మహాల్లా సంగా వున్నాడు వేణువు తీశాడు వేణురంద్రాలపై సుకుమారంగా ప్రేమమోపి స్థాయి భేదంతో సప్తస్వరాలు మేళవిచి రాగాలాపన చెయ్యడం మొదలు పెట్టాడు. అవ్యక్త మధురమైన ఆ వేణు గానానికి మోటుకూడా చిగిర్రాయందే గోపాంగనల హృదయాలు ద్రవిచడంలో ఆశ్చర్యమేముందీ? ఆ మధురధ్వని చెవినిపకగా వారందరూ పరువులు పెడుతూ వచ్చే సరికి శబ్దమాడుడనే గంధర్వు డొకడు హఠాత్తుగా పచ్చి వారినందరిని ఎతుకాని పోయాడు. వారి ఆర్తనాదం పని కృష్ణుడా గంధర్వుని భుజాదర్శం అణచి వారిని రక్షించాడు అలాంటి మహామహిమాన్నియిది ఎవరు గుఱించగలరు?

ఆతడిక నరకాది రాక్షసులను ఎండటిని విధించాడో చెప్పడం సాధ్యం కాదు అంతేగాని భీముడు అర్జునుడు మొదలైన రానుష్కులను నిమిత్త మాత్రంగా నిలబెట్టి దుష్టరాజులను లనేకులను సంగర క్షీడలో హరించి భూభారం తీర్చిన ఆ దేవదేవునకు నాకై మోక్షు వారదా లోకోత్తరమైన శ్రీకృష్ణుని అవతార మహిమను చెప్పాను కదా ఇది అన్యాయం అని గూర్చి చెబుతాను శ్రద్ధగా విను

వ్యాసావతారం

ప్రతి యుగంలో సంకుచిత భావాలు కలవాడు అర్జునుమ్మలు, దుష్టా యుగములు అయిన వారికి ఆశ్రమాలును వేదాలను విభజించి వారిని ఉద్ధరించటానికి శ్రీహరి సత్యపతి సూనుడై అవతరించాడు

బుద్ధావతారం

చంచల మనస్కులు అసత్యవాదులు, దురాచారులు పాషండ మతావ లంబులు లోకోపద్రవకారకలైన రాక్షసులు ధర్మవిరుద్ధంగా ప్రవర్తించడం చేరి వారిని అణచి వెయ్యడానికి శ్రీమన్నారాయణుడు బుద్ధుడుగా అవతరించాడు.

కల్కివతారం

శ్రీహరి నామస్మరణం చెయ్యక యజ్ఞయాగాలు నిర్వహించక సత్యాన్ని కాలదన్న పాషండ పతధర్మాలను పాటించే బ్రాహ్మణులు హింసల సుఖాచరైన

రాజులు కలియుగంలో పెచ్చు పెరిగిపోతారు అలాంటి వారిని అణచివేయటానికి హరి కలిగా అవతరిస్తాడు అధర్మాన్ని నిర్మూలించి ధర్మ సంస్థాపనం చేస్తాడు

నారదా నీకు పుండరీకాక్షుని లీలలు సంక్షిప్తంగా చెప్పాను ఇంతకు ముందే హరి వరహాద్యవతారాలు ధరించి ఆయా యవతారాల ప్రయోజనాలు తీర్చేవాడు మన్వంతరావతారాలు కూడా కొన్ని ముగిశాయి కొన్ని ఇంకా జరగ వలసి ఉన్నాయి. ప్రస్తుతం శ్రీహరి ధన్వంతరిగా పరశురాముడుగా అవతరించి ఉన్నాడు. ఇక ముచ్చుందు శ్రీరామాద్యవతారాలు ధరిస్తాడు

ఆ మహాత్ముడు సర్వశక్తి సంపన్నుడు సృష్టి స్థితి సంహారాల నిమిత్తం మాయాగుణాలను కల్పిస్తాడు. సృష్టికి ముందు భగవంతుడు తపస్సుగా నేను (బ్రహ్మ)గా బుష్పిణంగా, తొమ్మండ్రు ప్రజాపతులుగా అవతరించి లోకాలను ఉత్పాదించజేస్తాడు దర్మంగా విష్ణువుగా, యజ్ఞాలుగా, వనశువులుగా, ఇంద్రాది దేవ గణాలుగా రాక్షేంద్రులుగా అవతరించి లోకాలను రక్షిస్తాడు తుదకు అధర్మంగా కుట్రుడుగా కాలసర్పంగా రాక్షస సమూహంగా అవతరించి లోకాలను లయం చేస్తాడు

ఈ విధంగా ఆ శ్రీహరి ఒక్కడే సృష్టికి స్థితికి లయానికి కారణ భూతుడై ఉంటాడు. భూపరాగ రేణువులనైనా లెక్క పెట్టవచ్చుకాని ఆ దేవ దేవుడు వివిధావతారాలను ధరించి చేసే అద్భుత కిర్మలను లెక్క పెట్టడం ఎవరికి సాధ్యం కాదు ఏదో నీకు సంగ్రహంగా చెప్పాను సాకల్యంగా చెప్పడానికి నా తంకాదు ఇక ఇతరుల సంగతి చెప్పడం దేనికి?

వామనావతారం దాల్చిన విష్ణువు త్రివిక్రముడై విజృంభించినప్పుడు అతని పాదవేగానికి ముల్లోకాలు నలిగి హతమైపోవడమేకాక ఆ పైన ఉన్న సకలలోకంకూడా కంపించిపోయింది అప్పుడు త్రివిక్రముడు కరుణించి ఆ సర్వ లోకాన్ని రక్షించాడు ఆ దేవదేవుని పాదాగ్రమంసరి శక్తి అంతటిదీ

శ్రీహరి మాయాబలాన్ని నేనే యెఱుగను ఇక ససందాది మహద్గురు మూత్రం ఏ తెలుస్తుంటే? అన్యచింతనా మాని నిరంతరం శ్రీహరిని సేవించే సహస్రవదనుడైన అచిశేషువుకూడా అతని చరిత్ర నెఱుగడు అన్యలోచన లేకుండా నిరంతరం తన పాదపద్మాలను ఆశ్రయించి భజించే భక్తులను శ్రీహరి కరుణిస్తాడు అలాంటి సుకృతాత్ములే ఆ శ్రీహరి మాయను దాటగలరు.

సంసార లంపటంలో కొన్నాళ్ళు కొట్టుకొని ప్రాణాపసాన సమయంలో కుక్కలకు నక్కలకు భక్ష్య యోగ్యమైన శరీరమందు మమకారం విడిచి భగవంతుని ఆశ్రయించిన పుణ్యాత్ములు కొండలుంటూవు చెవుతావిన నేను సృష్టి కర్తనను అహంకారాన్ని చంపుకొని రాజసాన్ని విడిచి ఆ శ్రీహరికి శరణా గతుడినై నప్పుడే అతని ప్రతిభ తెలుసుకోగలుగుతాను రక్షోగుణాన్ని విడిచి

పెట్టకపోతే తెలిసికోలేను శాస్త్రవర్స జోడికి పోకుండా కేవల భక్తిజ్ఞాన యోగంతో సేవిస్తాను

అలాగే సనకాదులైన మీరు భగవంతుడైన రుద్రుడు దైత్యనాథుడయిన ప్రహ్లాదుడు స్వామిండువ మనువు అతని పట్ని శతరూప వారికొడుకులు ప్రియవ్రతోత్తానపాదులు వారి కూతుళ్ళు ఇంద్రుడు ఋతువు వేచుని తండ్రి యగు నంగుడు ధ్రువుడు శ్రీహరి మాయను అతిక్రమించగలరు గాథి యును ఇష్టాకుడు దీర్ఘికు మందార యయాతి సగరుడు రఘువు ముచికుండుడు రంధిదేవుడు ఉర్ధ్వశు బలి, విభీషణుడు శిబి పార్శవుడు విద్యుడు అంబరీషుడు పరాశరుడు అలక్ష్మిడు మొదలైన మహాత్ములుకూడా ఆ శ్రీహరిని చిత్తము లందు నిలిపి దురంకమైన విష్ణుమాయకు అతీతుడగా వుంటారు.

నారదా వీరేశాదు శ్రీలు హుడల హూణులు శ్రీహరి భక్తియోగం చేత మాయా సముద్రాన్ని ఇట్టే తరిస్తారు ఇంతెందుకు తుదకు పశుపత్యాదులు కూడా శ్రీహరి అనుగ్రహానికి పాత్రములైతే మాయను భేదించగలవు కనుక విఘ్నార్థకుడు, కాళ్యాణుడు అయిన ఈశ్వరుని ఎప్పుడూ మనస్సులో నిలిపి ఆరాధించు అలా చేస్తే అవిద్య సిగ్గుతో దగ్గఱకురాక దూరదూరంగా తొలగి పోతుంది

నిరంశరం శ్రీహరిని ద్యానిస్తూ దుఃఖరహితమైన సౌఖ్యాన్ని పొందే ధీనిధులు ఏమటుపాటుగా నైనా అన్యకార్యాలు చెయ్యరు అమృతాన్ని త్రావెడి ఇంద్రుడు దప్పికగొని నీటికోసం సుయ్యి త్రవ్వతాడా? అలాంటి పని ఎన్నడూ చేయడు *

జీవకోటి సంయోగ వియోగాలు చెందుతూ నశించిరా సర్వశక్తిమంతుడు, స్వాంతర్యామి అయిన విష్ణువు మాత్రం ఆకాశంలాగా కాళ్యంతంగా వుంటాడు కారణ కార్యాలకు హేతువు శ్రీహరి- అతనికంటే పరులెవ్వరు లేరు. కనుక ఆతణ్ణి కొనియాడకపోతే ప్రకృతికి అతీతుడైన నిర్గుణ బ్రహ్మాన్ని చేరడం అసంభవం

భాగవతం వేదాధ్యాలను ప్రతిపాదిస్తుంది మోక్షాన్ని ఇస్తుంది అది కల్పి వృక్షం లాంటిది శాస్త్రాలన్నిటికంటే అది ఉత్తమమైనది. దాన్ని భగవంతుడు రచించాడు దాన్ని నేను నీకు సంగ్రహంగా చెప్పాను కుమారా నీవు దాన్ని విస్తృతపరచి చెప్పు

అన్ని జన్మల్లో పురుషజన్మ ఉర్కొవ్వం. అందులో బ్రాహ్మణకులంలో పుట్టడం మణి విశేషం. కాబట్టి ఆకాళ్యతమైన కార్యాలచేసి నశించకుండా

* పరుషధి సుయ్యిద్రవ్యునై విపాసితుడై సరిలాభిరాషితన్ - అను పాఠము, అనుసరింపబడ్డది.

విష్టువును సేవింది కావ్యరసదం కెందలి ప్రతోపవాసాలవల్లకాని జపతపాదుల వల్లకాని మోక్షం లభించదు అది ఒక విష్టు భక్తివల్లకే సాధ్యమౌతుంది అజ్ఞానం నశించాలంటే శ్రీహరి మహిమను నిత్యం స్తుతించాలి. ఇతరులు స్తుతించుంటే విని పరవశించాలి -" అని బ్రహ్మ నారదునకు చెప్పిన భాగవత సంబంధమైన ముఖ్య కథాసూచక శుకయోగింద్రుడు పరీక్షితునకు చెప్పగా ఆ మునుజేగ్రాడిలా అన్నాడు—

పరీక్షితు పుకుని ప్రపంచోత్పత్తిని గూర్చి అడుగుట

యోగింద్రా విధాత నారదునికి చెప్పినట్లు నీవు గుణ రహితుడైన శ్రీహరి కథలు కల్పపాబుద్ధితో నాకు చెప్పావు నాకిప్పుడు జ్ఞానోదయమైంది నా మనస్సు నిస్సంగమైంది అద్యంత భావశూన్యుడు చిన్మయాకారుడు అయిన ఆ శ్రీహరియందే బుద్ధి నిలిపి అస్థిరమైన విభవాన్ని హేయమైన శరీరాన్ని విడిచి పెడతాను

అతీతక శ్రద్ధతో శ్రీహరి గుణ సంకిర్ణం వివేచనా హ దయంతో శ్రీహరి ప్రవేశించి శరత్కాలం నీటిలోని కాలుష్యాన్ని పోగొట్టినట్లు తన హృదయంలోని మాలిన్యాన్ని తొలగించివేస్తాడు వేసవి ముడుదలలో అడవుల్లో తిరుగుతూ దప్పకచెందిన బాటసారి యింటికి చేరే శ్రమ తిప్పుకొని మణిమొక్కదళా కదలడు అలాగే జన్మజ్వలం దుఃఖాలు పోగొట్టుకొని శ్రీహరి చరణసాన్నిధ్యం చేరిన భక్తుడిక అక్కడనుండి కదలుతాడా?

యోగింద్రా నన్ను ఎన్నో సందేహాలు పీడిస్తున్నాయి ఆ సందేహాలు నీవే తీర్చాలి ఏ ప్రాణితోను సంబంధించి అత్యుత్తమ భూతసంగమం ఎలా కలిగింది? అకారణ గానా? కర్మఫలంచేతనా? సకలలో సృష్టికి అధారభూత యైది శ్రీహరి నాభికమలా అత్యంతమంది బ్రహ్మపుష్ప శ్రీహరి సందేహాల్లో లోకకర్మ విచారాదు ఆ బ్రహ్మ సరే శివ్యుని రూపాన్ని ఎలా కనుగొన్నాడూ? వాడెవ్వరూ ఏ విషయంలోనైనా భేదమేమైనా వుందా?

సర్వోత్తముడు సృష్టి స్ర్తి సంహారాలకు కారకమైన మాయను విడిచి రమాధవుడై ఎక్కడెక్కడ ఏకప్రమింపాడు? మహాకల్పాలు, అనాంతకల్పాలు భూత భవిష్యత్వరమాన కాలాలు స్థూల దేహాభిమానమై జన్మించిన దేవపితృ మనష్యులు మొదలగువారి ఆయుః ప్రమాణం ఎంత? జీవులు ఏయేకర్మలు చేసి యేయే లోకాలకు పోతారు? వారికి కైవత్వం ఎలా ప్రాప్తిస్తుంది? ఆ కర్మ లెలా చెయ్యాలి? అవి యెవరికి అర్పించాలి? ఎవరు గ్రహిస్తారు? చరాచరాత్మ కములైన ఈ లోకాలు ఎలా సంభవించాయి? బ్రహ్మాండం యొక్క పరిమాణం ఎంత? మహాత్ముల చరిత్రలు ఎలాంటివి?

మనీంద్రా నీవలన ఇంకా ఎన్నో విషయాలు వినాలని వుంది వర్తా శ్రమః పులు శ్రీహరి అవతార చరిత్రలు యుగాలు యుగ పమాదాలు యుగధర్మాలు ప్రతి యుగంలో మానవులు పాటించదగిన సాధారణధర్మాలు, విశేషధర్మాలు జాతి విశేషధర్మాలు రాజువులు నిర్వర్తించవలసిన ధర్మాలు ఆపద్ధర్మాలు తెలిసికోవాలని వుంది

అంతేకాక మహదాది తత్వాల సంఖ్యా ఆ సంఖ్యలక్షణం భగవదాధాన విధానం అష్టాంగ యోగక్రమం అజీమాది అష్టయశస్విన్య ప్రకారం లింగశరీర విలయం, వేదాలు ఉపవేదాలు ఆయుర్వేదం ధర్మశాస్త్రాలు పూజాపాపాలు అవాంతరి ప్రళయం మహా ప్రళయం ఇష్టాపూర్తాలనేడి యాగాది వైదిక కర్మలు స్మార్తకర్మలు కామ్యకర్మలైన అగ్నిహోతాల అనుష్ఠాన విధానం జీవన్ముక్తి ధర్మార్థకామా అచరణం జీవాత్మ బంధమోక్షవిధానం, సర్వసంతులనములైన ఈశ్వరుడు విజయవలన సర్వకర్మలకు సాక్షియై తిరిగి అంతరించే ఆ మాయను విడిచి నిర్మిస్తున్నాడని అందటం- ఈ మొదలైన విషయాలన్నీ కూడా నీవలన వినాలని వుంది

“బ్రాహ్మణ కాపవలన కోకవ్యాకుల చిరుతవై నిరళసప్రతం పూనిన నీవు నే చెప్పేది ఎలా వినగలుగుతా”వని అంటావేమో? ఆ సందేహం వద్దు నీ ముఖ పద్మంనుండి స్రవించేది విష్ణుకథా సుధాధారలను కనివికీరా ఆస్వాదించింది కుతూహలపడుతున్నాను నా శ్రాద్ధియాలు శిష్యుడు నా స్వాధీనంలోనే వున్నాయి కనుక నేనడిగిన ప్రశ్నలకు సవిస్తరంగా సమాధానాలు చెప్పి నా సంశయాలు తీర్చడానికి, పరమేష్ఠికులుగలనైన నీ వొక్కడనే సమర్థుడవు”- అని పరీక్షిస్తూనే ద్విధానములకు కుక హాసం దుకు అహ్మికారక సంవాదాన్ని, పూర్వం సర్వేశ్వరుడు బ్రహ్మకల్యణం బ్రహ్మకుపవేదించిన వేదములగు భాగవత పురాణాన్ని ఈ రీతిగా చెప్పడం ప్రారంభించాడు—

“రాజేంద్రా భూతహితుడు, జ్ఞానస్వరూపుడు అయిన ప్రాణికి ఈశ్వర మాయవలన దేహ సంబంధం కలుగుతుంది ఆ సంబంధం నిద్రతో కలలో తోచిన దేహబంధాల్లాంటిదే శ్రీహరి యోగమాయా మహిమవలన జీవుడికి ఆలా పాంచభౌతికమైన దేహసంబంధం కలగగానే గుణప్రభావంచేత దేవమనుష్యాది రూపాలు వివిధ వయోవస్థలు పొంది “నేను నాది” అని సంసార మాయలో పడతాడు

అలాంటివాడు కూడా ఎప్పుడైనా ప్రకృతి పురుషాతీతమైన బ్రహ్మ స్వరూపాన్ని నిష్ఠతో ధ్యానిస్తే సంసార వ్యామోహం తొలగి ముక్తుడౌతాడు. జీవునకు, ఈశ్వరునకు కూడా దేహసంబంధం కనబడుతూ వుంటుంది అలా

టప్పుడు దేహదారియైన భగవంతుని భక్తితో సేవిస్తే మాత్రం ముక్తి యెలా కలుగుతుందని కదా నీవడిగినది విను

జీవుడు అవిద్యా ప్రభావంచేత కర్మానుగతమైన మిథ్యాభావ దేహ సంబంధం కలిగివుంటాడు ఈశ్వరుడలా కాదు. నిజయోగ మాయా మహిమ వలన తనంతటతానే చిద్రూపకమైన¹ లీలావిగ్రహం ధరిస్తాడు కనుక ముక్తి సాధనమైన జ్ఞానకోసం భగవంతుడైన ఈశ్వరుడు భక్తిని కల్పించాడు బ్రహ్మ చేసిన నిష్కపట తపస్సునకు మెచ్చి శ్రీహరి తన జ్ఞానానంద ఘనమైన స్వరూపంతో ఆతనికి సాక్షాత్కరించి భక్తియోగాన్ని ఉపదేశించాడు కనుక జీవునకు భగవద్భక్తి ఒక్కటే మోక్షాన్ని ఇస్తూంది బ్రహ్మదేవుని తపో వృత్తాంతం చెప్పితే నీ సంశయం తీరుతుంది చెపుతాను విను

బ్రహ్మదేవుని తపశ్చర్య

బ్రహ్మ దేవతలందఱిలోను పెద్దవాడు భగవద్భక్తియొక్క రహస్యాన్ని జీవకోటికి ఉపదేశించగలవాడు. అలాంటి బ్రహ్మకు కల్పార్చియందు తన జననానికి కారణ భూతమైన పద్మం మొదలు ఎక్కడవుందో తెలిసికోవాలని కోరిక కలిగింది. నీళ్ళలో గాలించినాడాడు కాని దాని మొదలెక్కడుందో తెలుసుకోలేక తిరిగి వచ్చి తన పద్మాసనంమీద కూర్చున్నాడు

ఇంతలో ఆతనికి విశ్వసృష్టి చెయ్యాలనే సంకల్పం కలిగింది కాని ఎక్కడా దారి దొరకలేదు నిశ్చేష్టుడై ఎంతో చింతించాడు ఇంతలో జల మధ్యం నుండి ఆతనికి ఒక శబ్దం విసబద్ధమి అక్షర సమామ్నాయంలో² స్వర్ణాల్లోకి పదునారవది (త) ఇరవై ఒకటవది (ప)- అను అక్షరద్వయంవలన నైన శబ్ద మది తప అనేది ఆ శబ్దమే మునిజనుల పాలింది ధనం బ్రహ్మకు ఆ శబ్దా రెండు సార్లు వినిపించింది

బ్రహ్మ ఆశ్చర్యంతో ఆ శబ్దాన్ని పలికిన పురుషుణ్ణి చూడాలని కుతూహల పడి నాలుదిక్కులా వెదికాడు కాని కనబడలేదు తిరిగివచ్చి తన పద్మాసనం మీద కూర్చుండి కొంతసేపు ఆలోచించాడు. తాను విన్న శబ్దం తనను తపస్సు చెయ్యమని ఎవరో ప్రేరేపించినట్లు భావించాడు వెంటనే ప్రాణాయామం వహించాడు ఇంద్రియాలను జయించాడు. ఏకాగ్రచిత్తంతో వేయి దివ్య సంవత్సరాలు అతి దారుణమైన తపస్సు చేసేసరికి ఈశ్వరుడు సాక్షాత్కరించాడు. అప్పుడు బ్రహ్మదేవునకు వైకుంఠం కళ్ళకు కట్టినట్లు కనబడ్డది.

1. జ్ఞాన రూపకమైన 2 సముదాయంలో 3. 'క మొదలు మ వరకు గల అక్షరాలకు స్వర్గములని పేరు

ఆ వైకుంఠ నగరం శుద్ధసాత్వికం అక్కడ రాజున తామస గుణ వికారా లేవీలేవు ఏ వైపు చూచినా దేవతల స్తోత్రనాదాలు వినబడుతున్నాయి అక్కడకు వచ్చినవారు తిరిగి వెళ్ళడమంటారేదు. అనంతమైన దివ్య తేజస్సుతో అది ధగధగలాడుతోంది ఆ తేజఃముందు సూర్య చంద్రాగ్నుల తేజం వెల వెల పోతోంది మణిమయాలైన సమున్నత స్తంభాలతోను పుష్ప వల తారంతో పంగిపోయిన వృక్ష పంక్తులతోను గాలికి రెపరెపలాడే సువర్ణదండాలు గల ధ్వజాలతోను కలువల్లోను తామర పువ్వుల్లోను తొణికిసలాడే మకరందం త్రావి మత్తిల్లిన తుమ్మెదల ఝుంకృతికి నిద్రమేల్కొనెడి హంసలతో ముచ్చటగాపున్న కొలకులతోను ఆ వైకుంఠ నగరం కలకలలాడుతోంది.

ఆ సకరాధ్యానవనాల్లో రా చిలుకలు "నరైవం కేశవాత్మరం!" అని నిరంతరం ఉద్వోధిస్తున్నాయి గోరువంకలు "సర్వం విష్ణుమయం" అని నొక్కి చెపుతున్నాయి కోకిలలు "జితంరే పుండరీకాక్ష!" అని శృతిమధురంగా గానం చేస్తున్నాయి నెమళ్ళు "మంగళం మధుసూదన!" అని త్రేంకారాలు చేస్తున్నాయి తుమ్మెదలు, "శ్రావద్, వషద్ స్వధా, స్వాహా!" అని రొదవెట్టుతున్నాయి. ఎక్కడచూచినా విష్ణుతేజం ఉద్భిషకుతోంది.

మేమ పంక్తులతో విలసిల్లెడి ఆకాశంలాగా వెలుగులు చిమ్ముతూన్న ఆ దివ్యధామంలో శ్రీ మహావిష్ణువునకు ఇరువైపులా నిలబడి సునందుడు నందుడు అర్చణలు ప్రబలుడు మొదలైన పార్శ్వచరులు ఆ దేవదేవుని సేవిస్తున్నారు. నల్లకలువల కాంతిని - దిక్కిరించే మైవాయతో, పీఠాంబరాలతో, తెల్లదామర రేకుల్లాంటి కళ్ళతో నానా విధాలైన మణిమయ భూషణాలతో ఆపార్శ్వచరులు కూడా సాక్షాత్తు శ్రీహరిలాగానే వున్నారు. వారు నిత్య యౌవనులు నిర్మల చరితులు.

వారలా ఇరువైపులా సేవిస్తూండగా ఐంగరు తూగుటుయ్యాలపై శయనించిన శ్రీ మహావిష్ణువునకు కరవుదీరా చూచి బ్రహ్మ పరవశించిపోయాడు అఖిల కల్మషాలను హరించెడి ఆకాశగంగకు ఆ దేవదేవుని చరణ కమలం జన్మస్థలం. సమస్త సంపదలకు కారణమైన లక్ష్మికి ఆ మహామహని వక్షస్థలం నివాసభూమి సూర్యచంద్రులు కరుణాతరంగితాలైన ఆ పరమ పూరుషుని కనుల జంట స్పృశి కర్త బ్రహ్మ ఆ విశ్వేశ్వరుని నాభి కమలంనుండి పుట్టాడు ఆయన వాహనం గరుడుడు. శయనం ఆదితేవుడు. సురలూ మునులూ ఆ లోక గురువును నిరంతరం సేవిస్తూ వుంటారు.

1 కేశవునికంటె మరో దైవం లేడు
జయము కి మంత్రధ్వనులు

2 పుండరీకాక్షా! నీకు జయము

సౌందర్యరాశియైన రమాదేవి ఆ దేవదేవుని పాదాలు ఒత్తుతూ ఆయన కీర్తిని గానం చేస్తోంది తన తండ్రి తురుముకొన్న పుష్పమాలికల సుగంధానికి నలువైపులా మూగి తుమ్మెదలు ఝంకారం చేస్తూ ఆ దేవి పాటకు శ్రుతి కల్పిస్తునట్లుంది.

అలా ఒక్కటి సేవూచుకుంటూ సకలైశ్వర్యాలతో తులతూగుతూన్న దేవదేవుని ప్రకృతి పురుషుడు మహాత్ము అహంకారం అనేది నాల్గు శక్తులు, కర్మేంద్రియాలు జ్ఞానేంద్రియాలు, మనస్సు పంచభూతాలు అనేది పదనూరు శక్తులు పంచరత్నాశ్రలు కూడ పరివేష్టించి సేవిస్తున్నాయి. అలా మహావైభవంగా కోడిసూర్యుల కాంతితో ప్రకాశిస్తున్న శ్రీమన్నారాయణుని చూచేసరికి బ్రహ్మకు ఒక్క గగుర్పొడిచింది హృదయం ఆనందంతో పులికించింది. కనుల నుండి జారిన సంతోష బాష్ప దారంతో చెక్కిళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. వెంటనే ఆ దేవదేవుని పాద పద్మాలపై తన నాలుగు తలలూ మోపి నమస్కరించాడు

అప్పుడు శ్రీహరి తన బొడ్డు తమ్మియందు పుట్టిన తొలిబిడ్డగనూ నా చతుర్ముఖుని తన పాణి పద్మాలలో స్పృశించి- 'కుమారా ల్యాగబుద్ధితో చిరకాలం తపస్సుమాదిలోవున్న నీలాంటి వాళ్ళను మెచ్చుకుంటాను. కాని కపటమునుల వలక కన్నెత్తయినా చూడను నీకు మేలు కలుగగాక నీ వాంఛితం ఏమిటో చెప్పు నా దర్శనంవల్ల అన్ని విపత్తులూ అణగిపోతాయి ఇంకో రహస్యం విను

నీవు నా మాట ననుసరించి తపస్సు చేశావు అయినా తపో విభవాన్ని ఒట్టికాదు నేను నీకు సాక్షాత్కరించి నైకులొన్ని చూపించింది. నీయందు నాకు పరిపూర్ణమైన అనుగ్రహం వుంది అంచేతనే అలా చేశాను. తపస్సు అంటే ఏమనుకుంటావా? నా హృదయమే తపస్సు. తపోవృక్షానికి ఫలాన్ని నేనే తపస్సువల్లనే నేను సృష్టి స్థితి సంహారాలు చేస్తూంటాను నా భక్తికి మూలధనం తపస్సు అని గహించి నీవు తపస్సు చేశావు కనుక నీ మోహం తొలిగింది'—

అని శ్రీహరి అనేసరికి బ్రహ్మ మహానందం చెంది- దేవా! ఈ లోకమం తల్లిలోనూ నీకు తెలియని అర్థమేముంది? అయినా నా మనోభిక్షితం యేమిటో నీకు నమస్కరించి చెప్పుతాను. విను.

నీ స్థూల సూక్ష్మరూపాలుకాని సకల శక్తులతో సంప్రవృద్ధాలైన బ్రహ్మాడి రూపాలుకాని అవక్షాయ. నీయంతట నీవే అలా నానా విధాలైన రూపాలు ధరించి తంతుకీటం (సాలెపురుగు) లాగా ఉత్పత్తి స్థితి సంహారాలు చేస్తూంటావు. నీ సంకల్పం అమోఘం నీ లీలావిశేషాల మహిమను తెలిసికోగలిగిన పరిజ్ఞానం నాకు అనుగ్రహించు.

నీ ఆజ్ఞాసారం నేను జగన్నిర్మాణం చేసేటప్పుడు నేనే సృష్టికర్తను

అనే అహంభావం నాకు కలుగవచ్చు అది పరిహరింపజేసి నన్ను అనుగ్రహించు - అని బ్రహ్మ వేదేసరికి పుండరీకాక్షు డతనికి ఇలా అన్నాడు—

కమల సంభవా! కాస్త్రాస్త్రాలను విధించి తెలిసికోగలిగిన పరిజ్ఞానం, అనన్యమైన భక్తి, ఆత్మ సాక్షాత్కారం- ఈ మూడింటిని నీవు నీ మనస్సులో పాదుకొలుపుకోవాలి అప్పుడు నా అనుగ్రహ విశేషంచేత నీకు నా స్వరూప స్వభావాలు నా ఆవతార రహస్యాలు తెలుస్తాయి. తత్వజ్ఞానం లభిస్తుంది సృష్టికి పూర్వం కర్మరహితుడనై నే నొక్కడనే వుంటాను. సూరి సూక్ష్మ స్వరూపాలు కాని, వాటి కారణభూతమైన ప్రకృతికాని నా అంశలో లీనమైపోతాయి అప్పుడు నేను అద్వితీయుడనై వుంటాను. వాకంటె అన్యమైనదేదీ వుండదు సృష్టికాలంలో దృశ్యరూపమైన ఈ జగత్తంతా నా రూపమే. ప్రళయనంతరం మొదలు తుదిలేని, పరిపూర్ణము, నిత్యము అయిన మహిమతో పరమాత్ముడనై వుంటాను. ఇక నీ వదిగిన జగన్నిర్మాణ మాయా విధానం చెబుతాను విను

దేని మహిమవలన దేని వస్తువు ముత్యపుటివల్లో వెండిలాగా వున్నట్లు బ్రాహ్మి కలిగి తిరిగి అంతలోనే కనబడకుండా పోతుందో అదే - నా మాయా విశేషం దేనిది ఉన్నట్లు కనుపించడం ఇద్దరు చంద్రులున్నారనుకొనడంలాంటిది. అలాగే ఉన్నది లేనట్లు తోచడం చీకటి ప్రభావం. ఏ రీతిగా పంచభూతాలు భౌతికాలైన మట్టపట్టాడుల్లో! ప్రవేశించి వుంటాయో అదే రీతిగా భౌతికాలైన అన్ని వస్తువుల్లోను నేను సర్వాది రూపాలతో మిళితమై ఉంటాను.

సర్వకాలాల్లో సర్వదేశాల్లో తెలిసికోదగినది పరబ్రహ్మ స్వరూపం. అది తెలిసికోవాలని కాంక్షించే సీపండి వాళ్ళు నేను చెప్పినది నా తత్వాత్మకమైనో యర్థమని తెలిసికోగలరు. మహాత్కృష్టమైన ఈ అర్థాన్ని మనస్సులో నిలుపు కొంటే సృష్టి కార్యంలో నీకు మోహం కలుగదు! - అని పరమేశ్వరుడు బ్రహ్మ దేవుని కాళ్ళాపించి వైకుంఠాకోగూడి అంతర్నిరుడయ్యాడని శుకుడు పరీక్షిత్తు నకు ఇంకా ఇలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

“శ్రీహరి అలా అంతర్నిరుడయ్యాక, బ్రహ్మ మహానందంతో పూర్వం, లాగా సమస్త ప్రపంచాన్ని సృష్టించాడు. అనంతరం ఆతడు ఆత్మపాఠంకోసం కాక కేవలం లోక శ్రేయస్సుకోరి యమనియమాలు పాడిస్తూ తపస్సు చేశాడు అనంతరం ఒకనాడు నారదుడు తన తండ్రియైన బ్రహ్మ దిగ్గరకు వచ్చి ఆయన్ను యథోచితంగా పూజించి నీవు నన్నడిగినట్లుగానే భగవన్నాయను గురించి తెలుసు కోవాలని అలింషించాడు.

అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు భక్తజన పారిజాతమైన శ్రీహరి తనకు చెప్పినో విభాగవతాన్ని నారదునకు చెప్పాడు. అది చతుర్లోక మూలకం దశ లక్షణం

సమన్వితం. సరస్వతీనదీ తీరాన నారద ఋషి ఆ మహా పురాణాన్ని హరి భక్తుడు, ఆత్మవేది అయిన నా తండ్రి వ్యాస భగవానునకు చెప్పాడు. ఆ మహానుభావుడు దాన్ని నాకు చెప్పాడు. నేను నీకు ఇప్పుడు చెబుతాను. విరాట్పురుషుని వలన ఈ జగత్తు ఎలా జనించిందని అడిగావు అక్కాకాడేకాదు. ఇంకా ఎన్నో ప్రశ్నలడిగావు వాటి కన్నీటికి సమాధానంగా నీకు భాగవతాన్ని వినిపిస్తాను. విను.

ఆ మహా పురాణం చతుర్లోక రూపంలో పది లక్షణాలు కలిగి వుంటుంది. సృష్టి, ప్రతిసృష్టి స్థానం, పోషణం, హితులు, మన్వంతరం, ఈశాను చరితం నిరోధం, ముక్తి, ఆశ్రయం అనేవి ఆ పది లక్షణాలు. వాటిల్లో పదవదియైన ఆశ్రయ రూప బ్రహ్మం ముఖ్యం. దానిని పరికిరించడానికే మిగిలిన తొమ్మిది చెప్పబడ్డాయి. వాటిని వివరిస్తాను విను.

మహర్షు అహంకారం, పంచర్మన్మాత్రలు, ఆకాశం, గాలి, నీరు, అగ్ని, భూమి, భూతపంచకం ఇంద్రియాలు- ఇవి భగవంతుని యందుంటాయి. వీటితో జరిగే సృష్టి సర్గం.

బ్రహ్మ విరాట్పురుషుని వలన - జనించి చేసే - చరాచర సృష్టి విసర్గం. లోక ద్రోహులైన రాజులను వధించి లోకాలన్నీ నిలిపిన ఆ శ్రీహరి కృత విజయం స్థానం. ఆ దేవదేవుడు చేసేది భక్తజనోద్ధరణం పోషణం. కర్మ వాస నలు హితులు. శ్రీహరి కృపా కటాక్షంచలన సకల లోకాలను పరిపాలించెడి శక్తి-లవారి దర్శాను వర్ణనలు మన్వంతరాలు. పుండరీకాక్షుడు ఆ యా అవతారములందు చేసిన అమృతాలను కెప్పడం ఈశానుచరితం శ్రీహరి వైకుంఠంలో శేషశయ్యపై యోగనిద్రలో ఉన్నప్పుడు సమస్త జీవులు తమతమ వ్యాపారాలు మాని తేజోహీనంగా ఉన్నప్పుడు స్థితిగతులను చూచి చెప్పడం నిరోధం దీనినే అవాంతర ప్రళయం అని అంటారు. భగవత్కృపవలన జీవులు అనేక జన్మలెత్తి పూర్వ సంచికలైన పాపాలనుండి విముక్తులై భగవత్సాధూప్యం పొందడం ముక్తి ఉత్పత్తి స్థితి లయాలకు కారణం ఆశ్రయం అదే పరమాత్మ. అదే బ్రహ్మకల్ప వాచ్యం.

ప్రత్యక్షానుభవంలో తన స్వరూపాన్ని తెలియజెయ్యడానికి ఆత్మ-ఆర్ద్రాత్మికం ఆధితైవికం అని భౌతికం అని ముతైవిగుంటుంది ద్రష్టా ఆర్ద్రాత్మకుడు దృష్టి సాధనమైన ఇంద్రియానికి అధిపాత ఆధితైవికుడు. దృశ్యం అని భౌతికం. ఈ మూడు పరస్పరాశ్రయాలు. ఈ మూడింటిలో ఏ ఒకటి లేక పోయినా మిగిలిన రెండింటికి ప్రయోజనం ఏమీ వుండదు. ఆ మూడు విచారైన ఆత్మను తెలిసికొన్నవాడే పర్యతోక్తాశ్రయుడు అతడే పరమాత్మ.

ఆ మహాత్మునకు ఏదో వినోదార్థం జగత్సృష్టి చెయ్యాలనే సంకల్పం కలిగింది. బ్రహ్మాండాన్ని చేదించుకొని బయటకు వచ్చాడు తనకు సుఖంగా వుండే స్థానం కావాంనుకొని తొలగా పరిశుద్ధమైన జలరానిని సృష్టించి దానిలో కయనిండాడు. అంచేతనే ఆయనకు నారాయణుడు! అనే పేరు వచ్చింది. అతని ప్రళావం వర్షించడం ఎవరి తరమూకాదు.

పురుషోత్తము దలా వేయి సంవత్సరాలు ఏకార్థ వాకారమైన జలరానితో యోగకయ్యై నిద్రించి తా నొక్కడయ్యుండిన్ని అనేక విధాలుగా గోచరింప దలచి మేల్కొన్నాడు. తొలగా జండ్రియక క్తి మనశ్శక్తి దేహశక్తి అనే శక్తిత్రయం ఉద్భవించింది అకంఠరం క్రమంగా పాదాలు, శరరేంద్రియాలు జనిందాయి.

తరువాత వాగ్విద్య, మాణేంద్రియం, చక్షువింద్రియం మొదలైనవి సృజింపబడ్డాయి అపైన పంచభూతాలు, ఆ పంచభూతాలు ఆధారంగా వివిధావయవాలు ఏర్పడ్డాయి ఈ విధంగా సర్వేశ్వరుని స్థూల విగ్రహం కల్పితమైంది. దీనికి కారణభూతమైన భగవంతుని సూక్ష్మరూపం జలా వుంటుందని చెప్పడానికి గాని మనస్సుతో దిహించడానికిగాని ప్రార్థనకాదు.

స్థూల సూక్ష్మరూపాలతో ప్రాణిందే భగవత్స్వరూపాన్ని ఆ మహాత్ముని మాయబలంచేత ముసింద్రలు కూడా గ్రహించలేదు జగన్నియంతయైన ఆ నారాయణుడే ప్రజాపరులను, బుద్ధులను, పితరులను, దేవతాన్ని, నరులను, రాక్షసులను, భగవత్స్వామిలను పృజించాడు. ఆ మహాత్ముడే బ్రహ్మయై విశ్వాన్ని సృష్టిస్తాడు హరియై పోషిస్తాడు హరుడై సంహరిస్తాడు అని ఈ మహర్షి పరీక్షితునకు చెప్పాడని సూతు ధనేశ్వరి శాసకుడు—

“మహారాగ వరస భాగవతోత్తముడైన విదురుడు బంధుమిత్రులను విడిచి తీర్థాటనంచేస్తూ మైత్రేయనివలన ఆధ్యాత్మ విషయాలు తెలిసికొన్నాడని విన్నాను. ఆ విషయం సమగ్రంగా వినాలని కృతూహలంగా వుంది” అనేసరికి సూతుడు - “పరీక్షితు ఖతుని జలాగే ప్రశ్నించాడు. ఆ ప్రశ్నకారం చెప్పకా వినండి” అన్నాడు.

25002

- 1 పురుషపద వాచ్యుడైన నమోదంక్ష కోయగలచేత, సిద్ధికి భారములు అని పేరువచ్చింది అయినం అందే స్థానం. అందులు (వస్తు)స్థానంగా కలవాడు కనుక నారాయణుడక్క పేరు.

మ హా భా గ వ తం

తృ తీ య స్కంధం

'శుక మహర్షి పరీక్షిన్నరేంద్రునకు విదుడని వృత్తాంతం ఇలా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు.

'రాజేంద్రా పాండుసుతులు బాహుబలంతో రాక్షసరాష్ట్రాన్ని రణరంగంలో జయించి అఖండ కీర్తి నాడించడం కౌరవ రాజ్యంపట్టిని హస్తగతం చేసికొని రాజ్యపాలన చెయ్యడం నీకు తెలుసుకదా

అంతకుముందే విదరుడు అడవులకుపోయి అక్కడ తపోధనుడైన మైత్రేయుని దర్శించి ఆ మహానుభావుని పాదాలపై వ్రాలి - మునీంద్రా పాండవ హితంకోరి దూత భావంతో హస్తీపురికి వచ్చిన కృష్ణుడు ధృతరాష్ట్రాన్ని మండిరంలో ఉండకుండా నాయుండికి రావడానికి కారణమేమిటి? అని అడిగాడని శుకు దనేసరికి - పరీక్షిన్నరనాథుడు ఆశ్చర్యపడి 'మహానుభావుడైన విదురుడు మైత్రేయుని ఇంకా ఏయే రహస్యా లడిగాడు? ఏయే ధీర్గాలు సేవించాడు? ఎక్కడ తిరుగుతున్నాడు? చెప్పమని అర్థించాడు అప్పుడు శుక యోగీంద్రు డిలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

'నరేంద్రా విను. పాండురాజు మరణానంతరం ధర్మరాజాదులు భయక్రొంతులై వచ్చి ధృతరాష్ట్రాన్ని ఆశ్రయించారు. కాని అసూయాపరుడైన దుర్యోధనుడు వారిని నానా కష్టాలు పెట్టాడు. - విషాన్నం పెట్టించాడు. - పాశబద్ధుల్ని చేశాడు గంగలో వారు నిద్రిస్తుండగా నిప్పుపెట్టించాడు. రాజసూయానంతరం అవలంబిస్తూనే పవిత్రమైన ద్రౌపది కొప్పుబట్టి కొలువులోనికి ఈడ్చాడు. ఇలా పాండుసూనులకు సుయోధనాదులు ఏదో ఒక అపకారం చెయ్యని దినమంటూ లేడు.

అయినా పుత్ర ప్రేమతో అంధ నృపతి వారిని వారింపడయ్యే మాయాద్యూతంలో వారి రాజ్యాన్ని అపహరించి అడవులకు వెదంనంపి గడువు చాటాక వారు తిరిగివచ్చి తమ రాజ్య భాగం తమకు - ఇవ్వమని అడిగితే ఇవ్వడయ్యే అప్పుడు భక్తజన కల్పకమైన శ్రీకృష్ణ భగవానుడు ధర్మరాజు పనువున ధృతరాష్ట్రాన్ని కొలువునకు వెళ్ళి బిష్ణు బ్రహ్మలు ఇతర రాజన్యులు విని ఆమో

దింపగా 'కారవేంద్రా! కారవ పాండవ లిరువురూ నీకు నమరే కనుక ఎలా గైనా నీవు పాండు కుమారులకు చారి పాలు చాకిస్తే ఉభయులు సుఖంగా వుంటార'న్నాడు.

కాని ధృతరాష్ట్ర రామాటలను పెడచెవిని పెట్టేడు అప్పుడు కృష్ణుడు నీలి నిరియైన విదురుని కారవ సభకు పంపేసరికి ఆతడు ధృతరాష్ట్ర నుద్దేశించి యిలా అన్నాడు.

'రాజేంద్రా! పాండురాజు నీ తమ్ముడు అతని కుమారులను నీవు ఆడ రించడం దర్శం అప్పుడు నీ వంశం ప్రవృద్ధమౌతుంది శత్రుభయం ఉండదు. శ్రీకృష్ణునకు ప్రీతి పాత్రుడ వౌలావు కనుక ధర్మబుద్ధితో ఎవరిపాలు రాజ్యం వారికిచ్చి కులాన్ని ఉద్ధరించు నా మాట విను - మేముమాట లెందుకూ? ఏరాగ్రణి యైన భీముడు నీ కొడుకుల పేరువింటే తోక త్రొక్కిన త్రాచులాగా మండి పోతాడు నేను నీకు మంచే చెప్పాను : ఆతని చేతుల్లో నీ కొడుకుల మరణం తప్పదు.

ఈ ద్రోణుడు భీష్ముడ, కృష్ణుడు కర్ణాడలు నిన్ను ఉద్ధరించగలరని నీవు నిజంగా భావిస్తున్నావా? అయితే వీను శ్రీకృష్ణు డెవరనుకుంటున్నావు? పరమేశ్వరుడు అనంతుడు అమృతుడు. పరాత్పరుడు. అలాంటివాడు పాండవు లకు సఖుడుగా, వియ్యంగా భాంధవుడుగా, గురువుగా ప్రభువుగా వెన్నంటి తోడ్పడుతూ వుంటాడు వారిని ప్రేరేత్తి చూపగల చాడెవ్వరూ లేడు. కనుక చారి రాజ్యభాగం వారికిచ్చి వంశాన్ని బంధువర్గాన్ని కాపాడు అభాకాక క్రూరు డైన సుమోదనుని మాట విన్నావా? నీకు కులనాశం బంధునాశం తప్పదు. ఒకని కోసం ఏమిలా సకలకుల వినాశానికి చారి భీయడంలో ఏం నీలి వుంది? నా మాటవిని దుర్యోధనుని విడిచి కులాన్ని రాజ్యాన్ని రక్షించు'—

అనేసరికి దుర్యోధనుడు రోష వివళుడై కర్ణ, శకుని, దుశ్శాసనుల వంక తేరిచాచి - 'ఈ దాసీపుత్రు డిలా ప్రేలుతుంటే మీరుపేక్షిస్తారా? వీనిని వెంటనే జక్కదనుండి వెడలనంపండి' అన్నాడు.

దుర్యోధనుని దురాలాపాలు విని విదురుడు భీష్ముడయ్యాడు కార్యా కార్యాలు విచారించాడు మనోధైర్యం పహించాడు మారు పలకకుండా ధను ర్వాణాలు అక్కడే విడిచి శాంతచిత్తుడై వనాభిముఖంగా వెళ్ళాడు. శ్రీహరి క్షేత్రాంన్ని దర్శించాడు. గంగాది పుణ్య నదల్లో క్రుంకులాడాడు.

పురాణ ప్రసిద్ధాలైన పుణ్యాశ్రమా లెన్నో మెట్టాడు. గంధమాదనం మొదలైన గిరులను, గిరినికుంజాలను వికసిత పద్మమరందం త్రాచి పార వశ్యంతో గానంచేసే తుమ్మెదలతోను హాయిగా నటనిటు నీదులాడే రాయంచల తోను ఎంతో మనోహరంగావున్న సరోవాలను చూస్తూ ఆశ్రమ వనాల్లో ఉప

ఋణాల్లో జన పదాల్లో, పర్యత గుహాల్లో, గోశాలల్లో, యజ్ఞవాటికల్లో దేవాయత సాల్లో కండమూలాలూ నీళ్ళూ అహారంగా అసంస్కార శరీరుడై అవధూత వేషధారియై తిరుగుతూ తిరుగుతూ ప్రభాస తీర్థానికి వచ్చాడు.

విదురుడా నదీ తీరాన వివిధ తరలరా నికుంజాలలో ప్రశాంతంగా కాలం గడపుతూండగా పరస్పర సంఘర్షణంవల్ల అగ్నిపృథ్వి వెతురు టడవి దగ్గమైనట్లు కోరవ పాండవుల్లో వైరం పెరిగి దారుణ యుద్ధం జరిగిందనిన్నీ ఆ యుద్ధంలో కౌరవు లందరు నశించారనిన్నీ విని ఎంతో దుఃఖించాడు అతని మనస్సు వికల స్తైంద్రి' ఇక ఆక్కడతనికి కాలు నిర్బలేదు.

ఆక్కడనుండి తిరిగి బయలుదేరి పశ్చిమ వాహినియైన సరస్వతీ నదికి వెళ్ళి ఆ నదీ తోయోల్లో స్నానంచేశాడు. అనంతరం అగ్నితీర్థం, సూర్యతీర్థం, కృకతీర్థం, వాయుతీర్థం మొదలైన పుణ్య తీర్థాలన్నీ సేవించాడు. ఇంకా అనే క్లానేక పుణ్యక్షేత్రాలు, ప్రవ్రతనదులు, మనోహరములైన కవాలతోను గోపురాలతోను విలసిల్లెడి విష్ణుమందిరాలు దర్శిస్తూ వెళ్ళివెళ్ళి మత్స్య దేశాన్ని కురు ణాంగం భూమలను ఆతిక్రమించి యమునాతడిని సమీపించేసరికి ఆక్కడ విష్ణు భక్తుడూ బృహస్పతి శిష్యుడూ, మహాజ్ఞానీ అయిన ఉద్ధవుడు కనబడ్డాడు.

విదరడు మహానరాగంలో ఉద్ధవుని కౌగిలించుకొని అతని కుళంమదిగి, హరిభక్తులు పుణ్యాత్ములు కురువంశోద్ధారకులు అయిన కుంతీ పుత్రుల షేమం తెలిసికోదలచి యిలా అన్నాడు—

ఉద్ధవా నిజనాది కమలమందు పుట్టిన బ్రహ్మ వేదగా శ్రీహరి యడు వంశంలో రామకృష్ణులుగా అవతరించాడు ఆ మహానుభావులు భూభారం తీర్చాక తిరిగి వెళ్ళి భూరసేనుని ఇంట సుఖంగా వున్నాడా? కౌరవుల ఆదరాభిమానాలకు పాత్రుడై తన చెలియండ్రను కన్నబిడ్డలకంటె నెక్కుడుగా చూచుకొను వసు దేవునకు షేమమేకదా

మన్మథాంశంలో కొడుకును కనాంచి కాంక్షించి రుక్మిణి భూదేవతలను సేవించి వారి అనుగ్రహ విశేషంవలన ప్రద్యుమ్నుని కన్నది. యాదవ సేనా నాయకుడైన ఆతడు సుఖంగా వున్నాడా? శ్రీకృష్ణుని కృపాతిథయంచేత పొందిన రాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తూ ఉగ్రసేనుడు ఎలా వున్నాడు? మహా పరివ్రత పార్వతికి కుమారస్వామి జన్మించినట్లు జాంబవతికి జన్మించిన సుకుమార శరీరుడు సాంబుడు షేమంగా వున్నాడా? శ్రీహరి సేవకుడు శత్రు భీకరుడు అయిన అర్జునునివలన విలవిద్య నేర్చిన సాహ్యకి సకల సుఖాలతో తుంటాగుతున్నాడా?

వృష్టి వంశోద్ధారకా ఉద్ధవా సకల రాజలక్షణ రక్షితుడైన శ్రీకృష్ణుని పోషకుని యిది విగత కల్మషుడైన మహానుభావుడు అక్రూరుడు షేమంగా

వున్నాడుకదా! శ్రుకులను శ్రుకు నమూనాను దరించిన వేదమాతలాగా శ్రీహరిని తన కడుపున భరించిన దేవకీదేవి యెలావుండి!

చిత్తం ఆహంకారం బుద్ధి మనస్సు అనేది నాలుగు అంతు కరణాలగు శ్రమంగా వాసుదేవుడు సంకర్షణుడు ప్రద్యుమ్నుడు అనిరుద్ధుడు అతి దైవ తాలు వారిలో అనిరుద్ధుడు అసాధారణ ప్రతిభాశాలి శబ్ద శాస్త్రానికి కారకుడు సాక్షాత్తు ఉపాసకులపాలిది భగవంతుడు. అలాంటి అనిరుద్ధ కుమారుడు సంతోషంగా వున్నాడా! అన్యారాధనమాని శ్రీకృష్ణుని నొక్కనినే తమ సర్వస్వంగా భావించి సేవించెడి అత్యుచితులు సత్యానుభుతుడు దాసుదేవుడు గదుడు మున్నగు వారందరు సుఖంగా వున్నారా!

ఏ ధర్మజుని సభను జూచి దుర్యోధనుడు అసూయాగ్రస్తు డయ్యాడో. ఆ ధర్మజుడు కుశలియే? గదా యుద్ధంలో ఆరితీసిన భీము డెలా వున్నాడు? బోయవారై శివుడు తన్నెడించినపుడు శ్రీహరి కృపాభిషేకం చేత ఆతనినుండి పాశుపతాస్త్రాన్ని సంపాదించిన వలుణుడు స్వస్థంగా వున్నాడా? తమ తల్లి చనిపోగా కుంతి చనుబాలుగుడిచి సోదరుల సంరక్షణలో పెరిగి పెద్దవారై ఇంద్రుని యదీనమందున్న అమృతాన్ని గర్భత్యంతుడు హరించినట్లు కౌరవులను జయించి వారి రాజ్యాన్ని కైవశం చేసుకొన్న మాద్రీ కొడుకులకు భద్రమేకదా!

ఉద్ధవా పాండురాజు మరణించాక పిల్లలకు దిక్కెవ్వరు లేరని భావించి ఆతనితో సహగమించక ఇంట నుండిపోయిన కుంతి జీవించి వున్నాడా? తన లోడ బుద్ధిన వాడైన పాండురాజు మరణించగా ఆతని పుత్రులు వచ్చి ఎంతగా అర్థించినా వారికి ధృతరాష్ట్ర డెంతో కీడుచేళాడు అయినా ఆతడు సుఖంగా వున్నాడా? సహోదరుడనని తలంపక నన్ను తన కొడుకులు బయటికి పంపగా ఊరకుండిన ఆ ధృతరాష్ట్రునకు నరకం తప్పదు. నీవీ రీతిగా మనస్సులో దుఃఖించడం తగ దని అంటావేమో అయితే ఏను

శ్రీహరి మానవాకారంలో భూలోకంలో పుట్టి నిజమాయవలన మానవులకు మోహం కల్పిస్తూ ఉంటాడు కావున ఆ దేవదేవుని మాయకు వశంగతుడ నైనప్పుడు వికల చిత్తుడనై సాంసారికమైన దుఃఖాన్ని అనుభవిస్తాను అలాకాక ఆ మహాత్ముని కృపాభిషేకానికి నోచుకొన్నవేళ సుఖంగా వుంటాను నేనేకాదు పద్మభవుడు, శతరుడు కూడా ఆ దేవుని మాయను అతిక్రమించలేర.

అయినప్పటికీ ఆ శ్రీహరి కరుణా విశేషంచేత లభించిన విజ్ఞాన దీపం కురంవలన నా దోషాంధకారం పటాపంచలంబుండి అంచేత నే నెప్పుడూ హరి పరాయత్రమైన మనస్సుతో ఆయన దారినే నిరీక్షిస్తూ ఉంటాను 'అయితే తన ఆత్మీయులైన పాండవులు అరణ్యాల్లో అష్టకష్టాలు పడుతున్నట్టే కౌరవ సభకు శ్రీకృష్ణుడు దూతలాగా వెళ్ళినప్పుడు సుయోధనాదులు ఆతనిని బంధిస్తే అన

మర్దుడుగా ఎందు కూతకున్నాడు? అంటావేమో! వారిని జయింపలేకకాదు. జాతి ధనమదంతో విడిచిపెట్టాడు. లోకాన్ని బాధించే దుష్ట రాజులను లంబరిని సేనా సమేతంగా యుద్ధంలో మట్టపెట్టడానికి ఆలా ఆ సభలో వారి దుశ్చైతన్యం కృష్ణుడు కినుక చెందలేదు

జన్మ కున్ముడైన హరికి దుష్టశిక్షదార్థం కాకపోతే జన్మయేమిటి? అలాగే కర్మరహితుడైన ఆ మహానుభావునకు చరాచర జీవకోటిని కర్మ ప్రవర్తనలను చెయ్యడానికి కాకపోతే కర్మతంత్ర మేమిటి? లీలామానుష విగ్రహమైన శ్రీహరి నరులందరికి పూజ్యుడు అతడు గుణాధీశుడు సాంసారిక కర్మ లతనికి అట్టపు అవి అతనికి లింబు తనను సేవించేవారి శ్రేయంకోరి ఆ మహానుభావుడు యదు వంశంలో బలరామునకు సోదరుడై జన్మించాడు. ఉద్ధవా నిజకీర్తి చంద్రికలచే దిక్కులను అతిశయింపజేసిన ఆ కృష్ణ భగవానుడు నిశ్చలంగా సమబుద్ధితో ఉన్నాడా! అని విదురుడు అడిగేసరికి ఉద్ధవుడు ఏమీ మాయ పల్కులేక పోయాడు శ్రీహరి వియోగ తాపంచేత అతని హృదయం దహించుకొనిపోయింది అతని నోటివెంట మాట రావటంలేదు పెడవు రెండిపోయాయి. దూఖం పొరలి వస్తోంది. అని ఈక మహర్షి పరీక్షిన్నరేంద్రుని ఉద్దేశంగా ఇంకా యిలా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు—

రాజేంద్రా విను. అయిదేండ్ల వయస్సులో ఒకనాడు ఉద్ధవుడు - శ్రీకృష్ణునితో ఆటలాడెడి బాంకులలో ఒకనిని కృష్ణునిగా భావించి సపర్యలు చేస్తున్నాడు. తల్లివచ్చి “అన్నం, పానీయం మాని - యిదేమి పనిరా?” అన్నది కాని శ్రీకృష్ణుని పాదాంబుజ మకరంద పానాసక్తుడై ఉన్న ఉద్ధవునకు తల్లిమాట చెవికెక్కులేదు. అలాటివాడు శ్రీహరి వియోగ భారాన్ని విదురునకు చెప్పలేక వికలచిత్తుడై ఉండడంలో ఆశ్చర్యం ఏముంది?

ఉద్ధవుడు విదురునకు కృష్ణ నిర్యాణం చెప్పడం

ఉద్ధవు ధరా ఒక ముహూర్త మాత్రం స్తంభించిపోయి అశ్రుపూరితాలైన కనలను పెడచేతితో నొత్తుతూ దురిత పర్యత విదురుడగు! విదురుని చూచి యిలా అన్నాడు విదురుడా యముడనెడి కాఠినర్పయొక్క విషాగ్నికి గురియైన యాదవుల కుళం ఏమని చెప్పమంటావు?

శ్రీకృష్ణ భాను దస్తమించాడు ఆ మహానుభావుని అస్తమయంతో ముని

1 పాపమనెడి - పర్యతమును భంజించెడి ఇంద్రుని వంటివాడు. విదురము = వృజాయధము .

జనుల ముఖవద్దాలు ముడుచుకొని పోయాయి. దుష్టుల నేత్రోత్పలాలు! విక
సిందాయి తార చోరుల కోర్కెలు వలించాయి దానవ గర్వాంధకారం అతిశ
యించింది పాపం తలెత్తింది ధర్మం అడుగంటింది హలకులిక పద్మరేఖలతో
అతిశయించిన అరవింద నేత్రుని అడుగుదమ్ముల పుణ్య స్వర్గకు నోచుకొన్న
భూదేవి భాగ్యహీనురాలైంది

సానబెట్టిన మణికాంతిలాగా స్వచ్ఛంగావున్న నీటిలో ప్రతిబింబించిన
సంపూర్ణ చంద్రమండలాన్ని చూచి చేపలు జలచర బుద్ధితో అదీ ఒక జలజంతు
వని భ్రమించినట్లు కృష్ణానుచరులైన యాదవాదులు ఆ మహానభావుని మాయకు
అదీనులై ఆతని శవతోడి యాదవ నాయకునిగా నెంచి ఆరనితో కూడి అడి
తోజన శయ్యాది సుఖాలు అనుభవించాడేకాని ఆరని-రీలామానుష విగ్రహమైన
పరమాత్మగా భావించలేదు. శ్రీహరి మాయాంబుధితో బ్రహ్మాండ్రాక్షలు కూడా
మునిగి తేజతూ వుంటారు అలాంటప్పుడు ఏ పరమ భాగవతోత్తములనో
తప్పితే ఇతరులను గురించి చెప్పేదేముందీ? ఇక మధాంధులైన శివుపాలాదులు
ఆరని పరతత్త్వమని తెలిసికోలేక ఆరనితో వైరం పెట్టుకొని ఆరన్ని అనరాని
మాట లన్నారు. అందుకు నేనెంతో మనస్తాపం చెందుతూ వున్నాను

విదురా! తపోధమైన భాగవత శ్రీస్తులకు అత్మ స్వరూపాన్ని ప్రద
ర్శించి వారి కోక వికోకాలను దహింపజేసి కమలాకాంతుడైన కృష్ణుడు మానవ
దేహం విడిచి అంతర్ధాన మయ్యాడు.

ఏమని చెప్పను? మానవుల శ్రేయస్సుకోసం నిజయోగ మాయచే ఆ మహా
సీయుడు ధరించిన దివ్యాకారం అలంకారాలకు అలంకారం సకల కల్యాణ
సంస్థానం ఆ దివ్య స్వరూపాన్ని ధర్మనందనుని రాజసూయయాగ సమయంలో
అందరు తనివిడిరా చూచి బ్రహ్మదేవుని సృష్టికి కారణభూతు దీ మహాత్ముడే
యని వేనోళ్ళ సన్నుతించారు.

శ్రీహరి కాంత స్వరూపుడూ, ఉగ్ర స్వరూపుడూ కూడాను. కాంత
స్వరూపుడు గనుకనే ఇతరుల అపరాధాంశల్ల పృథిత మనస్సులైనా కృపా
యత్త చిత్తుడై వుంటాడు అతడు పరాత్పరుడు జగ్గరహితుడు. అయినా
ప్రకృతి కార్యమైన మహదంశంవలన శాశ్వమందు అగ్ని జనించునట్లు దేవమానవ
యోనుల్లో జన్మిస్తాడు ప్రేపల్లెలో అలా జన్మించిన మనోహరాకారుడగు ఆ
కృష్ణుని హాస విలాసాలకు రాసక్రిడలకు నోచుకున్న గోపాంగవలు నిరంతరం
ఆ మహనీయుని దివ్యమూర్తిని దర్శించి తరించారు

దేవతల కోర్కె తీర్చటానికి ఆ హరి వసుదేవునియింట జన్మించాడు కాని

అతడు కంసుడు తనను చంపుతాడని భయంతో నందునిట్లో ఉండడం కాలయవన జరాసంధాదులకు వెజిచి మదురా నగరాన్ని విడిచి వెళ్ళడం చూస్తే నా మనస్సు వికల మౌతుంది బంధనాగారంలో నానా బాధలు ఆశ్రయిస్తున్న దేవకి వసుదేవుల దగ్గరకు వెళ్ళి “జననీ జనకులారా! మిమ్మల్ని కంసుడు కష్టాలపాలు చేస్తూఉంటే నే నాతణ్ణి ఏమీ చేయలేక ఉిరకున్నాను. నన్ను శ్రమించండి” అని అమాయకంగా అంటూంటే ఆ మధురోక్షులు విని నేను మనస్సులో ఎంతో చింతిస్తూ వుంటాను.

కాని వాస్తవంగా ఆ శ్రీహరి అంత అసమర్థుడా? కాదు. కనుబొమ ముడి మాత్రం చేతనే సమస్త భూభారాన్ని ఇట్టే హరించి వేయగలడు అలాంటి దేవదేవుని పదకమల మరందం గ్రోలేడి మరు దెవ్వడోకాని ఉండడు. నేనా నందకుమారుని ఎన్నడూ మరువలేను. తనను సేవించే వారికేకాదు. తన యెడల వైరభావం వహించిన వారికి కూడా మోక్షాన్ని ప్రసాదించిన కరుణా సముద్రుడతడు.

మీరు ఇతర రాజన్యులు చూస్తుండగా ధర్మనందనమని రాజసూయంలో అజన్మమూ తనకు ఎంతో కీడుచేసిన శిశుపాలనకు యోగి జనులకు కూడా తెలియని మహాన్నత పదం కల్పించలేదా? అలాగే కౌరవ పాండవ యుద్ధంలో నానా దోషాధీశ్వరులు శ్రీకృష్ణుని ముఖాబుజ్జ సుధారసాన్ని కెన్నులతో గ్రోలుతూ అర్జునని బాణపరంపరలుచే శ్రగ్గులుతలై మోక్షం పొందలేదా?

ఆద్యంత శూన్యుడు అనంతుడు సమానాధిక విరహితుడు అయిన ఆ హరి ఉగ్రసేనుని రాజ్య సింహాసనాసీనుని గావించి తాను అతనికి భృత్యుడై అతని ఆజ్ఞాపాలనం చెయ్యడం నా కెంతో వ్యధ కల్పించింది అని ఉద్ధవుడు ఇంకా ఇలా అన్నాడు.

ఓయీ! విదురా! పరాత్పరుడైన శ్రీకృష్ణుడు పరమ భాగవతోత్తముడైన ఉగ్రసేనుని సేవింపడంలో వాస్తవానికి అంత ఆక్రమ్యం ఏమీలేదు. తనను సంహరింపడానికి ప్రసాదో విషం ధరించి వచ్చిన పూతనక, చన్నిచ్చి పెంచిన యోధాదేవికి కూడా అందరాని దివ్యపదం ఇచ్చాడు ఎంతటి కరుణాయుత చిత్తడో చూడాలా? అలాంటివాడు నిరంతరం తన చరణాలను ధ్యానించెడి భక్త జనులను అనుసరించి సేవింపడంలో ఎంత యేమంటి? అని ఉద్ధవు డనేసరికి విడదడు - సరే కాని నిజదాసులకు ఇచ్చెడి పరమ పదాన్ని శ్రీహరి క్రూర కర్ములైన రాక్షసుల కెలా ఇచ్చాడనగా ఉద్ధవుడు తిరిగి యిలా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు.—

ఉద్ధవుడు విదురునకు శ్రీకృష్ణుని చరిత్ర చెప్పడం

విదురా కనుమూసిన శ్రీకృష్ణుని జనన చరిత్రలను చెబుతాను విను. బ్రహ్మాదులు ప్రార్థింపగా భూభారం హరించడానికి రమాశాంతుడు కంసుని కారాగారంలో ఉన్న దేవకి వసుదేవులకు జన్మించాడు కంసు దా పసివానిని వదిస్తాడేమో అనే భీతితో వసుదేవు దాతట్టి అర్ధరాత్రివేళ నంద్రవజ్రానికి రీసుకొనివెళ్ళి ఎవ్వరూ చూడకుండా ఆ నందుని భార్య ప్రక్క పడచబెట్టి తన నగరానికి తిరిగి వెళ్ళాడు.

తాను భగవంతుడని - యెవ్వరూ తెలిసికొనకుండా కృష్ణుడు పడ కౌండు సంవత్సరాలు బలరామునితో క్రిడిస్తూ - కాలం గడిపాడు - గోపాలకులతో గూడి గోవులను కాదాడు. అప్పుడప్పుడు తోడి గోపకులకు తన లీలావినోదాలు చూపిస్తూ వుండేవాడు యమునా నదీ జలాలలో ఏపుగా - పెరిగి సుమించి నవ సౌరభాన్ని నలుదిక్కులా గుబాళింపజేసెడి నానా విచారైన పూబొదరిండ్లలో నెమళ్ళు, కోయిలలు, చిలుకలు గోరువయలు పరికినట్లు మధురాలాపాలు జేసే వాడు ఒక్కొక్కప్పుడు సింహ కిశోరంలాగా గంభీరంగా వర్తించేవాడు. మరొకప్పుడు ఆలమందలను మేపుతూ మృదుమధురమైన తన వేషగానామృతంతో గోపజన సంఘాన్ని ప్రాకృత్యంతో ముంచి ఎత్తేవాడు అతని అమృత చేష్టలు అన్నీ ఇన్నీ కాదు.

పిల్లలు విరోధార్థం గడ్డిపోచతో మృగయాపాలను కల్పించి తిరిగి వాడిని ఒడించేటట్లుగా శ్రీకృష్ణుడు కంసుడు పంపిన క్రూర రాక్షసులను ఇద్దే సునా యాసంగా తుదముట్టించాడు యమునా నదీ జలాల్లో తన విషాన్ని జ్వాలంతో గోపకులను గోధనాన్ని వేగింపజేసెడి కాళియ సర్పాన్ని మర్చించి ఆ నదీ జలాన్ని పాన యోగ్యంగా చేశాడు

నందాది గోపకులు ఏదేలా వర్షం కోసూ ఇంద్రప్రీతిగా మహోర్వనం చేసేవాళ్ళు కృష్ణుడు ఇంద్రునకు గర్వభంగం చెయ్యాలనే ఉహతో ఆ ఉర్వనం మాన్పించి తానే గో యాగం చేశాడు శ్రీకృష్ణుని ప్రతిభ తెలియక ఇంద్రుడు మహాగ్రుడై వలాహకం మొదలైన కూష్మ మేఘాను పంపాడు. ఆ మేఘాలు గర్జిస్తూ రాళ్ళ వాన కరిశేసుకెడి గోకులమంతా వ్యాసులమైపోయింది గోవులు తెల్లా చెదరై పోయాయి

అప్పుడా గొల్లలందరు గొల్లనుని రోడిస్తూ కృష్ణా భక్త జన భూషణా! రక్షించు రక్షించు అని మొరవెట్టేసరికి కృష్ణుడు వారి మొర ఆలించి గో గోప రక్షణార్థం దేవతలందరు ప్రళంసిస్తూండగా గోవర్ధన పర్వతాన్ని తన చేతితో గొడుగులాగా ఎత్తిపట్టాడు.

శరదృతువులో బృందావన వీధుల్లో పండు వెళ్ళెలలు నిండుగా పరచి నట్లున్నాయి కృష్ణ దొకనాడు మునిమాపువేళ రాసకేలో మహోల్లాసంగా వున్నాడు అతని తనూ సౌందర్యానికి గోపికలు పరవశించి పోతున్నారు. అతని ముఖచంద్ర చంద్రికలు వారికి నేత్రోత్సవం కల్పిస్తున్నాయి ఆ సమయంలో అతడు త్రిభంగియై రమణీయంగా వేణుగానం చేస్తున్నాడు. ఆ వేణురవం చెవిని సోకేసరికి ప్రేమలైలోని గోపికలందరు పతులు బాంధవులు బారిస్తున్నా వినక శ్రీకృష్ణ చరణాసేవాసక్తితోరాగా యువతీ జన మన్మధుడైన ఆ దేవదేవుడు వారితో రాసకే సరిపాడు

ఒకనాడు కృష్ణుడు బలరామునితోగూడి వధురానగరానికి వెళ్ళి దుష్టాత్ముడైన కంసుని వధించి దేవకీ వసుదేవులకు కారాగార విముక్తి కల్పించాడు. సాందీపని దగ్గల వేదవేదాంగాలను చతుష్షష్ఠి! విర్యులను విన్నమాత్రంజేతనే నేర్పాడు వాస్తవంగా అతడు లోక గురుడు అతనికి ఇతర గురువులు కావాలా? అదంతా లోక విదంబనారమైనశీలం

ప్రభాసతీర్థంలో పంచజనుడను రాక్షసుని ఉదరంలో మరణానన్నుడై యున్న గురువుత్తుని రక్షించి గురువునకు దక్షిణగా సర్పించిన కృష్ణుని ప్రతీత నిరుపమానం

భీష్మకుమ విదర్బరాజు అతని కొమరిత రుక్మిణి ఆసామాన్య సౌందర్యవతి ఆమె స్వయంవరానికి చైద్య సాల్య మాగధ ముఖ్య రాజన్యులెందరో వచ్చారు అప్పుడు కృష్ణుడు అనూహ్యంగా ఆక్కడకు వచ్చి తన భుజబలంలో వారి నందరిని వంచింది, దేవతలు గుప్తంగా ఉంచిన అమృతాన్ని గరుడుడు హరించినట్లు లక్ష్మీసమానమైన ఆ రాకుమారిని వరించి హరించి తీసికొని వెళ్ళాడు

ఒకప్పుడు నగ్నజీతు అనేది రాజు మదించిన వృషభముల నేడిందికి ముక్కులు కుట్టినవానికి తన కుమార్తెను ఇచ్చి పెండ్లి చేస్తానన్నాడు అది విని కృష్ణ దచ్చటకు వెళ్ళి ఆ వృషభాల ముక్కులుకుట్టి నాగ్నజీతిని పెండ్లియాడాడు. అతని బలోన్మతి సహింపక తలపడిన రాజన్యులందరిని చీల్చి చెండాడాడు సామ్రాజితి మనోభీష్మితం తీర్చడానికి అతడు దేవేంద్రుని జయించి పారిశాలాన్ని పెకలించి భూ లోకానికి తెచ్చాడు కృష్ణుడంటే సామాన్యదా?

ఆ మహాసుభావుదొకప్పుడు జగన్మయ దేహంతో ప్రకాశించెడి భూదేవి కొడుకు నరకుని శిరస్సును తన సునాభచక్రంతో ఖండించి ఆ దేవి కోర్కెపై అతని పుత్రుని రాజ్యపదంలో నిలిపాడు. అనంతరం రాజాంతఃపురంలోనికి వెళ్ళి చూచేసరికి ఆక్కడ నరకునిచే చెరపెట్టబడిన కన్యలు నూట పదునారువేలమంది ఆ రక్షణ బాంధవుడైన ఆ అరవిందలోచనునిమాచి ఆనందాశ్రువులు రాలుస్తూ

కామాదులయ్యారు అపుడా దేవదేవుడు వారి కోర్కె తీర్చదలచి ఒక్క ముహూర్తంలో వారందరికి అన్ని రూపాల్లో గోచించి మన్మథకేళిలో తేలించాడు. అనంతరం ఆ యువతుల కోక్కొక్కరికి పదేసిమంది ఆత్మసములైన కొడుకులను ప్రసాదించాడు.

మధురా నగరాన్ని చతురంగ బలాలతో ముట్టడించిన కాలయవనాదులను సేనాసమేతంగా సంహరించాడు. తన భుజక క్రిని అర్పించిన భీమాద్వునులకు విజయం కూర్చి వైరి రాజులను నక్కదగించాడు బాదాసుడు. ఆ బరాసుడు మొదలైన రాక్షసవీరులను బలరామసమేతుడై సంహరించాడు అలాగే దంత వక్త్రాది దైత్యులను రణరంగంలో తుదముట్టించాడు తొరవ పాండవ యుద్ధంలో అపార సేనా సమూహాలతో వచ్చి కురుక్షేత్రంలో మోహరించిన ఉభయ పక్ష రాజ్యులను దునుమాడాడు.

రాజ్య మదమత్తుడైన సుయోధనుడు సకలరాజ సమక్షంలో కర్ణ శకుని దుశ్శాసనాదుల దుర్మంత్రంచే తొంతేయుకు చేసిన కీడునకు ప్రతిఫలంగా రణ రంగంలో భీముని గదాహతికి తొడలు విరిగి నేలగులి గతాయువగుటచూచి నే నెంతో సంతోషించాను- తొరవ పాండవ యుద్ధంలో అఖిం ధరాపతులను అష్టాదశాక్షేహిణుల సేనతోగూడా సంహరింపజేగాడు- ఇక నాతో సమానులైన యడవీరు లెందరో ఉన్నారు. వారిని జయించడం ఎవరితరమున్నూకాదు మధుపాన మత్తులై వారు అన్యోన్య చైరంతో పోరి హతులై నన్ను కలిస్తేకాని భూ భారం తీర దని భావించాడు కృష్ణభగవానుడు.

ధర్మజ్ఞానకు నిష్క్రొంట్కమైన రాజ్యభావాన్ని అప్పుగించాడు. ఆతనికి ఎన్నో రాజధర్మాలు ఉపదేశించాడు అతని యశంతరం వారి వంశాన్ని ఉద్ధరింప దలచి అభిషన్యవలని ఉత్తరా గర్భం నిలిపి అశ్వత్థామ ప్రయోగించిన బ్రహ్మాత్రంవలన ఆమె గర్భం విచ్చిన్నం కాకుండా చేగాడు ధర్మనందనునిచేత మూడు అశ్వమేవయాగాలు చేయించాడు అనంతరం ద్వారకా నగరంలో నిజ మాయా ప్రభావంచేత నిస్సంగుడైయండిన్ని సంసారివలె కామమోహితుడై సుఖిస్తూ సరససల్లాపాలతో పాండవసంఘంను యడవీరులను కనుపెట్టుకొని ఉన్నాడు. శత్రులపు వెన్నెల రాత్రులలో సౌధాగ్రాల చంద్రకాల శిలావేదిక లపై కరేణువుల వధ్య దిగ్గజాల్లాగా విద్యుల్లలం నడుమ మేఘాలమాదిరిగా, ముత్యములతోగూడిన సీలమణుల సామ్యంగా యువతీజన సంయుతుడై విహరిస్తూ సతులెందరున్నారో అందరితో అన్ని రూపాలతో క్రిడిస్తూ ఆ నందనందనుడు ఆనందాబితో నోంలాడాడు.

అలా ఉండగా ఒకనాడు కొందరు మునిశ్రేష్ఠులు వచ్చేసరికి యాదవులు

భోజాలు వారిని అనరాని మాటలన్నాడు అప్పుడా మునులు వారిని శపించారు. కొన్ని మాసాలు గడిచాయి అప్పుడు దైవయోగంచేత వారు జాతరగా ప్రభాస తీర్థానికి వెళ్ళి ఆ తీర్థంలో క్రుంకులిడి దేవముని తర్పణాలు పితృ తర్పణాలు కావించారు. బ్రాహ్మణులకు అపార ధనరాసులు కన్యా గజ తురగ రథాలు దానంగా ఇచ్చారు. అనంతరం మృచ్చాన్నాలు భుజించి తనివితిరా మద్యపానంచేసి ఒకరి నొకరు పరిహసించుకొనడం మొదలుపెట్టారు మదిరాపానంవలన ఒడలు తెలియక మాతస్వర్యంతో ఒకరినొకరు పొడుచుకొని ఆ యదు భోజ కుమారు లందరు, రాపిడివలన వెదురునందు జనించిన అగ్నిచే ఆ వెదురు పొద అంతా దగ్గమై నశించినట్లు నశించిపోయారు.

అనంతరం శ్రీకృష్ణుడు సరస్వతీనదీ తోయట్లో క్రుంకులిడి విహార విధులు నిర్వర్తించి నన్ను బడరివనానికి వెళ్ళుచున్నాడు. కాని నేను ఆ దేవదేవుని చరణ కమల వియోగాన్ని సహింపలేక అతని వెనువెంటనే వెళ్ళాను అతడలా వెళ్ళి వెళ్ళి ఒక రావిచెట్టు నీడలో కూర్చున్నాడు. అక్కడ నీలమేఘులాంటి శ్యామల శరీరంతో, వికసింపిన తామర రేకుల్లాంటి కనులతో పచ్చని పట్టు బట్టతో, నాల్గో భుజాలతో ప్రకాశిస్తూ వీరానరు వేసుకొని రావిపై వెన్నుమోపిన వెన్నుని! కనురార చూచి తరించాను

ఆ సమయంలో వ్యాసమునింగ్రుని మిత్రుడు పరమ తపోధనుడు అయిన మైత్రేయుడు తీర్థాటనంచేస్తూ దైవికంగా అక్కడకు వచ్చి అభిలలోక నన్ను తుదూ పరిపూర్ణ యోవన కళావిభాసితుడూ, కౌస్తుభాచి మణిభూషణ విభూషితుడూ అసురహంతా అయిన శ్రీకృష్ణుని దర్శించాడు అప్పుడు శ్రీహరి ఆ తాపన పుంగవుడు వింటూండగా నన్ను క్రిగంటచూస్తూ మందహాసంచేసి యిలా అన్నాడు—

ఉద్ధవా నీవు పూర్వజన్మలో వసువులలో నొక్కడవు విశ్వస్రష్టలైన వసువులందరు కలిసి చేసిన యొక సత్రయాగంలో నీవు నీ మనస్సులో అన్య మేదీ కోరక నా చరణావలంబి సేవకు అభింషించావు అంచేత నేను నీ మనస్సులో నివసిస్తున్నాను.

అర్థారాముడనైన నన్ను సద సర్వవేకులై తెలిసికోలేకపోతే నేను వారికి గోచరించను నీయందు నాకు పరిపూర్ణమైన అచ్యుగ్రహం వుంది. నీకు ఈ జన్మ తప్పితే యిక పునర్జన్మ లేకుండా ఉండేందుకే నీ పునాకృత సుకృత విశేషంచేత ఈ అశ్రమంలో నీకు నా పాద కమల సందర్శనం కలిగింది పద్మకల్పంలో నా నాభి కమలమందు అధివసించిన బ్రహ్మకు జనన మరణ నివర్తకమూ,

శాశ్వతానంద ప్రవర్తకమూ అయిన నా మహత్వాన్ని చెప్పాను అట్టి దివ్య శాశ్వతం నీకు తెలియజేస్తాను - అని ఆ మహనీయ రేఖోనిధి అన్నాడు.

ఆ మాటలు నాకు కర్ణరసాయనంగా వున్నాయి నా శరీరం గగుర్పొడిచింది నా చెక్కిళ్ళ వెంట ఆరందభాషకణాలు జలజలాలాలాయి ఆనందాద్భిలో నోలరాడుతూ ప్రాణిజరియై ఇలా అన్నాను—

పురుషోత్తమా నీ పద ధ్యానామృతంచే అభిషిక్తమైన నా మనస్సు ఇకర వస్తువులను వాంఛిస్తుందా? జనర రహితుడవైన నీకు ఈ సంసార బంధ మేమిటి? లోకాలన్నింటినీ లయింపజేయగల నీవు శత్రుభయంతో చుట్టూ అగర్తలు గల దుర్గాన్ని ఆశ్రయించడమేమిటి? అత్మారాముడవయ్యండిన్నీ లెక్కలేనంత మంది తరుణులతో రమించడం దేనికి? ఇదంతా నాకు అగమ్యంగా వుంది పర శత్యజ్ఞులుకూడా భ్రమపడి నిన్ను సంసార లంపటునిగా భావిస్తారు అలాంటప్పుడు నీకు నామీద పరిపూర్ణ కటాక్షం కలగటం నా అదృష్టం

నీవు మహాజ్ఞాని వయ్యండిన్నీ ముగ్ధభావంతో ప్రమత్తునిలాగా విమోహి మాదిరిగా ఎక్కడో ఒడిగి యుండడంచూస్తే నా మనస్సు వికలమౌతుంది కనులే క్షణా నీవు పూర్ణం పరమేష్టికి బోదించిన జ్ఞానం తెలిసికొనడానికి నాకున్న అర్హత కలదనితోస్తే ఉపదేశించు. ఈ సంసార సముద్రాన్ని తరిస్తాను - అని నేను విన్నవించేసరికి కృష్ణభగవానుడు నాకు పరతత్వాన్ని ఉపదేశించాడు

అలా శ్రీహరివలన పరతత్వ రహస్యం తెలిసికొని ఆ దేవ దేవుని పాదాలను సమర్పించాను అతని వియోగానికి దుఃఖిస్తూ బ్రహ్మకల్ప విలయ సమయండాకా ఎలాగో కాంక్షపక తప్పదు అంచేత ఈ రీతిగా తిరుగుతూ తిరుగుతూ సరనారాయణ తాపసాశ్రమమూ నానాతరులతో సంశోభితమూ అయిన బదరీ వనానికి పోతున్నాను అని ఉద్భవు ధనేసరికి విచరుడు కళహించి శోక సముద్రంలో ముగిసిపోయాడు కాని మహాజ్ఞాని కనుక వెంటనే తేరుకొన్నాడు అలా తన దుఃఖాన్ని వివేకబాంచేత శమింప జేసికొని విచరుడు ఉద్భవు సుదేశించి-

ఉద్భవా శ్రీహరి కరుణించి నీకు ఉపదేశించిన జ్ఞాన రహస్యాన్ని నాకున్నా చెప్పావా? నీవూదీ పుణ్యాత్ములకు శిష్యవార్తల్లం సహజమేకదా - ఆనేసరికి ఉద్భవుడు- ఏమరూ ముగ్ధశ్రేష్ఠురూ సాధారణ పిష్టకల్మషుడూ అయిన మైత్రేయుడు మర్త్యలోకాన్ని విడిచిపెట్టగోరి నిరంతరం శ్రీహరిని స్మరిస్తూ వుంటాడు నీవా మహాపదావుని ఆశ్రయిస్తే ఆతడు నీకు సాన్నిధ్యజ్ఞానాన్ని ఉపదేశిస్తాడు - అని చెప్పి ఉద్భవుడు విచరునితోగూడి యముకానదికి వెళ్ళి ఆనది సైకతభూమిలో ఆ దిన శేషంగడిపి మరువాడు రేపకడ శ్రీహరి చరణద్వారం

చేస్తూ యమునానదిని దాటి ఐదరిక్తాశ్రమానికి వెళ్ళాడు అని శుకయోగీంద్రురనే సరికి పరిశీల్తు- మునీంద్రా కృష్ణుడూ మహారథ సమరదులైన యదవీరులూ అందరూ నశించగా ఉద్ధవు చొక్కాడు ఎలా జీవించి ఉన్నాడని అడిగాడు. అప్పుడు ఋషిలా చెప్పటం మొదలుపెట్టాడు.

రాజేంద్రా విను- మును బ్రహ్మదేవుని అభ్యర్థనపై శ్రీహరి భూలోకంలో యక్షవంశంలో జన్మించాడు అనంతరం ఆతడు తనలోకానే చింతించి తెలివిని పొంది తన కులాన్ని నాశనం చేశాడు. తిరిగి ఉపనిషత్తులయైన తన నిష్ఠ దేహం పొందినది- విజ్ఞాన తత్వాన్ని గ్రహించి- "లోకంలో అందరికీ బోధించ గల సమర్థుడు ఉద్ధవుచొక్కాడు తప్ప ఇంకెవ్వరులేరు ఆతడు జితేంద్రియుడు. తనతో సమానుడు"- అని లావించి ఆతణ్ణి మిగిల్చాడు. అంతేతనే ఆతనికి మృతి లేదు. శ్రీకృష్ణుని ఆదేశంపై ఆతడు అనంతరం ఐదరిక్తాశ్రమానికి వెళ్ళాడు

అలా ఉద్ధవుడు వెళ్ళిన తర్వాత విదురుడు మహాజ్ఞనియైన మైత్రేయుని చూడగోరి యమునా నదినిదాటి పుణ్య నదీలను విష్ణు క్షేత్రాలను దర్శిస్తూ గంగాతీరం చేరాడు. ఆ నదీ తోయాల్లో స్నానం చేశాడు ఆ నదీ సైకత భూమిలో యమ నియమాచి క్రియానిష్ఠుడై పద్మాసనాసీనుడై నిరంతరం శ్రీహరిని మనస్సులో పాదకలిపి బాహ్యేంద్రియ వ్యాప్తిని పారద్రోలి ప్రత్యక్షపాపాంతో కృశించియున్న మహాభాగధేయుడు ఆశ్రిత విధేయుడు అయిన మైత్రేయుని చూచాడు

విదుర మైత్రేయ సంవాదం -

ఆ మునీంద్రుని పాదాలకు మ్రొక్కి బద్ధాంజలియై ఇలా అన్నాడు. మునీంద్రా మారపులు సుఖాన్ని కాంక్షించి సుఖహేతువులైన కర్మలెన్నో ఆచరిస్తారు కాని కైవోపహతులై వారు వారిని వలాన్ని పొందరు. కర్మలు బంధ హేతువులు వాటివల్ల దుఃఖమేకాని సౌఖ్యమూలేదు. పాప నిర్మూలనమూ కార సుసారచక్రంలో పడి పరిక్రమిస్తూ పూర్వకర్మానుగతాలైన శరీరాలు దరిస్తూ చస్తూ పుడుతూ ఎంతకాలానికి పాపనిష్క్రూతి కానక చరింకెడి మూడు లను తరింపజేయ్యడానికేకదా నారాయణపరాయణులయిన మీవంటి పుణ్యార్థులు లోకంలో దిగిగేడి?

దురంతమైన ఈ సంసార సముద్రానికి స్వార్థం చెలియలికట్ట దార సుతావలు బాంధవులు మిత్రులు నానావిధ బంధువులు అలాంటి సంసార సాగరాన్ని తరించడానికి బాగవతాన గ్రహం నావ. కనుక మునివాతా! నన్ను తరింపజేయాలనే తలంపు నీకుంటే నా సంచేహాలు రిచ్చు

భగవంతుడు స్వకంఠుడు త్రిగుణాత్మకమైన మాయ అతనికి వశం గితమై ఉంటుంది అలాంటివాడు ఏయే అవతారాలెత్తి ఏయే కర్మలు ఆచరించాడు? కర్మాభీషడువాని అతడు తొలత ప్రపంచాన్ని ఎలా నిర్మించాడు? ఎలా పాలించాడు? తనకు తనయూచే ఈ విశ్వమంతను లీనం చేసి యోగమాయలో ఎలా కలియించాడు? బ్రహ్మాండంలో ఎలా పరించాడు? తానొక్కండయ్య బ్రహ్మాది నానావిధ రూపాలెలా ధరించాడు? భూసుర గోసురాదులను రక్షించడానికి షట్సృష్ట్యవృత్తరాలు ధరించి యేయే ప్రయోజనాలు తీర్చాడు? బ్రహ్మాండంలోని వివిధ లోకాలను లోకాలోక పర్యటాలను ఏ తత్త్వ వేదాంచేత ఏ తీర్థిగా పుట్టించాడు? ఆ లోకాల్లోని జీవకోటి యెవ్వని కొల్చి జీవిస్తూంది? జనులకు కర్మలు, పేర్లు రూపాలు ఎలా నిర్దేశించాడు? ఇవన్నీ నాకు సవిస్తరంగా చెప్పు. శ్రీహరి చరిత్రను వింటేనేకాని సంసార బంధాలు తెగిపోవు - అని ఇంకా ఇలా అన్నాడు.

మునీంద్రా శ్రీహరి కథామృతాన్ని శ్రుతిపుట్టి మనెడి దోసిరితో ఎంత జుర్రినా తనివితిరదు పరాకరాత్మజుడైన వ్యాసుడు భారత కథలో శ్రీహరిని సతించిన మట్టాలు చదివి నేను పులకించిపోతాను. ఇతర కథలు చదవడం నిరర్థకం. ఒక్క శ్రీహరి గారల సాంసారిక వ్యవహార పోగొట్టగంపు జ్ఞానధనలయిన నారదాదులకుకూడా వర్ణించనలవికాని విష్ణుగాళలను విని విచుగుడెదేవాడు వెల్లివాడు నాలుగు వర్ణాలవారికి అనుష్ఠేయాలయిన ధర్మాలను శ్రీహరి అపరాపతారమైన వ్యాసమునీంద్రుడు అనేక గ్రామ్య కథల్లో చెప్పాడు కాని వాటిల్లో హరి కథా వర్ణనం అంతగా లేకపోవడంచేత అతని మనస్సు వికలమయింది అప్పుడు నారదుడు చెప్పగా శ్రీహరి కీర్తనామృతం తనివిదీరా త్రాచి ధన్యుడయ్యాడు.

కనుక శ్రీహరి స్మరణం సర్వ సుఖవాయకం. శ్రీహరి దివ్యచరిత్రను చెవులార విసని వారికి ఇహం పరం రెండూ దక్కవు అలాంటివారికి నరకపాతం తప్పదు అంతేకాదు ఎప్పుడైనా ఒక నిమిషమైనా శ్రీహరి పాద కమలాంసు ద్యానించనివాని ఆయువుమాతా పీడించి పోతుంది పూజేనిడు తాగడానికి తహ తహ లాడుతూ తిరిగి తమ్మెదలాగా నేను పద్మనాభుని దివ్యమంగళ గుఱ కీర్తనామృతం త్రాగాలని కుతూహలపడుచున్నాను - అని విచుకుడనేరకి మైత్రేయుడు మృదు మమర భావచారు ఇలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

ఆనహ శ్రీకృష్ణుని కథలు వినాలనే కౌతూహలంకో నిత్య నన్ను ఇంతగా ఆకిగావు నీకు భవం కలుగుగాక నీవు మహాదత్తదత్త కరుణ నీవు హరి కథల్లో ఆసక్తి ఉండడం సహజం. అందులో విచిత్రమేమిన్నీలేదు మాయాత్మని కావం

వలన హృదయోనిలో జనించిన మహాజ్ఞానివి శ్రీహరికి ప్రియుడవు కనుకనే శ్రీకృష్ణుడు తన నిర్వాణ సమయంలో నన్ను దగ్గరికు పిలిచి జ్ఞానోపదేశం చేసి అదంతా నీకు చెప్పమని నన్ను ఆజ్ఞాపించాడు అందేత తప్పక చెప్పతాను శ్రీధర్గా పిను

మందు శ్రీహరి యోగమాయవలన ఉద్భవించిన విశ్వసృష్టి స్థితి సంహారాల తీరు చెప్పి అనంతరం ఆతని మహత్వలీలలను వర్ణిస్తాను విశ్వసృష్టికి ముందు జీవకోటికి ఆత్మ భూతుడగు పరమాత్మ ఒక్కడే వుంటాడు అప్పుడు మాయ అతనిలో లీనమైపోతుంది అంతట సమస్త విశ్వమున్నూ అతని గర్భంలో జిమిడి వుంటుంది కనుక ఆతడప్పుడు ఒంటరియై ప్రకాశిస్తూ వుంటాడు.

అతడు ద్రవ్యయై యుండిన దృశ్య ద్రవ్యం (విశ్వం) లేకపోవడంవలన ద్రవ్యకాకుండా వుంటాడు అనగా తానున్నా తనను లేనివానిగా భావిస్తాడు లోక నిర్వాణవాంఛ కలిగివున్న ఆ పురుషోత్తముడు కార్యకారణ రూపమైన మాయ యందు ఆత్మాంశ స్ఫురణంగల శక్తిని నిలిపి దాని తోడ్పాటుతో జగత్తును సృష్టిస్తాడు కాలప్రేరితమైన మాయవలన మహత్తత్త్వం ఉదయిస్తుంది గుణాత్మకమైన ఆ మహత్తత్త్వమే రూపాంతరం చెంది అహంకారం అవుతుంది ఆ అహంకారం వైకారికం తైజసం తామసం అని మువ్విధాలు

వైకారిక తైజసాలు క్రమంగా సాత్విక రాజసాలు అని పేర్కొనబడతాయి వైకారికాహంకారం వలన మనస్సు ఇంద్రియాధిష్ఠితమై శబ్దాది విషయం ప్రకాశించేసేడి దేవగణాలు ఉద్భవించాయి తైజసాహంకారంనుండి జ్ఞానేంద్రియాలు కర్మేంద్రియాలు ఉత్పన్నమయ్యాయి తామసాహంకారంవలన శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధాలు జనించాయి శబ్దంవలన ఆకాశం పుట్టింది ఆకాశం కాల మాయాంశయోగంచేత స్పర్శతన్మాత్రంవలన వాయువును కలిగించింది వాయువు ఆకాశ బలంతో రూపతన్మాత్రంవలన తేజస్సును ఉత్పాదించింది తేజస్సు వాయుయ క్తమై రసతన్మాత్రంవలన జలాన్ని కల్పించింది జలం లేతో ఒంటచేత గంధగణం వలన పృథ్విని విరచించింది

అలా ఆకాశానికి శబ్దం వాయువునకు శబ్ద స్పర్శములు తేజస్సునకు శబ్ద స్పర్శ రూపాలు జలమునకు శబ్ద స్పర్శ రూప రసాలు పృథ్వికి శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధాలు గుణాలయ్యాయి కాల లింగమైన చిక్కటి మాయా లింగమైన విశేషం అంశలింగమైన చేతన గల మహదాదృశిమాని దేవగణాలు విష్ణుకళా సమగ్రితాలు కాని అలాంటి మహదాది తత్త్వాలకు ఏకీభావం లేక

1 లింగం=చిహ్నం

2 వికారం మార్పు

3 వ్యాప్తి

4 జ్ఞానం

పోవటంచేత బ్రహ్మాండాన్ని నిర్మించలేక యోగీశ్వరేశ్వరుడైన నారాయణుని అనేక విధాల స్తోత్రం చేసేసరికి శ్రీహరి ప్రసన్నుడై పరస్పర సంబంధం లేక పోవడంచేత ఆత్మకక్షులగు మహదాదులకు విశ్వనిర్మాణ సామర్థ్యం లేకుండా పోయిందని తెలిసికొన్నారు.

కాలవేగంచేత ఉద్రిక్తమైన ప్రకృతిని పొంది అందులో తన శక్తిని పాడు కొల్పాడు అనంతరం ఇనుపది యేడు తత్త్వాల్లోనూ ఒక్కసారి ప్రవేశించి వాటన్నింటికి పరస్పర సంబంధం కల్పించి విశ్వనిర్మాణ రీతిని కలియజేశాడు అతని అనుగ్రహంచేత పైరణపొంది క్రియా సామర్థ్యం కలిగిన ఆ తత్త్వ సమూహం విరాట్ దేహాన్ని సృష్టించాయి పుండరీకాపురి కళాంశం తమలో ప్రవేశించడంవలన ఆ తత్త్వగణం అన్యోన్య సంబంధం కలిగి పరిణతి చెందాయి దాని వలనగా ఈ చరాచర లోకాలు పుట్టాయి హిరణ్యయమైన విరాట్ విగ్రహం పొందిన పురుషుడు సకల జీవులతో పాడి జలరాశిలో బ్రహ్మాండంలో వేయి సంవత్సరాలు ఉన్నారు.

మహదాదులగు జగత్కారణములకు కార్యరూపుడైన ఆ విరాట్టు వివిధ పాణులకు ఆత్మవిభు రూపం అదియే ఆదిమావతారం ఆ విరాట్టర్చం నుండియే సకల ప్రాణీంద్రుల ప్రపంచం అవిర్భవించింది. అలా తోచిన విరాట్టురుపుడు అధ్యాత్మిక అధి దైవిక అధి భౌతికములకు భేదాలతో ప్రకాశిస్తూ వుంటాడు' అని మైత్రేయు డింకా జలా అన్నారు.

విదరా! నిజకళాకళితమైన ఆ విరాడ్విగ్రహంలో అనంతరం అగ్ని మొదలైన దేవతా సమూహానికి నివాస స్థానాలైన ముఖాద్యవయవాలు ఏర్పడ్డాయి అవి వివరంగా కవులను విను తొలుతగా ఆతనికి ముఖస్థానం ఏర్పడ్డది దానిలో అగ్నిదేవుడు జీవులకు శబ్దోచ్ఛారణ సాధనమైన వాణితో పవేశించాడు.

అదే రీతిగా దోడలు ముక్కు కళ్ళు చర్మం చెవులు రహస్యాంగాలు చేతులు కాళ్ళు జనించి వివిధ దేవతలకు స్థానభూతా లయ్యాయి అలాగే జనించిన హృదయం చంద్రునకు బుద్ధి బ్రహ్మకు అహంకారం రుద్రునకు స్థానా లయ్యాయి.

ఆ పురుషుని శిరస్సున స్వర్గం చరణములందు భూమి నాభియందు ఆకాశం కలిగాయి సత్త్వాది గణపరిణామాలచేత దేవతలు అమరులై స్వర్గం పొందారు రజోగుణం వలన మానవులకు వారి నకునందియుండు గోవులు మొదలైన పశుసంతతికి భూమి పెంపైంది తామసగుణ ప్రభావంచేత రుద్ర పారిషద భూతాది గణాలకు అంతరిక్షం ఆవాస స్థానం అయింది.

ఆ విరాట్టురుపుని ముఖంవలన వేదం జనించింది. ఆ వేదాన్ని అధ్యాపనం చెయ్యడం వృత్తిగా గల బ్రాహ్మణుడున్నూ ఆ ముఖం నుండియే జనించి అఖిం

వద్దాలకు గురువయ్యాడు అలాగే బాహువులనుండి లోకరక్షణార్థం షట్రియ కులమూ ఊరువులనుండి కృషి గోరక్షణ వాణిజ్యాది కర్మలు వృత్తిగా గల వైశ్యకులమూ పాదాలనుండి సేవావృత్తి ధర్మంగాగల శూద్రకులం జనించాయి. ఈ నాలుగు జాతులవారు ఎవరి ధర్మాలను వారు పాటిస్తూ శ్రీహరి పాదాంబు జాలను భజిస్తూ ఉంటారు

యోగమాయా ఒలంచేత వికసితమైన భగవంతుని విరాడూపాన్ని నిరూపించువానికి యత్నించటం నిరర్థకం శ్రీహరి నాభి కమలంనుండి జనించిన బ్రహ్మదేవునకే ఆ శ్రీహరి మహిమ సాకల్యంగా తెలియదు ఇక ఇతరుల సంగతి చెప్పడం దేనికి? వేదాలుకూడా ఆ పుండరీకాక్షుని మహిమను వివరించలేవు. ఇంతెందుకూ? ఆ హరికే తన మాయాగతి తెలియదు. ఎందుకంటే అవి అనంతం దాని కొక పరిమితి లేదు. అలాంటప్పుడు బ్రహ్మాదులకు మాత్రం ఏం తెలుస్తుందీ? అని మైత్రేయు ధనేసరికి విదురుడు ఆతనికి నమస్కరించి యింకా ఎన్నో ప్రశ్న లడిగాడు

'మహాభాగా నిర్గుణుడైన భగవంతుడు సృష్టి స్థితి సంహారాలు లీలలే అయినా సగుణు డెలా అయ్యాడూ? ఏమీ తెలియని బాలుడు క్రీడా విరోల మానసుడై ఇతర వస్తువులను సాధనంగా గ్రహించి ఇతర బాలకులతో క్రీడించ వచ్చు కాని ఇతర సంగమాలు లేకుండా నిత్య నివృత్తుడు భగవంతునకు అన్య సాధనాల అపేక్షగల క్రీడేవ్వు గలగడ మేమిటి? గుణమయమైన ఆత్మ మాయచే భగవంతుడు సృష్టిస్థితి సంహారాలు చేస్తూ ఉన్నాడుకదా దేశకాలావస్థలచేగాని అన్య నిమిత్తమునకాని ఆత్మజ్ఞాన విచ్యుతి చెందని జీవుడు అవిద్యా యోగాన్ని ఎలా పొందతాడు? అతనికి కర్మబంధం ఎలా కలుగుతుందీ? వాస్తవ తత్త్వం ఉపదేశించి నా మనో మోహాన్ని తొలగించు - అని విదురు ధర్మించేసరికి మైత్రేయుడు ఇలా అన్నాడు—

విదురా విష వితర్కవాదాలు భగవంతుని మాయను ఎప్పుడూ విరోధిస్తూనే ఉంటాయి పరమాత్మ ఆదర్శ ఆనందుడు నిత్యుడు వాస్తవంగా ఒంధరాదలుగాని విపత్తులుగాని అల్పత్య బాపంగాని ఆ భగవంతుని దరి జేరవు కాని మాయాబలంచేత అవి ఈశ్వరునకు ఉన్నట్లు తోస్తుంది యథార్థంగా లేక పోయినా స్వశిరచ్ఛేదనాది వ్యాపారాలు స్వప్నంలో సాక్షియైన పురుషునకు గోచరిస్తాయి కాని జాగ్రదవస్థలో అవి తోచవు దీనికొక దృష్టాంతం చెపుతాను విను నీటియందు ప్రతిఫలించిన చంద్రబింబం ఆ నీళ్ళు కదలినప్పుడు కదులుతూ ఉంటుంది కాని ఆ కదలిక ఆకాశగతుడైన చంద్రునకు ఉంటుందా? ఉండదు అలాగే అనాత్మ ధర్మాలు దేహభిమానియైన జీవునకేగాని సర్వ భూతాంతర్యామియైన ఈశ్వరునకు సంక్రమించవు

మానవునకు ఆత్మ దేహజములైన గుణాలను శ్రీహరి చరణాంబుజ భక్తి ఒక్కదే పోగొట్టగలడు. ఇంద్రియాలు ఈశ్వర విషయాలై నిశ్చలంగా ఉండే సకల విపత్తులు పోవడానికి హరికిరసం చాలు నిరంతరం శ్రీహరి చరణ కమలాలు సేవించే భక్త యోగులకు బ్రహ్మాదులకు కూడా లభించని ఉత్తమపదం లభిస్తుంది అలాంటి మహాసీయుల పూర్వజన్మ పలాన్ని గణించడం ఎవరి తరమాన్నూ కాదు - అవి మైత్రేయు డనేసరికి విడుదలు విసమైత్రే చేతులు టోడించి శ్రీహరిని మనస్సులో ద్యానిస్తూ మృదులోక్తులతో ఇలా అన్నాడ

మునీంద్రా నారాయణుడు లోకనాథు డెలా అయ్యాడనిన్నీ జీవునకు కర్మబాధలు ఏ రీతిగా సంకపించాయనిన్నీ నా మనస్సులో కలిగిన సందేహం మీ వాక్యాలచేత నివృత్తమైంది ఈశ్వరుడు స్వతంత్రుడనిన్నీ జీవుకు పరతంత్రుడనిన్నీ అవగతమైంది శరీరాధిమానంచేత మూఢుడై సంసార ప్రపథకుడైన వానికి ఏ సంశయమూ రాదు. భక్తిమార్గంచేత పుండరీకాక్షుని తెలిసికొన్న వానికి ఏ క్లేశమూ ఉండదు కనుక వారిద్దరు సుఖంగా ఆనందంగా ఉంటారు అలాకాక సంశయ గ్రస్తుడైనవాడు క్లేశం పొందుతాడు

అనాత్మ భూతమైన ప్రపంచం వాస్తవంగా లేకున్నా ఉన్నట్లు ప్రతీతి కలుగుతంది మీ పాదసేవచే దేహం ఆత్మ స్వరూపం కాదని తెలిసికొన్నాను. దేహాత్మ ప్రతీతి తొలగిపోయింది హరిసేవ సర్వదుఃఖ నివారకం శ్రీహరిని కొనియాడితే చాలు ఆతని ఆశుగ్రహానికి పాత్రుడౌతాడు కాని అలలి అలలి తపశ్చర్యలతో ఆతడు లభించడు

పరమాత్మ ఇంద్రియాది వికారాలతో మహదాదులను తొలగగా సృష్టించి క్రమంగా వాటికి పరస్పర సంబంధం కల్పించడం వలన విరాడేహం ఏర్పడ్డది ఆ విరాడేహంలో వసించెడి ఆ పరంధామని బ్రహ్మవాదులు మేయ శిరస్సులు మేయ పాదాలు మేయ జాహువులుగల పురుషోత్తమునిగా అభివర్ణిస్తారు. ఆ విరాట్పురుషునిలో లోకాలన్నీ ఏ అంశుడి లేకుండా పుంటాయనిన్నీ పది విధాలుగా విభక్తమై ఇంద్రియార్థాలతో గూడినదై త్రిగుణాత్మకమైన ప్రాణం ఆ వైరాజ పురుషునియందు ఉంటుందనిన్నీ ఆతని వలననే ఏప్రాచీ వర్ణాలు ఉత్పన్న మయ్యాయనిన్నీ నీ వలన తెలిసికొన్నాను

ఆ నాలుగు వర్ణాలవారి వంశాలు పుత్రపౌత్ర పరంపరతో ఎలా బ్యాప్తి చెందాయి? రమావతి ప్రజాపతులను ఎలా సృష్టించాడు? వారి వలన నవవిధ ప్రపంచం ఏ రీతిగా ఉత్పన్నమైందీ? ఏవిభూతిచే ఆ దేవదేవుడు మను వంశములను మన్వంతరాధిపతులను ఏ విధంగా కల్పించాడు? వారి వంశాను చరిత రెట్టివి? భూమికి క్రింద, పైన గల లోకాలు వాటి పరిస్థితులు ఎలా వుంటాయి? వాటి పరిమాణా లెంత? మునీంద్రా నాకు ఇవన్నీ వివరించి చెప్పు.

అంతేగాదు. సురగంధర్వాది దేవయోనలు నరులు పశుపక్ష్యాదులు గగన చరములైన జీవులు స్వేదజములు అందజములు మొదలైన వారి తీరు గూడ చెప్పు. త్రిగుణ ప్రధానాలైన భగవంతుని ఆవేశావతారములగు బ్రహ్మాదులు జగదుత్పాదన రక్షణ క్రియల వేదాల విధం శ్రీహరి సౌందర్య పరాక్రమాది గుణాలు వర్ణాశ్రమ ధర్మాలు యోగమహిమ జ్ఞానమార్గం విజ్ఞాన సాధనాలైన సాంఖ్య యోగాలు ఇతర శాస్త్రాలు పావండ ధర్మాలు జీవుల గుణకర్మలు మోక్ష సాధనం దండనీతి పితృమేధలు తారాగ్రహాలు తపోదానాలు వాటి ఫలితాలు - ఇవన్నీ వివరించి చెప్పు.

ఇంకా మానవులను విడిచిపెట్టకుండా వెళ్ళండివచ్చెడి విపత్తులు ధర్మాలు ఏమిటో శ్రీహరి ఏవిధంగా ప్రసన్నుడౌతాడో? ఏ రీతినైతే గురువులు శిష్యులు గోరెడి అర్థాలను తెలియజేస్తారో! జీవ బ్రహ్మలకు ఐక్యసిద్ధి ఎలా కలుగుతుందో ఉపనిషదర్థమైన జ్ఞానం ఎలాంటిదో శిష్య ప్రయోజనం కావించి సజ్జనులు చెప్పెడి విజ్ఞాన సాధనాలతో ముగిస్తూ వాకు వివరించి చెప్పు - అని విదురు ధర్మింపగా మైత్రేయుడిలా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు.

విదురునకు మైత్రేయుడు భాగవత పురాణాన్ని చెప్పటం

విమలా! పూరు వంశం భూమండలంలోని మానవులందరికీని నుతింప దగ్గరి ఆ వంశంలో నీవు జన్మించి దానికి పక్కెత్తెచ్చావు నీవు మహా భక్తుడవు శ్రీహరి కథామృతంచేత సద్గతా కలితమైన నీ కీర్తిలతను అనుదినం ప్రోది చేస్తూంటావు అల్ప సుఖాలను ఆశించి దుఃఖాజనులైన వారిని ఉద్ధరించగల భాగవతాన్ని నీకు చెప్తాను. అది పు ధరికావుని గుణ కథా సమన్వితమైన అమూల్యం (పేదం)

పూర్వం ఒకనాడు ఆ భాగవతాన్ని సంకర్షణుడు పాతాళ లోకానికి తీసి కొని వెళ్ళి ముక్షాతనేత్రుడై అక్కడి దాహనిష్ఠలో వున్నాడు. అతడు మహా జ్ఞాని అతన్ని వాసుదేవు డంటు వేయి పడగలతో అతడు ప్రకాశిస్తూ వుంటు డు ఒకనాడు సనక సనందచాచి మునులు ఆ చివ్య పూరుషుని దర్శించి నమస్కరించారు గంగాస్నానంచేతి తడిసిన జూ కపాలాలుగల నాగకన్యలు పరిశ్రమలై ఆ మహాభాగుని పాదాంబుజాలను సేవిస్తున్నారు.

సనకాదులు ఆ మహానుభావుని ప్రశంసించి పరమాత్మ తత్వాన్ని తెలియ చేయమని ల్లింఛేసరికి అతడు వేదార్థసారమూతాలైన భాగవతాన్ని పద్మభవు కుమారుడైన సనయ్యుమారునకు చెప్పాడు. అతడు సాంఖ్యసిక్తి సాంఖ్యుడు పరాశరాసకు పరాశరాదు బృహస్పరికి బృహస్పతి నాకూ చెప్పాడు. నీడు

దాన్ని నేను దెవుతాను విను ఆ శ్రీహరి చరితామృతాన్ని ఆస్వాదించి ఆనందించు. అది భగవత్ప్రేక్షము ఋషి సంప్రదాయకము పరమ పవిత్రమునైన పురుషోత్తమ స్తోత్రం

ఈ ప్రపంచమంతా జలమయమైనప్పుడు అభిల లోకాను తనయం దిమిస్తున్నా శ్రీమహారాయణుడు జలమధ్యంలో వేయి యుగాలు శేషశయ్యపై దారుమధ్యంలో నిగూఢంగా ఉన్న అగ్నిలాగా నిజచిచ్ఛక్తితో కూడి యోగ నిద్రలో మునిగి యున్నాడు అనంతరం కాలశక్తివే ప్రేరితుడై పునస్సృష్టికి పూనకొన్నాడు తొలుత ౬౪వ నాభిదేశంలో పద్మ నాళం పుట్టింది నారాయణుడా పద్మమనందు ౧౪ కళాంశాన్ని నిలిపేసరికి అది రవిలేజంతో సమంగా ప్రకాశించింది ఆ పద్మంను ది వేద మయ్యుడైన చతురాననుడు (బ్రహ్మ) జనించాడు

ఆ చతురాననుడు ఆ తామర దుద్దునందు నిలిచి ఒక్కసారి కనులు తెరిచి లోకాలను దిక్కులను ఆకాశాన్ని తన నాలుగు ముఖాలతో కలయజూచాడు కాని అంతా అగమ్యంగా వుంది అతనికి ఏమీ గోచరం కాలేదు యుగాంతకాల మందలి వాయువుచే సంచలించెడి జలరాశితో జనించిన పద్మాన్ని గూర్చిగాని ఆ పద్మకర్ణిక యందున్న తనను గూర్చికాని తనకేమీ తెలియక పోవటంచేత అతడు తన మనస్సులో "ఈ నీటిలో ఈ కమలం ఎలా వచ్చింది? ఈ కమల పీఠమందు నే నొంటిగా ఎలా వున్నాను? నా పేరేమిటి? నా జనన హేతువేది? నా కేమీ తెలియకుండా ఉన్నదే ' అని కమల గర్భుడు విస్మయవిష్టు డయ్యాడు ఆ పద్మనాళం యొక్క మూలం ఎక్కడుందో తెలిసికోనాచుకున్నాడు. ఆ పద్మనాళం గుండా గంభీరమైన ఆ నమ్మద జలాలలోనికి ప్రవేశించాడు వేయి దివ్య వర్షురాలు అన్నేషించాడు కాని భగవన్నాయచే అతనికి ఏమీ గోచరం కాక పోయేసరికి అతడు భీతుడై తిరిగి పద్మ పీఠాన్ని చేరుకున్నాడు

ఆ పద్మపీఠమందు చతుర్ముఖుడు అష్టాంగ యోగంతో వాయువును నిరోధించి సూర్యుడు తపస్సమాధిలో ఉన్నాడు అప్పు డతనికి దివ్యజ్ఞానం కలిగింది ఆ విజ్ఞాన మహిమచేత అతనికి తన హృదయ కమలమందే కారణ స్వరూపమైన శ్రీమహారాయణమూర్తి కన్పట్టింది

గొడుగుల్లాంటి పడకల యందలి రత్నకాంతులచే యుగాంతపు చీకట్లను చీల్చివేస్తూ జలరాశియందు భౌధగ లాడుచున్న శేషతల్పంపై ఆ పరమ పూరు షుడు శయనించి ఉన్నాడు ఆ మహావభావుడు ధరించిన పీతాంబరపు కాంతి స-ధ్యాసమయ మేఘకాంతిని నిరసిస్తోంది కిరీం కనక శిఖరంలాగా వుంది ఆతడు ధరించిన ముత్యాలహారాలు కొండ చరియ్యునుండి క్రిందికి పడుతూన్న సెలయేళ్ళ రీతిగా వున్నాయి. తులసిహార కొండ తటమందలి భౌషణీల మది

రిగా ఉంది తుజాలు బోలు వెడళ్ళలాగాను పాచాలు పాదపాల్లాగాను! ఉన్నాయి. ఆతని శరీరం మరకతమణి పర్యంతం లాగా మెరుస్తోంది

నానావిధ మణిభూషణాలు ఆతని దేహ సౌందర్యాన్ని ఇరుమడింప జేస్తున్నాయి ఆతని చరణ యుగళం భక్తుల పాలిటి కామధేనువు ఆతని కాలిగోళ్ళు ఆతని లలాట¹ సౌందర్యానికి ఓటుపడి ఆతని పాదపద్మాలను ఆశ్రయించి చంద్రబింబాల్లాగా వున్నాయి ఆతని తొడలు లక్ష్మికి భూదేవికి తలగదడిండ్లు అనదగిన నీల కదలికతో స్తంభాల్లాగా మిలమిల లాడుతున్నాయి ఆతని కడి² ప్రదేశం మణిమయమైన మొలనూలుతోను కడిమి పుప్పొడిని తిరస్కరిస్తున్న పితాంబరంతోను మచ్చటగా వుంది నాభి శృంగార రసవాహినిలోని సుడిగుండం లాగా వుంది. నడుం తన గర్భంలోని లోకాలు తిరిగి తిరిగి పుడతూ ఉండడం వల్ల శ్రమచే కృశించిపోయినట్లుంది వక్షస్థలం తులసి దామంతో కౌస్తుభమణి తోను ప్రకాశిస్తూ లక్ష్మిదేవి నివాస మందిరంలాగా ఉంది

ఆతని మెడయందలి రేఖాశ్రయం³ కేళి సమయంలో లక్ష్మిదేవి కౌగిలించు కొనిగా ఆమె చేతి మణికంకడా⁴ ఒరపిడికి యేర్పడ్డ గీరల్లాగా వున్నాయి బాహువుల కనక మణిమయాలైన కేయూరాలతో⁵ మనోహరంగా వున్నాయి. చెక్కిళ్ళు ఆతని చిరునగవు వెన్నెలకు వెల్లనైన కర్ణకుండలాల కాతులతో నిగనిగ లాడుతున్నాయి పెదవి దొండపండులాగా పగడంలాగా ఎఱ్ఱగా ఉంది మక్కు సంపెంగ పూవు మాదిరిగా ఉంది ఆకర్ణాంతాలైన⁶ అతని నేత్రాలు కమలమొలను కలువలను తిరస్కరిస్తున్నాయి చెవులు శ్రీకారాల్లాగా ఉన్నాయి కనుబొమలు ఎన్నడును ధనవుల్లాగా ఉన్నాయి. నడుచు కృష్ణపక్షంలోని అష్టమి నాటి చంద్ర బింబాన్ని అనుకరిస్తూ ఉంది

ఆతడు ధరించిన మణికిరీటం నీల పర్యంతంపై వెలుగొందెడి బాలసూర్య మండలంలాగా ప్రకాశిస్తోంది. ముల్లోకాలు వ్యాపించిన ఆతని తేజఃమందు సూర్య చంద్రాద్వీపాల తేజానికి తావు కుండా పోయింది యుద్ధరంగంలో రాక్షస సమూహాన్ని నాశనం చెయ్యగల చక్రాద్యాయుధాలతో ఆతని దివ్యరూపం దుష్ప్రాపంగా ఉంది హారాలు పూవులుగా కేయూరాదులతో అలంకృతాలైన బాహువులు కొమ్మలుగా అవ్యక్త మూలమై సర్ప పరివేష్టితమైన⁸ చందన వృక్షంలాగా ఉన్నా దా దేవదేవుడు

1 చెట్ల మాదిరిగా

2 నడుగు

3 అరటి

4 మొల

5 మూడు గీరలు

6 బాహు పునుతో

7 చెవిదాకా వ్యాపించిన వికార నేత్రాలు

8 సర్పమొలచే చుట్టుకొన బడిన

బ్రహ్మ నారాయణ స్తోత్రం చెయ్యడం

ఆ పరమ పురుషుని చూచేసరికి బ్రహ్మకు లోకాలను సృజించాలనే భావన కలిగింది కాని అతని కప్పుడు శ్రీహరి నాభికమలం ప్రళయ జలం వాయువు ఆకాశం మాత్రం గోచరించాయి కాని ఇతర మేమిన్నీ కనబడలేదు అపు డాతడు శ్రీహరియందు తన మనస్సును చేర్చి యిలా స్తోత్రం చెయ్యడం మొదలు పెట్టాడు

దేవా మాయాగుణ ప్రభావంచేత సృష్టి రూపంలో గోచరించే నీ అద్భుత రూపాన్ని వర్ణించడం దేహదారులకు సాధ్యంకాని పని నీవు భగవంతుడవు నీ రూప మొక్కదే నిత్య సత్యం. అది నాకు ప్రత్యక్షమైంది నాకు వివేకోదయ మైంది నా అజ్ఞానం నశించింది విష్ణు సంరక్షణం కోసం వివిధావతారాలు ధరించ దానికి మూలమైన నీయీ రూపానికి నీ నాభికమలం వన్నె తెచ్చింది

జ్ఞానానందమయము భూతేంద్రియాత్మకమునైన రూపాన్ని ధరించిన్నీ, ఎక్కడా పొడగానని నిన్ను నేను ఆశ్రయిస్తున్నాను. జగన్మంగళ స్వరూప ధరుడవై నీ ఉపాసకులమైన మా శ్రేయస్సుకోసం ఎడతెగని ద్యానంచేత నీవు ఈ రూపంలో గోచరించావు కుతర్కాలతో ఆభాగ్యులు కొందరు నిన్ను ఆద రించరు. మహాత్ములైనవారు నీ కమల పౌరణిన్ని హవించిన వేదమారుతం చెవికి సోకడంచేత కృతార్థు లౌతారు అలాంటివారి హృదయాల్లో నీవు వసిస్తావు నీ పాదారవిందాలను భజించనంత కాలమూ మానవునకు బౌతిక సంపదలను గూర్చిన భయం దుఃఖం పరాభవం ప్రయాస తప్పవు కాని మానవాత్మ నాయకుడ వైన నిన్ను ఆశ్రయించినవారికి ఏ బాధా ఉండదు మోక్షం ఉద్ధే లభిస్తుంది. మునింగ్రులైనా నీ నామస్మరణం మరిస్తే వ్యర్థజీవను లౌతారు నిన్ను సేవించే వారి హృదయంలో నీ వెప్పడూ వసిస్తావు

యోగింగ్రులు నిన్ను ఏ రూపంలో భావించి ద్యానిస్తారో వారిని అనుగ్రహించడానికి నీవు వారికి ఆ రూపంలో గోచరిస్తావు నిష్కామంగా నిన్ను భజించేవారి పట్లనే నీవు ప్రసన్నుడ వౌతావు కాని కామ్యబుద్ధిగల దేవతలనైనా సరే నీవు కన్నెత్తి చూడవు నీవు ఒక్కడవే అయినా సమస్తభూత హృదయా ల్లోనూ ఉంటావు సర్వ ప్రాణుల యెడలను దయగలవాడవు కనుకనే నీవు పొడచూపురూ పుంటావు అనన్య భక్తితో నీ పాద కమలాలను పూజించేవారిని అనుగ్రహించినట్లుగా కేవలం జప తపాలుకాని, యజ్ఞయాగాలుకాని అగ్ని హోత్రాలుకాని ప్రతాలు దానాలుకాని చేసేవారిని అనుగ్రహించవు తత్త్వ జ్ఞానంచేత సమస్త భేద మోహాలను పోగొట్టజాలిన వాడవు నీవు. నీకు నా అభి వందనాలు

రామ కృష్ణాది నామాలతో నీవు అపరచించగా మానవులు వివశాత్ములై అవసానకాలంలో నిన్ను స్మరించినంత మాత్రంచేత వారి జన్మజన్మాంతర పాపాలు నిలిచిపోతాయి వారికి మోక్షం ప్రాప్తిస్తుంది అలాంటి దివ్యావతారాలు భరించేది అజడనైన నీకు నా విషయాంజలి.

సృష్టిస్థితి లయకారకులైన బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు మువ్వురు మూడు కాలుగా మనువులు, మరీచి మొదలైన అవరలు ఉపకాలుగా లోక వృక్షకారంలో వెలసిన నీకు నా నమస్కారాలు నీవు కాలాత్మకుడవు నీ పాద పూజ చేయని మూఢాత్ములకు జరామరణాలు అంతం చేస్తాయి పద్మసంభవుడ నైన నేను నీ రూపం చూడాలని కోరి అనేక సంవత్సరాలు తపస్సు చేశాను కాని నీ రూపం చూడలేదు నీ అవ్యాజ కరుణచే ఇప్పుడు నీ దిష్టిమంగళ రూపిని చూడగలిగాను నీకు నా కైమోడ్పు.

నీవు నీ యిచ్చచే నానా యోగుల్లో జగ్గిస్తావు అయినా విషయ సుఖాలు విడిచి అత్యానందానభూతితో వర్తిస్తూ పురుషోత్తమధవని విభ్యాతి చెందావు అలాంటి నిన్ను మనసారా అభినందిస్తాను పంచభూత ప్రవర్తకమైన మాయకు చిక్కక లోకాలన్నింటిని గర్భంలో భరించి భయంకరమైన జలరాశి నడుమ శేషశయ్యపై యోగనిద్రతో మునిగి కొంతకాలానికి వేల్కొని నీ నాభి కిమలం నుండి మల్లోకాలకు సృష్టించావు సకల జగద తర్కామితై నీ దివ్యర్యందేత సృష్టిసంతకు సుఖించజ్జిస్తావు దేవా నీకు నా ప్రణామాలు

ఎలాంటి విఘ్నం బలంచేత నీవు అఖిల లోకాలకు కల్పిస్తావో అలాంటి జ్ఞానాన్ని నాకు కలిగించు సృష్టి చెయ్యాలని సంకల్పించి కర్మవర్తకడనైన నేను కర్మ వైషమ్య చేక పాపం పొందకుండా పుంజీలాగా అక్షగ్రహించు నీ ఉదర పద్మమంచు పశించియున్న నేను విశ్వసృష్టి చేసిఉప్పుడు వేద సమాహ ములు నాకు శుభ ప్రదాలుగా తోడ్పడే రీతిగా కరుణించు అని బ్రహ్మ విన మ్రుడై పరమేశ్వరీనకు దాగిది నమస్కరించాడు చెప్పి మైత్రేయడు విచరు నకు జలా జలా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు.

బ్రహ్మదేవు డలా తపోమగ్నుడై శ్రీహరిని స్తోత్రం చేసిసరికి ఆ దేవ దేవుడు ప్రసన్నుడై విశ్వసృష్టి చెయ్యాలనే దృష్టితో లయకాలమం దేర్చుడిన జలరాశిని ఒక్కసారి కలయ చూచాడు పద్మభవుని మోహిల్ని పోగొట్టి అతని కోరిక తీర్చిదలిచి మహాకోక్షలతో జలా అన్నాడు

పద్మసంభవా చింతించకు నా లీలకు ప్రధానగుణమైన సృష్టి కెయ్యాలనే దృఢ సంకల్పంతో నీవు తపస్సుపూడితొను భక్తితోను నన్ను ప్రసన్నుని గావించు నీ కోడిక తీరుతుంది నిశ్చయో నీ వలా చేస్తే లోకాల్లో వెలుగొండెడి నన్ను నీవు చూడగలవు నాలో ఇషిడియున్న లోకాలు దారు గర్భంలో నిగూ

ధంగా ఉన్న అగ్నిని లాగా నీకు గసపడతాయి సకల భూతాంతర్యామియైన నన్ను తెలిసి సేవించు వివిధ కర్మాను రూపమైన విధిని నారా రూపాలు గల చీపులను స్పృశించెడి నీ మనస్సులో నే నెప్పుడూ వసిస్తాను కనుక నీకు రణో గుణదోషం అంటదు

ఇంకో రహస్యం ఏమి ప్రాజెక్టోడికి కనబడని పరేఖతనైన నన్ను నీవు చూడగలిగావు నన్ను జగన్మయనిగా గ్రహించు నీ కిప్పుడు కనబడిన నా స్వరూపాన్ని శేషాదులకుడ దాహించలను అభివర్ణించలేదు కనుక నీవు ఏ సంశయం లేకుండా నన్ను స్తుతించు నిర్గుణుడనై లీర్థం లోకాలను కలిపి గోరెడి నన్ను నీవు సగుణునిగా భావించి నన్ను తింటావు నాకు చాల సంకోచం కలిగింది యీ నన్ను తివలన నీ కోర్కెలన్నీ తీరగలవు అరుదినం ఈ వివ్రత స్తోత్రం వినినవారికి పఠించినవారికి నేను కనబడి వారి వాంఛితాలు తీరుస్తాను దానధర్మాలు జపతపాలు చేయడంవల్ల వచ్చే ఫలం నన్ను స్తుతిస్తే దాలు లభిస్తుంది కనుక నీవు నీ మనస్సులో నా స్తుతి విధవకు జీవకోడిని సృష్టిస్తూనే ఆ జీవకోడియందే నిత్యమూ ఉంటాను నా ప్రీతి కొరకే నిన్ను పుట్టించాను నా లోపల అడగియున్న లోకాలను నీవు అహంకార మూలత్వంతో సృజించు అని పరమేష్ఠిని ఆజ్ఞాపించి పరాత్పరుడైన శ్రీహరి తిరోహరు డయ్యాడు

పుండరీకాక్షుని పరిప్రభావంచేత బ్రహ్మ మారు దివ్య సంపత్సరాలు భగవత్పరంగా తపస్సు చేశాడు అప్పుడు తన నివాస భూమియైన పద్మాస్థి వాయువును జలరాగిని చూచాడు తన తపోమహిమచే లభించిన విజ్ఞానంవలన వాయువును నిరోధించాడు సమస్త జలాన్ని త్రాగాడు భగవంతుని స్మరిం దాడు అతనికి అప్పుడు మిన్నందిన పద్మం గోచరించింది ఆ పద్మ కోశంలో అతనికి సమస్త లోకాలు కనబడ్డాయి అనంతరం శ్రీహరి ప్రేరణచే ఆత డా పద్మంలో ప్రవేశించి పదునాలుగు లోకాలను సృష్టించాడు అని మైత్రేయుడు పరికి విదురుని ఆశ్చర్యన పై కాం గామాన్య లక్షణం గూర్చిన్న ప్రాకృతాది సర్గాలను గురించిన్నీ ఇలా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు

ఆద్యంతరహితము, ఆవ యము అయిన తత్వం సృష్టికి ప్రధాన కారణం. గుణ వ్యతిరేకంచేత కాలం మహదాది రూపాలు తనను ఆశ్రయించే సరికి ఈశ్వరుడు కాలస్వరూపు డయ్యాడు. అనంతరం లీర్థం అఖిం లోకాలను సృష్టించాడు ఆ లోకాల్లో తానంటాడు. తనలో లోకాలుంటాయి కనుక విశ్వమునకు కార్యకారణాలు రెండు ఆ మహాపురుషుడే. ఆతని శరీరంనుండియే విశ్వం బహిర్గతమైంది.

ఆ పుడబోత్రముని మాయచేతనే అన్ని కాలాల్లోను సృష్టి స్థితి లయాలు జరుగుతూ వుంటాయి

సృష్టి తొమ్మిది విధాలు అందు కొన్ని ప్రాకృతాలు తొన్ని వైకృతాలు కాలద్యవ్య గుణాదులచేత ఆ నవవిధ సృష్టికి ప్రళయం మూడు విధాలుగా వుంటుంది మహత్తత్య గణాశ్రయమైనది మొదటి సర్గం (సృష్టి) అది గుణ వైషమ్యం వలన కలుగుతుంది ద్రవ్యజ్ఞాన క్రియాత్మకమైన అహంకార సృష్టి రెండవ సర్గం. పంచతన్మాత్ర యుక్తమైన భూతసృష్టి మూడవది కర్మేంద్రియ జ్ఞానేంద్రియ జననం నాల్గవ సర్గం సాత్వికాహంకార జనితమైన దేవతా సృష్టి అయినది అది మనోమయం జీవులకు అవరణ విశేషం కావించు తామస సృష్టి ఆరవది ఈ ఆరున్నూ ఈశ్వరునకు లీలార్థమైన ప్రాకృత సర్గాలు మిగిలిన మూడున్నూ వైకృతాలు

పుష్పోత్తిలేని రావి మేడి పనస మర్రి మొదలైన వనస్పతులు పూచి ఫలించెడి వడ్డు యవలు మొదలగు ఓషధులు పాకని మల్లె మాలతి మొదలైన లతలు గట్టి బెరడుగల వెడళ్ళు మొదలైనవి గట్టి మొదళ్ళు గలిగి ఎత్తుగా పెరిగెడి పూపొదలు పూచి ఫలించెడి మామిడి మొదలగు వృక్షములు - ఈ ఆరు విధాలైన స్థావరాలు వైకృత సర్గంలో మొదటిది.

ఉత్తరకాల విచారంలోక ఆహారాది జ్ఞానమాత్రం కలిగి పూడేంద్రియంతో వస్తువులను గ్రహిస్తూ దీర్ఘాయుషంధానంలేని జీరవై ఎనిమిది విధాలైన తిర్యగ్గుతు సృష్టి రెండవ వైకృత సృష్టి

రజోగుణ ప్రేరితమై కర్మకరణ సమర్థమై దుఃఖమునందును సుఖాన్ని కాంక్షించు నరజాతి మూడవ వైకృత సృష్టి ఈ రీతిగా ప్రాకృత వైకృత సర్గాలు కలిసి తొమ్మిది

ఇక ప్రాకృత వైకృతో భయార్కకమైనది పదవ సర్గం దీనిలో దేవ తామస మనుష్యభావం కలిగి పూరియున్న సనత్కుమారాదుల సృష్టి కేవల ప్రాకృతం. వైకృతమైన సృష్టి దేవవర్గం అది పితృవర్గం అసురవర్గం గంధర్వాప్సర సర్గం యక్షరాక్షససిద్ధ సర్గం చారణ విద్యాధర సర్గం కిన్నర కింశరుషాది సర్గం భూతప్రేత పిశాచ సర్గం - అవి అష్టవిధాలు ఈ విధంగా ప్రాకృత సర్గాలు ఆరు, వైకృత సర్గాలు మూడు ప్రాకృత వైకృతోత్పాదకం ఒకటి కూడి సర్గాలు పది విధాలైంది ఇది బ్రహ్మచేసిన సృష్టి భేదాలు

ఇలా కల్పాది సమయంలో అమోఘ సంకల్పవైకృత పుండరీకాక్షుడు రజోగుణయుక్తుడై బ్రహ్మరూపాన్ని ధరించి నిజేచ్ఛతో సృస్యరూపమైన విశ్వాన్ని కల్పించాడు ఈశ్వరుని మాయా వ్యాపారంచేత ఇదిలోని సుడి గుండంలో పడి తిరిగెడి చుక్కల్లాగా దేవాసురాదులు పూర్వాపరాలు ఎరుగరు.

వారే ప్రతి మన్వంతరంలోనూ, నానా నామరూపాలు ధరిస్తారు భగవంతుడు కావించిన సృష్టిచేద మట్టిది ఇది కాల లక్షణాలు చెపుతాను విను

సృష్టిలోని పురుషాత మంతయు పరమాణు సంయోగమువలన ఉద్భవించినది ఘటపటాదులగు సకల వస్తువులను పరమాణువు వరకు విభజించవచ్చును పరమాణువుకంటె చిన్నది లేదు అట్టి పరమాణువులవల్లనే కాలం ఏర్పడుతోంది సూర్యగమనంచే కాలం విభక్త మౌతుంది సూర్యుడు ఒక పరమాణు ప్రదేశమును ఎంత కాలంలో ఆతి క్రమిస్తాడో ఆ కాలం పరమాణువని చెప్పబడుతుంది కాల పరిమాణంలో పరమాణు కాలం కంటె స్వల్పరిమ మైనది లేదు

అలాగే సూర్యుడు ద్వారదక రాజ్యాత్మకమైన లోకాన్ని ఆతిక్రమించడానికి ఎంతకాలం పడుతుందో దానికి సంవత్సరమని పేరు. అలాంటి సంవత్సరాన్ని పహస్కరామంటారు రెండు పరమాణువులు ఒక్క అణువవుతుంది. మూడణువుల కాలం త్రసరేణు వవుతుంది గవాక్ష రంధ్రాలనుండి ఆకాశానికి పోయే సూర్య కిరణాల్లో కనబడు పరాగ కణమే త్రసరేణువు మూడు త్రసరేణువుల కాలం ఒక తృది నూరు తృటులు ఒక వేద మూడు వేదల కాలం ఒక లవం. మూడు లవముల కాలం ఒక నిమేషం మూడు నిమేషాలు ఒకక్షణం అయిదు షడాలు ఒక కాన్త అలాంటి కాన్తలు పనియేనైనయెడల ఒక లఘువు లఘువులు పడునేనైతే ఒక నాదిక రెండు చాదీకలు ఒక ముహూర్తం ఆరు నాదీకలైతే ఒక ప్రహరం దానినే యామం (జాము) అంటారు. ఇర దిన పరిమాణాన్ని తెలికొనదగిన విధానం చెపుతాను విను

ఆరు పలాం రాగితో ఒక పాత్ర నిర్మించాలి. నాలుగు మినుప గింజల యెత్తుగల బంగారంతో నాలుగంగుళాల నిడివిగల ఒక కణికచేసి దానితో ఆ పాత్రలో ఒక రంధ్రం చెయ్యాలి ఆ రంధ్రంలో ఏదీ నిద్ ఎంతకాలంకో ఆ పాత్రను నింపుతుందో ఆ కాలం ఒక నాదీక అవుతుంది నాలుగేసి అయిలైతే మానవులకు రాత్రీం దివాలపురయి అలాంటి రాత్రీం దివాలు పడునేనైతే ఒక పక్షం. శుక్లపక్షమని కృష్ణపక్షమని పక్షం రెండు విధాలు రెండు పక్షాలైతే ఒక మాసం.

అట్టి మాసం పితృదేవతలకు ఒక దినం మానవులకు అలాంటి మాసం యెరెందైతే ఒక బుధువు మూడు బుధువులు ఒక అయనం దక్షిణాయనం), ఉత్తరాయణమని అయనం రెండు విధాలు. అట్టి అయనాలు రెండైతే మానవులకు ఒక సంవత్సరం. అలాంటి సూర సంవత్సరాలు మానవులకు పరభూయత కాగలదు

కాలాత్మకుడైన సూర్యుడు గ్రహ లారా నక్షత్ర చక్రగతుడై పరమా
ద్వ్యాది సంవత్సరాత్మకమైన కాలం తుదిగా ద్వాదశ రాసులతో గూడిన లోకాన్ని
అతిక్రమిస్తూ ఉంటాడు అలాంటి పండ్లెండు కేలు గూడిన కాలం క్రమంగా
సౌరం బాక్షస్పత్యం సావనం చాంద్రం నాక్షత్రం అను మానవేదాలతో సంవ
త్సరం పరివత్సరం ఇదా వత్సరం అనువత్సరం వత్సరం అను పేర్లను
కలిగి ఉంటుంది ఇట్టి కాలపరిమాణాలి కారణ భూతుడై సూర్యచిహంతో ఉన్న
భగవానుడు మానవుని ఆయువును వ్యయంవేస్తూ కోరికలు కోరువారికి యజ్ఞాదు
లచే గుణమయములైన స్వర్గాది ఫలాలను కల్పిస్తూ ఆకాశాన సంచరిస్తారు
పంచవిధ వత్సర ప్రవర్తకుడైన ఆ మహాత్ముని హృదయం అని మైత్రేయుడనే
సరికి వివరడు—

‘మనీంద్రా! మల్లోకాల్లో దేవ పితృ ముక్షువుల ఆయుఃపరిమాణం
తెప్పావు ఈ మల్లోకాలకు మీదనుండ లోకాల్లో నివసించు వారి విషయమూ
యోగసిద్ధిచే బహిర్భానం పొంది సమస్త భువనాలను చూచేవారి కాగర్హి
కూడా తెప్ప’ అని ఆర్థిచాడు అప్పుడు మైత్రేయుడు విడుదలనకు ఇలా
అన్నాడు.

కృతం త్రేత ద్వాపరం కలి - అని యుగాలు నాలుగు అందు కృత
యుగం నాలుగువేల యెనిమిది వందల దివ్య సంవత్సరాలు త్రేత మూడువేల
ఆరేండ్లు ద్వాపరం రెండువేల నాలుగేండ్లు కలియుగం పన్నెండు వందల
యేండ్లు ప్రమాణం కలిగి వుంటాయి కృతయుగంలో మొదటి నాలుగు వందల
సంవత్సరాలకు సంధ్య అని తుది నాలుగు వందల సంవత్సరాలకు సంధ్యాంశ
మని పేరు అలాగే త్రేత ద్వాపరం కలియుగాలకు క్రమంగా మొదటి మూడు
వందలు రెండు వందలు ఒక వంద సంవత్సరాలు సంధ్యలు తుది మూడు
వందలు రెండు వందలు ఒక వంద సంవత్సరాలు సంధ్యాంశాలు సంధ్యకు
సంధ్యాంశానికి మధ్యకాలానికే యుగమని పేరు అదే గోమేధం మొదలైన ధర్మ
కార్యాలు చేయదగిన కాలం సంధ్యాంశంలో ధర్మం అల్పంగా ఉంటుంది

ధర్మదేవత కృతయుగంలో నాలుగు పాదాలు త్రేతలో మూడు పాదాలు
ద్వాపరంలో రెండు పాదాలు కలిలో ఒక పాదం కలిగి సంచరిస్తుంది పాద
భేదాన్ని అనుసరించి మర్యాదలు తగ్గిపోతాయి ధర్మంకూడా ఆ లెక్క నడక
రించియే ఉంటుంది ఆ వాదక్రమంలోనే భూదేవతల బుద్ధికూడా మారుతు
వుంటుంది

మూడు లోకాలకు మీదినుండే సత్యలోకంలో బ్రహ్మదేవుడు ఉంటాడు
ఆ బ్రహ్మకు నాలుగు యుగాలు వేయిసార్లు తిరిగితే ఒక పగలు అవుతుంది
రాత్రికూడా అలాగే అవుతుంది అతడు నిద్రిస్తే లోకాలు అడగిపోతాయి

వేల్కొనగానే మళ్ళీ పుడతాయి బ్రహ్మకు ఒక్క పవలైన కాలంలో పడు న. నురు మురుపులు పుగతారు ఒక్కొక్క మనువు ఆయుఃకాలం దెబ్బదిమొక్క మహాయుగాలు ఆ మురుపుల పడవ్య గర్రపుర కాల భాగాలకు మన్వంతరాలని పేరు మనవంశ సంభూతులైన నురులు మురులు సప్తధులు ఆఖి జగాన్ని వెలస్తారు ఇదే బ్రహ్మ ప్రతి దివి చేసిడి త్రిలోక సృష్టి

బ్రహ్మ ఆలా పవలతా లోకసృష్టిచేస్తూ రాత్రివేళ తమోగుడాతిశయం చేత నిద్రపోతాడు అప్పుడు ముల్లోకాలను చీకట్లు ముసురుకుంటాయి సూర్యు చంద్ర సందారం ఉండదు. సమస్తం దేవదేవునిలో అంతర్నితమైపోతుంది అలాంటి సమయంలో శ్రీహరి శక్తితో వెలిగెడి సంకర్షణాన్ని లోకత్రయాన్ని దగ్ధం చేసేస్తుంది ఆ అగ్నిజ్వాలల వేడిమిని భరించలేక మహర్లోక వాసులు అందరూ జనలోకానికి పోతారు ఆ రీతిగా మూడు లోకాలను సంకర్షణాగ్నిచే కల్పాంతంలో చెంబెగిన ప్రళయకాల వాయువువలన అల్లకల్లోలమైన సముద్రాలు మంచి వేసి ఏకార్థపంగా చేస్తాయి

ఆ ఏకార్థపంలో పుండరీకాక్షుడు మంచి గంధంలాగా వల్లెపూవులాగా వెన్నెలలాగా పున్నమి చంద్రుని రీతిగా తెల్లపూవులా తెల్లగాఉన్న శేషతల్ప మంచు సకల లోకాలను గర్భమం దిశికొని జనలోక నివాసులు వినుతిస్తూ ఉండగా యోగనిద్రలో మునిగి ఉంటాడు

ఇలా అహోరాత్రాలచే ఉపలక్షితమైన కాలం గలిస్తూ ఉండగా స్వహారంతో నూరు సంవత్సరాల పరిమితిగల బ్రహ్మ ఆయువు ఉయిస్తుంది బ్రహ్మ ఆయుష్కాలం రెండు పరార్థాలు అందులో మొదటి పరార్థం గతించిపోయింది రెండవ పరార్థం ఇప్పుడు ప్రవర్తిస్తోంది పూర్వపరార్థం మొదటి భాగంలో శబ్ద బ్రహ్మ పుట్టడంచేత ఆ భాగానికి బ్రహ్మకల్పమని పేరు. సముద్ర మర్కమన శేషశయ్యపై శయించిన భగవంతుని నాభికమలంనుండి పద్మం పుట్టిన కాలం పద్మకల్పం కనుక పూర్వపరార్థంలో బ్రహ్మకల్పం పద్మకల్పం గదచి పోయాయి ద్వితీయ పరార్థం మొదటి భాగంలో హరి పరాహవతారం భరించాడు అంచేత ఆ కాలానికి వారాహ కల్పమని పేరు. ఆ వారాహ కల్పం ఇప్పుడు జరుగుతోంది

విషరా కాల స్వరూపుడు అసంతుడు విశ్వాత్మకుడు అయిన పర బ్రహ్మకు పరమాణువు మొదలు పరార్థం తుదివరకు గల కాలం ప్రతిబంధింప లేదు అది ఆ మహామహానను ఒక నిమేష మాత్రం కాగలదు కాం దేహ గేహదృఢిమానులకు ప్రభువుగాని సర్వేశ్వరుని చేపింపలేదు.

అంతా పోతూ వున్నారా మీ వాళ్ళకి ఇలాంటి వసుదేవు పోతు
వాడు. ఈ మీ పుట్టి దాం ఇం మీ పేర్ల తపస్సు చెయ్యండి. మీకు కుట్ర
కాదు అంటే ఇది ఉపసంహతు

[illegible]

۱۰
 ۹
 ۸
 ۷
 ۶
 ۵
 ۴
 ۳
 ۲
 ۱

[illegible]

ఏయే సృష్టి చేశావో వినాలని కుతూహలాగా ఉంది అనగా మైత్రేయుడు ఈ రీతిగా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు

విదరా విను బ్రహ్మదేవుడు తొలుత మీర్చున ఉన్న ముఖంనుండి ఋగ్వేదం దక్షిణ ముఖం వలన యజుర్వేదం పశ్చిమ ముఖంనుండి సామవేదం ఉత్తర ముఖంవలన ఆధర్వవేదం సృజించాడు అనంతరం అదే క్రమంలో శత మంత్ర స్తోత్రాలైన శస్త్రాని అధ్యయ్య కర్మమైన స్తోత్రాలు ఉద్గాతృ ప్రయాజ్యమైన ఋక్సముదాయ చాపమైన స్తోత్రం ప్రాయశ్చిత్తి చాపమైన బ్రహ్మ రిక్మా - అయుర్వేదం భుక్త్యేదం గాంధర్వవేదం స్థాపత్యమేమో ఉద్యమించాయి

పంచమ వేదమగు శతిహాసం పురాణం సర్వ ముభావలన జనించాయి - అలాగే కర్మత్రాత్రాలైన షోడశ్యుక్త్య యాగాలు చయ్యాగ్ని స్తోమాలు అష్టోర్వా మూర్తి రాత్రాలు వాజపేయ గోసపనాలు¹ - ధర్మపాదాలైన విద్య దానం తపస్సు సత్యం - బ్రహ్మచర్య గృహస్థ వానప్రస్థ యత్యాశ్రమాలు పుట్టాయి

ఈ అశ్రమాలకు ఒక్కొక్కదానికి నాలుగేసి పుత్రులుంటాయి బ్రహ్మ చర్యానికి సావిత్రి¹ ప్రాజాపత్యం² బ్రాహ్మణ³ నెషిక⁴ అని నాల్గు పుత్రులు హస్తాశ్రమం - వార్త⁵, సంవయం⁶ శాలివం⁷, శిలోంభం⁸ అని నాల్గు విదాలు వైభావసు⁹ వాలఖిల్యు¹⁰, ఉదంబురు¹¹ పేరపురు¹² - అని వానప్రస్థాశ్రమం నాలుగురీతులు - కుటీవకుడు¹³ బహుదకుడు¹⁴ హంస¹⁵ పరమహంస¹⁶ - అని యత్యాశ్రమం నాలుగు తెరగులు

* శిల్పం

+ ఇవన్నీ యజ్ఞ విశేషాలు

1 ఉపనిషదం మొదలు మూడు వినాలు గాయత్రిని జపించడం
2 సంపర్కపరిమితం వేదప్రతాపం 3 వేద గ్రహదానంతరం ఆచరింప దగ్గరి. 4 వివాహం మాని జన్మాంతం నిష్కగా ఉండడం 5 నిషిద్ధంకాని కృషి మొదలైన పృథి వార్త 6 కర్మోపయుక్తమైన యాచన 7 ఇతరులను యాచింపకండిట 8 నేలరాల్చిన గింజలను యేరుకొనుట 9 దుర కుండా పండినవి తినేవాడు 10 క్రొత్తవి చొరికితే పాతవి పారవేసేవాడు 11 ఎక్కడి ఏవి చొరికితే అవి తినేవాడు 12 చెట్లనుండి రాలిన పండ్లను తిండివేవాడు 13 తన ఆశ్రమ విహితకర్మలు చేసేవాడు కుటీవకుడు 14 కిర్మను విదవి జ్ఞానం ప్రదానంగా గలవాడు 15 కేవలజ్ఞానాధ్యాసనిష్ఠుడు 16 బ్రహ్మతత్త్వం తెలిసికొని నిష్క్రియడైనవాడు

అన్యోక్షకి శ్రయి వారై దండఃపి- అను మోక్ష ధర్మ కామార్థాలైన విద్య-టం భూః భువః సువః- అనువాంఛ్యములకూడ బ్రహ్మదేవుని పూర్వాది ముఖ్యముండి ఉదయించాయి ప్రణవం అతని హృదయకాళంనుండి ప్రవహించింది

అనే కాక వివిధ వందస్సులుకూడా బ్రహ్మవలన జనించాయి అతని రోమణుండి ఉష్ణిక్వందం చర్మంవలన గాయత్రీవందం మూలం నుండి త్రిష్టు ప్పందం నరంనుండి ఆచుప్తుప్పందం ఎముకవలన జగతీహందం మూలసారం (ప్రజ్ఞ) నుండి సంక్లిప్తందం ప్రాణంవలన జ్యోతిహందం- ఉప్పు దాని మొదలు మొదల వరకు గల సృష్ట వర్తములు జీవం అకాచిస్పాణా దేహం కష్టాక్షరాలైన శవశూనాలు ఇందియాయి అంతస్థానైర్యులవలు లం వడ్డాది స్వరాలు ఏనున్నా అతనికి కీదలు. వ్యక్తమై వైఖరీవృత్తియు! అవ్యక్తమైన ప్రవహమున్నూ ఆకృతిగాగల శబ్ద బ్రహ్మవలన పరమాత్మ అవ్యక్తా త్మకుడగుటవలన పరిపూర్ణుడును వ్యక్తాత్మకుడగుటవలన ఇంద్రుని శక్తి చే సృష్టి చెందినవాడనై గోచరిస్తూ ఉంటాడు

తాను సృజించిన ఋషిగణం వీర్యవంతులైనప్పటికీ వారివలన సృష్టి సృష్టిపొందకపోవడంచేత బ్రహ్మ శబ్దాత్మకమైన శరీరంకంటె బిన్నము నివిధం వారి కామంగలది అయిన శరీరం భరించి- నేనెంత యత్నించినా ప్రణాళివృద్ధి కాకపోవడం వారదమేమిటి? దైవమే యేదో వివాదాన్ని కల్పిస్తున్నాడు వైవాహికాన్ని లేనిదే ప్రయోజనంకాని- చింతిస్తూఉండగా అతని దేహం రెండుగా విడకడమై ఒక మిమనం! ఏర్పడ్డది ఆజంబులో పురుషుడు స్వాయంభువనువు శ్రీ అతని భార్య శరహప

అవి మొదలు మైమన చర్మమైన ప్రకృత త్రివారంభమై స్వాయం భువునకు శరహపయందు ప్రయప్రతుడు ఉత్తానపాదుడు అను ఇద్దరు కొడుకులు- ఆకూతి దేహూతి ప్రహూతి అను ముగ్గురు కుమార్తెలు పుట్టారు ఆకూతిని పుదికునకు దేహూతిని కర్దమునకు, ప్రహూతిని దళహకు రీయగా వారికి కలిగిన సంతతులేదే లోకాలు పరిపూర్ణాలయ్యాయి-యని మైత్రేయుడు చెప్పేసరికి ఏమడు మహాసదంకెంది శ్రీహరిని వ్యానించి - 'మనీంద్రా స్వాయంభువుడు తొలి రాజేంద్రుడు విష్ణు భక్తుడు ఆ మహా మహాని చరిత్రవంటి జన్మసార్థకమవును. కనుక నాకు అతని చరిత్ర సాకల్యంగా వివరించి వూరి - అనగా మైత్రేయుడి విధంగా చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు

1 బయటికి వెల్లడియగు వాక్యరూపమైన వాక్కు.

2 అయమగం జంట

స్వాయంభువ మనువు సృష్టి

విదురా! విను వేదాస్థాని చదివినవాడూ శ్రీహరి చరణారవిదాలు సేవించేవాడు ఎంతటి ఫలాన్నిపొందుతాడో భగవద్భక్తు కథలు విన్నవాడూ అంతటి ఫలితాన్ని పొందుతాడు - అని పలికి మైత్రేయుడు భక్తి పారవశ్యంతో పులికగాత్రుడయ్యాడు. అతని కన్నలవెంట ఆనంద బాష్పబిందువులు జల జల రాలాయి కొంతసేపటికి తేక్కొని రిగి చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

స్వాయంభువ మనువు శతరూపతోగూడి బ్రహ్మకు ప్రాంజలించి- పద్మ సంభవా! సృష్టి స్థితి లయాలకు నీవే కారణమౌతువు మేం ఏమి చేస్తే నీకు మనస్సంతుష్టి కలుగుతుందో చెప్పు పితృసేవ చేసేవానికి ఇహంలోను పరలోకం నల్కొరి లభిస్తుంది కనుక మాకు ఆచరణీయమైన కర్మయేమిటో చెప్పు- అని వినయంగా అడిగేసరికి బ్రహ్మ సంప్రీతుడై అతనికి జలా అన్నాడు—

కుమారా తండ్రి యజ్ఞ తలదాగి పుత్రుడు నిజోచిత కృత్యాలు చెయ్యడం, తండ్రికి పరిచర్య చేయడం శ్రీహరి సేవతో సమానం కాదు నీవు యజ్ఞాలుచేసి యజ్ఞ పుష్పదైన శ్రీహరిని ఆరాధించు అతడు సంప్రీతుడయితే లోకాలన్నీ సుఖంగా ఉంటాయి. ఈకను దందితే ఆణుమాత్రంకూడా ఫలం లభించదు. అలాగే భక్తిహీనంగా శ్రీహరి సమర్పణంగా కాక యెన్ని యజ్ఞాలు చేసినా ధన సమృద్ధికి వాచిత ఫలం లభించదు కనుక నీవు నిష్కలృప్తమైన భక్తితో యజ్ఞాలు చెయ్యి ధర్మమార్గంలో చరాపాలనం చెయ్యి సజ్జనులను రక్షించు నీకు శుభం కలుగుతుంది— అని చతురానన దనగా స్వాయంభువుడు— తండ్రి నాకు నా కుమారులకు నివాస స్థానమేమి? నీటిలో మునిగి యుండటంవల్ల భూమి యెక్కడా కనపడకుంలేదే అన్నాడు. అప్పుడు బ్రహ్మ ఈ కీడిగా మనస్సులో చింతించాడు—

జలమధ్యంలో ఉండిపోతే భూమి ఉద్ధరించడం ఎలాగా? తొలత సృష్టి చేసినవాడు ముందు జలాన్ని ఆనందం భూమి సృష్టించాడు. అప్పుడు భూమి రసాతలంలో నీటిలో మునిగి ఉండి రిగి సృష్టి చెయ్యటానికి సంకల్పించిన నేను భూమిని ఏ రీతిగా ఉద్ధరించగలను? అని తన మనస్సులో శ్రీహరి సంస్కరించేసరికి అతని నాసికారంధ్రంండి యజ్ఞ వరాహమూర్తి బొటనవేలి యంతటి దేహంతో జన్మించి ఆరాళగతుడై వజ్రంలో ఏనుగులది ఆకృతి వహించాడు.

అప్పుడు ప్రజా సృష్టికి నియంతుడైన వరిచి మొదలై కుమారులు మను సమేతులై యజ్ఞ వరాహమూర్తిని చూచి- బావా మనం చూస్తుండగా బ్రహ్మదేవుని నాసా రంధ్రంండి అంగుష్ఠ ప్రహణంలో జన్మించి

పరాహం వజ్రకాలంలో ఏనుగంతటి దయ్యేచే అని ఆశ్చర్య చకితులయ్యారు. అప్పుడు బ్రహ్మ - నా మనస్సులోగల దుఃఖాన్ని తొలగించడానికి పుండరీకాక్షుడే ఇలా మహాహాసం ధరించాడు ఎంతటి చిత్రం! అని వితర్కిస్తూన్న సమయంలో సూకరాకారుడైన భగవంతుడు ప్రళయకాల మేఘంలాగా గర్జించేసరికి అందరు మహానందం చెందారు

మాయామయమైన యజ్ఞ పరాహం ముద్దుర ధ్వనికి బ్రహ్మచాలన్నీ బ్రద్ధలయ్యాయి ఆ మహా ధ్వని పని జనలోకం తపోలోకం సత్యలోకంలో ఉండే వారందరు బుగ్గజుస్సాగు మంత్రాలతో స్తోత్రం చేశారు యజ్ఞ పరాహ రూపధావడయిన సర్వేశ్వరుడు సమయంలో దిగ్గజేంద్రునిగా వేసిన రీరా విలాసాలు అందరి ఆశ్చర్యంలో ముంచెత్తాయి.

ఆ పరాహ మూర్తి తన విరుసు వెండుకలను విదలించుటవలన జనించిన వాయుహేనికి మేఘాలు చెల్లాచెరువయ్యాయి కత్తివాయిలాగా వాడియైన గిట్టల లాడికి దిగ్గజాలు అడిశేవువు చలించిపోయాయి కరకుకోరలనుండి వెల్వడిన అగ్నిజ్వాలలకు వెండికొండా బంగారుకొండా కరగి స్రవించాయి గంభీరమైన దాని ముద్దుర ధ్వనికి సముద్రాలు అల్లకల్లోలమయ్యాయి

కొంతసేపు పొరలాడుతుంది కొంతవడి రొప్పతుంది కొంత తడవుముద్దై బిగించి మనముచుమని భూగంధాన్ని వాసన చూస్తుంది ఒకప్పుడు పహునాలుగు లోకాలకు కొమ్మలతో చీల్చి చిమ్మివేస్తుంది ఒకసారి బంగారుకొండ శిఖరమును వారపిడి రాతితో నొరసి రాపాడుతుంది ఒకమారు గిట్టలతో సప్త సముద్రాలను రొంపిగా నుక్కించి ముట్టాడుతుంది ఒకచో లోకను త్రిప్పతూ మిండిని నొరసి ఓర్దలు చేస్తుంది కనుకొలకుల నిప్పు రక్తబుర్రాగా ఒక్కొక్కప్పుడు భయం కిరంగా కనబడుతుంది. మరొకప్పుడు తనన్ను సేనించిన యోగులకు ప్రసన్నంగా తోస్తుంది.

అలా స్వైర విహారంచేస్తూ ఆ పరాహమూర్తి సర్వేశ్వరుడు ప్రళయ సమయంలో యోగనిద్రలో ఉన్నప్పుడు జలస్థమైన భూమిని ఉద్ధరించటానికి జలరాశిలో ప్రవేశించేసరికి ఆ వేగాన్ని సహించలేక సముద్రుడు కంపించి తరంగ హస్తా లెత్తి సమస్కరించి పరాహస్యామి రక్షించు రక్షించుమని హృదయం చెడరగా అర్పించాడు అప్పుడు పరాహస్యామి తన దెక్కల కొనలతో నీటిని చీల్చి కొని రూపాలంలో ప్రవేశించి భూమిని చూచాడు

ఆ సమయంలో తొలి రక్కసుడయిన హిరణ్యాక్షుడు యజ్ఞ పరాహ స్యామిని చూచి అగ్రహోదగ్రుడయ్యాడు ఆతనిపై భయంకరమైన గదను విసిరాడు పరాహమూర్తి ఆ గదా హలాన్ని తప్పించుకొని తన కోరంతో సింహం ఎడవు దేనుగును చీల్చివేయునట్లు దేవకంటకుడైన ఆ రాక్షసుని చీల్చి

వేదాదు అపుడాతని నెత్తుట దోగిన చెక్కిలితో యజ్ఞమూర్తి సంద్యారుణ మేఘంతో నొప్పెడి పర్వతంలాగా దర్శనీయంగా వున్నాడు అలా చరాహ స్వరూపుడైన విష్ణువు రాక్షసుని వధించి చంద్రకిరణంలాగా తెల్లగావున్న తన దంష్ట్రాగ్రంతో భూమిని వైకెత్తగా ఆది శ్రీహరికి నిత్యానపాయనియైన లక్ష్మీదేవి పూసిన కస్తూరి లాగా తోచింది ఆ రీతిగా భూమిని ఉద్ధరించిన వరాహమూర్తిని బ్రహ్మాదులిలా స్తోత్రం చేశారు

యజ్ఞ వరాహమూర్తిని బ్రహ్మాదులు సన్నుతించుట

“దేవా! వేద శరీరా జయము. జయము నీ రోమకూపాల్లో సముదాలు లినమై యుంటాయి. దుష్కురులకు యజ్ఞాత్మకమైన నీ రూపం కనబడదు అలాంటి నీకు మా ప్రణామాలు

చర్మమున వేదాలు రోమములంద బిడ్డిస్సు (ఆగ్ని) నేత్రములంద సంస్కరింపబడిన అజ్యం (నేయ) పాదాలయందు యజ్ఞ కర్మల తుండమందు స్తుక్కు (హోమపాత్ర) నాసికయందు స్తుపం (అజ్ఞాహతి చేయు కొయ్య గరిటె) ఉదరమందు ఇద (హవిస్సు భుజించెడి పాత్ర) కర్ణ రంధ్రమున చమనలు (చతురస్రంగా ఉండే సామపాత్రలు) ముఖమందు ప్రాశీత్యం (బ్రహ్మ భాగ పాత్ర) నోటియందు గ్రహములు (పాత్ర విశేషాలు) కంఠమందు ఉప సత్తులను యజ్ఞ కర్మలు నాలికయందు ప్రవర్గ్యపాత్రం కోరలందు ప్రాశీయం ఉదయనీయం అను ఇష్టలు విరపున సభ్యావసర్యములను అగ్నులు ముఖ మంద హవిర్బ్రుహణం చేతస్సున సోమం బాల్యాద్యవస్థలయందు ప్రాతస్సవ నాదులు సప్తవాపుల్లో సప్త సంస్థలు (ఆగ్నిష్టోమాది యాగ విశేషాలు) సంఘల యందు సర్వయాగాలు కలిగిన దండేవుడివు నీవు*. నీవు హవస్వరూపుడవు హవనేతవ హవతోక్తవు అవి హవఫలాభాపదవు హవరక్షకుడవు నీకు మా చేమోచ్చులు

దేవా తెల్లని నీ దంష్ట్రాగ్రమందు సకల చరాచరాలతో గూడిన భూదేవి సరోవరంనుండి బయటకు పెహున్న మదపుచీనుగు దుర్భాగ్రమందు సంసక్తమైన పత్ర సహితమగు పంచజం (తామర పువ్వు) లాగా వుండి అంతే కాదు దంష్ట్రాగ్రమందు నీవు ధరించిన భూమిపలన నీవు శిఖరాగ్రమందు వేమాన్నిదాల్చిన కల పర్వతంలాగా వున్నావు. తండ్రి స్థావర జంగమాత్మక మైన భూ చక్రాన్ని ఉద్ధరించు నీవు మా తండ్రివి. కావున నీ భార్యయగు

* వరాహస్వామి సర్వక్రతు స్వరూపుడని భావం

భూదేవి మాకు తల్లి అరడి యందు యాజ్ఞకుడు అగ్నిని నిలిపినట్లు నీవు నీ తేజాన్ని ఈమెయందుంచుటచేత నీమె పవిత్రురాలైంది. కనుక మా తండ్రివగు నీతోపాటు మా తల్లియైన దాత్రికిన్ని మా ప్రణామము

పరమేశ్వరా నీవు రసాతలంలో వున్న భూమిని ఉద్ధరించడంలో ఆశ్చర్య మేముందీ? సకల లోకాలకు సృజించిన సీకడి యెంతటి పరి? ఇంతటి మనకార్యం సిలా ఎవ్వరు చేయగలరు? వేదమయదయిన సౌతరమూర్తిని¹ ధరించి రసాతలం నుండి ఎలువలకు వచ్చేటప్పుడు నీవు నీ శరీరాన్ని విద్యుగా పైతృగసిన పుణ్య జల కణముతో సత్కారిత వాసుడైన మేం పుణ్యదల మయ్యాం. సృష్టి స్థితి సంహారక రైతే నీ లిలలు సుతించడం మా తరమా? నీవు చేసే కర్మలు అపారాలు. వాటిపారం (అంగం) తెలిసికోవాలి యత్నించేవాడు మరీహితుడు కాక జ్ఞానియా? ప్రపంచములా నీ యోగ మయలో మునిగి ఉంటుందని తెలిసిన్న గ్రహించని మూఢులను ఏమకాలి? కనుక లోకేశ్వరా? నీ కరుణా రూప విషదాలతో మమ్మ సుఖపెట్టు - అని బ్రహ్మాదలయిన ఆ మునులందరు భక్తితో యజ్ఞ వరాహస్వామిని స్తోత్రం చేశారు

అప్పుడు యజ్ఞ వరాహమూర్తి కాలి దెక్కలతో సముద్ర జలాలకు విడదీస్తూ భూదేవిని వైకి తీసికొని వచ్చి జలోపరితలాన నిలిపాడ ఈ శుభ చరిత్ర విన్నవారికి సకల సుఖాలు కలుగుతాయి శ్రీహరి సేవించేవారికి మనోహర సిద్ధి కలుగుతుంది మోక్షం అరచేతిలో వుంటుంది ఇక తుదృష్టమైన భౌతిక సుఖాలు లభించడంలో ఆశ్చర్యమేముందీ? కనుక పుండరీకాచుని కిథాప్యతాన్ని గ్రోలేవాడు జనర కథల ఇరవలాన్ని ఆస్వాదిస్తాడా? కృతర మరందాన్ని త్రాగెడి తుమ్మెద లేదు వీరచెట్ల దగ్గరకు పోతందా? - అని శుకయోగింద్రుడు పరీక్షితు నకు ఇంకా ఇలా అన్నాడు—

నరేంద్రా మైత్రేయుడిలా చెప్పే సరికి విడుదుడు - రాక్షసాంశకుని చరిత్ర ఎంత విన్నా తనిపెరితకుండా వుండి నీ ఆచుగ్రహంచేత యజ్ఞ వరాహమూర్తి కథ సాకిల్యంగా విన్నాను అయినా రమావపు గుణశీర్షనామృతాన్ని కర్త రంద్రమనే దోసిరితో త్రావితేగాని నకులకు సంసార తాపాలతీరపు శ్రీహరి యజ్ఞవరాహమూర్తి ధరించి హిరణ్యాక్షుని వసించాడన్నావు వరాహస్వామి భూమి దంష్ట్రాగ్రాన ఎలా ధరించాడు? హిరణ్యాక్షునితోడి వైరానికి కారణం ఏమిటి? అతణ్ణి వరాహస్వామి యెలా సంహరించాడు? అని అడిగాడు మైత్రేయు డిలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు—

మహాభాగా హరి కరణ విసాలనే కుతూహలంగల నీకు జగ్మహం

1 మరించి అగ్నిని పుట్టించెడి కాషం

2 వరాహమూర్తి

సిద్ధిస్తుంది నన్ను నీ వదిగిన ఈ కథ పూర్వం ద్రువుడు హరికిర్రన నిరతుడైన నారదునడిగాడు నారదుడు చెప్పిన ఆ కథ విని ద్రువుడు మృత్యుంజయు డయ్యాడు అలాంటి శ్రీహరి సంకీర్తనమును బ్రహ్మ దేశకలసు చెప్పాడ అది నేను నీకు చెపుతాను విను.

హిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశిపుల వృత్తాంతం

దక్షవ్రజాపతి కుమార్తె దితికి సంతాన వాంఛ కలిగింది ఆమె మన్మథ లాపం వరించుక తన పతి కళ్యపుని దగ్గరకు పచ్చింది అది సాక్షు సమయా. అసుర సంధ్యవేళ కళ్యపుడు యజ్ఞపతి అగ్నిపురమధనా అయిన విష్ణువు నారాధించి హోమకాల ముంగిట కూర్చున్నాడు విరహతప్తయై దితి ఆయన్ను సమీపిం - నాథా గజరాజులు కదాదిరేకంతో అరచి కంఠాలను విదళించినట్లు మర్మదుడు ఘడ్చి బాజాలతో నా హృదయాన్ని కలలో పడుస్తున్నాడు. కామా తుగ్దై నీ పాపాల నాశ్రయించారు నన్ను కడచించు

అదీకా నాతోడి సపతలంబరూ నీ అచుగ్రహతికయంచేత గర్భవతులై అనందంగా పుంపదం చూచి నాకున్నా సంతాన వాంఛ కలిగింది కరుణించి నా వాంఛ రీపు నీవు ధర్మవిరుద్ధపు నీకు తెలియుంది లేదు పతి సమ్మానానికి పాత్రురాలైన శ్రీకి సకల వాంఛలను సిద్ధిస్తాయి లోకంలో యశస్సు లభిస్తుంది పుత్రపతిని లోకంలో అందరు సన్నుతిస్తారు

భర్తయే తన ధర్మపత్నియందు పుత్రుడుగా జన్మిస్తాడని ప్రతీతి అగ్ని ఒకదే అయిన దీపమున మట్టించిర దీపం రెండుకావా? అగ్నివై పుత్రుని అను వేదోక్తి నీకు తెలియచికాదు మాతం ది వధునికోర్కె నడసరింది ఆయన కుమార్తెలలో మేం పదమువ్వరం పునవనరేణ్యుడవైన నీకు వరింపాం నా కోర్కె తీర్చు- అని దితి వీచాచేసుగా వేయికి కళ్యపుడు సామర్యముగా ఆమెతో జలా అన్నాడు---

తరుచీ సీతన్పది నిజం పురుషులను శ్రీలవలన ధర్మార్థ కామాలు సిద్ధి స్తాయి కర్ణదాడు నౌక ఆచారంగా సముద్రాన్ని తరిస్తాడు అలాగే గృహ మేరి అన్యాయవనాసు లంచరిసి రక్షిస్తూ నిజాశ్రమంలో తన పత్ని సాహ యంతో వ్యసన సముద్రాన్ని తరిస్తాడు. పురుషునిలో అర్థ కలిరం భార్య దర్శాపవేదైన రంజు శత్రు వర్గాలను అవలీలగా జయించునట్లు గృహస్థుడు ఇతరాశ్రమ దుర్గయాలైన ఇంద్రియాలకెక్కి శత్రువులను పన్నీనహితుడై యిట్టే

జయస్తాడు కనుక భార్య ఋణం తీర్చడానికి ఒక పురుషాయువుదాలదు జన్మాంతరాలుకూడా దాలవు.

అయినా నీవు చింతించకు నీ కోర్కె తీరుస్తాను కాని ఒక ముహూర్త కాలం ఆగు ఇది అసుర సంజ ఈ సమయంలో మృత్యురవైరి రుద్రుడు భూత గణాలతో గూడి సంచరిస్తూ వుంటాడు ఈ ఉగ్రసమయంలో రతికేళి నిషిద్ధం. ధర్మాన్ని అధిక్రమించడం దేనికి? రుద్రుడు నీ మరది అతడు మూడు కళ్ళతో ముల్లోకాలూ చూస్తూ వుంటాడు అతని కంటిబడని స్థలంలేదు మనకు బంధువైన అతడు చూస్తూండగా సుగమించడం వాచ్ఛంకాదు బంధువేకదా మరల్ని ఏం చేస్తాడోకోడు అనికీ అందు సమలే అనికీ తరవారని పెరవారనిలేదు అతడు సర్వసమకు శిలంభూతమయ్యుడు

అతని పాదదబ్బాలను సేవిస్తూ భాగ్యులవైకే మేమందరం మాయాయువైన ఐశ్వర్యాన్ని వాచిర ఫలదండలాగా దూరంగా తొలగించి వేస్తాం అతని కరుణచేత బ్రహ్మాండ్రాది తిక్కాలకులు వైకవోపేతులై వుంటారు విశ్వసయరయగు అవిద్య ఆతని ఆజ్ఞానువర్తిమై వుండి వేదాలుకూడా అతని రూపవైభవాలను అభినయింపలేవు త్రిపుర సహారమడియర ఆ దేవదేవుని- కునక తోగ్గమై ఇవాపర దూరమైన శరీరాన్ని ఉపాదేయంగా! నమ్మి వత్త మార్యా భరణాలతో అంకరించుకొను పాపములు కొందరు- శక్తాన వాసుడని భస్మ దారి అనీ, అస్థిమాల భక్షణని అవహర్యం చేస్తారు వాని కేసులం రిచ్చాగ్గులు- అని కళ్ళపుడు దిలికి ఎంతగానో హితోపదేం చేశాను

కానీ ఆ మాటలవి దిలికి చెవికెక్కలేదు కామోద్రేకాన్ని నిరోధించలేక పోయింది లలహడుకొని వారకాంక్షలాగా సిగ్గువిడిచి పతి త్టుపుష్టాన్ని పట్టి లాగింది కళ్ళపుడు కదనలేకపోయాడు భార్య నిర్బంధాన్ని తప్పించుకోలేక దైవానికి ఒక నమస్కారంపెట్టి ఆమెతో- సగిమించాడు సుగమానంతరం అతడు స్నాతుడై ప్రాణాయామచేసి బ్రహ్మ గాయత్రి జపించాడు

నిషిద్ధకర్మకు పాల్పడినందుకు దిలికి సిగ్గుపడి తానుచేసిన అపరాధాన్ని సహించి తన గర్భ పరిపాలకు శిష్యుని రుద్రుని అనేక విధాల స్తోత్రం చేసింది పిల్లలని దవడంచేత ఆమె గర్భవతిమై మహారంధం చెందింది ఆమె గర్భ విహ్వలమంది మారీచుడైన కళ్ళపుడు సంతోషించక ఆమె చేసిన అకర్మకు అత్యంత చింతిస్తూ ఇలా అన్నాడు—

ప్రాజేశ్వరీ నీవు తోకగిందకు వెన్నదీయకుండా కామాతురవై లజ్జా భయాలు విడిచి వెంయాలిగా దుష్కాలంలో నాతో రిమించావు. భూతగణ ప్రేరితులై మహా బలవంతులు ఉగ్రకర్ములు అయిర భద్రుడు అనుభద్రుడు

అను పేర్లుగల దుద్రానువరులిద్దరు నీకు కొడుకులుగా జన్మిస్తారు అక్క బం
గర్వంతో వారు భూమికి భారంగా పరిణమించి సామవూసు పట్టి పీడిస్తారు
ఎపుడా సామవూసు అభ్యర్థనపై శ్రీహరి క్రుద్ధుడై ఇచ్చాడును వస్త్రాభరణంతో
పర్వతాలను కూల్చినట్లు వారిని నేలకూలస్తాడు— అని కళ్యాపురదేశానికి విడి
వెల వెలచోయి—

జెను సజ్జనులను పీడించెడి వారి ఆయువు నిద్ర సరిస్తాయి శత్రువుల
చేతులలో మృతికూడా కలుగుతుంది కాని వారు నీ కొడుకులు— కరుణ వారిని
అనుగ్రహించ— అని అర్పించింది అప్పుడు కళ్యాపురన్నాడు—

తమజీ నీవు చేసిన విపరీత కర్మవలన ఇలాంటి దురవస్థ కలిగింది
అయినా నీవు పశ్చాత్తాపంతో శ్రీహరిని ద్యానించడంవల్లను నన్ను సేవించడం
వల్లను నీ కొక కుత పరిణామం కలుగుతుంది విను నీ కడుపున పుట్టి
యిరుపురు కొడవల్లో పారణ్యకవిపుడవారికి దాక్కికుడు శ్రీహరి భక్తుడు
అయినవాడు జన్మించి నీ వంశాన్ని పావనం చేస్తాడు అతని కిర్తి లభిం
బ్రహ్మాండమంతా ప్రాచుర్యము మలిచమైక బంగారం అగ్నిపురావేక పరిశుద్ధ
మైనట్లు దష్టాత్ముని కడపున జన్మించినా హరిభక్తుడగునలర మాక వర్తను
దొతాడు మహామోగులుమాదా అతని శీలానికి, స్వభావానికి ముగ్ధులై ఆరనినాగా
వర్తించాలని యత్నిస్తాడు.

భాగవతోత్తముడైన నీ యా మమమడు అర్కవృద్ధి లేకుండా నిరంతరం
శ్రీహరి చరణ దాస్యం చేస్తూ వుంటాడు. అతడు సంసార లంపటుకుకాదు
దేహభిక్షునిన్నీ విడిచిపెట్టాడు ఇతరులు పులిస్తే అత్యంత తాకెంతో సంకో
చిస్తాడు దుభిస్తే తాకెంతో పరితపిస్తాడు ఈ విశ్వమంతా హరిమయమని
భావించెడి మహాభక్త అతడు. వేసవిలో ప్రాణికోటి సంతాపాన్ని పోగొట్టి
చంద్రుడలాగా ఆ పుణ్యాత్ముడు అభిలతోకా దీక్షాన్ని అపనయిస్తాడు

అతడు నిరంతరం తోనా బయటా శ్రీహరి రమణీయమయిన ముఖాన్ని
చూస్తూ ఆనందాన్ని ఓలగాడుచూ వుంటాడు— అని కళ్యాపురదేశానికి విడి
తన కొడుకులు శ్రీహరిచేతిలో నిహతులవుతారనిన్నీ, తన మనుమడు మహా
భాగవతోత్తముడొకాడనిన్నీ విని దీక్షామూలంతో మమహూనా కెందింది.

కళ్యాపుని వీర్యంవలన ఆమె దాల్చిన గర్భం మహా తేజంతో దిగింది
ప్రసవ్యధ మవుతోంది తన గర్భస్థులైన కొడుకులు సురవిరోధు లొత్తారనే
వ్యధ మాత్రం ఆమెను విడిచిపెట్టెదరు నూరేండ్ల గర్భధారణానంతరం ఒకనాడు
ఆమె గర్భవండి ఒక మహా తేజస్సు వెల్లడి భూమిని ఆకాశాన్ని అమమకొంది
రవిచంద్రుల తేజాన్ని కమ్మివేసింది కారుచీకట్లు ముసురాయి దేవతలు భయా

విష్టులై బ్రహ్మదేవుని దగ్గరకు వెళ్ళి ఆయన్ను యథోచితంగా ఆరాధించి యిలా అన్నాడు

దేవదేవా నీవు చరాచర జగత్తునకు అధినేతవు లోకపాలకు లందరికి కిరీటావళిదవు సకల బ్రహ్మాండాల్లో నీకు తెలియని దేవతేదు అపత్తులొ సున్న మమ్మల్ని కడుచీచు కార్యహాపమైన ప్రపంచానికి నీవు కారణుడవు సకల భువనాలను సృజించింది నీవు సకల ప్రాణికోటి ఆత్మభావాలను నీ వెదుగు దువు ప్రపంచం అంతా నీయందు లీనమై వుంటుంది నిష్కామబుద్ధితో నిన్ను ద్యానించి క్యాసేంద్రియాలన్ని ఋణించిన వారలకు ఏ పరాధవాన్ని రాసీయవు నీకు మా ప్రణామము

కళ్యాణుని వీర్యం దితి గర్భంనుండి అన్ని దిక్కులను ఆక్రమించి కాష్ఠం లోని అగ్నిలాగా వృద్ధిపొందుతోంది అహోరాత్ర విభాగం తెలియక లోకాలన్ని కర్మలు మూసేకాయి శరణాగతులమైన మమ్మల్ని రక్షించు అని దేవతలు విన్నవించుకొని చతురాసను దన్నాడు—

సురలారా మీ పూర్వజులూ నా ఆత్మజులూ అయిన సనకాదులు భువనా లన్నీ తిరుగుతూ ఒకనాడు శ్రీహరి పాదాంబుజాలను సేవించాలనే కోరికతో వైకుంఠానికి వెళ్ళారు ఆ మహానగరంలో అందరందరు నిష్కాములు ముముక్షువులు నిరంతరం శ్రీహరి చరణావలంబాలను సేవిస్తూ ఆనంద వారాళిలో నోల రాడుతూ వుంటారు.

ఆ వైకుంఠంలో నిశ్చేయం అనే ఒక ఉపపనం వుంది అది సకల ఋతు ధర్మాలతో నిరంతరం మనోహరంగా వుంటుంది అర్థిజనుల కోర్కెలను తీర్చేది కల్పవృక్షాలతో ఆ వనం కనువిందుచేస్తూ వుంటుంది ఆ వనంలో పురుషులే కాదు పక్ష పక్ష్యాదులు కూడా శ్రీహరి నిరంతర గానంలో మునిగిలేలుతూ వుంటాయి. అచట యువతీ యువకులు విహారాలను అధిష్టించి నిరంతరం మకరందాన్ని స్రవించేది వికసిత మాధవీ కుసుమాల పరిమళాన్ని వహించి విషయ సుఖాన్ని ప్రేరేపిస్తూ వీవేది వాయువును తిరస్కరిస్తూ శ్రీహరి చరిత్రను గానంచేస్తూ విహరిస్తూంటారు

అచట పక్షి విశేషాలు కూడా భవద్భజాసక్తి కలవై యుంటాయి రాజ హంసలు, పారావతాలు చిలుకలు గోదరుంకలు, బెగ్గెరు పక్షులు నెమళ్ళు అవది తుమ్మెదల ఝంకరాన్ని శ్రీహరి సంతకీర్తనంగా ఉత్తేజ్విరించి తమ కోలాహలాన్ని కొంతసేపు చాలించి చెవులార వింటూ పరవశిస్తాయి అచట మందార మల్లినాది నానావిధ పుష్పా రెన్నో వున్నాయి కని శ్రీహరి వాటి నన్నిటిని విడిచిపెట్టి తులసిని భూషణంగా గ్రహించాడు అయినా ఆ పూవులు ఈర్ష్యవహింపక తులసి సౌభాగ్యాన్ని మెచ్చుకుంటూ వుంటాయి.

అచటి పూజాదరిండ్లలో రుచభారంతో లేనదుము లల్లాడగా ముసాయి
లైన ఒడ్డాణపు మువ్వల పథర ధ్వజలతో వీసులకు విందుచేస్తూ జన
భారంతో రాజహంసల్లాగా మందమందంగా నడుస్తూ పక్కడుని పూజాదారు
అపహసించెడి నేత్ర పద్మాలతో సవిలాసంగా మన్మథ కేళి విహారాలో మునిగి
లేరెడి యువతీజనుల శృంగార చేష్టలకు చలించి అచటి భక్తజనులు సంకత
హరినామ చింతనం చేస్తూ వుంటారు

త్రిలోక సుందరియైన లక్ష్మీదేవి మణికిరీషి కలితాలైన కనకాలయందె
రవళులు వీసులకు విందుచేస్తూండగా తన ప్రాచీను మందిరంలోని సృజిత
కుడ్యాలో (గోడల్లో) తన మహాహాకృతి ప్రతిబింబిస్తూండగా లీలాకమలంతో
ఆ గోడలను స్వయంగా తుడుస్తూ వుంటుంది ఆ కుడ్యానలో సువాసనలు గుఱా
ళించు తులసిదళ దామాలతో ఆమె శ్రీహరి చరణాల విందాలను అర్చిస్తుంది
పగడాలతో నిర్మించిన దిగుడు బావుల్లోని నిర్మల జలపూరంతో నొసటి కస్తూరిని
పరిహసించెడి నల్లని కురులతో హుపు హుపు సోయగాన్ని తిరస్కరించెడి నాసి
కతో ముద్దులు గులుకు ఆమె ముఖం ప్రతిబింబించగా ప్రాణేశుడు తన ముఖ
పద్మాన్ని ముద్దుపెట్టుకున్నాడని భ్రమించి శ్రీదేవి లోలోన చిరునవ్వులు చిలక
రిస్తుంది. ఆ వనం పుడ్యానికి శరణ్యం ధర్మానికి స్థానం. సుకృతానికి
ఆలయం

నిరంతరం హరిదరణ సేవాపత్తులైన భక్తులుండెడి ఆ చోట శ్రీహరి విము
ఖాత్ములు ఇతర కథా శ్రవణ నిరతులు అమన చారికి తావులేదు భగవదాధ
నకు సాధన భూతమైన నరజన్మయై తిన్నీ కొందరు శ్రీహరి మాయచే మోహితులై
ఆ దేవదేవుని సేవింపరు అట్టివారికి ఆ స్థానం ఎన్నహు లభించదు శ్రీహరి
కథలను విని ఆనందాశ్రువులు చెక్కిళ్ళపై స్రవిస్తూండగా గద్గద స్వరంతో
పులికించి పోయెడి నిరహంకారులగు సుకర్మలకు మాత్రమే ఆక్కడ చోటు
లభిస్తుంది.

ఆ వైకుంఠం సరోవరంలాంటిది స్వర్గశాలలతోను, కాపూలతోను
ఒప్పెడి శ్రీహరి మందిరం ఆ సరస్సులో పద్మం లాంటిది ఆ మందిరాంతరంలో
ప్రకాశించెడి శేషువు ఆ పద్మంలోని దుద్దు ఆ శేషుని పడగ శయ్య ఆ
శయ్యపై శ్రీహరి భృంగాకారంతో (తుమ్మెదలాగా) నివసిస్తాడు శ్రీహరి పరి
పాలించెడి ఆ వైకుంఠానికి ససండాది మునీశ్వరులు వెళ్ళి శ్రీహరిని దర్శించాలనే
కాంక్షతో అన్యదృష్టి లేకుండా ఆరు కష్టాలు దాటి ఏడవ కష్టయందు ఇద్దరు
ద్వారపాలకులను చూడారు

వారు కాంచన మణిమయాలైన హారాలు బాహువురులు అంగుళీయకాలు
మొదలైన ఆభరణాలు ధరించివున్నారు. వారి చేతుల్లో గదలు, బెత్తాలు పున్నాయి.

వారు ధరించిన వనమాలల సూత్ర సౌరభానికి తుమ్మెదలు మూగుతున్నాయి వారు చతుర్ముఖులు వారికిప్పు రోషాగ్నితో ఎర్రవారి పున్నాయి వారి నొసలు కనబొమ్మలు కుడిలంగా పున్నాయి ఆ దౌవారికులను చూస్తూ సరవామల వృద్ధులయ్యిందీన్నీ ఐదేండ్ల బాంబుల్లాగా కనబడుతూ నిశ్శంకంగా రోనికి వెళ్ళడానికి యత్నించేసరికి వారిని ఆ ద్వారపాలకులు దర్పావలాడుతూ అడ్డగి వారు అపుడా ముసలు రోషారుచిత నేత్రులై అందరూ వింటూండగా ఇలా అన్నారు—

ఓరీ శ్రీహరి దర్శనార్థం వచ్చిన మేము సామశ్చలం నిష్క్రమణ వరములం మమ్మల్ని నిరోధించడం మీకు తగదు మీ రెవరో మాకు తెలుసు. కొందరిని ప్రవేశింపజేయుడం అనుమానం కలిగినప్పుడు కొందరిని నివారించడం దౌవారిక ధర్మం అంటారేమో అది సమంజసంకాదు ఇది నైకురం ఇక్కడ కలుష త్యులైనవారికి అడుగుపెట్టే అధికారమేలేదు కనుక మీ రలా శంకించడమీ తప్పు అలాగ దివ్యమంగళ విగ్రహుడు విశ్వోద్యుడునైన ఈశ్వరుని దృష్టిలో ఏడు రాదగినవాడు ఏడు రాదగినవాడు అను వైషమ్యం పుండదు కాక మా వేషభాషలను ఒట్టియైనా మేము యోగులమని మీరు గ్రహించలేరా ?

విద్వాంసులు మహాకాళంలో హటాకాళంలాగా పరమాత్మయందు జీవాత్మను అభేద భావంతో చూస్తారు భగవంతుడు సర్వాత్మకుడు భూసురులమైన మాకును నైకురం నాయకునకు భేదంలేదు. అంచేత రాజదండనానికి వెరచి మమ్మల్ని వారించామని మీ రొకవేళ భావిస్తే అది ఉచితంకాదు కనుక మీరు మందబుద్ధులై ఆకారణంగా మమ్మల్ని అడ్డగించారు అంచేత అనుచిత కర్మలైన మీ రిక్కడ ఉండడగదు మీరు లోభ మోహాలకు నెలవైన భూలోకంలో పుట్టండి' అని వారిని శపించారు

ససకాదుం శాపం విని జయ విజయ'లను ఆ ద్వారపాలకు లిద్దరు తల్లడిల్లి వారి పాదాలపై వ్రాలి - 'మునీంద్ర లారా మీ యీ నిష్ఠర శాపానికి మేము శోకించం. మీలాంటి సత్పురుషులను పరాభవించిన మా పాపమే ఇంతకు తెచ్చింది. అయినా మీరు అనుగ్రహించి భూలోకంలో మా భవి జన్మల్లో మాకు శ్రీహరి నామ విస్మృతి కలగకుండా చేస్తే మాకు శుభం లభిస్తుంది' అని జయవిజయ లా మునీంద్రులను అలా అర్థిస్తుండగా లక్ష్మీదేవితో సరసాలాప వినోదాల్లో మునిగివున్న శ్రీహరి ఆ కలకలం విని అంతఃపురంనుండి బయటకు వచ్చాడు ఆతనివెంట లక్ష్మీదేవి వచ్చింది. అచ్చరమ ఆ దేవదేవునకు రాయంచరి రెక్కల్లాంటి తెల్లని దామరాలు వీస్తున్నారు. ఆ వీచనంవలన జనించిన గాలికి చంద్ర బింబంలాంటి ఆ తపత్రం (గొడుగు) కంపించగా దానికి చుట్టూ కట్టిన ముత్యపు సరం నీటి తుంపరలుపడి అయన శరీరం శోభావహంగా వుంది

చిరునగవును చిందిస్తూ ప్రసన్నంగావున్న ఆయన ముఖమవిందాన్ని ముసింద్రలు సన్నుతిస్తున్నారు ఆయన తనను సేవిస్తూన్న భర్తలను స్నేహార్థం దృక్కులతో చూస్తున్నాడు ఆయన వక్షస్థలంమీద వైజయంతి ప్రకాశిస్తోంది కళ్ళల్లో కృపారంభం తొణికిసలాడుతోంది ఆయన యోగిజన సేవ్యుడు సాధు రక్షకుడు లోకాలన్నింటికి అంబర ప్రాయవైన వైకుంఠానికి ఆయన అలంకారం

శ్రీహరి అలా ద్వారసీమకు వస్తూనప్పుడు ఆయన తన కడి సీమను చాల్చిన పీతాంబరంమీది మణిమయమైన మొలసూలు కాంతి నలువైపులా మెరిసి పోతోంది మెడమందు ప్రేలాశతోన్న హాల కాంతులతో కౌస్తుభమణి కాంతులు ఎంతో సోయగాన్ని కలిగిస్తున్నాయి విద్యుత్కాంతులను నైతం తిరస్కరించేడి ఆయన కర్ణమంగళ ద్యుతులు ఆయన చెక్కిళ్ళ కాంతులకు దోహదం చేస్తున్నాయి ఆయన ధరించిన కిరీట కాంతులు నలుదిక్కులా వ్యాపించాయి.

భావపురులతోను కనక కంకణాలతోను మనోహరంగావున్న ఎడమ చేతిని ఆయన తన వాహనమైన గరుత్మంతునిపై వుంచాడు. మరో చేతితో లీలా పద్మాన్ని త్రిప్పరున్నాడు ఆయన పాదపద్మములయందలి పుప్పొడిచే రంజితమైన తులసిమాలనుండి స్రవించేడి మరద సుగంధాన్ని వహించి వచ్చేడి గాలిని ఆస్వాదించి ఆయన్ను సేవించడానికి వచ్చేడి యోగి జనులకు ఆయన ఎంతో మనోనందాన్ని కల్పిస్తున్నాడు ఆయన మనోహరమైన ఆకృతిని చూచి అందరు పులకించిపోతున్నారు. ఆయన సౌందర్యంముందు రమాదేవి సోయగంకూడా తీసి కట్టనుపిస్తోంది పగడాల్లాగా ఎర్రనైన పెదవులపై తరళించేడి చిరునగవుతో ముగ్ధమోహనంగావున్న ఆయన ముఖపద్మాన్ని ద్వారసీమయంచున్న మునులు అదేక దృష్టితో తనివిడిచి తిరిగి తిరిగి చూచి పరవశించిపోయారు

ఎలాగో అతి ప్రయత్నంమీద వారు తమ దృష్టిని శ్రీహరి ముఖంపై చూపి సమస్త భేదాను పోగొట్టి మనోమోచాలను కల్పించేడి ఆయన పాదపద్మాలను చూచారు పద్మరాగ మణుల్లాంటి గోళ్ళతో ప్రకాశించేడి ఆయన ఆ పాద పద్మాలను మనసులో గీల్కొలి తాము చరితార్థలైనట్లు భావించారు యోగులను కూడ కానరాని ఆ చేపదేవునకు వారు మాటిమాటికి అభివందనా లర్పించారు దాహ్య నేత్రాలకు కనబడేడి దివ్యమంగళ విగ్రహంతో అలా ద్వారసీమకు వచ్చిన తేజో నిధియైన ఆ పురుషోత్తముని సనకాదులు ఇలా సన్నుతించారు

సరకాదులు శ్రీమన్నారాయణుని సన్నుతించడం

కిమలేశుడా నీకు కుమారుడూ మాకు తండ్రి అయిన చతుర్ముఖుడు మాకు రిహస్యంగా - చెప్పిన నీ గభీర మరోహరమూర్తిని కనులారా చూచి తరితాం హృదయంలోనె వున్న దుర్తనులు నిన్ను చూడలేదు నీ దివ్యమంగళ ప్రిగహాన్ని దర్శించిన నీ ఆశ్రితుకు కారుణ్యంతో మనోనందాన్ని కల్పిస్తావు నీ దర్శనాభిలాషతో తపించేడి యోగిజ్జ, హృదయాల్లో నీవు అభివసిస్తావని ఆత్మవిదలు మూత్రమే గ్రహించగలుగుతారు నీకు వ్యతిరీకాలైన ఇతర కర్మలు మోక్షమిచ్చేవి అయినా నీ భక్తులు ఆ కర్మలను పరిగణింపదు

కనక పాపాలను బోగొట్టి శ్రీని వైభవాన్ని చేకూర్చుడి నీ పాదసేవలో నిరంతరం నిమగ్నులై యుండెడి బుధజనులకు ఆస్యభావన వుండదు మేము తపోనిధిలం పాపాలు మమ్మల్ని దరిజేరవు అయినా ఈనాడు అలిగి నీ ఆశ్రితులను శపించి వాపానికి ఒడిగట్టాం ధర్మహాని కలిగించాం మాకు నరకపాతం తప్పదు మా నేరాన్ని సహించి మమ్మల్ని రక్షించు తుమ్మెద వున్న సుగంధాన్ని ఆస్వాదించాలనే కోరికతో ముండ్లతో చుట్టుకొనబడిన సూర్య వికసిత కుసుమ మంజరీలను దరిజేరునట్లుగా మేము అనేక విఘ్నాలకు ఓర్చి నీ చరణ సరోజాలు సేవించడానికి వచ్చాం

పరమేశ్వరా నీ పదాంబుజాలను ఆంటి తులసి పవిత్రమైంది అలాగే నీ కథామృతంతో నిండిన వాక్కులు సోకి మీ చెవులు పవిత్రాలయ్యాయి ఇంద్రియ పశులైనవారికి కారాని నీ ఆతనీ శ్యామల శరీరం! చూచి మా కన్నులు కృతార్థుల చెందాయి అచ్యుతా నీకు మా నమస్కారములు - అని సనకాదులు శ్రీహరి చరణ కమలాలకు మ్రొక్కేసరికి ఆ దేవదేవుడు సంతుష్టుడై వారి కిలా అన్నాడు

వారు జయవిజయులను నా దోవారికులు మిమ్మల్ని వారించినందుకు మీరు వారికి తగిన శిక్ష విధించారు అది నాకున్నూ సమ్మతమే ఎందుకంటే సేవకులు చేసే తప్ప స్వామిది అవుతుంది కనుక మీరు నన్ను మన్నించండి. శరీరమున సంభవించిన కుష్టరోగం శరీర చర్మాన్ని అలా విపర్లం చేస్తుంది అలాగే భృత్యులు కూడని పనిచేస్తే యజమానికి యశోహాని కలుగుతుంది అతని పేరు ప్రతిష్ఠలు మంటగలిసిపోతాయి మీ మహిమవలన ఈ వైకుంఠానికి మహా యశస్సు లభించింది అది మహా పవిత్రమైంది ఆ వైకుంఠనామం చెవిసోకితే చాలు నీచులుకూడా పరమ పాపను లోతారు.

1 అవిసెలాగా నల్లగా నుండెడి శరీరం

EVB-10

అలాంటప్పుడు సాటవులైన మీకు అపకారం చేసినవారు నా యంతటి వారైనారే వారిని త్రుంచివేస్తాను. ఇక ఇతరులను విడిచిపెడతానా? భూసురుల చరణ సరోజాలనుండి స్రవించెడి జలం పాపనాశకమైంది. లోకపాపనమైనది నే నది శిరస్సున ధరిస్తాను అలాంటి నన్ను విరక్తునిగా భావించక సకల సంపదలకు నిలయాలైన కడగండి చూపులతో లక్ష్మీదేవి నా వక్షస్థలాన్ని అధివసించి వుంటుంది యజ్ఞాలో యజమానిచే అగ్నిజ్వాలలయందు ప్రేరితబడిన మృత పుత్ర మైన హవిస్సు! పుత్ర నేను తృప్తికెందను కాని నిష్కామ బుద్ధితో ధర్మ మారగతుడైన బ్రాహ్మణుడు భుజించెడి ప్రతి కఱకతో నేను తనివి చె దుతాను

నే నెల్లప్పుడూ అప్రతిహతమైన యోగమాయా విభూతితో విరాజిల్లుచూ వుంటాను అయినా బ్రాహ్మణుల చరణ సరోజ రేణువులను మణిమయమైన నా కిరీటంమీద ధరిస్తాను నా చరణ సంభవమైన గంగను శిరస్సున ధరించి ఈశ్వ రుడు మున్నగు దేవతలు పవిత్రులయ్యారు అలాంటి నేనే విశ్వుల చరణాంబువు లను శిరస్సున చల్లకుంటాను అంతటి పావనమూర్తులైన బ్రాహ్మణులు ఒకచో అపకారం చేసినా అగ్రహం చెందకుండా వారిని నాతో సములుగా భావించెడి వారు నాకు ప్రియతము దొరారు

గోపలకు బ్రాహ్మణులను నన్ను దీనులను భేదభావముతో చూడేవానికి నరకం తప్పదు అక్కడ యమభటులు వానిని గద్దలు ముక్కులతో చీల్చిసట్ట ట్టివేస్తారు బ్రాహ్మణు లొకచో తమను పరాభవించినా చిరునవ్వుతో వారిని సన్నుతించి పూజించేవారిని నేను నాతో సమానులనుగా భావిస్తాను పుణ్యాత్ము లగు బ్రాహ్మణులకు నేను అమ్మడు పోయానంటే అందులో అత్యుక్తిలేదు పూర్వం భృగుషహర్షి ఒకనాడు నన్ను తన్నితే నేను కినుక వహించకుండా పూచుకోలేదా? నా మరొకప్రాయం తెలిసికొకుండా మీరు గర్వాంధులై మీ యజ్ఞులు అతి కమించిరందుకు తగిన ఫలితం పొందారు కాని మీరు భూమిపై జన్మించి అమెకలలోకి తిరిగి నా దగ్గరకు వచ్చేలాగా అనుగ్రహించండి - అని అర్పించాడు

కాని సరకాడులు శ్రీవారి అమృతోపమారైన వాక్యాలను వినిన్నీ తృప్తి చెందరయి ఎంతకంటే ఆ దేవదేవుడు పలికిన మాటలు గంభీరంగా దురవ గాహంగా వున్నాయి. అనేకార్థాలు వచ్చేటట్లున్నూ వున్నాయి. తమను అధిసందిస్తూ అలా అన్నాడో లేక నిందిస్తూ అన్నాడో అనే సంశయం కూడా కలిగింది వారికి వారు దౌర్బాగులకు విధించిన శిక్షకు సంకోచించి పుండరీకాక్షు డలా నరక

గర్భంగా మూర్త్యాదేమో అనే భావన కలిగింది కాని వెంటనే పునరాలోచనచేసి శ్రీహరికి తమ యద కృపలని గ్రహించి పులకించిపోతూ చేతులు జోడించి నిజసూర్యాయోగింపన అపారమైన విభూతిని బలంగా కలిగిన ఆ పద్మాక్షుడుకు ఇలా అన్నారు

దేవా విప్రులు దేవనందరికి పరదేవతలు ఆ విప్రులకు నీవు అభి దేవతవు అలాంటప్పుడు నీకు విప్రులు అధికాయకులని అనడం బోధ్యంగా ఉంది. సకల ధర్మాలు నీ పలక కలిగాయి ఆ ధర్మాలను నీవే ఆయా అవతారాలు ధరించి రక్షిస్తూ ఉంటావు ఆ ధర్మాలకు ఫలమున్ను నిర్వికారుడవైన నీవే నిస్సృహలైన యే సింధులుకూడా నీ అనుగ్రహంచేత మృత్యుభయం లేకుండా వుంటుంది అలాంటప్పుడు నీవు అర్చ్యుల అనుగ్రహాన్ని ఆకాంక్షిస్తూన్నావంటే ఆశ్చర్యంగా వుంది.

లక్ష్మీదేవి చరణ రేణువులు అర్థులకు శరోలంకారాలు అలాంటి లక్ష్మీ రామరహస్య పరాగంసండి జాలువారేడి మరందం కోసం మూగే 'భ్రమరాంగర' లాగా భక్తుల ద్విందిన తలనిదామంచే అలంకృతమైన నీ పాదాలను సేవించ గోరితే భాగవతులయం ఉండెడి అనురాగంచేత నీవు ఆమెను కన్నెత్తియైనా చూడవు. నీ మహిమ యెంతటి విచిత్రమైనదో

శ్రీవత్సా లాంఛనంగాగల మహాదేవా భూదేవుల పాదరేణువులు నీ శరీరానికి అలంకారాలన్నావు. లోకంలో అందరికీ విప్రుల మహిమను తెలియజేయడానికి నీ వలా అన్నావు కాని లేకపోతే నీ వెక్కడ? బ్రాహ్మణులక్కడ? నీ ముందు వారేపాడి? జగన్నాయకా నీవు రక్షింపదగినవాని రక్షించకపోతే వేదోక్తమైన ధర్మ మార్గం నశిస్తుంది అంచేతనే నీవు శిష్టసంరక్షణం దుష్టజన సంహారం చేస్తూంటావు విప్రులయందు నీకుగల కారుణ్యంచేత నీవు పలికిన యవి సమంజసంగా వున్నాయి నీ వలా వినయంగా పలికిన మాత్రాన నీకు ప్రాభవ హాని యేమిన్నీ కలుగదు.

ఎందుకంటే నీవు విశ్వ కర్తవు విశ్వ పాలకుడవు నీ కేమిటి? ప్రాభవ హాని యేమిటి? అలా వినయంగా పలకడం నీ కొక లీల మునుముసైర మమ్మల్ని నీవు సత్కరించడం మాయందు నీకుగల అనుగ్రహంచేతనే మరొక విశ్మయం ఈ జయవిజయాల యెక నాగ్రహించి మేము విధించిన శిక్ష తక్కువ అవుతుంటే వారికి నీవు నీ యిష్టంవచ్చిన కఠినశిక్ష విధించు లేదా నీవు వారిని రక్షింపదలచిస్తే రక్షించు. నీవు ఎలాచేసినా మారు సమ్మతమే ఒకవేళ అనపరాధులు నిర్మలాంతరంగులు అయిన వీరి యెకల మేము అనుచితంగా ప్రవర్తించివుంటే అజ్ఞాపించు - అని బద్ధాంజలాలై యున్న మునుకు రమాధవు డిలా అన్నాడు.

మనోద్రులారా మీరు భూమిమీద ఆసురయోనిలో జనించి దేవతలను పీడిస్తారు లోకకంటకు లౌతారు. నాయందు వైరానుబంధాన్ని పెంచుకొంటారు యద్ధరంగంలో నన్నెదిరించి నా చక్రావతిచే నిహతులై తిరిగి నా సాన్నిధ్యానికి వస్తారు వైరభావంతోనైనా నన్ను స్మరించడం వలనను నా సమక్షంలో నా ముఖం దర్శిస్తూ మృత్యువెండదం వలనను మీరికి నా పదవి లభిస్తుంది మీరికి పునర్జన్మ వుండదు నా మనోభావంకూడా మీరు మీ యెడల పలికిన మాటలకు అనుగుణంగానే వుండి కరుక మీరు మీ మనస్సులో ఏ విధంగానూ శంకించకండి—

అరగా సరకాచులు పులికించిపోయారు. అనందాశ్రువుల కారుస్తూ వైష్ణవ లక్ష్మిని సమృతిస్తూ పరమేశ్వరుని వీడ్కోని నిజాశ్రమాలకు వెళ్ళిపోయారు. అనంతరం శ్రీహరి జయవిజయుల నుద్దేశించి - మీరు రాక్షసులై జన్మించక తప్పదు. నేను సర్వశక్తి సంపన్నుడనై యుండిన్నీ విప్ర వాక్యాలను వారిప లేకపోయాను కరుక మీరు రాక్షస యోనిలో జనించి నాతో వైరం పెట్టకాని నిరంతరం నన్నే స్మరిస్తూ మరణానంతరం తిరిగి జన్మించు వస్తారు. వెళ్ళండి - అని ఆజ్ఞాపించి లక్ష్మిదేవి వెంటరాగా పుండరీకాక్షుడు నిజమందిరాంతరం లోనికి వెళ్ళిపోయాడు

ఆపుడు జయవిజయులు వెంటనే నిజలేఖం కోల్పోయారు ముల్లోకాల్లో అందరు హాహాకారాలు చేస్తూండగా వారు విహ్వలై భూమండలం మీద కూలి పడ్డారు వారే యిప్పుడు దితి గర్భాగారంలో వున్నారు వారి లేఖంవల్లనే మీరు నిష్కలయ్యారు ఇంతకూ ఆ శ్రీహరిచేసే పనులు వింతగా వుంటాయి అతడు సృష్టి సీతి సహార కారకుడు ఆద్యంత రహితుడు వికార భూన్ముడు దయా నిధి మీకు తప్పక మేలుచేస్తాడు మీ కోర్కెలు సిద్ధిస్తాయి వెళ్ళండి - అని చతురాక్షర దేవతలకి దేవతలు ఆనందించి నిజలోకానికి వెళ్ళిపోయారు

జయవిజయులు హిరణ్యాక్ష హిరణ్యాకశిపులై జన్మించడం

సూరేంద్ర గర్భధారణానంతరం దితి జగత్కంటకులైన ఇద్దరు కొడుకులను కన్నది ఆపుడు ఎన్నో దుర్నిమిత్రాలు తలెత్తాయి భూమి కంపించింది కుల పర్యటాలు చలించాయి. సముద్రాలు కలత చెందాయి నక్షత్రాలు రాలాయి ఆకాశం బ్రద్ధలయింది పిడుగులు పడ్డాయి హాహాగ్నులు ఆరిపోయాయి ఎదురుగాటలు వీచాయి చెట్లు చిందర వందరిగా కూలిపోయాయి. గ్రహాల నక్షత్రాలు కాంతి విహీనాలైనాయి మేఘాలు నెత్తురు కురిశాయి ఆకాలంలో రావావు సూర్యుని గ్రసించాడు దశదిశలా చిమ్మచీకట్లు క్రమ్మాయి పగలు

నక్కలు మోరలెత్తి ఏద్యాయి దేవతా ప్రతిమలు ఒరిగిపోయాయి ఆవులు నెత్తురు, చీమ పిడికాయి విస్మల చెక్కిళ్ళయందు మదజలం ఇంకిపోయింది గుహలు మార్మోగాయి పాపగ్రహాలు మిత్రత్వం నెరపాయి సొమ్మ గ్రహాలు వక్రగతులు చెందాయి

ఇలా ఎన్నో ఉత్పాతాలు సంభవించేసరికి రాక్షస జన సోదంతం తెలియక ప్రళయమేదో వచ్చిపడ్డదని అందరు భయపడ్డారు సనకాదులు మాత్రం నిశ్చలంగా ఉన్నారు దిరిసుకులు పుకుకూనే కులపర్యతాల్లాగా ఉన్నారు నేలమీద వారు కాలుమోపితే నేల కంపించిపోతోంది రత్న కేయూరాలు కుండలాలు స్వర్ణకీడిం మణిమంజీరాలు ధరించి ఉన్నారు వాటి కాంతిముదు సూర్యకాంతి వెలవెల పోతోంది

ఆ సమయంలో కళ్యపుడు తన కొడుకులను చూద్దామని దితి మందిరానికి వచ్చాడు వారికి నానుకరణం చెయ్యాలనుకొన్నాడు దితి గర్భంలో తన లేజం వలన ముందుగా జన్మించిన వానికి హిరణ్యకశిపు డనిన్నీ, ప్రసూతి సమయంలో దితి ముందుగా కన్నవ్వానికి హిరణ్యాక్షు డనిన్నీ పేరుపెట్టాడు !

కాలక్రమంలో హిరణ్యకశిపుడు తన బాహుబలంచేతను బ్రహ్మ యిచ్చిన వరం చేతను తనకు మృత్యుభీతి లేదని తలచి సమస్త లోకపాలకులను జయించి సంతృప్తుడై - మహా లేజంతో నిర్మయంగా వున్నాడు అతని సహోదరుడు హిరణ్యాక్షుడు ఏనుగు తొండంలాంటి భుజాదండంమీద గదను ధరించి తనను ఎదిర్చి యుద్ధం చెయ్యగల విశిష్టి ఎక్కడా కానక భూలోకం అంతా గాలించి స్వర్గాన్ని ముట్టడించాడు అతని మెడలో వైజయంతి ప్రకాశిస్తోంది మణి నూపురాలు మల్లుమల్లుమని మ్రోగుతున్నాయి అతని దేహకాయలు నలుదిక్కులా విక్రడిల్లాయి అతన్ని చూచి దేవతలు గరుడుని చూచి సర్పాలు పారిపోయి నట్లు నలువైపులూ పారిపోయారు వారి నివాసాలు జిల్లేళ్ళకు ఉమ్మెల్లలకు నిలయాలయ్యాయి .

దేవత లలా శౌర్యహీనులై పారిపోవడంచూచి హిరణ్యాక్షుడు రెచ్చిపోయి సముద్ర మధ్యంలో చొరబడ్డాడు

1 హిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశిపులు కవలలు పుడుష వీర్యం శ్రీ గర్భ కోశంలో ద్వితీ విభక్తమైనపుడు కవలలు పుడతారు మొదట ప్రవేశించిన వీర్యం శిశువై తర్వాతా, వెనుక ప్రవేశించింది మొదట పుట్టడం జరుగుతుంది. కనుక కళ్యపునుండి మొదట చలించిన వీర్యం హిరణ్యకశిపు డయ్యాడు వెనుక బయలు దేసిన వీర్యం హిరణ్యాక్షు డయ్యాడు.

వరుణుని సైనికులు వానిని చూచి భయకంపితరై ఎవరికి దొరికిన దారిని బట్టి వారు పారిపోయారు అపు డా రాక్షసుడు సముద్రంలో అనేక సంవత్సరాలు స్వైరవిహారం చేశాడు తన నిశ్వాస వాయువులచే పై కెగసిర అంతకు తన గదా దండంతో అణచివేస్తూ పోయిపోయి వరుణ పాలితమైన విభావరీ పురంలో ప్రవేశించాడు

సముద్రాధి నాయకుడు పాతాళ లోకేశ్వరుడు అయిన వరుణుని జూచి హిరణ్యాక్షుడు పరిహాసంగా - లోకపాలకులలో నీవు ఒలావీతిగదాని అండను సన్నుతిస్తారు నిజంగా నీవు అంతటి పౌరుషశాలివే అయితే సత్సేవిర్ని నాతో యుద్ధం చెయ్యి నీ భుజబలాన్ని ప్రాభవాన్ని కాలరాస్తాను - అనేసరికి వరుణుడు పరబలం, తనబలం సమీక్షించుకొని దనుజునితో యుద్ధానికి అది తగిన సమయం కాదనుకున్నాడు రోషాన్ని దిగద్రావి ఓర్పుతో ఇలా అన్నాడు

ఓయీ మేము కాంటి కాముకులం వియమ నిష్ఠలతో చోస్తున్నాం మే మిప్పుడు కయ్యానికి కాలద వ్వడం భయం ముందు దొరడు తక్కు మహాబల సంపన్నుడవైన నిన్ను ఎదిరించగలవాడు ఎక్కడా లేడు ఆతడు వైకుంఠంలో ఉన్నాడు. రణరంగంలో అనేక పర్యాయాలు శత్రువులను నిర్మించిన మహా వీరుడు. కనుక నీవు అక్కడకు వెళ్ళు ఆతడు నీ పని సర్వం తీరుస్తాడు. ఆ మహాశూరుడు ప్రతి యుగంలోను అవతరించి దుష్టులైన రాక్షసులను హత మారుస్తూ ఉంటాడు.- కనుక నీవా శ్రీహరిని ఎదిరించు ఆతడు నీ భుజబలాన్ని అణచివేస్తాడు. నేలగులిన నీవు అపుడు కక్కలకు నక్కలకు అహారం కాగలవు. ఇప్పుడే అచ్చటికిపో నీ చేప ల వు తేలిపోతుంది ఇక కాగల కార్యం చెప్పడం దేనికి? అని వరుణు డనేసరికి—

హిరణ్యాక్షుడు ఆగ్రహోద్రగ్గుడై నిర్భయంగా జనార్దనుని రణరంగంలో మర్దించి వేస్తానని పలికి వియం నగరానికి వెళ్ళాడు అతడలా వెల్తుండగా అసనికి దారిలో నారదు డెదురై ఓయీ ఎక్కడికి ప్రయాణం? అని అడిగే సరికి ఆతడు నారదు నడ్డేంచి నేను శ్రీహరిని యుద్ధరంగంలో సంహరించి రాక్షస కలానికి సంకసం కలిగించడానికి వైకుంఠానికి బయలుదేరాను అన్నాడు అపుడా మునీంద్రుడు ఆలాగా అయితే సర్వేశ్వరు డిప్పుడు వైకుంఠంలో లేడే భూధారం హరించడానికి ఆతడు యజ్ఞ పరాహుతారం ధరించి రసాతలంలో ఉన్నాడు నీవు అక్కడకు వెళ్ళగలిగితే వెళ్ళు ఆతనితో నీకు అక్కడ తప్పక పోర లభిస్తుంది అన్నాడు

ఆ మాటలు విని దానమ్మోడు అగ్నివేపుడులాగా మండిపడ్డాడు ఎలా గైనా శ్రీహరిని ఎదిర్చి పోరాటనే కఠూహలం వానిలో పెల్లబెడింది భయంకర రాకలతో గడను చేచాల్సి వెంటనే రసాతలానికి వెళ్ళాడు. వెళ్ళి ఎదురుగా

పరాహితారంతో ఉన్న శ్రీహరిని చూచాడు ఆ పరాహిత్యామి దంష్ట్రాగ్రాన భూమందలం ప్రకాశిస్తోంది పద్మాల్లాంటి తన నేత్రాల కాంతితో ఆత దా రాక్ష సేశ్వరుని లేజస్సును అపహరిస్తున్నట్లు ఆతనివలె లేచి చూచాడు వారింపరాని శార్వంతో శ్రీహరి స్వేచ్ఛగా తిరుగుతున్నాడు

కొంతసేపు మోరతో కులపర్యటాలను కుమ్ముతున్నాడు బ్రహ్మాండ భాందాలు చిల్లలు పడేట్లు కొంతసేపు కొమ్ములతో తాటిస్తున్నాడు. సప్త సముద్రాలు బురదతో కూడి యింకిపోయేలాగా కొంత తడవు గిట్టలతో మట్టాడు తున్నాడు. సూర్యచంద్రులు ఒక ప్రక్కకు పోయేలాగా కొంతతడవు తన కురచ తోకను త్రిప్పతున్నాడు కొంతసేపు ఎగురుతాడు మరికొంతసేపు భూమిని బొరియగా త్రవ్వతాడు పరాహిత్యామి ఆ సంరంభం చూచి రాక్షసేంద్రుని గుండె ఛుల్లుమంది కను కొలకులనుండి అగ్ని కణాలు రాలగా రణాయత్తుడైన ఆ పరాహిత్యామిని చూచి వనంలో నందరించెడి పరాహిత్యామిది! జలంలో ఇలా సాబోపంగా విహరించడ మేమిది! అని ఆశ్చర్య చకితుడై అన్నాడు .

మూడుదా బ్రహ్మాదేవుని పరమహిమవలన రసాతల గతమైన ఈ భూమికి అధిపతిని నేను దీనిని నీవు విడిచిపెట్టు అలాకాక తీసికొని పోతానంటావా? నేను నీ ప్రాణాలు తీయడం నిశ్చయం మాయావివై ఈ భూమిని విడువకుండా దొంగతనంగా నీవు తీసుకొని పోదలిస్తే నా భుజబలంచేత నిన్ను లొంగిపోయే లాగా చేస్తాను కాని విడిచిపెడతావా? యోగమాయా బలంచేత కొద్దిపాటి పౌరుషంగల నిన్ను నాగదా భూతాలతో సంహరించి రాక్షసుల కందరకు సంతోషం చేశారుస్తారు నీవు కేలకూలగానే దేవత లందరు జుట్టి సరిస్తారు అని దానవాదిపతి అన్న కఠికోత్తల వి శ్రీహరి బ్రహ్మాండాదులను రానున్న దురవస్థను ఆత్మలో విచారించాడు తన దంష్ట్రాగ్రాన భూదేవి గజగజ పణకి పోతోంది. ఆపు దాతడు బీతిల్లిన కరేణువుతో (ఆదేశగుతో) గూడిన మద కర్పూద్రంలాగా వున్నాడు దనుజుని మాటలు విని కుపితుడయ్యాడు.

తెల్లని దంతకాయలు ఆకాశ మంతటను అలముకొనగా జలనిధినుండి భయంకరాకారంతో వెల్గొడి వెళ్తున్న పరాహిత్యామిని మదేభాన్ని వెంటాడు మకరం లాగా దనుజేళుకు వెంటాడి ఓరీ సిగ్గుచిది లోకులు నిందిస్తారనియ్యో వెరవక పిరికిపందలాగా పారిపోతున్నావా? నాతో యుద్ధం చెయ్యలేక ఇలా పారిపోవడం బంతుతనమా? అని అధిక్షేపించేసరికి శ్రీహరి భూమిని జలోపరితలాన నిలిపి దానియందు తన ఆధారక క్రిని ఉంచాడ. ఆపుడు దేవతలు మహారందం చెందారు కుసమవర్షం కురిసింది దేవదండవులు మ్రోగాయి గంధర్వులు పాదారు. అప్పురం ఆదారు.

అప్పుడు క్రోధోద్ధీపితుడైన యజ్ఞ పరాహస్యామి విజభూషణ కాంతులు సలుగడలా వ్యాపించగా గదాయుధాన్ని చేదాల్చి తన కెదురుగా వున్న రాక్షస నాయకుని చూచి యిలా అన్నాడు ఓరీ రాక్షసాధమా విను గర్వాంధుడవై నీవు నన్నొక వన్యమృగంగా భావిస్తున్నావు కాదూ ఔను నీలాంటి శునకాలను వెంటాడి చీల్చి చెందాడవానికి నేను వనమృగాన్నే. నీకు గుండెలుంటే నాతో యుద్ధానికి తలపడు ఊరికే ఆత్మస్తుతి దేనికి? రణకోవిదు లైనవారు మృత్యు ముఖంలో వుండినీ తుడి రక్తకణం చిందేదాకా బంటుతనంతో పోరాడుతారు కాని నీలాగా ఆత్మస్తుతికి పాల్పడరు

దురాత్ముడా పాతాళంలో ఏదో నీ నిషేధం వున్నదన్నావే దాన్ని నేను దర్పంతో హరిస్తాను చూడు. నాకు సిగ్గులేదని పారుబోతునని కదూ నీ పన్నుని? అయితే రణాయత్తుడవై రా. చాటున నుండిగాని బహిరంగంగాగాని నీతో తలపడి నేనానవేతంగా నిన్ను షణంలో యవపురికి పంపుతాను. అవక్ర పరాక్రమంకో ఈ భూమండలాన్ని ఆరాక్షసం చీల్చారు నన్నెదిరించే శక్తిసామర్థ్యాలు నీకుంటే రణభూమిలో నిలబడు. లేదా నీ హితుకు కోకాన్ని కల్పించకుండా వుండగోరితే పారిపో నన్నిక్కడే సంస్థాపిస్తా నన్నావు నీ వంటి వాడవే యగుదువు యముని పురంలోఉన్న నీ బంధువర్గం అంతా నీకు స్వాగతం పలుకుతున్నట్లుంటే అని శ్రీహరి సర్వగర్వంగా పలికాడు

శ్రీహరి చతురోక్తులు విని హిరణ్యాక్షుడు తోకత్రొక్కిన కాంసర్పంలాగా చిక్రుమనిలేదాడు. కళ్ళవెంట మిడుగురులు రాలాయి శృంగియాలు చలించాయి కన్నబొవలు ముడివడ్డాయి. రోషం మదం పెనగొనగా గదచు సారింబి రమార వునిపై విసిరాడు శ్రీహరి ఆ వ్రేటు తప్పించుకొని తన గదాఘాతంతో దాన్ని ముక్కలు ముక్కలు చేశాడు. .

అప్పుడు రాక్షసుడు మరో గదను చేదాల్చి వేయబోగా మురాంతక్షుడు అది తనను తాకకమునుపే గదాయుధంలో ఆరితేరిన వాడవడంచేత అవలీలగా వైరి వక్షస్థలాన్ని చేదించేసరికి అతడు వ్యాకులుడయ్యున్నా తెలివొంది జ్వార్ధవుని మళ్ళీ ఎదిరించాడు

ఇలా ఇద్దరూ పరస్పర జయ కాంక్షతో ఉత్తుంగ తరంగాలతో ఒకదాని నొకటి తాకెడి దక్షిణోత్తర సముద్రాల్లాగా తొండాలతో పరస్పరం భీకరంగా పోరాడు మదగజాల్లాగా రోషభీషణంగా తలపడు పెద్దవృలులమాదిరిగా అమిత మైన దర్పంతో ఒండొంటి నెదిరించి పోట్లాడు పదవృషభాం రీతిగా దారుణంగా పోరాటం సాగించారు శ్రీహరి వజ్రాయుధంలాంటి తన గదతో రాక్షసుని రొమ్ము విదారిస్తే అతడు తన గదతో శ్రీహరి నొసటిపై మోదాడు.

ఇరువురి శరీరాలనుండి రక్తం స్రవిస్తుండే ఇరువురు పుష్పించిన ఆలోక వృక్షాల్లాగా వున్నారు ఒకరికొకరు తీసిపోకుండా ఒకసారి దగ్గరకువస్తూ ఒకసారి దూరంగాపోతూ పరస్పరం కొట్టుకుంటూ ఒండొరుల నెత్తును ఆఘ్రాణిస్తూ ఒకప్పుడు తిరస్కారంగా ఒకప్పుడు పరిహాసంగా మాట్లాడుతూ మహాగ్రంగా యద్ధంచేస్తుండే ఆ భీకర సమరం చూడడానికి బ్రహ్మదేవుడు మునింద్రాదులతో వచ్చి ఛాత్రీ నిమిత్తంగా రాక్షసునితో పోరాడుతూన్న యజ్ఞ మహాస్వామికి ఇలా అన్నాడు-

పరమేశ్వరా ఈ దానవుడు మహాక్రూరుడు. నా వరగర్వంచేత లోకాలను బాధిస్తున్నాడు నీవు పీచి వెంటనే సుహృంపక కాలహరణం చెయ్యడం తగదు తక్షణం పీచి వదిలె. భూదేవికి శుభం కలుగుతుంది అదీకాక ఇది అభిజిస్తు హూరం పీచి వదిలదానికి అరువైన సమయం అలసిపై సంవ్యాసమయం సమీపిస్తుంది అది ఆసురనేక ఆపుడు మాయవియైన పీచి వదించడం సాధ్యం కాదు- అని పవ్యగర్భుడనగా దేవతలు మహాశంకా చెందారు. శ్రీహరి మంద హాసంచేస్తూ రాక్షసుని ఎదుర్కొన్నాడు అతడు పుండరీకాక్షుడైనా¹ క్రోధంచే ఎర్రవారడంచేత ఆతని కళ్ళు అపుడు ఎర్రదామరంలాగా వున్నాయి శ్రీహరి తన గదాదండాన్ని ఎత్తి రాక్షసుని దవుడపై కొట్టాడు కాని రాక్షసుడు ఆ దెబ్బను తప్పించుకొని భయంకరమైన గదను చే దరించి చిత్రగమనతో శ్రీహరి దగ్గరకువచ్చి ఆతని చేతిలోని గద సముద్రంలో పడేలా మోదాడు

శ్రీహరి నిరాయుడుడయ్యాడు కాని రణధర్మం పాదించి దానవుడు యద్ధం చెయ్యకుండా అగిపోయాడు ఆకాళగతులైన దేవతలు మహాకారం చెయ్యడం మొదలుపెట్టారు. అపుడు శ్రీహరి తన మహస్యుతో చక్ర యుధాన్ని స్మరించు కున్నాడు తక్షణం అది భానుమండలంలాగా ప్రచండకాంతులను విరజిమ్ముతూ చలించేది అగ్ని జ్వాలలతో శాత్రవ గర్వాంధకారాన్ని నిర్మూలిస్తూ కహ కహ ధ్వనులతో సముద్రమోషమే తిరస్కరిస్తూ వచ్చి శ్రీహరి కుడిచేతిని అలంకరించింది దేవతలు జయ జయధ్వనాల చేశారు అపుడు శ్రీహరి చక్రహిణియై అనురేశ్వరుని ఎదుర్కొన్నాడు

అలా ఎదురొడ్డిన పరమేశ్వరునిచూచి రాక్షసుడు భయావిప్లవయ్యాడు అయినా అదైర్యపడక గదను తీసికొని ఆతనిపై విసిరాడు మహాస్వామి ఆ గదను కాలితో తన్ని మందహాసంచేస్తూ- ఓరీ నాతో గదాయుధానికి రా- అని హెచ్చరించేసరికి అతడున్నా నవ్వి గదను విసిరాడు గరుత్మంతుడు సర్పాన్ని పట్టుకొన్నట్లు రాక్షసహంత దాని తన చేతిలో లీలాగా పట్టుకున్నాడు

అప్రతిమానమైన తేజుగల పరమేశ్వరుని మూడు తన బాం పనికిరాదని

రాక్షసుడు గ్రహించాడు కాని దురభిమానంతో ప్రళయాగ్నిజ్వాలలాంటి భీకర
 శూలం తీసికొని శ్రీహరిపై విసిరాడు చాపల్యంతో సద్రాహ్మణునిపై చేసిన
 అభిచార కర్మలాగా అడిమాడా వ్యర్థమైపోయింది రమాదవుడు దానిని తన
 చక్రాయుధంతో ఇంద్రుడు వజ్రహతితో గరుడుని రెక్కను ద్రుంచినట్లు
 దానిలోనే భగ్నం చేశాడు దేవతలు పొంగిపోయారు రాక్షసబలం క్రుంగి
 పోయింది. తన శూలాయుధం అలా చక్రాయుధంవే నిహతం కానదంటూది
 రాక్షసుడు కోపంతో మైమరచి శ్రీహరిపైబడి పిడికిటితో పొడిచాడు కాని పూ
 మాళిక వ్రేటునకు షడగణం చలిస్తుందా? అలాగే దశుజుని ముష్టిహతానికి
 పరాహస్యామి అణుమాత్రంకూడ చలించలేదు

అప్పుడు రాక్షసేశుడు ఎన్నో మాయలు కల్పించాడు ఆతని మాయాబలం
 వలన దుమ్మురేగి భూమండలాన్ని చీకట్లు క్రమ్మినట్లు క్రమ్మివేసింది ఆకాశాన
 మేఘాలు రాళ్ళు ఎముకలు మూత్ర పురీషాలు వర్షించాయి జుట్టు విరబోసుకొని
 భయంకరమైన కోరలతో రచ్చాచుడాలైన నేత్రాలతో ఆయుధాలు ధరించి
 భూత పిశాచాలు అంతరిక్షాన కనపించాయి అప్పుడు శ్రీహరి తన చక్రాన్ని
 ప్రయోగించి ఆతని మాయలన్నింటిని పరాపాచలు చేశాడు వితి మనోవిధితో
 తన కొడుకు హిరణ్యాక్షుని మరణం తప్పదని భావించింది ఆమె చనుమొల
 నుండి రక్తదారలు స్రవించాయి

తనుచేసిన మాయలన్నీ కృతఘ్నులకు చేసిన ఉపకారాలులాగా విప
 మయ్యేసరికి హిరణ్యాక్షుడు రెచ్చిపోయి శ్రీహరిని సమీపించి తన బాహువులు
 దాచి ఆయన వజ్రాన్ని పీకించడం మొదలుపెట్టాడు శ్రీహరి అది తప్పించుకొని
 తొలగిపోయేడు కాని రాక్షసుడు విడిచిపెట్టకుండా తిరిగి పికిరిలితో పొడవడం
 మొదలుపెట్టాడు. యజ్ఞపరాహస్యామి అప్పుడు ఇక వీరిని ఉపేక్షించరాదని
 భావించి ఇం దుడు వృత్రాసుని తెగటార్చినట్లు వజ్రజల్యమైన తన అరచేతితో
 వాని నడుంపీడ దాచి కొట్టేసరికి ఆతడు దిద్దిర తిరిగి ఎలాగో నిలకొక్కు
 కున్నాడు కాని శ్రీహరి విడిచిపెట్టకుండా ఆతని కర్ణమాలాన చరిచేసరికి ఆతడు
 పెనుగాలికి మహావృక్షంగా నేలపైకూలాడు నోటివెంట బుడబుడమని నెత్తురు
 క్రిక్కిరాడు కనుగ్రుడ్డు పైకి వచ్చాయి పండ్లుగీటుడు ప్రాణాలు విడిచాడు

అలా నేలకొరిగి కనుమూసిన హిరణ్యాక్షునిదూచి పద్మసంభవాదులు-
 ఔరా ఈతని అదృష్టమే అదృష్టం మోక్షకాములయిన యోగింద్రులు యోగ
 సమాధితొల్చి లింగ శరీరాన్ని విడిచిపెట్టడానికి ఏ మహానుభావుని ద్యౌనిస్తారో ఆ
 మహానుభావుడు శ్రీహరిచేతితో ఆయన ముఖారవిందంచూస్తూ ఇతడు ప్రాణాలు
 విడిచాడు భగవత్పార్శ్వదైన వీడు బ్రాహ్మణ శాపంచేత ఈ నికృష్టజన్మ యె
 తిరిగి ఆ భగవంతునివల్లనే మృతిచెందాడు కనుక వీనికి వైకుంఠవాసం తప్పదు

ఇకమీదట వీనికి జనన మరణాదులుండవు- అని భావించి యజ్ఞ వరాహరూపం ధరించిన అంబుజలోచనుని సాంజులై అనేకరీతుల సన్నుతించారు

అలా సురవిరోధియైన హిండాభ్యాసుని వధించిన తర్వాత వరాహస్వామి బ్రహ్మాండ్రాదుల స్తోత్రానికి మరస్సులో ఆనందిస్తూ వారందరిని అభినందిస్తూ విమలరథామానికి తిరిగివెళ్ళాడు ఆపుడు మహాత్మాహ సూచకంగా సురి దుందుభులు మ్రోగాయి భూమిపై కుసుమవర్షం కురిసింది హోమాగ్నికుండాలు తేజస్వీలయి రవిచంద్రులు నిజకాంతలతో ప్రకాశించారు అని శుకయోగింద్రుడు చెప్పగా పరీక్షిన్నరేంద్రుడు -

మునీంద్రా హిరణ్యాక్ష వదానంతరం భూమండలం సమస్థితిని ఎలా పొందింది? స్వాయంభువ మరుపు జననాంతరం బ్రహ్మ పశు పక్ష్యాదుల సృష్టికి ఎన్ని మార్గాలు కల్పించాడు? మహా భాగవతోత్తముడైన విదురుడు శ్రీకృష్ణుని కవకారం తలపెట్టిన దార్తాహ్మను విడిచి తన తండ్రియైన వ్యాసభగవానునకు సాటియై తన మనో వాక్కాయకర్మలు శ్రీకృష్ణునియందే లగ్నంచేసి నానా పుణ్య తీర్థాలు సేవించడంవలన పురీతుడై మైత్రేయమహర్షిని ఇంకా ఏయే ప్రశ్న లడిగాడు? - అవన్నీ వినాలని కుటూహలంగా వుంచి అతేసరికి శుకయోగి ఆ రాజేం దనకు ఇలా అన్నాడు

నరేంద్రా విదురుడు మైత్రేయ సుధ్ధేంగి ఇంకా ఏం ప్రశ్నింపాడో చెప్పులా విను- సకల ప్రజాపతియైన పరమనాథుడు ప్రజాసృష్టి నిమిత్తంగా ప్రజాపతులకు సృష్టించి అనంతరం ఇంకా ఏం సృజించాలనుకున్నాడు? మును సృజించిన వరీచి మొదలగు ముసలు బ్రహ్మదేవుని నియోగంచేత ఈ అఖిల జగాన్ని యెలా సృజించారు? భార్యాసమేతులైకాని భార్యా విరహితంగాగాని ప్రత్యేకంగాగాని లేక అందరుకలిసి కలిపారు ఏయే సృష్టిచారు? - అని విదురుడు ప్రశ్నింపగా మైత్రేయుడిలా చెప్పాడు -

మైత్రేయుడు విదురునకు సృష్టి సంగ్రహాన్ని చెప్పడం

బాలాత్మకుడు నిర్వికారుడు అయిన జగన్నాయకుని న గుణత్రయం పుట్టింది. ఆ గుణత్రయంనుండి మహత్తత్వం జనించింది రక్షోగుణ హేతువైనది కనక ఆమహత్త్వంనుండి అహంకారం కలిగింది దానినుండి పంచతత్వాత్రయ వాడినుండి పంచభూతాలు ప్రభవమయ్యాయి ఆ పంచభూతాలే సృష్టికి హేతువులు కాని అవిన్నీ విడివిడిగా భువన నిర్మాణ సమర్థాలుకావు అన్నింటి కలయిక వలన హిరణ్యయమైన అందం కలిగితమైంది. అది జనాంతర్యర్థియై ప్రవృత్త మౌళియి. నాయకుడనే పేరుతో విధాతకెంచిన బ్రహ్మం వెయ్యి సంవత్స

రాలు ఆ హిరణ్యమయాందంలో వున్నాడు ఆ దేవదేవుని నాలియందు ఒక పద్మం జనించింది అది సహస్ర సూర్య దీప్తితో సకల జీవసంతతికి నివాస భూతమై వుంటుంది

ఆ పద్మంలో భగవదధిష్ఠితుడై బ్రహ్మ జన్మించాడు ఆతడు నామ రూపాత్మకమైన ఈ ప్రపంచాన్ని సృష్టించాడు అలా సృష్టికి పూర్వకంగా విధాత తొలత తామిస్రం అంభతామిస్రం తమం మోహం, మహామోహం అను అవిద్యా పంచకాన్ని సృష్టించాడు అప్పుడు తనకది తమోమయవేదం అని గ్రహించి అనంతపుత్రై ఆ శరీరాన్ని విడిచిపెట్టాడు అలా ధాత విడిచిపెట్టిన శరీరం నుండి యక్ష రక్షస్సులుదయించి అది తమకు ఆకలి దప్పలు కల్పించెడి రాత్రి సమయమని గ్రహించారు ఘృత్విపాసానులులయి వారిలో కొందరు బ్రహ్మను భక్షిద్దామని కొందరు రక్షిద్దామని తగవులాడారు

చివరకు కొందరు ఆతని భక్షిద్దామని దగ్గరకు వచ్చేసరికి ఆతడు- ఓరీ నేను మీ తండ్రిని మీరు నా పుత్రులు నన్ను హింసించకండి అన్నాడు- "మామాజుషరి 1 అని కొందరు "రక్షత"2 అని కొందరు అచటవల్ల వారు క్రమంగా యక్ష రక్షస్సులయ్యారు

అనంతరం బ్రహ్మదేవుడు తేకోమయమైన శరీరం ధరించి సత్యగుణ గరిష్ఠులు ప్రభావిభాసితులు అయిన దేవతలను సృష్టించి కాంతిమయమైన ఆ శరీరాన్ని విడిచిపెట్టగా అది పగలై దేవతలకు ఆశ్రయభూతమైంది. ఆపరి పద్మ సంభవుడు మొలనుండి అమిత చపలలైన అసురులను పుట్టించేసరికి వారు కాముకులై ఆతనితో రమించాలని కాంక్షించి ఆతనివెంటబడ్డారు అప్పుడు బ్రహ్మ సిగ్గుపడి ఆక్రందించి పారిపోయి శ్రీహరిని జేరి అయిన పాదపద్మాలకు నమస్కరించి యిలా అన్నాడు-

దేవా రక్షించు రక్షించు నేను నీ యాజ్ఞకు శిరసావహించి ప్రజాసృష్టి చేస్తూండగా అందులో పాపాత్ములైన ఈ అసురులు నాతో క్రిందిచడానికి నావెంట బడ్డారు నేను కలవరపడి నీ చరణసన్నిధికి వచ్చాను. అహీక లోకంలో అందరికీ క్షేణం కలిగించినా ఆ క్షేణాన్ని తిరిగి నివారించినా అది నీ వలననే కావాలి జతరులకది సాధ్యంకాదు- అని నన్ను తిండేసరికి శ్రీహరి బ్రహ్మదేవుని కైన్యాన్ని గ్రహించి ఆతని ఆ మోర శరీరం త్యజించమని ఆదేశించాడు. బ్రహ్మ లోలాగే చేయగా ఆ వివర్ణించిన శరీరం లావణ్యమయమైన శ్రీ రూపంలో సాయం సంధ్య అయింది

ఆమె కాలికి ధరించిన మణి నూపురాలు ఘల్లు ఘల్లుమని మ్రోగు తున్నాయి. ఆమె ధరించిన దుకూలంపై కాంచన మయమైన ఒడ్డాణం ధగధగ లాడుతోంది. ఆమె నితంబ వికాలంగా వుంది ఏనుగు కుంభస్థలాల్లాగా వున్న ఆమె స్తనముల చాలానికి నడుం కంపిస్తోంది తెల్ల దామరలాంటి ఆమె కప్పులు మదిరా రసాస్వాదనంచేత చలిస్తున్నాయి ఆమె పాలభాగం బహుళ పక్షంలోని అవ్వమీద చంద్రబింబలాగా వుండి ఆమె ముంగురులు మదించిన తుమ్మెడల లాగా సల్లగా వున్నాయి ఆమె నాసిక సంపెంగ పూవులు తిరస్కరిస్తోంది

అలా జగన్మోహకారంతో సంధ్యాసతి హాస విసాసాలతో కంబుబదగా ఆ ఆసురులు విస్మయవిప్లవై ఆమెను కౌగలించుకొని— ఈ సౌకుమార్యం ఈ వయసు ఈ సౌందర్యం ఈ రైర్యం ఈ సౌభాగ్య విశేషం ఏ త్రికి ఉంటుంది? ఎంత విచిత్రం? అని వారు మన మందఱం మన మనస్సులో కామా తురలమై బాధ పడుతూంటే మనసు చూచి ఈమె పలకదు ఉలకదు కారణ మేమిదో అని ఆ సంధ్య సుద్దేశించి యిలా అన్నారు—

తలోదరీ నీ కులమేదీ? నీ వెవ్వరి దానపు? ఇలా ఒంటరిగా తిరుగుతూ ఉండడానికి 'హేతువేమిదీ? నీ రూప సౌందర్యం చూచి మోహంతో మాకు పిచ్చెక్కి పోతోంది మన్నధ వ్యథ సహింపలేకుండా వున్నాం మమ్మల్ని కపయవా?— అని ఆ ఆసురులు ఆమెకు దగ్గఱగా వెళ్ళారు

ఆమె స్తన భాసానికి పంగిన నడుం ఆకాశంలాగా వుంది ఆమె చేతిలోని పూలచెండు సూర్యబింబం రీతిగా వుంది మృదువైన ఆమె నల్లని కేశపాశం చీకటి సమూహంగా వుంది మనోహరములైన ఆమె చూపులు నక్షత్రాల్లాగా మెరుస్తున్నాయి. ఆమె మైపుత సౌందర్యాన్ని అనుకరిస్తోంది అలా నేత్రానంద కరంగా పరితాకారంతో ఉన్న సంధ్యను చూచి మోహం పట్టలేక— దేవీ పద్మం ఎప్పుడూ ఒకచోటనే వుంటుంది. కాని నీ హెడపద్మం నీవు ఒకేచోట నిలకడగా ఉండకుండా తిరుగుతూ ఉండడంచేత అనేక స్థలాల్లో అనేక రీతులుగా గోచ రిస్తోంది— అని వారందఱు ఆమెను పట్టుకున్నారు సంధ్యాసతి రూపంలో ఉన్న పద్మతవుకు సంతోషించి తనను తాను మూర్ఖునిగా గంధర్వులు అప్పరసలు పుట్టారు అనంతరం విదాత ఆ శరీరాన్ని విడిచిపెట్టిగా అది చంద్రికా (చెక్చెల) రూపమైంది దాన్ని విశ్వాపసువు మొదలగు గంధర్వాప్సరకోగదా గ్రహించారు.

అనంతరం బ్రహ్మ తండ్రోన్నాద జ్ఞంభణ నిద్రాచూపంబైన శరీరం ధరించి పికాదాలను గుహ్యకులను సిద్ధులను భూతగణాన్ని సృష్టించాడు వారు

జుట్టు విరచిసికొని దింబిరలై వుండడం చూసి కళ్ళు మూసుకొని ఆ శరీరాన్ని పరిత్యజించాడు. ఆ శరీరాన్ని వారు గ్రహించారు.

ఆమల బ్రహ్మ తనను అన్యవంతునిగా భావించి అక్కక్కడోదేహుడై పిల్ల సావ్యగణాను పుట్టించాడు. అంతేతనే వారు తమను పుట్టించిన అదృశ్య శరీరానికి కారణమావడమైన దేవతాగాన్ని ప్రహించడంతో కర్మనిష్ఠులు శ్రాద్ధహూపంలో ఆ పితృ సావ్యగణాను హవ్యకవ్యాలు ఇస్తారు.

అనంతరం పద్మసంభవుడు తిరోధాన శక్తివలన నరులను సిద్ధులను విద్యాధరులను సృష్టించి వారికి తిరోధాన నామకమైన ఆశరీరాన్ని పారికి ఇచ్చాడు. పిమ్మట నాథుడు తనకు ప్రతిబింబమైన శరీరంతో కిన్నరులను కింపురుషులను సృజించగా వారు బ్రహ్మలాగానే వుండి పరస్పరంగా ఇద్దరిద్దరు జంటగా కలిసి బ్రహ్మ భరమైన గీతాలు వాడడం మొదలు పెట్టారు.

కాని తన సృష్టి అంతగా వృద్ధిచెందక పోవడానికి చింతిస్తూ చతుర్ముఖుడు పడకొని కోపంతో కాళ్ళు చేతులు కదలించిగా రాలిన రోమాలనుండి సర్ప సరీ సృపాచులు పుట్టాయి. ఆపుడు బ్రహ్మ తనను కృతార్థునిగా భావించి మనస్సుతో మనువులను సృష్టించి వారికి పురుష రూపమైన తన శరీరాన్ని ఇచ్చాడు. అంతకు ముందు సృజించబడిన వారందరితోగూడి మనువులు బ్రహ్మను ఉద్దేశించి— దేవా లోకస్సప్తవై న నీవు చేసిన ఈ సృష్టి అశ్రవ్యకరంగావుంది. ఈ మను సర్గలో యెట్లాది క్రియాకాండలు జరుగుతాయి ఆ హవిర్యాగాలు గ్రహించి మేము ఆనందిస్తాం—అన్నారు.

ఆ తర్వాత పద్మరవుడు సమాధి యోగంతో బుద్ధివేషం ధరించి ఋషి గణాలను సృష్టించాడు. ఆ ఋషులకు తన శరీరంలోని ఒక్కొక్క భాగం ఒక్కొక్కరికి ఇచ్చాడు. ఆ శరీర భాగాలు సమాధి యోగం తపస్సు విద్య విరక్తి రాజదండేత వారందరు మహామహులయ్యారు — అని మైత్రేయ దశేసరికి విదురుడు శ్రీహరిని మనస్సులో సంస్మరిస్తూ జలా అన్నారు.

మునింద్రా స్వాయంభువనును వంశం పరమోత్కృష్టమైనది. ఆ వంశం మిథున క్రియతో ప్రజాభివృద్ధి చేసికట్లు చెప్పావు. అదీకాక ఆ మనవులకు యవ్రతుడు ఉత్తానపాదుడు అను కొడుకులుమాడ వున్నారన్నావు. వారు సప్త ద్విప పతియైన భూమిని ధర్మ మాధాన ఎలా పాలించారు? తన కుమార్తె దేవ హూతిని స్వాయంభువుడు కర్ణమునికిచ్చి యే ఎథంగా పెండ్లి చేశాడు? ఆ దేవ హూతియందు మహా యోగియైన కర్ణముడు ప్రజాసృష్టి యెలా చేశాడు? అదే కాదు కర్ణముడు రుచియను కన్యకు దక్ష ప్రజాపతికి ఇచ్చాడనిమాత్రా చెప్పావు.

ఆ రుచియందా మహాత్ముడు ఏ రీతిగా సృష్టి కార్యం చేశాడ? - ౪. విషయ మంతా విశాలని ప్రకృతాలంగా వుంది అనేసరికి మైత్రేయుడు విమరునకు ఇలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు

కర్తముడు భగవదనుజ్జతో దేవహుతిని పెండ్లి యాడుట

విడిదా విను కృత యుగంలో కర్తముడు ప్రజాసృష్టి చెయ్యడానికి బ్రహ్మచే నియుక్తుడై సరస్వతీ నదీతీరాన పడివేల దివ్య సంవత్సరాలు శ్రీహరిని గూర్చి ఆతి దాడడమైన తపస్సు చేశాడు ఆతని తపస్సునకు సంతృప్తిదై శ్రీహరి అంతరిక్షాన సాక్షాత్కరించాడు ఆ దివ్య మంగళ విగ్రహంచూచి కర్తముడు పరవశించి పోయాడు.

ఆ దేవదేవుని మెదలో రవి చంద్రుల కీరణాలతో వికిరించిన వద్యాల తోను కిలువలతోను కూర్చుబడిన మాలిక మెరుస్తూ వుంది ఆతడు మణికంకణాలు హరకుండలాలు రత్న కిరీటం ధరించాడు. ఆతని వక్షస్థలం మీద కౌస్తుభ మణితో పాటు లక్ష్మీదేవి భాసిస్తోంది వెన్నెల్లాంటి చిరునవ్వుతో ఆతని చెక్కుటద్దం మఱిత తెల్లగా వుంది నొసటిపై తుమ్మెద టెక్కలాంటి ముంగురులు నాట్యం చేస్తున్నాయి. చేతిలో శంఖం చక్రం, గద పద్యం మిరిమిరి రాకుతున్నాయి ఆతడు పీఠాంబరం ధరించాడు.

గగనతలాన ఆ రీతిగా సాక్షాత్కరించిన రమాధవునకు కర్తముడు చేతులు జోడించి ఇలా అన్నాడు - కషం నయనా యోగులు అనేక జన్మల యోగ క్రియా నిరూపిచేగాని నకల భూతాంతరాత్ముడవైన నిన్ను దర్శించలేదు. అలాంటి నీ చరణారవింద దర్శనం నాకు సులభంగా ప్రాప్తించింది కన్ను లున్నందుకు నాకు తగిన పంపం లభించి నా జన్మ సార్థకమైంది నేను భవసాగరాన్ని తరించాను

దేవా నీ మాయలన మందమతులై కొండలు తుచ్చ సుఖలాశించి నీ పాదార విందాలను భజిస్తారు అలాంటి వారికి పుణ్యలోకం లభించకపోయినా వారి మనో రహలను తీరుస్తావు కామ విహేహితులైన అలాంటి వారిని నేను నిందిస్తాను కాని నేనే ఇప్పుడు ధర్మార్థ కామాలను కారణభూతమైన భార్యకు కాంక్షించి కల్పతరు మూల సమానములైన నీ వాదాలను ఆశ్రయిస్తున్నాను.

అయితే ఒక విశేషం వుంది నేను కేవలం స్వీయ సౌఖ్యంకోసం నిన్ను సేవింపడం లేదు. నీ అభిమతానికి తగినట్లుగా కర్మముయ్యమైన నీ ఆజ్ఞాపాలనం చెయ్యాలనేదే నా వాంఛ. అంచేతనే నేను సంసారాన్ని అవలంబించిదాని కుతూ

హల పడుతున్నాను కనుక నాను పూర్వాయువును అనుగ్రహించు కాలవక్రం నీకు వశంగరమై వుండుంది ఆ కావక్రకానికి పదమూడు అరలు ఉంటాయి అవి అధిక మానంతోగూడి పదమూడు మోసాలు దానికి మూడు వందల అరకై అహోరాత్రాలకే పర్వాలుంటాయి ముతుపట్నం దాని నేమి దాచుకొన్నారయ్యే దాని నాది లెక్కొప నంవికాని షణ్డాలు లవాలు ఆ కావక్రకానికి పల్తాలు దానివేగం ఆపరిమితం అది అక్షరమైన బ్రహ్మమందు తిరుగుకూ వుంటుంది

అది సకల ప్రాణికొద్దె ఆయువును హరిస్తూ వుంటుంది అయితే అది తుచ్చ వాంఛలతో పశుప్రాయులైన వారి ఆయువును గ్రగసిస్తూంది కాని సత్సాగరిగం కలిగి నిరంతరం నీ కథామృతాన్ని గ్రోలుతూ దేహ ధర్మాలను పడిన నీ భిక్షులను ఆయువును నెంత మూర్తిమూ హరించదు మహాత్మా నీ మహిమ వర్ణనాతీతం సృష్టికి పూర్వం నీవు ఒక్కడవే కాని నీవు నీ ఆత్మ మాయచే స్వశక్తితో తంతువులను సృజించి తిరిగి వాటిని ఉపసంహారం చేసే సారపురుగు లాగా లోకాలను సృజిస్తూ, పాలిస్తూ ఉపసంహరిస్తూవుంటావు నా మనోరిథాన్ని తీర్చి నన్ను కృత్యాష్ట్ర చెయ్యి- అని కర్దమును అర్థించేసరికి గరుడా రూపుడైన శ్రీహరి మందస్మితంతో ఇలా అన్నాడు

మునీంద్రా! నీ కోర్కె సఫలమౌతుంది. ప్రజాపతి పుత్రుడైన స్వామ్యం భువమనువు బ్రహ్మవర్త దేశంలో సప్తశముద్ర పరివేష్టితమైన భూమండలాన్ని పాలిస్తున్నాడు అతని భార్య శతరూప. అతనికి పెండ్లి కావలసిన కూతురు ఇంక ఆమె పేరు దేవహతి ఆతడు రేపు తన భార్య పుత్రికలతో సూరి నీ హిన్నిద్యానికి వస్తాడు అతనికి నీ ప్రతిభ తెలుసు అంతేత వయోదూప గుణాలలో నీకు తగిన ఆ కన్యను నీ కిచ్చి పరిణయం చేస్తాడు. నీ కోర్కె సాధిస్తుంది. నన్ను ఎప్పుడూ తన మనస్సులో స్మరిస్తూ వుంటే ఆ మనుకన్య గుంపు వరించి నీ వీర్యంవలన అతి సౌందర్యవశులైన తొమ్మండ్రు కన్యలను కంటుంది

ఆ తొమ్మండ్రు కన్యకలయందు మునీంద్రులు పుత్రోత్పాదనం చేస్తారు నీవు నా కాసనాన్ని అనుసరించి నీ ఆశీష కర్మలను నా కర్పించు టాతడయ్యా పరుడవై నీయందు సకల లోకాలు కరివనిన్నీ నీయందు నేచున్నాననిన్నీ గ్రహించి నన్ను సేవించు చరమకాలంలో నీవు నన్ను చేరగలవు నీ వీర్యం వలన నేను నీ భార్యగర్భంతో ప్రవేశించి నా కళాంశంతో నీకు పుత్రుడనై జనించి నీకు తర్వాతసంహితను ఉపదేశిస్తాను- అని జనార్దనును కర్దమ మునీంద్రు నకు చెప్పి బిందు సరోవర తీరమందలి కర్దమాశ్రమాన్ని విడిచి కర్దమును

హస్తాదగా దత్తుంటుని అధిరోహించి ఆరని తెక్కల కదలికల వలన జనించిన సామ ధ్వినిని వింటూ వై ఓంరానికి తిరిగి వెళ్ళాడు

అలా శ్రీహరి అంతర్నిరుదైన తర్వాత కర్ణముడు విమోహియై బిందు సర స్తీనాన ఆ దేవదేవుని ర్యానిస్తూ స్వాయంభువ మనుపురాకను నిరీక్షిస్తూ పున్నాడు స్వాయంభువుకు కాంచనమయమైన రథం అధిరోహించి నిజ భార్యా సమేతుడై వివాహార్థయైన కుమార్తెకు వెంటబెట్టుకొని ఆమెకు తగిన వస్తువు అన్వేషిస్తూ తోకాలన్నీ తిరిగి తిరిగి తుదకు బిందు సరోవరం దగ్గరకు వచ్చాడు

శ్రీహరి కర్ణమ మహర్షిని చూచినపుడు ఆ దేవీకుని కనులనుండి హర్షాశ్రు బిందువులు భూమిమీదపడి సరోవరం అయింది. అదే బిందు సరోవరం. సరస్వతీ నది ఆ సరోవరాన్ని పరివేష్టించివుంటుంది. అక్కడే కర్ణముని తపోవనం వుంది. ఆ సరోవరం ఒక మహాపుణ్య తీర్థం ఆ సర స్తీనాన నానావిధ వనపంక్తులు కనువిందు చేస్తుంటాయి పక్ష్యవలభారంతో వంగిన ఆ చెట్లపై వసించెడి పక్షుల రోదంతో దిక్కులు మార్కొగమూ వుంటాయి రాచిలుకలు తమ కరకు ముక్కులతో ఆతరువులపైగల పక్ష్య ప్తలాలను పొడిచి పొడిచి వాడినుండి స్రవించెడి మధురరసాన్ని అస్వాదిస్తూ కర్ణసుభగంగా కలకూషిలాలు చేస్తుంటాయి

తేమావి విభుకృను తిరి కోయిలలు కషాయ కంఠంతో మధు మధురంగా గానంచేస్తుంటాయి ఆ సరోవరం గట్టన గల చీకటి మ్రాకులనుచూచి మేఘాలని త్రమించి నెమళ్ళు పురులువిప్పి నాట్యంచేస్తుంటాయి ఆ సరస్సులో కన్నె చీడి పిట్టలు, నీడికోళ్ళు, బెగ్గరు పక్షులు, రాయంచల చక్రవాకాలు మధురధ్వని చేస్తూ విహరిస్తూ వుంటాయి అచటి వనభూమిలో ఏళ్లులు, పులులు, తోడేళ్ళు, కాదుడున్నలు, కోతులు ముంగులు ఖడ్గమృగాలు స్వైరవిహారం చేస్తుంటాయి

స్వాయంభువమనువు కర్ణమముని ఆశ్రమాన్ని ఆ పరిసర ప్రాంతాన్ని చూచి పరవశించిపోయాడు. పరిమితపరిజనంతో ఆరూ తపోవనంతో ప్రవేశించి కర్ణమునిచూచి భక్తితో ఆయన పాదాలకు నమస్కరించాడు. బ్రహ్మచర్యవ్రత పాలనంచేతను తపోవృత్తివలనను ఆ మహర్షి శరీరం ఎంతో దీప్తివంతంగా వుంది. నిరళనడై నిరంజనం తపస్సు చెయ్యడంవల్ల అతడుక విభాగా కృతి

చినా శ్రీహరి వచోమృతం తనివిదీర త్రాగి చొక్కియుండడంవలన కృశీభూతుడగా కన్నడలేడు జటలు నారచీరలు లేడిచర్మం ధరించి వున్నాడు నేత్రాలు తామరలేకుల్లాగా విశాలంగా వున్నాయి సానపెట్టని నూత్నరత్నంలాగా వున్న ఆ ముసింద్రుడు తనకు పాదాభివందనం చేసిన మనువునకు అర్ఘ్యం పాద్యం యిచ్చి సత్కరించాడు భగవదాదేశాన్ని స్మరించి- ఆతనితో ఇలా అన్నాడు

రాచేంద్రా నీవు మహా భక్తుడవు శిష్టపరిగ్రహం దుష్ట నిగ్రహంకోసం నీవు లోకాలన్నీ చిరుగుతూ వుంటావు నీవు అఖిలలోక పాలాత్మకుడవు నీకు నేను నమస్కరిస్తున్నాను నీవు కాంచన మణిమయమైన రథం అధిరోపించి ధనుర్ధారివై నీ సేనల పాదమట్టనకు భూమి క్రక్కడంగా నిద్రాహారాలు లేకుండా సూర్యభోవానుడులాగా సంచరించకుండావుంటే బ్రహ్మదేవుడు కల్పించిన వర్షాశ్రమ ధర్మాలు ఆచార వ్యవహారాలు నశించిపోయేవి సాంకర్యం ఏర్పడేది శారదోరులు ప్రబలి లోకాలు అస్తవ్యస్తాలయ్యేవి ఇప్పుడు నీ రాకకు హేతు వేమిటి? అని కర్తముడనేసరికి స్వాయంభువమనువు ఇలా అన్నాడు-

మహాభాగా బ్రహ్మదేవుడు తాను విరచించిన వేదములను జగద్వ్యాప్తం చెయ్యడానికి మిమ్మల్ని తన ముఖంనుండి సృష్టించాడు పాపభీతిని తొలగించి ధరాతలాన్ని పాలించడానికి మమ్మల్ని తన బాహువులనుండి పుట్టించాడు అలా బ్రహ్మకు మనశ్శరీరాలయిన బ్రహ్మక్షత్రాలను రక్షించడం రమాధవుని విడి కనుక సాక్షాత్తు శ్రీహరి స్వరూపకుడవైన నీ దర్శనంవలన నా భాగ్యం పండింది నీ చరణ కమల కింజల్కములచే రంజితమైన నా శిరస్సు నీ వచనామృతంతో నీ పులు సహమయ్యాయి నేను కృతార్థుడనయ్యాను ఇక నా రాకకు తాగునీరు లేదు నీవు తాగునీరు విడిచిపెడతారా?

అప్పుడు ఇదిగో ఈమె నా కుమార్తె చేపహూతి భర్తృకామనయై ఈ కామ్యులయై యెందరో వీరులను గురించి విన్నది కాని వారందరిని కించపరచుకొన్న పనువున నిన్ను వరించి వచ్చింది కనుక ఈమె భిక్షను పరిగ్రహించి గృహమేధిక కర్మల్లో నీకు ఈమె అన్నింటను తగినది కాగందుల విడిచిపెట్టెదా, తమను వెదుక్కొంటూ వచ్చిన సత్యాన్ని విడిచిపెట్టడం తగదు కాని కావలసి వుంది విడిచిపెడతారా?

అలాకాంక్షియైనవాడు లోభిని అశ్రయిస్తే వున్న కీర్తి మానంకూడా చెడిపోతాడు కనుక నీవున్నా వివాహం చేసికోవాలనే కోరికతో వున్నావని

పద్యం నా వ్రాశాన అంగీకరించి ఈ మెను పరిణయమాడు-మని వేదగా కర్తముడు స్వాయంభువునకు ఈ రీతిగా అన్నాడు-

అనమా నీయా కన్య ఇంతవరకు ఎవరినీ పరించియుండలేదు రూప రేఖా విలాసాల్లో ఈమె లక్ష్మికి సాటికాగలదు ఈమెను గురించి నేను వినిన ఒక ఉదంతం చెపుతాను విను ఒకరాటి రాత్రివేళ ఈమె నిండు పున్నమివెన్నెల్లో సౌధోపరిభాగాన చెరిక తలతోగూడి కాలి అందెల కవళి వీనులకు విందుచేస్తూండగా కండుకతోలో నిమగ్నయై వుంది ఆ సమయంలో విమానగతుడయిన విశ్వావసు పసుపసు గంధర్వరాజు ఈమెనుచూచి మోహించి వెంటనే క్రిందపడ్డాడు భగవదనుగ్రహానికి పాత్రులయినవారికే ఈమె కెరిమి లభిస్తుంది అంతటి సౌభాగ్యవతి యైన ఈమె పలచి పచ్చినపుడు ఎవ్వడు కాదనగలడు?

గుణరూప కీరాల్లో ఈమె నాకు తగినది కాగలదు కనుక ఈమెను తప్పక పరిస్తాను కాని దీనికొక కట్టడి వుంది విను ఈమెకు సంతానోత్పత్తి అయ్యేవరకే నేను గృహస్థ ధర్మాన్ని పాటిస్తాను. అనంతరం శ్రీహరి ఆజ్ఞాను సారం యోగమార్గాన్ని అవలంబించి సన్యసిస్తాను సృష్టి స్థితి లయాలకు కారణ భూతుడు శ్రీహరి బ్రహ్మాండ్రాడలకుమాడా ఆతడే అధిపతి కనుక ఆ దేవదేవుని ఆజ్ఞను జవబాదురారు-

అని కర్తముడనేసరికి స్వాయంభువుడు భార్య పుత్రుల మనోగతం తెలిసి కొని కర్తముడు విధించిన నియమానికి అంగీకరించాడు వెంటనే దేవహూతిని ఆ మునీంద్రునకిచ్చి విద్యుక్తంగా పరిణయం చేశాడు. వివాహానంతరం శతరూప నూర్న దంపతులకు వివాహోచిత దివ్యాంబరాభరణాదులిచ్చింది. ఈ రీతిగా నిజ కులారానిచ్చి అనుసరించి కూతురు పెండ్లిచేసి రాజదంపతులు మహానందం చెందారు. కాని పుత్రుకా వియోగం దుర్భరంకాగా వారు ఎంతో మనో వ్యాకులత చెందారు.

రాజు కుమార్తెను కవుగిరించుకొని చిరుకం (గడ్డం) పుడుకుతూ చెక్కిరి ముద్దుపెట్టుకొని శిరస్సును మూర్కొని ప్రేమాతిశయంచేత ఆమె ముగ్ధకాని కన్నీటి దారలతో తడుపుతూ “తల్లీ పోయివస్తాను” అని కర్తముడై కైకొని భార్యసహితమై రథారోహణంచేసి బిందు సరస్తీరమండలాభిషేకంగా మాల సౌందర్యాన్ని వీక్షిస్తూ నిజనగరాభిముఖంగా బయలుపరి

ఆకలి రాజుచారి బర్హిష్మతీపురం. తొల్లి శ్రీరన్నారాయణుడు భూమిని ఉచ్చరించడానికి యజ్ఞ మాహూహం చేరించినపుడు తన శరీరం వివరించగా ఆక్కడ ఆకలి కోమాలు కొన్నిపడ్డాయి అవి పచ్చని కాంతితో కుశకాశమయ్యై నేనీ బర్హిష్మమాహం² కావడంచేత ఆ ప్రదేశానికి బర్హిష్మతి అను పేరు వచ్చింది యజ్ఞక్రియలకు యోగ్యమైన ఆ దర్బంను, రెల్లును గ్రహించి మునులు యజ్ఞాలుచేసి యజ్ఞవికోడులైన రాక్షసులను తెగటార్చారు స్వాయంభువ మనువు కూడా విస్తుపరింగా ఆక్కడ క్రతువు కాచింది మహామేధావి అయ్యాడు.

మూతురు పెండ్లిచేసి రాజదంపతులు నిజరాజధానికి తిరిగి వచ్చేసరికి పొరులు బాంధవులు మహాశంకతో వారికి ఉచితరేఖని కాన్కలు వెట్టి సన్మానించారు మంగళతూర్కాలు వండిమాగమం స్తోత్ర పాఠాలు ధర్మనిస్తూండగా వారు అంతః పురంలో ప్రవేశించి నిరంతరం శ్రీహరి కీర్తనంచేస్తూ ధర్మార్థ కామాలు తిరస్కరించి కేవలం మోక్షకాముకులై కాలం గడవడం మొదలుపెట్టారు.

స్వాయంభువుచారితగా శ్రీహరి మంగళగాథలు వింటూ ర్యానిస్తూ వర్ణాశ్రమ ధర్మగతులను అనుసరిస్తూ తాపత్రయం లేకుండా డెబ్బయిఒక్క మహాయుగాల కాలపరిమాణుగల తన అంతరం (స్వాయంభువ మన్వంతరం)లో ఒక జామైరావ్యర్థం చెయ్యకుండా రాజ్యపాలనంచేశాడు³ అని మైత్రేయుడు విదురు నకు మొట్టమొదటి రాతైన స్వాయంభువ మనువుచరిత్ర చెప్పి ఇక కర్తముని కపుడు ఇలా చప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

కర్తము ప్రజాపతి చరిత్ర

స్వాయ భువమను దేవహూతిని కర్తమునికిచ్చి వివాహం చేశాక ఆమె పండ్లు తిని ఏడుగడగా బాచింది భవునకు (శివునకు) భవారిరాగా కర్తమునకు ఈ పండ్లుంటేదేస్తూ ఆతని మేముకళ్ళతో కనుపెట్టుకునివుంది ఇందియి అని అతని నుండా విశుద్ధమైన మనస్సుతో తనకు అలా కుట్రావచ్చేస్తాన్నా అమహా వివాది వైవయోగాన్నయినా తప్పించగల సమర్థుడు కర్తమును-
 స్వయంభువంశుడు, తనస్సమాధిచేతను యోగమహిమకారిణుగాను

1. స్వయంభువంశుడు = కాలం = రెల్లు 2. బర్హిష్మ = దర్బ

లబించెడి దివ్యభోగాలన్నీ నీవు చన్ను సేవించడంవల్ల నీకు లభిస్తాయి నీకు దివ్యదృష్టిని ప్రసాదిస్తాను. ఆ దివ్యదృష్టి ప్రభావంతో నీకు సమస్తమూ కనబడతాయి శ్రీహరి బొమ్ముడిమాత్రాన నాశనమయ్యే తుచ్ఛభోగాలువేసికీ? అపార రాజ్య సంపదలుగల రాజులకుకూడా పొందరాని దివ్యభోగాలు నీ పాతివ్రత్య నిష్ఠగాన నీకు ప్రాప్తిస్తాయి. నీకు కార్యసిద్ధి కలుగుతుంది- అని కర్తముడనేసరికి చెప్పగాతీకి ఎనోప్యర తొలగిపోయింది కనుకొంతులయ్యారు నున నిగ్గు దొంతరలు తొలుతగా తలవచుకొని వినయ సౌహార్దాలు ఉట్టిపడేగా ఇలా అన్నది- అనఘా! నీవు చర్చిసమర్థుడవు యోగమాయావిషుడవు నీ కృపా విశేషంచేత నాకు కోరిన దివ్యభోగాలు సిద్ధించడం సహజం కాని వివాహ సమయంలో నీవు సంతానపర్యవేతం శరీర సంగమం చేస్తానని ప్రతిజ్ఞ చేశావు నాకా శరీర హింసాత్మక సుఖాన్ని అనుగ్రహించు కామవాంఛతో నేను చిక్కి కల్య మయ్యాను నీవు నా మనోరథం తీరిస్తేనేకాని నాకు మజ్జన భోజన పానాలు రుచిపవు కనుక రక్షితంబ్రమైన కామశాస్త్రాన్ని ఉపశిక్షించి అందుకు వలసిన వివిధాంబికాభరణాలు, మాల్యావతేపాలు, మందిరాలమాలు కల్పించి నన్ను సుఖపెట్టె- అని మహారోషంతో అర్థించగా కర్తముడు నిజయోగాలంతో కామ గమనం కలిగి స్వకలభోగాలకు నియమైన ఒక దివ్య విమానాన్ని సృజించాడు

దాని స్తంభాలు మణిమయాలు కుట్టిమ స్థలాలు మరకక ఖచితాలు. గోడలు కవాటాలు వజ్రాలతోను గడపలు పగడాలతో నిర్మింపబడ్డాయి. ఆ విమానంలోని చంద్రాకారాలు కాంచన కుంభాలతోను పగడపు మొగ్గలతోను మహాహరంగా వున్నాయి అందులో ఎన్నో సుందర మందిరాలు ఉద్భానాలు ఉన్నాయి. ఆ వనాల్లో ప్రేరాగుతూవుండే పువ్వు మాలికలమీద తుమ్మెదలు మువ్వల రవళిలాంటి మమర ద్వళలు చేస్తుంటాయి.

ఆ విమానంలోని శయ్యాగారాలలో నానా విధాలైన చీని చీవాంబరాలు పట్టుబట్టలు అమర్చబడి ఉన్నాయి అవటి అంతఃపురోద్ధానాల్లోని కృత్రిమ పతులను చూచి అవికూడ తమలాంటి నిజమైన పతులను క్రమించి హంసలు, కోకిలలు, పావురాలు చక్రవాకాలు చిలుకలు నెమళ్ళు వాడితో క్రిడిస్తు వుంటాయి అవటి కే!గృహాల్లో నానావిధాలైన శయ్యాసనాలు శోభాయమానంగా వుంటాయి

అందున్న వనాల్లో వనపంక్తులు అన్ని ఋతువుల్లోనూ పలపుష్పాలతో
 పండివుంటాయి అది సకల సుఖావహం సకల సుపక్కురం సకలోపభోగ
 యోగ్యం సకల కామప్రదం అలాంటి దివ్యవిమానాన్ని రచించి కర్ణమును
 తానే ఆశ్చర్యపడ్డాడు కాని దేవహూతికి సంతోషం కలగలేదు ఆమె ఆశయాన్ని
 గ్రహించిన కర్ణముడు - దేవీ అఖిల మంగళాకరము భగవద్విరచితము అయిన
 ఈ బిందుసరస్సులో క్రుంకిడినవారికి సకలకామ్యాలు సిద్ధిస్తాయి కనుక నీవున్నా
 ఈ సరోవరంలో స్నానంచేసి విమానం ఎక్కు - అని మక్కువతో ఆమెను
 బుజ్జగిస్తూ అన్నాడు

పతిసేవాయాసంచేత ఆమె వస్త్రం మరినమైవుంది సంస్కారం లేకపోవ
 దంచేత ఆమె శిరోజాలు జటలుకట్టాయి ఆమె శరీరం దుమ్ముకొట్టుకొని కృశించి
 పోయింది. పతి ఆదేశాన్ని అనుసరించి ఆమె సరస్వతీ నదీజలాల్లో పుట్టిన జల
 చరాలకు ఆశ్రయభూతమైన బిందు సరోవరంలో క్రుంకురిడేసరికి ఆ సరోజు
 మధ్యంలో సూక్ష్మాంశుకాలు ధరించి కలువపూతావులను నలువైపులా విరజిమ్ముతూ
 నవయావనంలో మిసమిసలాడుతున్న వేయిమంది కన్యలు దేవహూతిని చూచి -
 తరుణీ నీకు ఉపచర్యలు చెయ్యడానికి వచ్చాం. ఆజ్ఞాపించమని ఆమెను
 సమీపించారు.

ఆమెకు తలయండి నలుగురెట్టి సుగంధజలాలతో స్నానం చేయించారు.
 శుభ్రవస్త్రంతో తడియార్చి సర్వాంగ ధూపమిడి కస్తూరిని అలదారు. నానావిధా
 లైన కాంచన విభూషణాలతో ఆమెను అలంకరించారు వెలలేని దుకూలాలు కట్ట
 బెట్టారు వడ్డసోపేతమైన రోజునం కల్పించారు కర్పూరసీరాజనంతో నివా
 పట్టారు మనోహరమైన ఆననంమీద కూర్చుండపెట్టి అద్దం చేతికిచ్చారు

ఆమె అద్దంలో తన ప్రతిబింబం చూచుకొని మురిసిపోయింది తన పతి
 యైన కర్ణముని స్మరించింది వెంటనే ఆతడు తన సాన్నిధ్యంలో కనబడేసరికి
 ఆమె ఆతని యోగమాయాప్రభావానికి విస్మయం చెందింది. కృతస్నానమై
 దేవహూతి వివాహానికి ముందు ఎలావుందో అలా వుంది. ఆమె సౌందర్యం చూచి
 కర్ణముడు ముగ్ధుడయ్యాడు. కన్యకాసహస్రం సేవిత్తుండగా ఆతడు భార్యా
 హైతువై విమానం అధిరోపించి నక్షత్రగణ పరివృతును తారాసమేతును
 చంద్రుడులాగా ప్రకాశించాడు.

విమానాదుడుదైన ఆ ముని దేవ వనితాసహితుడైన కుబేరుడులాగా గగన
మార్గాన సంవరిస్తూ మేరునగ కందర పడోళ్లో కొంతసేపు విహరించాడు
అక్కడ దిక్పాలకులు విహరిస్తూ వున్నారు కామోద్దీపకమైన మంద సుగంధ
వాయువు వీస్తూ వుంటుంది ఆ పరిసరాల్లో ప్రవహించెడి సెయ్యేటి నీటి తుంపర
లతో అవి చల్లగా వూటాయి దేవహూతికో మహోహరమైన ఆ గిరికందర స్థలంలో
కొంగిసేపు విహరించి అనంతరం అమరోద్మానాన్ని చూచాడు మానస సరో
వరాన్ని సేవించాడు అలా వాయువేగంతో సమస్త భూభాగం కలయిచిగాడు

మోక్షప్రదాయకుడు తీర్థపాదుడు అయిన పుండరీకాక్షుని సేవించెడి
పుణ్యాత్ములకు పొందగాని పదార్థం ఏముంటుందీ? కర్తమును నిజపర్మియైన
దేవహూతికి నిలిచి భూమండంలోగల వింతలనుచూపించి నిజనివాసానికి తిరిగి
వచ్చాడు కామాతురయ్యెయన్న ఆమెకు ఆల్పగనం చేసుకొని రతికే? వినోదాలతో
జిహ్వాప భోగాలతో ఆమెకు మహానందం కల్పించాడు అనేక సంవత్సరాలు ఒక
ముహూర్తంగా గడచిపోయాయి కాగమనం తెలియకుండా నూరు సంవత్సరాలు
క్రిడాపిలిస్తాల్లో మునిగితేలిన యనంతరం-

మనీంధ్రు యోకనాడు తన శరీరాన్ని తొమ్మిది విధాలుగాచేసి తన
వీర్యాన్ని పత్నీగర్భంలో తొమ్మిది విధాలుగా నిలిపాడు ఆ కారణంగా ఆమెకు
తొమ్మిండు కుమార్తెలు పుట్టారు ఆమె మహానందం చెందింది అనంతరం
కర్తముడు సన్యసింపగోరేసరికి ఆమె సంరాపంతో చెక్కిట చేయిచేర్చి కాలి
ప్రేతో నేలపై వ్రాస్తూ అన్నది-

మహాభాగా! సంతాన వర్జితం నన్నుకూడి వత్తిస్తానని అన్నావు
అలాగే నాకు కుమార్తెలను అనుగ్రహించావు బాగానేవుంది. కాని వీరికి పరు
లెక్కడ లభిస్తామా? కరుక నీవు నీ పుత్రికలకు పరిణయమయ్యేంతవరకు ఆగు
నాకు తత్త్వసంహిత నుపదేశించు నాకు ఒక కొడుకునూరా అనుగ్రహించు
నా మనోబీష్టం తీర్చడానికి నీవుకాక నాకింకా దిక్కెవ్వరు? యౌవహస్తలో అజ్ఞాన
వశంచేత కేవలం కామవాంఛతో నిన్ను వరించాను నా వాచ యీదేరింది నాకు
ఐహికభోగాల్లో విరక్తికలిగింది ఇక మోక్షమా? మహాత్ముడవైన నిన్ను సేవించడం
వలన అది నాకు సిద్ధించడంలో ఆశ్చర్యంలేదు సజ్జన స్నేహం సద్గతికి ధుర్గ
స్నేహం దుర్గతికి హేతువవుతుంది-

ని దేవహూతి వేళతో పలికేసరికి కర్తముడు పూర్వం శ్రీహరి అన్న మాటలు స్మృతిపథంలో మెలగగా మనవుట్టి ఆమనముస్తూ- తరుజీ దుఃఖించకు అనతికాలంలో జనార్దనుడు నీ కడవున జన్మిస్తాడు నియమ నిష్ఠలతోను తపోదానాలతో ఆ దేవదేవుని చరణాంబుజాలను సేవించు. అతడు నీ పరిచర్యకు సంతసించి నీ గర్భంలో ప్రవేశించి నీ మనోరథం తీరుస్తాడు- అని కర్తముని అనేసరికి దేవహూతి ఆనందాతిరేకంతో శ్రీహరిని నిశ్చలమైన భక్తితో యజించగా ఆ దేవేశుడు కార్తమలేజం ధరించి ఆమె గర్భంలో ప్రవేశించి కాలక్రమంలో శమి తరుకోటరం నుండి అగ్ని జ్వలించినట్లు కపిలుడుగా జన్మించాడు ఆ సమయంలో ముల్లోకాల్లో ఎన్నో శుభసిమిత్తాలు పొడచూపాయి

దేవహూతికి తత్వబోధ చెయ్యడానికి అలా ఆమె గర్భాన జ్వలించిన పర బ్రహ్మస్వరూపుడైన శ్రీమన్నారాయణుని దర్శించడానికి బ్రహ్మదేవుడు మరీచి మొదలైన మునీంద్రులను వెంటబెట్టుకొని కర్తమాశ్రమానికి వచ్చి ఆ దంపతులతో ఇలా అన్నాడు—

సచ్చరితులారా! మీరు కృతార్థులయ్యారు మీరు నిష్కపట బుద్ధితో శ్రీహరిని సేవించినందుకు మీకు తగిన ఫలం లభించింది. పరమేశ్వరుడు మీ కోర్కె తీర్చడంవలన మీ జన్మ సఫలమైంది. సకామసురై భక్తితో హరిని సేవిస్తే చాలు ముక్తి లభిస్తుంది. మీ పుణ్యాన్ని మేము ఎలా కొనియాడగలం? మీరు మీ కుమార్తెలను మునీంద్రులకిచ్చి పరిణయం చెయ్యండి వారివలన ప్రజా సృష్టి వృద్ధిపొందుతుంది. ఇప్పుడు మీకడుపున బుట్టినవాడు అనంతుడు ఈశ్వరుడు. జ్ఞానవిజ్ఞానయోగాలను బోధించి కర్మజీవుల నుద్ధరించడానికి పుట్టాడు ఇతడు సిద్ధులచే సేవింపబడుతూ సాంఖ్యశాస్త్రాచార్యుడై కపిలుడని విఖ్యాతి చెందగలడు- అని పలికి బ్రహ్మ హంసారూపుడై నారదుడు సనకసనందనాదులు వెంటరాగా నిజలోకానికి వెళ్ళాడు

చతుర్ముఖుడలా తన లోకానికి వెళ్ళిన తర్వాత కర్తముడు తన కుమార్తెలకు పెండ్లి చేయదంచి మరీచికి కళయను కన్యకను అత్రికి అనసూయను అగ్నిరసుచకు శ్రద్ధను పులస్త్యునకు హవిర్దువును పులహనకు గతిని క్రతువు చకు క్రియను, భృగునకు ఖ్యాతిని వశిష్ఠుచకు అరుచతిని అభర్షునకు శాంతిని ఇచ్చి నిజలలాచారాన్ని అనుసరించి వివాహంచేశాడు. అనంతరం ఆ ముఠలందరు కర్తమునిచే సత్కృతులై భార్యలను వెంటబెట్టుకొని తమ తమ ఆశ్రమాలు సజ్జారు

మూడు యుగాలు గడచిపోయాయి కపిలుకు భగవంతుడని యెరిగిన వాడుకావున కర్ణము దొకచాడు విజయస్థలంలో ఆతనిని కలిసికొని నమస్కరించి యిలా అన్నాడు- మహాత్మా ఆత్మకృతములైన అమంగళకర్మ లనేది దావాగ్ని జ్వాలలచే దహింపబడెడి జీవులు సంసారబద్ధులై వుంటారు వారి కెన్నడికోకాని దేవతలు ప్రసన్నులుకారు

ఆతేక జన్మలనుండి పరిపక్వమైన యోగసమాధిచేతను తపోనిష్ఠవలనను యోగులు నిన్ను దర్శింపగలుగుతారు అలాంటి దివ్య పురుషుడైన నీవు నాయింటి పుట్టావు సంసార సాగరంలోపడి ఈమలాడు మావంటివారిని చులక నగా బాదక పూర్వము నీవు జచ్చినమాటను తప్పకుండా నన్ను అనుగ్రహించ దానికి నాకు సుతుడవై జన్మించావు

పరమపురుషా నీ ఆశ్రితులను రక్షించడానికి అసాధారణ బలసంపన్నుడ నైన నీవు నానావిధాలైన అవతారాలు దరిస్తూ వున్నావు విద్యర్జునులు తత్త్వ జ్ఞానంకోసం నీ పాదాలను ఆశ్రయిస్తారు అలాంటి పాదయుగళముగల నిన్ను సుతించడం నా వశమా? షడ్గుణైశ్వర్యములకు! నీవు కారకుడవు పరమేశ్వరు డవు ప్రకృతి పురుష మహదహంకార కాలేంద్రియాత్మకుడవు జగదాత్మకు డవు చిచ్ఛక్తివి గర్భంలో సమస్త లోకాలను దరించిన మహాపుత్రుడవు అలాంటి నీవు నా కడుపున పుట్టినందుకు నీకు నాకయిమోడ్పులు జక నేను యోగసమాధితో నీ పాదారవిందాలను మనస్సులో నిలిపి ఏ వ్యసనమూలేకుండా సంచరిస్తాను- అని కర్ణముడు సవినయంగా అనేసరికి కపిలుడన్నాడు-

‘మనీంద్రా నేను పూర్వం నీకిచ్చిన మాట ననుసరించి నీకు పుత్రుడుగా జన్మించాను. నాకు ఏ కోరికలేదు నేను ఏ అవతారం దాల్చినా ముచులక తత్త్వ బోధ చెయ్యడానికేకాని వేరే ఏ ఆశయంతోమాకాదు. కనుక సమస్త కర్మలు విడిచిపెట్టి వికార రహితుడవై మోక్షశాంక్షతో నన్ను సేవించు పరంజ్యోతిని ఆద్యంత కూర్చుండనునైన నన్ను నీవు నీ హృదయ పీఠికయందు నిలిపి జితేం ద్రియుడవై మరో నేత్రంతో నన్ను వీక్షించు నీకు మోక్షం కరతంకరం అవుతుంది- అని కపిలాచార్యుడనేసరికి కర్ణముడు ఆ మహాపుత్రునకు ప్రదక్షిణ నమస్కారాలుచేసి మునిజన సేవికమైన ఆరణ్యానికి వెళ్ళాడు

నిస్సంగంగా మౌనం పాడించాడు అగ్నిలేకు ఆశ్రమంలేకు పర బ్రహ్మను ఆత్మలో నిలుపుకొని అహంకార మమకారాలు విడిచిపెట్టాడు. దయా నియతై సకల భూతములందు సమభావం కలిగివున్నాడు నిస్తరంగ సముద్ర లాగా ప్రళాంతంగా వున్నాడు. సమస్త ప్రపంచాన్ని వాసుదేవపుయంగా భావించి భక్తియోగంతో పరమ భాగవతోత్తముడయ్యాడు.

కర్తమును వనాభిముఖంగా వెళ్ళిన తర్వాత దేవహూతి బిందు సరస్సు దగ్గరవున్న కపిలని కలిసికొని ఇలా అన్నది- అనఘా! దుష్టములైన ఇంద్రియాల పుర్రణంవలన తపించెడి నాకు మోహంధకారం ఎలా తొలగిపోతుంది? అంధకారావృతమైన ప్రపంచానికి సూర్యుడులాగా నీవొక్కడవే నేత్ర ప్రాయుడవై మహాదేవంతో ప్రకాశిస్తూ వుంటావు. నా మోహంధకారం పోగొట్టగలవాడవు నీ వొక్కడవుతప్ప ఇంకెవ్వరూలేదు. నిన్ను శరణువేడుతున్నాను. నన్ను రక్షించు- అని దేవహూతి వేదగా కపిలుడు మహానురాగంతో మోక్షసాధకమైన తల్లిమాట విని మందస్మితంతో ఆమెకు ఇలా అన్నాడు-

తల్లీ! విను. బంధానికిగాని మోక్షానికిగాని జీవుని మనస్సే కారణం. అది త్రిగుణాసక్తమైతే బంధపాతువోతుంది. నారాయణాసక్తమైతే మోక్షకారణమౌతుంది. మనస్సు అహంకార మమకారాదులనుండి విముక్తమై పరిశుద్ధమైనపుడు సుఖదుఃఖాలకు అతీతంగా వుంటుంది. అలా మనస్సు ఎప్పుడు భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యయుక్తమౌతుంటే అపుడు ప్రకృతికంటె పరుడును పరమ పురుషును, పరంతోటియువయున పరమేశ్వరుని సాక్షాత్కారం లభిస్తుంది. పరతత్త్వ సిద్ధి కోసం యోగులు భక్తిమార్గంకంటె మరో మార్గం లేదంటారు.

ఇంద్రియ వ్యసనాల్లో చిక్కుకుంటే బంధం తప్పదు. అలాకాక సద్విషయాల్లో సక్తమైతే మనోనిగ్రహం లభిస్తుంది. అపుడు మోక్షమార్గం సుగమం కాగలదు. కర్మఫలాన్ని వదిలి నా పాదాలను ఆశ్రయించి నిరంతరం నన్ను ద్యానిస్తూ నా కథా ప్రసంగాలను చెప్పుతూ వింటూఉంటే భాగవతును తాపత్రయాలు దరిజేరవు. సత్సాంగత్యంవలనను, నా కథా శ్రవణంవల్లను, కైవర్య ప్రదాతైన శ్రద్ధాభక్తులు కలుగుతాయి. ఎవరైనాసరే, నేను కల్పించిన ఈ జగత్తును చూచి నాయందు భక్తిభావాన్ని పెంపొందించేసుకుంటే విరక్తుడౌతాడు. ఐహికాముష్మిక భోగాలయెడకూడా విముఖుడై భక్తిజ్ఞాన యోగ మార్గాలతో మనస్సును నిగ్రహించి ప్రత్యేకాత్ముడనగు నన్ను పొందగలడు- అని కపిలు దేవేనకి దేవహూతి భక్తి, యోగం, యోగాంగాలు, తత్వావబోధం- వీటన్నిటిని గురించి సాకల్యంగా వినాలని కుతూహలం వ్యక్తం చేసింది. అపుడు కపిలాచార్యుడు ఇలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు-

అమ్మా! విను. వలాపేక్షలేకుండా ఇంద్రియాలను మనస్సును నాయందు ప్రసరించుకొనడమే భక్తి. అలాంటి అన్యజమైన భక్తి ముక్తికంటెకూడ ఉత్కృష్టమై ఉంది. అందేతనే సకలార్థతత్వం తెలిసి వేదవిహిత కర్మలు ఆచరించే దేవగణం భగవద్దేవుడంటే అసక్తికలిగి వుంటారు. భుక్తాన్నాన్ని జతరాగ్ని ఎలా వస్తుంటే అలా విష్ణుభక్తి లింగదేహాన్ని నాశంచేస్తుంది.

నిర్మలమైన భక్తితో కొందరు మహాత్ములు సర్వకర్మలు విడిచిపెట్టి నా పాదారవిందయుగళమునందే మనస్సును నిలిపి నన్నే కీర్తిస్తూ మోక్షాన్నికూడ కాంక్షించరు భాగవతోత్తములైన మరికొందరు అందమైన ముఖనేత్రాలు కలిగి కోరిన కోర్కెలనిచ్చెడి నా వివిధాపతారాల వైభవాన్ని కొనియాడుతూ ఆయా అపతారాలలో నే పలికిన పలుకులు పారవశ్యంతో చెప్పకుంటూ నా మధుర హాసం నా వివిధ విలాసచ్చేష్టలు తమ మనస్సులను ఆకర్షించగా సొక్కిపోతూ మోక్షాన్నికూడా కాంక్షించరు అయినప్పటికిన్నీ వారికి అజీమాద్యష్ట¹ విభూతి సేవితము నిత్యానంద సుధాయకము ఆప్రమేయమునైన వైకుంఠం లభిస్తుంది.

ఆ పుణ్యాత్మ లక్కడ కాలచక్రంలో విక్కుకోమంటా శాశ్వతంగా సకల సుఖాలు ఆనభవిస్తూ వుంటారు వారికి నేను సముదనై, కుమారునివలె ప్రేమా స్పృహదనై, మిత్రునివలె విశ్వసనీయుడనై గురువువలె ఉపదేష్టనై ఇష్టరైవమునై వారిని కంటికి రెప్పలా చూస్తూ వారికి కాలచక్రభీతిలేకుండా చేస్తాను. అంతేకాదు భువిలోగాని దివిలోగాని దార పశుపుత్ర పనితారతిలో తగల్గొనక విశ్వతో ముఖుడనైన నన్ను ఆనన్య భక్తితో కొరిచెడివారిని మృత్యురూపమైన సంసార సముద్రంనుండి తరింపజేస్తాను అలాకాక అన్యులను సేవించెడివారికి భవభీతి తప్పదు.

నాయజ్ఞను శిరసావహించి గాలివీస్తుంది. సూర్యుడు తపిస్తాడు అగ్ని జ్వలిస్తుంది ఇంద్రుడు వర్షిస్తాడు మృత్యువు భీతిల్లి పరువులు పెట్టుతుంది కనుకనే విజ్ఞాన వైరాగాంతో గూడిన భక్తియోగంతో పరమపదం కాంక్షించి యోగులు నా చరణ సరోజాలను ఆశ్రయిస్తారు. స్థిరమైన భక్తితో మనస్సును నాపై పాదుకాల్పితేచాలు పరమపదం కరతలామలకమౌతుంది- అని కపిలుడు తల్లికి భక్తియోగాన్ని గురించి చెప్పి ఒక తత్వలక్షణాన్ని ఇలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు-

అమ్మా నీవు భక్తియోగాన్ని గురించి చెప్పాను ఇక తత్వ లక్షణాలు వివరిస్తాను విను అని తెలిస్తే మానవునకు ఆత్మస్వరూపం తెలుస్తుంది పక్కతి లక్షణాలనుండి విముక్తుడౌతాడు మనస్సులో కలిగే సందేహాన్ని తీరిపోతాయి ఆత్మజ్ఞానంవలన మోక్షం కరతలామలకమౌతుంది

ఆత్మ అనాది. అతడు పురుషుడు సత్త్వాది గుణాలు అతనికి ఉండవు అతడు స్వయంజ్యోతి విశ్వసృష్టికి ఆకడే కారణభూతుడు. అతడు రీతావళంబేత గుణైత్రయాత్మకము అవ్యక్తము భగవత్సంబుదిఅయిన ప్రకృతిలో ప్రస్తాడు. అలా ప్రకృతి పురుష సంయోగంవలన ప్రజాసృష్టి జరుగుతుంది.

1 అజీమ మహిమ, గరిమ లభిమ ప్రాప్తి ప్రాకాశః

చరిత్యం- ఇవి ఆష్టవిభూతులు.

దతని పూర్వజ్ఞానం మరుగునపడి వ్యామోహంతో తానుకూడా గుణాత్మకుడనుకుంటాడు అలాంటిస్థితిలో అతడు జీవుడనబడతాడు అప్పటినుండి అతడు జరిగే పనులన్నింటికీ తానే కర్తయని భావిస్తాడు దానితో అతనికి పారతంత్ర్యం కలుగుతుంది.

వాస్తవంగా అత్యుక్త కార్యకారణ కర్తవ్యాలుండవు ప్రకృతికి అదీనమైనపుడు అతనికి అవి సంక్రమిస్తాయి- అని కపిలుడు చెప్పేసరికి దేవహూతి-పురషోత్తమా సదసదాత్మకమైన (ఉన్నట్లు లేనట్లుతోచేది) ఈ ప్రపంచానికి కారణభూతులు ప్రకృతి పురుషులు సరే వారి లక్షణాలుకూడా నాకు సదనదీర్ఘవేదనా పూర్వకంగా చెప్పు- అని అశ్వి-చింది అపుడు కపి భగవానుడిలా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు

అమ్మా విను జ్ఞానులు ప్రకృతిని అయిదు విధాలుగా వివరించారు
(1) త్రిగుణాత్మకమైన వ్యక్తమయ్యేది (2) అవ్యక్తమైనది (3) నిత్యమైనది
(4) సదసదాత్మకమైనది (5) ప్రధానమైనది అలాగా మొదటి నాలుగు లక్షణాలకు ఆధారమైనది- అని

ఈ అయిదు విధాలైన ప్రకృతి ఇరవైనాలుగు తత్త్వాలతోకూడి ఉంటుంది పంచభూతాలు, పంచస్మారలు జ్ఞానేంద్రియపంచకం కర్మేంద్రియ పంచకం అంతఃకరణ చతుష్టయం (మనస్సు బుద్ధి చిత్తం అహంకారం)- ఈ ఇరవైనాలుగు తత్త్వాలతోకూడిన ప్రకృతి సగుణబ్రహ్మకు నివాసం

పై ఇరవైనాలుగు తత్త్వాలుకాక కాలం అనే ఇరవై అయిదో తత్త్వం ఒకటి వుంది పురుష శబ్ద వాచ్యుడైన ఈశ్వరుని పాదపద్మకాలమని కొందరంటారు కాలంవల్లనే సమస్త సృష్టి జరుగుతూ ఉంటుంది దీనిచుట్టూ ఇరవైనాలుగు తత్త్వాలు అల్లుకొని ఉంటాయి. అపుడు పురుషుడు అహంకారంచేత మోహితుడై ప్రకృతి సంసర్గంవలన జీవుడై ప్రకృతి గుణాలైన భయాదులకు లోకాలకు ఇలా అత్యమాయవలన తత్వాంతర్గతుడైన జీవునివలన ప్రకృతి సంకుభితమౌతుంది

ఇంకొక కారణమైన ఆ ప్రకృతియందు అపుడు పురుషుడు తన వీర్యాన్ని ప్రకటిస్తూ ప్రవర్తింపజేస్తాడు అంతట నా ప్రకృతినుండి హిరణ్మయమైన పురుషుడు దాన్నే మహా తత్త్వం అంటారు అందులో భగవంతుడు ఎంతో ప్రశాంతి కాలప్రపంచానికి బీజప్రాయమౌతాడు అయినా యింటి లయవిశేషాలేవీ అంటవు- అని కపిలాదామ్యుడు ఇలా మొదలుపెట్టాడు.

సృష్టి నిర్మాణక్రిమి న్ని చెపుతానువిను సృష్టిని నిర్వహించడానికి

నాల్గువ్యాహు! న్నాయి వాసుదేవం సంకర్షణం, అనిరుద్ధం ప్రద్యుమ్నం అని అవి
దివ్యాలు సర్వజనసేవ్యాలు. వాటిలో వాసుదేవ పూహం సర్వప్రధానమైనది
అది హిర్నిషట్కానికి² అతీతంగా వుంటుంది వృష్ణబాలతో³ కూడి వుంటుంది. దాని
నుండి క్రియాశక్తి రూపకమైన అహంకారం జనిస్తుంది ఆ అహంకారం వైకారికం
తైజసం రామసం అని మువ్విధాలు వైకారికం మనస్సునకు ఇంద్రియముకు
భూరిపంచకానికి ఉత్పత్తిస్థానమై వుంటుంది.

వైకారికమైన అహంకారాన్ని అధిష్ఠించి పేయిపక్షగలతో గూడిన అనం
తుడు సంకర్షణుడనే పేరుతో ప్రవర్తిస్తాడు అది రెండవదియైన సంకర్షణ
పూహం అది కర్తృత్వం, కార్యత్వం కారణత్వం మొత్తైన వివిధ లక్షణా
లతోగూడి వుంటుంది

తైజసాహంకారం నుండి మూడవదియగు అనిరుద్ధపూహం ఏర్పడుతుంది
అది ఇంద్రియాలకు అధీశ్వరం సకల యోగీంద్రసేవ్యం.

సౌత్వికాహంకారాన్ని ప్రద్యుమ్నుడధిష్ఠించివుంటాడు అది నాల్గవదియైన
ప్రద్యుమ్నపూహం- ఈ నాల్గు వ్యాహులు సృష్టికి మూలాధారాలు ఈ వివిధా
హంకారాలనుండి మహిదాది తత్త్వాలు ఉత్పన్నమవుతాయి ఈ తత్త్వాల పరస్పర
సమ్మేళనంవలన వాటికి జీవోత్పత్తి సామర్థ్యం కలుగుతుంది ఆ సమయంలో
పరమాత్మ వానియందు ప్రవేశిస్తాడు ఆతని ప్రవేశంవలన ఆ తత్త్వాలన్నీ పర
స్పర మర్షణం చెందుతాయి అప్పుడు అందుండి ఒక అందం వుడుతుంది

ఆ అందంనుండి మహాశక్తి సంపన్నుడైన విరాట్పురుషుడు ప్రభవిస్తాడు
ఆ విరాట్పురుషునకు క్రమంగా వివిధావయాయి ఏర్పడుతాయి- అని చెప్పి
కపిలుడు తల్లికారికపై ఇంకనూ భక్తియోగాన్ని గురించిన్నీ పురుషునకు వితక్తిని
పుట్టించెడి జీవుల నానావిధ క్లేశాలను గురించిన్నీ జీవుని గర్భయాతనను గురించిన్నీ
వివిధ కర్మ ఫలగుతులను గురించి సాకల్యంగా వివరింపగా ఆమె మహానందంతో
కపిలుని వేదిదాం ప్రస్తుతించింది కపిలుదారితీగా తల్లికి ఆత్మమార్గం చెప్పి
యధేష్టంగా వెళ్ళిపోయాడు.

కపిలుడు నిర్గమించిన తర్వాత దేవహూతి ఆతడుపడేసించిన తత్త్వమార్గాన్ని
అనుసరించి సరస్వతీనదీతీరస్థమైన తన ఆశ్రమంలో జనావలంబించియు
మహాగ్రమైన తపోబారంతో కృశించి కపి-వామధేయుడైన శ్రీమన్నారాయణుని

1 పూహం అంటే నిర్మాణసాధనం -

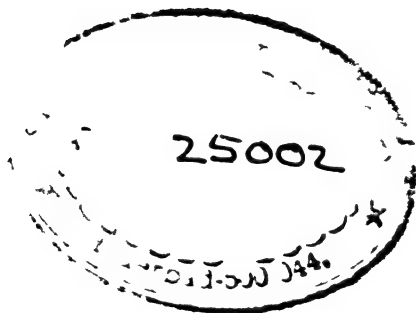
2 వృత్తిపాసలు, శోకమోహాలు జన్మమృత్యుపులు- ఈ ఆరిం
లంటారు 3 తపస్సు దానం శౌచం శమం దమం సత్యం-

4 విరాట్పురియందుండి విశ్వదేహంయొక్క ఉత్పత్తిని గుఱి
ద్వితీయస్కంధంలోను తృతీయస్కంధం పూర్వభాగంలోను

నిరంతరధ్యానంచేస్తూ కర్థమహర్షి కల్పితాలైన సకల భోగవస్తుజాలాలతోగూడిన ఆ ఆశ్రమాన్ని విడిచిపెట్టింది అనంతరం యోగశక్తివే ఆకాశానికి ఎ.సి శ్రీహరియందు కలిసిపోయింది

ఆ దేవి మోక్షానికి వెళ్ళిన క్షేత్రం సిద్ధిపదం అనే పేరుతో ప్రసిద్ధి కెక్కింది. తల్లిని వీడ్కొని వెళ్ళిన కపిలాచార్యుడు సిద్ధచారణాదు పొగడ్తలు వింటూ సముద్రాభిముఖంగా వెళ్ళాడు సముద్రుడు ఆయన్ను సంపూజించి చరితార్థదయ్యాడు. అనంతరం సాంఖ్యాచారులచే పొగడబడుతూ యోగమార్గాన్ని అవలంబించి ముల్లోకాలకు శాంతి చేకూర్చేందుకు కపిలుడు ఉత్తర దిక్కుగా నిర్గమించాడు— అని మై తేయమహాముని విదురునకు చెప్పినరీతిగా శుకయోగీంద్రుడు పరీక్షిన్నరేచ్రునకు చెప్పాడని సూతుడు శౌనకాది మహామునులకు వచించాడు అప్పుడు వారందరు మహానందంచెంది- “మునీంద్రా నీవాగమ్యతం ఎంతగోరినా మా మనస్సులు తృప్తిచెందకుండా వున్నాయి. అనంతర వృత్తాంతంకూడ వినిపింప”మని అర్థించారు.

— . ∴ . —

ఎమెస్కో వచన మహాభాగవతం

(మొదటి సంపుటం)

శ్రీ పోతన మహాభాగవతమునకు అనుకృతి

అయినంపూడి గురునాథరావు

శతావధాని కీ॥ శే॥ శ్రీ కోట వీరాంజనేయ శర్మగారి ఎమెస్కో వచన రామాయణం ప్రచురణ పూర్తి కాగానే- అనూహ్యంగా శ్రీ దేవీ భాగవతమును వచన రూపంలో వెలువరించాలని సంకల్పం కలిగింది.

ఈ సంకల్పము కలుగుటయే తరువాయి- మా చూపులు సంస్కృతాంధ్ర ఆంగ్ల, హిందీ భాషా చతుర్ముఖులు అయిన విద్వాన్ శ్రీ అయినంపూడి గురునాథ రావుగారి దెస ప్రసరించాయి. శ్రీ గురునాథరావుగారు మా కోరిక ననుసరించి- శ్రీ దేవీభాగవతమును ఆంధ్రీకరణములో సంస్కృతి మూలమునకు తీసిపోకుండా సరళవచన రచనములో ధారాళముగా రచన గావించారు. ఆ రచనను పూర్తిగా మూడు సంపుటలుగా వెలువరించి యున్నాము.

ఎమెస్కో రామాయణమును సమాదరించినట్లుగా శ్రీ గురునాథరావుగారి రచన శ్రీ దేవీభాగవతమును పాఠకులు సహృదయముతో భక్తిపూర్వకముగా సమాదరించినట్లుగా ఉంది. ఈ సమాదరణ- మమ్ములను ఆయనచే- బమ్మెరపోతన శ్రీ మద్భాగవతమును ఆంధ్రలోకమునకు సరళవచనములో అందించ తలంపునకు పురికొల్పినది.

బమ్మెరపోతన భాగవతము అనగానే భక్తి ప్రపూరితమైన గాథలు- గోద్రావమోక్షము, ప్రహ్లాద చరిత్ర, వామన చరిత్ర, రుక్మిణీ కళ్యాణం, అంబ రిషి రాధ్యానము- ఈ భక్తమణుల మూలసూత్రమైన వాసుదేవతత్వమూ మనలో పొరలుతుంది. హరికి, యోగివరులకూ ఆఖిలవీరమైన భాగవతగాథలు క్రిలో మంచి పచ్చలతురాయిని కూర్చిన బమ్మెరపోతన తెలుగు కావ్యం థను సంపూర్ణముగా సరళ తెలుగు వచనంలో అందజేస్తున్నాము.

పుటములనుకూడ పాఠకులు భక్తిప్రపత్తులతో సమాదరించగలగని

శ్రీ శ్రీ గురుగౌరంగా జయతః

శ్రీకృష్ణద్వైపాయన వేదవ్యాసకృతమగు

శ్రీ మద్భగవద్గీత

*

శ్రీ గాడియ వైష్ణవాచార్యవర్య శ్రీల విశ్వనాథచక్రవర్తి కృతమగు
“సారార్థవర్ణిణీ” భాష్యము ననుసరించి శ్రీల కాకురు భక్తివినోద
ప్రణీతమగు వంగభాషయందలి “రసిక రంజన ” నామ
మర్మానువాదమునకు ఆంధ్రానువాదము, మూల
శ్లోకములు, ప్రతిపదార్థముతోఁగూడిన
ఆంధ్ర గీతాభాష్యము

*

ఆంధ్రానువాద సంపాదకుడు :

శ్రీ ధామ మాయాపురస్థిత శ్రీ చైతన్య మఠమునకును, తదియ కాఖా
గాడియ మఠములకును అధ్యక్షులగు

త్రిదండిస్వామి

శ్రీశ్రీ మద్ భక్తివిలాస తీర్థగోస్వామి మహారాజుగారు

*

ఆంధ్రానువాద రచయిత :

యల్లావంతుల జగన్నాథం, బి.వి.,

ఉపదేశక భక్తితిలక

శ్రీ గాడియమఠము, గుంటూరు-1.

*

సర్వస్వామ్య సంకలితము]

[మూల్యము రు. 5.00